

**Školský vzdělávací program
konsolidovaný**

Základná škola s materskou školou, Slovanská 330/23, Púchov

**„ Naučiť sa učiť – učiť sa pre život! “
„ Kvalitní v škole – úspěšní v živote! “**

pre školský rok 2023/2024

Predkladateľ	
Názov školy	Základná škola s materskou školou, Slovanská 330/23, Púchov
Adresa školy	Slovanská 330/ 23, 020 14 Púchov
IČO	036125784
Riaditeľ školy	PaedDr. Michaela Váňová
Koordinátor pre tvorbu ŠkVP	Mgr. Eva Gašpárová
Telefón/Fax	042/4677749
e-mail	slovanska23@gmail.com
www	zsslovanpu.edupage.org
Zriaďovateľ	
Názov zriaďovateľa	Mesto Púchov
Adresa zriaďovateľa	Štefánikova 821/21
Telefón	042/4650864
e-mail	sekretariat@puchov.sk
www	www.puchov.sk

Platnosť dokumentu: od 01.09.2023 do 31.08.2024

Aktuálne zmeny v školskom roku 2023/2024

Počet tried: 9 1.st. - 4 2.st. – 5

Počet žiakov: 172 dievčat: 91 chlapcov: 81

Základná škola – počet žiakov 172
1. stupeň 64 2.stupeň 108

Učebné plány - 1.A, 2.A, 3.A,4.A – inovovaný ŠkVP,
5.A, 6.A, 7.A, 8.A, 9.A – inovovaný ŠkVP

Pracovný kolektív Základnej školy

Personálne obsadenie:

PaedDr. Michaela Váňová - riaditeľka ZŠ s MŠ

Mgr. Eva Gašpárová - zástupca pre ZŠ

Triedni učitelia:

1.A PaedDr. Brigita Okrajková

2.A Mgr. Lenka Drošťáková

3.A Mgr. Simona Siváková

4.A Mgr. Helena Rosinová

5.A Ing. Beáta Kučíková

6.A Mgr. Roman Špaček

7.A Mgr. Stanislava Remišová

8.A Mgr. Adriana Vojtušová

9.A Mgr. Štefan Hupka

Netriedni učitelia:

Mgr. Marcela Janeková

Mgr. Jozef Domanický

Mgr. Paulína Turzová

Mgr. Miroslav Bilčík

Mgr. Dušan Cina

Mária Tvarožková – asistent učiteľa

Mgr. Andrea Arnoldová – asistent učiteľa

Daniela Lezzani – asistent učiteľa

Mgr. Ivana Filková – školský špeciálny pedagóg

Nepedagogickí zamestnanci:

Miroslava Hudecová – referent PaM

Monika Loduhová – ekonomický referent

Michal Kalma – školník

Mária Kalmová - upratovačka

Marta Kalmová – upratovačka

Lenka Škultétyová - upratovačka

Školský klub detí

Vychovávateľky:

Iveta Burgetová

Mgr. Lucia Húževková

I. Všeobecná charakteristika školy

1. Veľkosť a vybavenosť školy

Základná škola v Púchove, Slovanská ulica má od 1.9.2001 právnu subjektivitu. V právnych vzťahoch vystupuje vo vlastnom mene a má zodpovednosť vyplývajúcu z týchto vzťahov. Od 1.9.2004 je škola zaradená do siete škôl a školských zariadení ako základná škola s materskou školou a jej súčasťami sú školský klub detí a školská jedáleň.

V školskom roku 2023/2024 má škola 172 žiakov, z toho 64 žiakov na 1.stupni a 108 žiakov na druhom stupni. Nachádza sa v peknom prostredí, ktorého súčasťou je početná zeleň v podobe parkovej úpravy s množstvom listnatých a ihličnatých stromov. Škola je zložená zo štyroch pavilónov. Pavilón A a pavilón B slúži na realizáciu výchovno-vzdelávacieho procesu žiakov primárneho a nižšieho stredného vzdelávania. Nachádzajú sa v nich odborné učebne na vyučovanie fyziky, chémie, informatiky, cudzích jazykov. V pavilóne B sú v procese výstavby mestské detské jasle. Horné poschodie budú naďalej využívať žiaci primárneho vzdelávania. Tretí pavilón tvorí telocvičňa, ktorej súčasťou sú 2 nárad'ovne, kabinet vyučujúcich telesnej a športovej výchovy a skladové priestory pre upratovačky. Vo štvrtom pavilóne sú na spodnom podlaží 2 triedy pre deti materskej školy. Na poschodí tohoto bloku sa poskytuje stravovanie pre deti, žiakov, zamestnancov a cudzích stravníkov s novorekonštruovanými toaletami. Škola má vybudovanú samostatnú kotolňu pre vykurovanie v zimnom období. V odborných učebniach využívajú učitelia didaktickú techniku. Podmienky pre duševnú hygienu žiakov i učiteľov sú na dostatočnej úrovni, bezpečnosť žiakov je zabezpečená dozormi učiteľov počas každej prestávky, ako aj v rámci iných aktivít, ktoré sú organizované školou alebo inými organizáciami mimo areálu školy. Triedy sú dostatočne presvetlené a čisté, vybavené vhodným nábytkom, ktorý poskytuje všetkým primeraný komfort a potrebné hygienické podmienky. Z dôvodu zvýšenia cien energií a z hľadiska hospodárnych opatrení bolo v priebehu roka 2022/2023 kompletne vymenené osvetlenie v triedach a všetkých spoločných priestoroch. V škole sú zrekonštruované spojovacie chodby a v celom komplexe školy sú vymenené okná.

2. Charakteristika žiakov

Základnú školu navštevujú žiaci, ktorí spádovo patria do jej okolia, t.j. žiaci z Horných Kočkoviec, z Dolných Kočkoviec, ale aj žiaci dochádzajúci z iných častí mesta Púchov a jeho okolia. Títo žiaci majú možnosť využívať na dochádzanie autobusové spoje, ktoré sú časovo prispôsobené začiatku a koncu vyučovania. Súčasťou pedagogického kolektívu sú asistenti učiteľa a školský špeciálny pedagóg, ktorí tvoria významnú úlohu pri vzdelávaní žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami.

3. Charakteristika pedagogického zboru

Škola zamestnáva 13 kmeňových pedagógov, 3 pedagógov vyučujúcich na dohodu o pracovnej činnosti (nemecký jazyk, katolícke náboženstvo a evanjelické náboženstvo), 3 asistentov učiteľa, 1 špeciálneho pedagóga. V ŠKD pracujú 2 vychovávateľky. Žiakom, ktorí sa rozhodujú pre svoje budúce povolanie, pomáha výchovný poradca, ktorý má svoju kanceláriu s počítačom a pripojením na internet. Na škole pracuje koordinátor pre environmentálnu výchovu, koordinátor pre výchovu k manželstvu a rodičovstvu, koordinátor prevencie sociálne patologických javov, ktorý má na starosti ochranu pred drogovými závislosťami, fyzickým alebo psychickým násilím a prejavmi šikanovania. V materskej škole pracujú 4 učiteľky.

Všetci pedagogickí pracovníci sa priebežne vzdelávajú. Absolvujú školenia v zmysle §40 a §42 Zákona 138/2019 Z.z. Zákon o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Pedagogickí zamestnanci sa zúčastňujú aktualizačného vzdelávania v oblasti komunikačných zručností, manažmentu a marketingu školy. Mnohí absolvovali špecializačné inovačné štúdium rôzneho zamerania. Pravidelne sa zúčastňujú školení a seminárov a webinárov.

4. Organizácia prijímacieho konania

Do školy sa žiaci prijímajú v súlade s legislatívou, a to podľa § 60 a § 61 zákona č. 245/2008 o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Zápis do prvého ročníka prebieha formou pohovoru dieťaťa s pedagógom primárneho vzdelávania.

5. Dlhodobé projekty

Základná škola je už viac rokov zapojená do dlhodobých projektov, v ktorých chce pokračovať a úspešne rozvíjať aj v nasledujúcich rokoch. Jedná sa o projekty *Pomáhajúce profesije v edukácii detí a žiakov III*, *Recyklohry*, *Moderné vzdelávanie – digitálne vzdelávanie pre všeobecno – vzdelávacie predmety*, *Školské mlieko*, *Školské ovocie*, *NP edit*.

Spolupracujeme pritom s inštitúciami, ktoré vyhlásili tieto projekty a podporujú programy na realizáciu projektov. Využívame a prihlasujeme sa do projektov, ktoré sú vyhlásené MŠ SR alebo inými inštitúciami v rámci využívania finančných prostriedkov z fondov EÚ. Zapájame sa do športových projektov, protidrogových, ekologických a sociálnych programov, projektov IKT a pod.

6. Spolupráca s rodičmi a inými subjektami

Spolupráca s rodičmi, sociálnymi partnermi a inými subjektami je mimoriadne významná nielen pre školu, ale hlavne pre verejnosť a dobré meno školy. Vedenie školy, ale aj ostatní zamestnanci spolupracujú s radou školy, konzultujú problémy alebo návrhy, ktoré sú prospešné pre ďalší chod školy. V rade školy majú zastúpenie členovia, ktorí sú určení podľa platnej legislatívy pre vytvorenie rady školy. Rada školy má 11 členov – (4 členovia z radov rodičov, 2 pedagogickí, 1 nepedagogický zamestnanec školy, 2 poslanci mestského zastupiteľstva a 2 členovia delegovaní zriaďovateľom). Stretnutia sa uskutočňujú spravidla 4 krát v kalendárnom roku, v prípade potreby aj častejšie.

Škola úzko spolupracuje aj s výborom ZRŠ, ktoré je pravidelne informované o situácii na škole, o aktivitách a podujatiach poriadaných pre žiakov školy. ZRŠ tvoria triedni dôverníci, ktorí si zvolia predsedu a pokladníka. ZRŠ zasadá podľa potreby. Veľmi ochotne pomáha škole, najmä finančne, pri oceňovaní žiakov za rôzne súťaže, olympiády, pri príležitosti slávnostného ukončenia školského roka, pri dopĺňaní knižničného fondu žiackej knižnice a pod. S výborom ZRŠ škola pripravuje tradičnú aktivitu pri príležitosti MDD, každoročne sa stretávajú s rodičmi na plenárnych schôdzach, ale aj v rámci iných aktivít, pri ktorých sa stretávajú rodičia žiakov s vyučujúcimi. Rodičia majú možnosť zúčastňovať sa športových alebo kultúrnych podujatí.

Pri riešení problémov so slabo prospievajúcimi žiakmi, žiakmi zo sociálne znevýhodneného prostredia a so žiakmi s výchovnými problémami spolupracuje škola s CPPPaP v Púchove. Výchovný poradca, špeciálny pedagóg, ale aj učitelia konzultujú vzniknuté problémy priamo na pracovisku CPPPaP v Púchove, organizujú stretnutia rodičov a zamestnancov CPPPaP v Púchove, prípadne organizujú stretnutia rodičov a žiakov priamo v priestoroch školy.

V rámci školských i mimoškolských aktivít spolupracujeme s ostatnými základnými školami v Púchove, s CVČ Včielka, Púchovskou kultúrou, ZUŠ, MÚ v Púchove, s Občianskym výborom Horné Kočkovce a ďalšími organizáciami a inštitúciami, ktoré organizujú rôzne športové, kultúrne a iné aktivity v rámci mesta i mimo neho. Využívame spoluprácu s NIVAM Trenčín pri ďalšom vzdelávaní zamestnancov školy, ako aj so RÚŠS v Trenčíne pri konzultačných a iných činnostiach potrebných pre chod školy.

7. Priestorové a materiálno–technické podmienky školy

Základná škola má dostatočné priestorové podmienky tak, aby bolo zabezpečené vyučovanie na požadovanej úrovni.

V rámci materiálno-technického vybavenia školy sú každoročne zakúpené pomôcky do viacerých kabinetov a tried. V A-bloku boli v rámci modernizácie vyučovania informatiky a jazykovej výučby

vybavené stolmi, stoličkami, počítačmi a interaktívnymi tabuľami odborné učebne /IKT a jazyková učebňa, v roku 2023 boli tri triedy na druhom stupni doplnené o interaktívne tabule.

V B-bloku sa nachádza odborná učebňa fyziky a kuchynka, ktoré budú rekonštruované a situované do nových priestorov. Oddelenia ŠKD v doposiaľ samostatných triedach budú v najbližšom období z dôvodu priestorových obmedzení fungovať v bežných triedach .

Detské ihrisko v MŠ bolo doplnené o nové preliezky a húpačky. V areáli školy je vybudovaný náučný chodník. V areáli boli osadené popisné tabule k drevinám a vstup do školy je obohatený o kocky vedomostí s dendrologickou tematikou. V blízkosti ihriska je okrasná skalka a bylinkový záhon. Do voľného priestranstva, ktorý využívajú predovšetkým deti materskej školy bol vytvorený edukačný kútik s fareným stolom, lavičkami, dreveným náučným pexesom a preliezacím tunelom. Škola využíva elektronickú triednu knihu. Na webovej stránke školy pravidelne informujeme o akciách, ktoré sú uskutočňované v jednotlivých mesiacoch aj s fotografickou prílohou.

Školská knižnica je zriadená a využívaná žiakmi na doplnkové čítanie. Zamestnanci školy a predovšetkým žiaci majú možnosť využívať školskú jedáleň na stravovanie sa počas školského roka, ktorá bola čiastočne zrenovovaná. Zájemcovia o školský klub detí využívajú priestory školy vytvorené na tento účel.

8. Personálne zabezpečenie

Pedagogickí zamestnanci spĺňajú odbornú aj pedagogickú spôsobilosť na vyučovanie takmer všetkých vyučovacích predmetov. Čiastočne neodborne sa vyučuje fyzika, technika, geografia, občianska náuka.

Vybraní pedagogickí zamestnanci disponujú aj zručnosťami potrebnými na výkon odborných a špecializovaných funkcií – špeciálny pedagóg, asistent učiteľa, výchovný poradca, vedúci metodických orgánov, správca knižnice, koordinátori aktivít a triedni učiteľia.

9. Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní

Priestory školy sú bezpečné a zdraviu vyhovujúce. Na začiatku školského roka sú všetci pedagogickí pracovníci a žiaci poučení o bezpečnosti pri práci v triedach, laboratóriách, odborných učebniach a telocvični. Samostatné poučenie o bezpečnosti a ochrane zdravia vždy predchádza školským výletom, exkurziám, školám v prírode, lyžiarskym výcvikom, plaveckým výcvikom a korčuliarskym výcvikom. Všetci zamestnanci školy pravidelne každý rok absolvujú školenie o bezpečnosti pri práci a požiarnej ochrane. Pravidelne sú prevádzané kontroly BOZP, revízie elektrického a plynového zariadenia, bleskozvodov a telocvičného náradia.

II. Charakteristika školského vzdelávacieho programu

1. Ciele výchovy a vzdelávania

Ciele výchovy a vzdelávania predstavujú spoločný základ pre konkretizované predmetové ciele a špecifické ciele prierezových tém, ktoré sa majú vzdelávaním naplniť. Škola umožní všetkým žiakom získať dostatočné všeobecné vedomosti a zručnosti vo všetkých všeobecno-vzdelávacích a odborných predmetoch. Dá šancu každému žiakovi, aby sa rozvíjal podľa svojich schopností a bolo mu umožnené zažiť úspech. Škola zabezpečí podmienky na vzdelávanie žiakov so špeciálnymi výchovnovzdelávacími potrebami tak, aby mali rovnocenný prístup vo vzdelávaní. Výchovno-vzdelávaciu činnosť budeme smerovať k príprave žiakov na život, ktorý od nich vyžaduje, aby boli schopní kriticky a tvorivo myslieť a účinne riešiť problémy. Budeme sa snažiť pripraviť žiaka rozhladeného, schopného pracovať v tíme a schopného sebamotivácie k celoživotnému vzdelávaniu.

Škola sa riadi a rozhoduje podľa platnej legislatívy, všeobecne záväzných právnych predpisov (zákony, nariadenia vlády, vyhlášky, smernice), ako sú uvedené v Sprievodca školským rokom 2022/2023. Hlavné zámery rozvoja školy reagujú na nové podmienky výchovy a vzdelávania žiakov, na nové trendy a výdobytky vedy a výskumu, najmä v pedagogike a psychológii:

- Vychovávať a vzdelávať žiakov tak, aby si okrem vedomostí a poznatkov odniesli zo školy aj trvalejšie hodnoty, akými sú pozitívne postoje k sebe, práci, ľuďom, motiváciu pre produktívny život, etický hodnotový systém, rozvinuté poznávacie schopnosti ako: *racionálne sa učiť, tvoriť, poznávať hodnotiť, komunikovať, pracovať s informáciami* a pod., aby sa v ďalšom živote, na štúdiách i v práci dokázali uplatniť svojimi schopnosťami a vedomosťami, ktoré získali už na základnej škole.
- Rozvinúť systém vyučovania cudzích jazykov podľa ŠkVP a ŠVVP, prispôbiť výber jazyka podľa požiadaviek rodičov a dispozíciám učiteľov cudzích jazykov.
- Začlenenie čitateľskej gramotnosti do ŠkVP; dbať o zvyšovanie jazykovej kultúry žiakov na všetkých vyučovacích hodinách (t. j. nielen na vyučovacej hodine slovenského jazyka a literatúry).
- Orientovať výchovno-vzdelávaciu činnosť všetkých pedagogických zamestnancov na rozvíjanie čitateľských kompetencií žiakov, ktoré sú predpokladom pre porozumenie významu textu, pre výber kľúčových informácií a ich posudzovanie a vyvodzovanie logických záverov.

- Pri výučbe finančnej gramotnosti na všetkých troch úrovniach je potrebné klásť zvýšený dôraz na čiastkové kompetencie, ktoré sa týkajú boja proti korupcii a klientelizmu a ochrany spotrebiteľa.
- Dôraz klásť na počítačovú a informačnú gramotnosť. Naučiť deti pracovať s informačnými technológiami. Zabezpečiť, aby všetci učitelia využívali Internet a IKT v rámci jednotlivých vyučovacích predmetov. Využívať programy, ktoré sú poskytované školou.
- Osobitnú pozornosť venovať nadaným, talentovaným a tvorivým žiakom, zlepšiť diagnostikovanie týchto žiakov. Zapájať takýchto žiakov v čo najväčšom počte do súťaží a predmetových olympiád.
- Poskytovať a skvalitňovať integrované vzdelávanie žiakov so špeciálnymi pedagogickými potrebami. Venovať pozornosť vzdelávaniu detí zo sociálne menej podnetného prostredia, rómskym deťom.
- Na úrovni MŠ i ZŠ rozvíjať kultúrne dedičstvo formou regionálnej výchovy.
- Skvalitniť prácu v materskej škole, výchovný program realizovať na princípoch tvorivo-humanistickej výchovy, osobitný dôraz klásť na objavujúce vyučovanie.
- Vo výchove a vzdelávaní rešpektovať nasledovný hodnotový systém školy, ktorý vychádza z humanizácie výchovno-vzdelávacieho procesu a patrí k prioritám školy:
  - rešpektovať jedinečnosť osobnosti žiaka,
  - tolerovať názory a postoje žiaka,
  - motivovať žiaka k samostatnosti a tvorivosti,
  - podporovať sebadôveru žiaka,
  - vytvárať priaznivú pracovnú atmosféru.

2. Stupeň vzdelania

Primárne vzdelanie žiak získa úspešným absolvovaním posledného ročníka ucelenej časti vzdelávacieho programu odboru vzdelávania pre prvý stupeň základnej školy. Dokladom o získanom stupni vzdelania je vysvedčenie s doložkou.

Nižšie stredné vzdelanie žiak získa úspešným absolvovaním posledného ročníka ucelenej časti vzdelávacieho programu odboru vzdelávania pre druhý stupeň základnej školy. Dokladom o získanom stupni vzdelania je vysvedčenie s doložkou, ktoré je podmienkou pre ďalšie vzdelávanie na vyššom stupni

Všetci žiaci školy sa učia podľa školského vzdelávacieho programu, v ktorom sme posilnili hlavné predmety a disponibilné hodiny využili na vyučovanie predmetov matematika na šachovnici, pohybová príprava, anglický jazyk, konverzácia z anglického jazyka, cvičenia zo slovenského jazyka a matematiky a finančná gramotnosť.

Žiaci sa od 1. ročníka učia cudzí jazyk .

Na 2.stupni je možnosť výberu druhého cudzieho jazyka z ponuky: nemecký, francúzsky jazyk.

Voliteľný predmet Matematika na šachovnici je určený pre žiakov 1. – 3. ročníka. Predmet je zameraný na rozvíjanie matematického logického myslenia, pamäte, sústredenia, koncentrácie a pozornosti, rozvíjanie schopnosti analyzovať, plánovať a tvoriť.

V rámci posilnenia hodín telesnej výchovy sme z disponibilných hodín v 2. – 5. roč. zvolili predmet Pohybová príprava, ktorého cieľom je zvýšiť úroveň telesnej zdatnosti, všeobecnej pohybovej výkonnosti i výkonnosti vo vybraných špecifických telovýchovných a športových činnostiach. Pohybová príprava má posilniť záujem a aktívny vzťah žiakov k telovýchovnej a športovej činnosti i k telesnej kultúre.

Veľký dôraz kladieme na rozvoj čitateľskej a finančnej gramotnosti. V 5. - 9. ročníku je zvolený predmet Cvičenia zo slovenského jazyka a Cvičenia z matematiky, ktoré sú zamerané na posilnenie čitateľskej a finančnej gramotnosti. V 7. ročníku si zákonní zástupcovia žiakov nezvolili vyučovanie druhého cudzieho jazyka, ale alternatívu vyučovania predmetov Konverzácia v anglickom jazyku a Cvičenia zo slovenského jazyka.

Nezanedbateľnou súčasťou je práca s modernými informačno-komunikačnými technológiami, ktoré sa na škole dnes už vo veľkej miere využívajú a tieto moderné schopnosti a vedomosti vstúpajú žiakom. Preto je v 9. ročníku v rámci disponibilných hodín posilnený predmet Informatika.

Žiaci si môžu vybrať zo širokej ponuky záujmových krúžkov , kde môžu uplatniť svoje vzdelávacie poukazy.

Na škole pracuje školský klub detí „Slniečko“ v 2 oddeleniach, kde je prevádzka ranná od 6,00 h. do 7,25 h. a denná od 11,15 h. do 15,30 hod.

Využívame zmysluplné učenie formou exkurzií, návštev kultúrnych a vzdelávacích podujatí.

Do výchovno-vzdelávacieho procesu implementujeme i prvky moderných alternatívnych vyučovacích metód a foriem práce.

Stupeň vzdelania : po ukončení 4. ročníka /ISCED 1/ sa žiaci stanú absolventmi primárneho vzdelávania Po ukončení 9. ročníka /ISCED 2/ sa žiaci stanú absolventmi nižšieho stredného vzdelávania.

3. Profil absolventa

Absolvent primárneho vzdelávania má osvojené základy čitateľskej, pisateľskej, matematickej, prírodovednej, kultúrnej a mediálnej gramotnosti, ktoré sa budú postupne rozvíjať v rámci nižšieho stredného stupňa vzdelávania. Na veku primeranej úrovni disponuje nasledujúcimi kľúčovými kompetenciami:

- pozná a uplatňuje účinné techniky učenia sa;
- vyjadruje sa súvisle písomnou aj ústnou formou, v materinskom, štátnom jazyku;
- rozumie najzákladnejším slovným spojeniam v anglickom jazyku a dokáže ich používať;
- využíva základné matematické myslenie na riešenie praktických problémov v každodenných situáciách;
- vie používať vybrané informačné a komunikačné technológie pri učení sa, pozná riziká spojené s využívaním internetu a médií;
- získa základy uplatňovania kritického myslenia pri práci s informáciami;
- dokáže aplikovať osvojené prírodovedné a spoločenskovedné poznatky vo svojej činnosti, v starostlivosti o seba a druhých;
- rozpozná v škole a vo svojom najbližšom okolí určitý problém, premýšľa o jeho príčinách a vie navrhnúť riešenie podľa svojich vedomostí a skúseností;
- váži si seba i druhých, dokáže ústretovo komunikovať a spolupracovať; • správa sa kultúrne, primerane okolnostiam a situáciám;
- má vzťah ku kultúrno-historickému dedičstvu, ľudovým tradíciám a umeniu, s ktorými sa stretáva vo svojom živote;
- dokáže byť tolerantný, snaží sa pochopiť druhého, pozná a toleruje jeho kultúru, tradície, spôsob života;

- uvedomuje si, že má svoje práva a povinnosti, rešpektuje práva iných. Profil absolventa druhého stupňa Profil absolventa sa odvíja od kompetencií, ktoré žiak získal v procese vzdelávania a sebazvedávania v rámci nižšieho stredného stupňa vzdelávania a iných rozvíjajúcich aktivít.

Profil absolventa nižšieho stredného stupňa vzdelávania sa odvíja od kompetencií, ktoré získal v proce vzdelávania a sebazvedávania v rámci nižšieho stredného stupňa vzdelávania a iných rozvíjajúcich aktivít. Absolvent nižšieho stredného vzdelávania disponuje nasledujúcimi základnými kompetenciami, ktoré vychádzajú zo vzdelávacích štandardov vyučovacích predmetov a špecifických cieľov prierezových tém na tomto stupni vzdelávania:

- pozná a uplatňuje efektívne techniky učenia sa a osvojovania si poznatkov;
- vyjadruje sa súvisle, výstižne a kultivovane písomnou aj ústnou formou;
- využíva cudzí jazyk na úrovni používateľa základov jazyka;
- používa matematické postupy a vedomosti pri riešení praktických problémov, je schopný aplikovať osvojené matematické modely logického a priestorového myslenia;
- používa informačné a komunikačné technológie pre potreby učenia sa a pre svoj život;
- vyhľadá a využije viaceré informácie a možnosti pri plánovaní úloh a riešení problémov s uplatnením zásad kritického myslenia;
- dokáže aplikovať osvojené poznatky a metódy prírodných vied vo svojom živote;
- uplatňuje osvojené základy pre efektívnu spoluprácu a komunikáciu v skupine;
- posúdi svoje silné a slabé stránky s ohľadom na svoje ďalšie vzdelávanie a budúce profesijné záujmy;
- chápe dôležitosť ochrany svojho zdravia a uprednostňuje základné princípy zdravého životného štýlu v každodennom živote;
- uvedomuje si význam kultúrneho dedičstva a umenia vo svojom živote a živote celej spoločnosti;
- prijíma rozmanitosť ako prirodzenú súčasť spoločnosti;
- pozná a uplatňuje svoje práva a rešpektuje práva iných;
- má predpoklady stať sa aktívnym občanom v národnom i globálnom kontexte.

4. Vzdelávacie oblasti a prierezové témy

Vzdelávacie oblasti sú okruhy, do ktorých patrí problematika príbuzných vyučovacích predmetov. Zabezpečujú nadväznosť a previazanosť obsahu jednotlivých vyučovacích predmetov patriacich do konkrétnej oblasti. Umožňujú rozvíjanie medzipredmetových vzťahov, atým aj kooperáciu v rámci jednotlivých predmetov.

4.1

1. stupeň

Vzdelávacia oblasť	Predmety	Skratka
Jazyk a komunikácia	Slovenský jazyk a literatúra	SJL
	Anglický jazyk	ANJ
Matematika a práca s informáciami	Matematika	MAT
	Informatika	INF
	Matematika na šachovnici	MNŠ
Človek a príroda	Prvouka	PVO
	Prírodoveda	PDA
Človek a spoločnosť	Vlastiveda	VLA
Človek a hodnoty	Etická /Náboženská výchova	ETV/NBV
Človek a svet práce	Pracovné vyučovanie	PVC
Umenie a kultúra	Výtvarná výchova	VYV
	Hudobná výchova	HUV
Zdravie a pohyb	Telesná a športová výchova	TSV
	Pohybová príprava	PPB

2. stupeň

Vzdelávacia oblasť	Predmety	Skratka
Jazyk a komunikácia	Slovenský jazyk a literatúra	SJL
	Anglický jazyk	ANJ
	Druhý cudzí jazyk	NEJ
	Konverzácia z anglického jazyka	KANJ
	Cvičenia zo slovenského jazyka	CZS
Matematika a práca s informáciami	Matematika	MAT
	Informatika	INF
	Fyzika	FYZ
	Chémia	CHE
	Cvičenia z matematiky	CZM
	Finančná gramotnosť	FIG
Človek a príroda	Biológia	BIO
Človek a spoločnosť	Dejepis	DEJ
	Geografia	GEG
	Občianska náuka	OBN
Človek a hodnoty	Etická výchova/Náboženská výchova	ETV/NBV
Človek a svet práce	Technika	THD
Umenie a kultúra	Výtvarná výchova	VYV

	Hudobná výchova	HUV
Zdravie a pohyb	Telesná a športová výchova	TSV
	Pohybová príprava	PPB

4.1.1 Jazyk a komunikácia

Vzdelávaciu oblasť Jazyk a komunikácia tvoria učebné predmety zahrnuté do troch skupín, a to vyučovacie jazyky, cudzí jazyk a druhý cudzí jazyk. Spoločným menovateľom oblasti je jazyk, ktorý sa chápe ako potenciálny zdroj osobného a kultúrneho obohatenia človeka, ako nástroj myslenia a komunikácie a ako prostriedok vyjadrovania emócií. Vzdelávanie preto vedie k vnímaniu a postupnému osvojovaniu si jazyka ako bohatého mnohotvárneho prostriedku na získavanie a odovzdávanie informácií, k zvyšovaniu jazykovej kultúry ústnych i písomných jazykových prejavov žiakov a k rozvíjaniu čitateľských kompetencií zameraných na príjem textu (čítanie, deklamácia, počúvanie), jeho analýzu a hodnotenie. Dobré zvládnutie jazykového učiva a najmä komunikačných kompetencií vytvára predpoklad na rozvinutie schopnosti úspešne sa uplatniť na trhu práce a v súkromnom živote, podporuje otvorenejší prístup k ľuďom, umožňuje poznávať odlišnosti v spôsobe života ľudí iných krajín a ich odlišné kultúrne tradície. Poskytuje prehĺbenie vedomostí a vzájomného medzinárodného porozumenia a tolerancie a vytvára podmienky na spoluprácu škôl na medzinárodných projektoch. Špecifickou zložkou vyučovacích jazykov je literatúra, ktorej základom je postupné rozvíjanie čitateľských kompetencií od úrovne naivného čitateľa k čítaniu s porozumením. Podstatou oblasti je súhrn predmetových kompetencií, ktoré umožňujú výrazne posilniť komunikačno-zážitkový model vyučovania a naopak oslabujú tendenciu obsiahnuť školskú podobu vedných disciplín.

4.1.2 Matematika a práca s informáciami

Matematika na 1. stupni základnej školy rozvíja u žiakov matematické myslenie, ktoré je potrebné pri riešení rôznych problémov v každodenných situáciách, pripravuje ich na samostatné získavanie a aplikáciu poznatkov. Na veku primeranej úrovni rozvíja logické a kritické myslenie žiakov, ich schopnosť analyzovať a syntetizovať, hľadať vhodné stratégie riešenia problémových úloh (aj v spolupráci v skupine) a overovať ich v praxi. Vedie k presnému vyjadrovaniu myšlienok a postupov a ich zaznamenaniu vo formálnych zápisoch, ktoré slúžia ako všeobecný prostriedok komunikácie. Systematické základné vzdelanie v oblasti informatiky a využitia jej nástrojov umožní všetkým žiakom na 1. stupni získať základy digitálnej gramotnosti. Cieľom je zoznámiť sa s používaním

počítača a možnosťami jeho využitia v každodennom živote. Prostredníctvom aplikácií primeraných veku žiaci získajú základné zručnosti v používaní počítača. Využitím vhodných tém z ostatných predmetov sa žiaci zoznámia s možnosťami kreslenia, tréningu počítania, písania a ďalšími najtypickejšími druhmi aplikácií. 2.stupeň Vzdelávacia oblasť Matematika a práca s informáciami, ktorú tvoria vyučovacie predmety matematika a informatika, je v rámci nižšieho stredného vzdelávania založená predovšetkým na aktívnych činnostiach (práca s objektmi, aplikácia poznatkov v reálnych situáciách). Poskytuje vedomosti a zručnosti potrebné v praktickom živote a umožňuje tak získavať matematickú gramotnosť. Rozvíja logické a kritické myslenie žiakov, ich schopnosť analyzovať a syntetizovať, hľadať vhodné stratégie riešenia problémových úloh (aj v spolupráci v skupine) a overovať ich v praxi. Učí tvoriť hypotézy a tvrdenia podložiť argumentmi. Vedie k presnému vyjadrovaniu myšlienok a postupov a ich zaznamenaniu vo formálnych zápisoch, ktoré slúžia ako všeobecný prostriedok komunikácie. Rozvíja schopnosť žiakov používať prostriedky IKT k vyhľadávaniu, spracúvaniu a uloženiu informácií.

4.1.3 Človek a príroda

1.stupeň - Vzdelávacia oblasť Človek a príroda obsahuje problematiku vzdelávania spojenú so skúmaním prírody. V tejto oblasti žiaci dostávajú príležitosť poznávať prírodu ako systém, ktorého súčasťou sú vzájomné premeny. Na takomto poznaní je založené aj pochopenie dôležitosti prírodnej rovnováhy pre existenciu živých sústav, vrátane človeka. Prírodovedné predmety svojím činným a bádateľským charakterom výučby umožňujú žiakovi hlbšie porozumieť zákonitostiam prírodných procesov, a tým si uvedomovať aj užitočnosť prírodovedných poznatkov a ich aplikáciu v praktickom živote. Cieľom vzdelávania prostredníctvom obsahu tejto oblasti je porozumieť prírodným aspektom vplyvujúcim na život človeka a vedieť vysvetliť prírodné javy vo svojom okolí, zaujímať sa o prírodu a starať sa o jej ochranu, získavať informácie o prírode a jej zložkách nielen z rôznych zdrojov, ale najmä prostredníctvom vlastných pozorovaní a experimentov. Postupné objavovanie sveta žiakmi je predmetom prírodovedy, ale aj prvouky prostredníctvom jej prírodovednej časti.

2.stupeň - Vzdelávacia oblasť Človek a príroda sa prioritne zameriava na rozvíjanie prírodovednej gramotnosti, ktorá je súčasťou základného vzdelania. Hlavným cieľom vzdelávania v oblasti prírodných vied je hlbšie pochopenie prírodných procesov, k čomu sa dospeje prostredníctvom cielených žiackych činností, v ktorých dominujú bádateľské aktivity. Pre všetky prírodovedné predmety je spoločným cieľom a úlohou budovanie spôsobilostí pre vedeckú prácu, a to najmä spôsobilostí pozorovania, vnímania časových a priestorových vzťahov medzi objektmi a javmi, klasifikácie, merania a predvídania. Dôležité je hľadanie zákonitých súvislostí medzi pozorovanými vlastnosťami prírodných objektov a javov, ktoré nás obklopujú v každodennom živote a

porozumenie ich podstate, čo si vyžaduje interdisciplinárny prístup, a preto aj úzku spoluprácu medzi predmetmi fyzika, chémia, biológia, geografia, ale aj matematika. Okrem rozvíjania pozitívneho vzťahu k prírodným vedám sú prírodovedné poznatky interpretované aj ako neoddeliteľná a nezastupiteľná súčasť kultúry ľudstva.

4.1.4 Človek a spoločnosť

1.stupeň- Vzdelávacia oblasť Človek a spoločnosť obsahuje problematiku spojenú s postupným utváraním predstáv o priestore (bezprostredné miesto života) a čase (ročné obdobie, historické obdobie). Žiaci sa oboznamujú so spoločenským prostredím. Všímajú si svoje okolie, ľudí, kultúru, históriu, a to všetko vo vzájomných väzbách. Vytvára sa v nich záujem o krásy prírody, aj ľudské diela v blízkom či vzdialenejšom okolí. V tomto veku sú žiaci prirodzene zvedaví, hľadajú príčiny fungovania spoločnosti. Postupné oboznamovanie sa so spoločenskými javmi sa realizuje spôsobom, ktorý u žiakov rozvíja aj procesnú stránku objavovania a skúmania. Dôležité je, aby žiak vnímal zmeny vo svojom okolí, pochopil ich a snažil sa ich vysvetliť. Výučba je postavená na pozorovacích a výskumných aktivitách, ktorých cieľom je riešenie problémov na základe osobných skúseností žiakov a úrovne ich kognitívnych schopností. Vzdelávacie činnosti sú zamerané na podnecovanie zvedavosti a skúmanie javov v bezprostrednom okolí žiaka. Postupné objavovanie sveta žiakmi je predmetom nielen vlastivedy, ale aj prvouky (spoločenskovedná časť). Vytvorenie spoločného predmetu, spájajúceho 31 prírodovednú a spoločenskovednú zložku, však podporuje také tematické aktivity, v ktorých sa rozvíjajú vedomosti a spôsobilosti v oboch vzdelávacích oblastiach.

2.stupeň- Vzdelávaciu oblasť Človek a spoločnosť tvoria učebné predmety dejepis, geografia s jej humánnou zložkou a občianska náuka spolu s príslušnými témami, ktoré sú prítomné aj v iných vzdelávacích oblastiach. Cieľom tejto vzdelávacej oblasti je zoznámiť žiakov s vývojom ľudskej spoločnosti, s najvýznamnejšími spoločenskými javmi a procesmi, ktoré sa premietajú do každodenného života a vnímať svet integrujúco vo vzájomnom vzťahu medzi človekom a spoločnosťou v danom geografickom priestore. Poznanie minulosti svojho národa, ako aj národov Európy a sveta, oboznámenie sa so zemepisnými charakteristikami svojej vlasti a regiónov sveta a utváranie pozitívnych občianskych postojov je predpokladom získania občianskych kompetencií, ktoré patria ku kľúčovým vo vzdelávaní. Žiaci cez poznanie najbližšieho prostredia (rodina, škola), ktorého sú súčasťou, získavajú funkčné znalosti a spôsobilosti o svojom najbližšom spoločenskom prostredí, o miestnej obci, regióne i o ostatných regiónoch Slovenska. Žiaci sú vedení k pochopeniu vlastného miesta a úlohy v spoločnosti, ako aj k tomu, aby svojimi postojmi a konaním prejavovali občiansku aktivitu, zodpovednosť k sebe, svojim blízkym a krajine, v ktorej žijú. Vzdelávacia oblasť

otvára priestor na kultivovanie individuálnych a spoločenských kompetencií. Učí vidieť veci a javy vo vzájomných súvislostiach, ponúka argumenty, inšpiruje k tvorivému riešeniu otázok a prispieva ku kritickému mysleniu žiakov. Súčasne rozvíja a upevňuje vedomie príslušnosti k európskemu civilizačnému a kultúrnemu prostrediu. Centrálnou kategóriou vzdelávacej oblasti je rozvíjanie, korigovanie a kultivovanie historického vedomia žiakov z potrieb prítomnosti, k čomu prispievajú všetky tri vyučovacie predmety, ktoré ju vytvárajú. Aj preto kľúčovú úlohu zohrávajú medzipredmetové vzťahy, ktoré treba kontinuálne metodicky aplikovať v podobe prierezových modelov vo výučbe jednotlivých predmetov.

4.1.5 Človek a hodnoty

Hlavnou úlohou tejto vzdelávacej oblasti je aktívne sa podieľať na formovaní osobnosti žiakov s vlastnou identitou a hodnotovou orientáciou, v ktorej úcta k človeku a k prírode, spolupráca, prosociálnosť a univerzálne ľudské hodnoty zaujímajú významné miesto. Pri plnení tohto cieľa sa 9 neuspokojuje iba s poskytovaním informácií o morálnych zásadách, ale zároveň podporuje pochopenie a interiorizáciu (zvnútornenie) mravných noriem a napomáha osvojeniu správania sa, ktoré je s nimi v súlade. Pripravuje mladých ľudí pre život, pre vytváranie harmonických a stabilných vzťahov v rôznych sociálnych skupinách – v rodine, na pracovisku, v spoločnosti. Obsah vzdelávacej oblasti sa realizuje v povinne voliteľných učebných predmetoch etická výchova a náboženská výchova/náboženstvo. Predmet etická výchova sa v prvom rade zameriava na výchovu k prosociálnosti, ktorá sa odráža v morálnych postojoch a v regulácii správania žiakov. Zvlášť dôležité je rozvíjať sebaúctu a úctu k iným, interpersonálne sociálne zručnosti a zvyšovať odolnosť žiakov voči negatívnym sociálnopatologickým či amorálnym vplyvom. Základným cieľom predmetu náboženská výchova/náboženstvo je pomôcť žiakovi zodpovedne myslieť, emocionálne sa prejavovať a správať vzhľadom na osobne žité náboženstvo a vieru. Predmet napomáha rozvíjať vzťah k Bohu, reflektuje otázku významu sveta, zmyslu a hodnoty života a noriem konania človeka a dáva odpoveď na základe zjavenia a viery cirkvi. Umožňuje urobiť osobné rozhodnutia vo vzťahu k iným konfesiam a náboženstvám, podporuje pochopenie a toleranciu voči rozhodnutiam druhých. Motivuje k osobnému náboženskému životu a k zodpovednému konaniu v cirkvi a v spoločnosti.

4.1.6 Človek a svet práce

V primárnom vzdelávaní vzdelávacia oblasť obsahuje návrhy pracovných činností a pracovných postupov, ktorými sú žiaci vedení k získaniu základných zručností z rôznych oblastí ľudskej práce. Do vzdelávacej oblasti patrí vyučovací predmet pracovné vyučovanie, ktorý sa zameriava na vytváranie praktických pracovných návykov žiakov, čím sa dopĺňa ich základné vzdelanie. Žiaci sa tak stretávajú s dôležitou zložkou nevyhnutnou pre uplatnenie sa človeka v reálnom živote a na trhu

práce. Spoznávajú a využívajú technické materiály, konštruujú, spoznávajú základy stravovania a prípravy jedál, ľudové tradície a remeslá, povolania a získavajú prvé skúsenosti zo sveta práce. 2. stupeň Vzdelávacia oblasť Človek a svet práce zahŕňa návrhy širokého spektra pracovných činností a technológií, ktorými sú žiaci vedení k získaniu psychomotorických zručností a poznatkov z rôznych oblastí reálneho života a sveta práce. Predmet technika je zameraný na zložitejšie pracovné činnosti a technológie, na samostatnú a tímovú prácu žiakov. Žiaci sú vedení k získaniu základných užívateľských zručností v rôznych oblastiach. Spoznávajú trh práce aj z hľadiska ich budúcej profesijnej orientácie. Prichádzajú do priameho kontaktu s technikou v jej rozmanitých podobách a v širších súvislostiach. Predmet poskytuje žiakom priestor a príležitosť na primeraný rozvoj ich tvorivého technického myslenia. Obsah je zameraný na budovanie vzťahu žiakov k technike, k jej bezpečnému používaniu a k bezpečnej práci s technikou. Žiaci spoznávajú reálne podmienky trhu práce, moderné stroje a zariadenia, funkciu základných bytových inštalácií. Sú vedení ku konštruovaniu a zhotovovaniu primeraných výrobkov a k poznaniu základných technických materiálov a technológií. Podľa svojich podmienok (materiálno-technických a personálno-odborných) škola môže v predmete technika vyučovať tematický celok ekonomika domácnosti, ktorý obsahuje témy: plánovanie a vedenie domácnosti, svet práce, domáce práce a údržba domácnosti, ručné práce, rodinná príprava, pestovateľské práce a chovateľstvo. Vzdelávacia oblasť Človek a svet práce tak vhodne dopĺňa sústavu vzdelávacích oblastí o dôležitú zložku nevyhnutnú pre uplatnenie človeka v reálnom živote a v spoločnosti.

4.1.7 Umenie a kultúra

1.stupeň- Vzdelávacia oblasť vytvára priestor pre pochopenie významu kultúry a umenia v živote človeka a spoločnosti. Učí žiaka vnímať a chápať hodnoty umenia, kultúry a kultúrnej tradície a vyjadrovať sa rôznymi umeleckými prostriedkami vizuálneho, dramatického, hudobného umenia, písaného a hovoreného slova. Primerane veku formuje samostatné a zodpovedné postoje žiakov k súčasnej kultúrnej ponuke, rozvíja ich kritické myslenie najmä vo vzťahu k masmédiám. Prostredníctvom tematických celkov zameraných na kultúrnu tradíciu a dedičstvo sa žiak oboznamuje s kultúrnou tradíciou svojho regiónu, národa, krajiny, čím sa u neho rozvíja povedomie kultúrnej identity, ale súčasne aj interkultúrne kompetencie. V primárnom vzdelávaní je cieľom kontinuálne rozvíjať vrodene a prirodzené predpoklady žiakov a pozitívne stimulovať sklony k hravosti a spontánnosti. Obsah vzdelávacej oblasti je realizovaný prostredníctvom vyučovacích predmetov výtvarná a hudobná výchova. Výtvarná výchova vedie žiaka k spoznávaniu súčasného

umeleckého vyjadrovania sveta, vizuálnej kultúry a kultúrnej tradície svojho regiónu, národa a krajiny. Obsah predmetu je členený do tematických celkov, ktoré kladú dôraz na rozvoj predstavivosti a fantázie, pozorovacích a vyjadrovacích schopností a zručností pri práci s nástrojmi a materiálmi. Prostredníctvom tvorivých výtvarných činností a aktivít žiak získava príležitosti na uplatnenie fantázie a predstavivosti, a tým aj priestor pre vlastnú sebarealizáciu. Hudobná výchova prostredníctvom hudobných činností rozvíja základné hudobné kompetencie žiaka a usiluje sa o vytvorenie kladného vzťahu k hudbe a hudobnému umeniu. 2.stupeň- Obsah vzdelávacej oblasti je realizovaný prostredníctvom predmetov výtvarná výchova a hudobná výchova. Vzdelávacia oblasť vytvára priestor pre pochopenie významu kultúry a umenia v živote človeka a spoločnosti. Učí žiaka vnímať a chápať hodnoty umenia, kultúry a kultúrnej tradície a vyjadrovať sa rôznymi umeleckými prostriedkami vybraných médií vizuálneho, dramatického, hudobného umenia a písaného a hovoreného slova. Primerane veku formuje samostatné a zodpovedné postoje žiakov k súčasnej kultúrnej ponuke, rozvíja kritické myslenie najmä vo vzťahu k masmédiám. Obsah vzdelávacej oblasti tak prispieva k formovaniu vizuálnej, mediálnej, sluchovej, jazykovej a pohybovej gramotnosti a tvorivosti žiaka. Prostredníctvom tematických celkov zameraných na kultúrnu tradíciu a dedičstvo sa žiak oboznamuje s kultúrnou tradíciou svojho regiónu, národa a krajiny, čím sa rozvíja vedomie kultúrnej identity. Formujú sa multikulturálne a komunikačné kompetencie. Prostredníctvom tvorivých výtvarných činností a aktivít sú pre žiakov vytvorené príležitosti na uplatnenie fantázie a predstavivosti, a tým aj priestor na jeho sebarealizáciu. V tvorivých, umeleckých alebo hudobných činnostiach majú žiaci možnosť vyjadrovať svoje predstavy, a to vyjadrovacími formami (jazykom) jednotlivých umení. Výtvarná výchova vedie žiaka k spoznávaniu súčasného umeleckého vyjadrovania sveta, vizuálnej kultúry a kultúrnej tradície svojho regiónu, národa a krajiny. Obsah predmetu je členený do 40 tematických celkov, ktoré kladú dôraz na rozvoj predstavivosti a fantázie, pozorovacích a vyjadrovacích schopností a zručností pri práci s vyjadrovacími prostriedkami vizuálnych umení. V tvorivom procese dochádza ku kvalitatívnej zmene, detskú spontánnosť postupne nahrádza dospelý ekvivalent – duchovná otvorenosť spojená s pribúdaním vedomej operatívnej a názorovej samostatnosti. Hudobná výchova prostredníctvom hudobných činností rozvíja základné hudobné kompetencie žiaka a usiluje sa o vytvorenie kladného vzťahu k hudbe a hudobnému umeniu.

4.1.8 Zdravie a pohyb

1.stupeň- Vzdelávacia oblasť poskytuje v primárnom vzdelávaní žiakom priestor na pohybové vyjadrenie sa a osvojenie si základných pohybových zručností, využitelných v pohybových aktivitách vo voľnom čase. Oblasť sa zameriava na základné informácie súvisiace so zdravým spôsobom života, starostlivosťou o svoje zdravie a pohybovou aktivitou. Realizuje sa vyučovacím

predmetom telesná a športová výchova, ktorého najdôležitejším poslaním je vytváranie vzťahu k pravidelnej pohybovej aktivite ako k nevyhnutnému základu zdravého životného štýlu. Telesná a športová výchova využíva široké spektrum pohybových prostriedkov, ktoré prispievajú k celkovému vývinu osobnosti s akcentom na hrubú i jemnú motoriku. Prispieva k psychickému, sociálnemu a morálnemu vývinu žiakov, k formovaniu kladného vzťahu k pohybovej aktivite a plní aj významnú kompenzačnú funkciu v procese edukácie. Prostredníctvom pohybu – pohybových cvičení, hier a súťaží pozitívne ovplyvňuje motorický vývin žiakov. Dôraz sa kladie na individuálne dispozície žiakov, ktoré by mali byť zohľadnené pri plánovaní obsahu, ako i pri hodnotení žiakov. Dôležité je motivovať žiakov k dosiahnutiu individuálnych zlepšení vo svojej pohybovej výkonnosti pri rešpektovaní vlastných individuálnych predpokladov.

2.stupeň- Vzdelávacia oblasť Zdravie a pohyb vytvára priestor pre uvedomenie si potreby celoživotnej starostlivosti o svoje zdravie, ktorej neoddeliteľnou súčasťou je pohyb. Oblasť sa zameriava na základné informácie, súvisiace so zdravým spôsobom života a pohybovou aktivitou. Realizuje sa učebným predmetom telesná a športová výchova, ktorej najdôležitejším poslaním je vytváranie vzťahu k pravidelnej pohybovej aktivite ako k nevyhnutnému základu zdravého životného štýlu. Telesná a športová výchova spája vedomosti, návyky a zručnosti spojené so zdravím, zdravým životným štýlom, pohybovou a športovou aktivitou využiteľnými nielen počas školskej dochádzky, ale i v dospelosti. Žiaci si vytvoria predstavu o význame pohybovej a športovej aktivity pri upevňovaní aktívneho zdravia a spoznajú účinok vykonávaných cvičení na organizmus. Pri realizovaní obsahu telesnej a športovej výchovy je dôležité rešpektovať individuálne dispozície žiakov, ktoré by mali byť zohľadnené pri plánovaní cvičení, ako aj pri hodnotení žiakov. Významnou súčasťou je motivácia žiakov k dosiahnutiu individuálnych zlepšení vo svojej pohybovej výkonnosti pri akceptovaní ich vlastných predpokladov.

4.2 Prierezové témy

Rýchlo sa meniaci realita súčasnej globalizovanej spoločnosti s novými technológiami a sociálnymi zmenami ovplyvňuje postoje, hodnotový systém žiakov a ich konanie. Táto skutočnosť sa musí odraziť aj vo vzdelávaní. Vhodným prostriedkom na to sú prierezové témy, ktoré sa svojím obsahom a výchovným zameraním premietajú do vymedzených vzdelávacích oblastí, dopĺňajú ich, prepájajú ich obsah s aktuálnym dianím v spoločnosti, s každodennou žitou skúsenosťou žiaka a konkrétnej triedy. V tomto zmysle prierezové témy priaznivo ovplyvňujú proces utvárania a rozvíjania funkčných kompetencií žiakov. Prierezové témy sa môžu realizovať ako súčasť učebného obsahu vyučovacích predmetov alebo prostredníctvom samostatných projektov, seminárov, vyučovacích

blokov, kurzov a pod. Súčasne prierezové témy môžu tvoriť samostatný vyučovací predmet z rámca voliteľných (disponibilných) hodín. Obidve formy sa môžu aj ľubovoľne kombinovať. Účinnosť pôsobenia prierezových tém sa môže zvýšiť relevantnými mimoškolskými aktivitami. V rámci nižšieho stredného vzdelávania majú prierezový charakter tieto témy: Osobnostný a sociálny rozvoj, Výchova k manželstvu a rodičovstvu, Environmentálna výchova, Mediálna výchova, Multikultúrna výchova, Ochrana života a zdravia.

4.2.1 Osobnostný a sociálny rozvoj

Prierezová téma Osobnostný a sociálny rozvoj sa prelína celým vzdelávaním. Jej hlavným cieľom je rozvíjať osobnosť žiakov predovšetkým v oblasti postojov a hodnôt. Prostredníctvom nej sa zároveň s vedomostným rozvojom žiakov cielene rozvíjajú aj ich osobné a sociálne kompetencie. Umožňuje žiakom rozmyšľať o sebe, o svojom aktuálnom živote, vzťahoch s ľuďmi a smerovaní v budúcnosti. Vedie ich k uplatňovaniu svojich práv a tiež k rešpektovaniu názorov, potrieb a práv ostatných. Usmerňuje ich v tom, ako chrániť svoje zdravie a odolávať rizikám. Pri správnom uplatňovaní významne prispieva k pozitívnej sociálnej klíme školy, dobrým vzťahom medzi žiakmi a medzi učiteľmi a žiakmi. Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby žiak:

- porozumel sebe a iným;
- optimálne usmerňoval vlastné správanie;
- nadobudol základné prezentačné zručnosti osvojené na základe postupného spoznania svojich predpokladov a uplatňoval ich pri prezentácii seba a svojej práce;
- získal a uplatňoval základné sociálne zručnosti pre optimálne riešenie rôznych situácií;
- rešpektoval rôzne typy ľudí a ich názory a prístupy k riešeniu problémov.

4.2.2 Výchova k manželstvu a rodičovstvu

Dôležitou súčasťou osobnostného rozvoja žiakov je príprava na zodpovedné partnerské vzťahy, manželstvo a rodičovstvo. Prierezová téma Výchova k manželstvu a rodičovstvu je zameraná na utváranie základných vedomostí a zodpovedných postojov v oblasti partnerských vzťahov a rodičovstva v súlade s vedeckými poznatkami a etickými normami. Pri realizácii témy je nevyhnutné vychádzať zo životnej reality žiakov v konkrétnej triede, ich veku, zrelosti, vývinového štádia. Podmienkou je taktný a citlivý prístup pedagóga. Škola môže využiť aj pomoc alebo služby relevantných odborníkov.

Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby (si) žiak:

- osvojil základné poznatky o biologických, psychických a sociálnych zmenách, ktoré ovplyvňujú vývin jeho osobnosti v súčasnosti i v budúcnosti;
- získal základné predpoklady pre zodpovedné rozhodnutia v oblasti partnerských vzťahov, manželstva a rodičovstva;
- osvojil zásady bezpečného správania a porozumel rizikám v oblasti sexuality;
- uprednostňoval základné princípy zdravého životného štýlu a nerizikového správania vo svojom (každodennom) živote.

4.2.3 Environmentálna výchova

Environmentálna výchova umožňuje žiakom získať vedomosti, zručnosti, postoje a návyky k ochrane a zlepšovaniu životného prostredia dôležitého pre trvalo udržateľný život na Zemi. Vedie žiakov ku komplexnému pochopeniu vzájomných vzťahov človeka, organizmov a životného prostredia, kde sú prepojené aspekty ekologické, ekonomické a sociálne.

Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby žiak:

- rešpektoval základné pravidlá pre správanie sa v prírode s ohľadom na organizmy a ich životné prostredie;
- rozpoznal a vyhodnotil zmeny v prírode a vo svojom okolí;
- poznal možnosti smerujúce k ochrane a zlepšeniu životného prostredia, podieľal sa na aktivitách (školy) smerujúcich k ochrane a zlepšovaniu životného prostredia širšieho okolia (školy, obce...);
- získal informácie o zásahoch človeka do životného prostredia a vyhodnotil ich dôsledky v lokálnych a globálnych súvislostiach;
- rozlišoval technológie a výrobky šetrné k životnému prostrediu;
- šetrne sa správal k prírodným zdrojom;
- aktívne sa podieľal na eliminácii znečistenia životného prostredia.

4.2.4 Mediálna výchova

Médiá predstavujú významný faktor, ktorý vplýva na vývin osobnosti a socializáciu detí a mladých ľudí. Médiá sú integrálnou súčasťou každodenného života žiakov, pričom výrazne ovplyvňujú ich správanie, utváranie hodnôt a životný štýl. Hlavným cieľom prierezovej témy Mediálna výchova je

rozvoj (postupné zvyšovanie úrovne) mediálnej gramotnosti žiakov – schopnosti kriticky prijímať, analyzovať, hodnotiť a komunikovať širokú škálu mediálnych obsahov a zmysluplne využívať médiá. Na 2. stupni základnej školy je dôležité, aby sa žiaci na veku primeranej úrovni postupne dokázali orientovať v mediálnom svete a osvojili si stratégie bezpečného zaobchádzania s rôznymi druhmi médií. Dôraz sa kladie na rozvíjanie kritického myslenia; vhodnou metódou je spoločné skúmanie, analyzovanie a samostatné premýšľanie, pričom sa vychádza z konkrétnej reality žiakov v triede.

Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby (si) žiak:

- uvedomil význam a vplyv médií vo svojom živote a v spoločnosti;
- nadobudol základné technické zručnosti potrebné pre používanie médií a médiá využíval zmysluplne;
- pochopil a rozlíšil pozitíva a negatíva využívania, vplyvu médií a ich produktov;
- získal kritický odstup od mediálnych produktov a ich obsahov a rozpoznal mediálne spracovanú realitu;
- osvojil si zodpovedný prístup pri využívaní médií na komunikáciu a vytváranie vlastných mediálnych produktov.

4.2.5 Multikultúrna výchova

S aktuálnou realitou celosvetovej globálnej spoločnosti a s multikultúrnym charakterom slovenskej spoločnosti sa spájajú riziká predsudkov a stereotypov, ktoré sa prejavujú v rôznych podobách neznášanlivosti, rasizmu či xenofóbie. Žiaci sú každodenne vystavení rôznym kultúrnym vplyvom a dostávajú sa do kontaktu s príslušníkmi rôznych kultúr. Prostredníctvom spoznávania svojej kultúry a iných kultúr, histórie, zvykov a tradícií sa žiaci naučia rešpektovať tieto kultúry ako rovnocenné a s ich príslušníkmi dokážu konštruktívne komunikovať a spolupracovať. Pri realizácii tejto témy sa odporúča využívať také didaktické postupy a metódy, ktoré neučia stierať medzi kultúrne rozdiely, ale pochopiť ich, akceptovať ich a tiež rešpektovať ľudské práva. S prierezovou témou Multikultúrna výchova úzko súvisí regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra, ktorá sa vo svojom obsahu ešte hlbšie zaoberá živým a hodnotným hmotným a nehmotným kultúrnym dedičstvom Slovenska. Poznanie tradícií je základom kultúrnej identity. Spoznávaním svojho regiónu, jeho kultúrneho a prírodného bohatstva sa prispieva u žiakov k formovaniu ich historického vedomia. Vhodnými formami na uplatnenie týchto tém sú projekty, exkurzie, tematické vychádzky v regióne a pod. Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra sa môže realizovať ako súčasť

učebných predmetov – výtvarná výchova, hudobná výchova a etická výchova, dejepis a geografia alebo prostredníctvom voliteľných predmetov, ako napr. regionálna výchova, regionálny dejepis a podobne. Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby žiak:

- rešpektoval prirodzenú rozmanitosť spoločnosti;
- spoznal rozličné tradičné aj nové kultúry a subkultúry; • akceptoval kultúrnu rozmanitosť ako spoločenskú realitu;
- uplatňoval svoje práva a rešpektoval práva iných ľudí;
- mal možnosť spoznať naše kultúrne dedičstvo a rozvíjal tak svoju kultúrnu identitu.

4.2.6 Regionálna výchova a ľudová kultúra

Prierezová téma Regionálna výchova a ľudová kultúra úzko súvisí s prierezovou témou Multikultúrna výchova, ale vo svojom obsahu sa ešte hlbšie zaoberá živým a hodnotným hmotným a nehmotným kultúrnym dedičstvom Slovenska. Poznanie svojho regiónu, jeho kultúrneho a prírodného bohatstva prispieva k formovaniu kultúrnej identity a postupnému rozvíjaniu historického vedomia žiakov. Regionálna výchova a ľudová kultúra má potenciál byť súčasťou obsahu všetkých povinných predmetov, najmä prvouky, prírodovedy, vlastivedy, slovenského jazyka a literatúry, výtvarnej výchovy, hudobnej výchovy a etickej výchovy, alebo sa môže realizovať prostredníctvom voliteľného vyučovacieho predmetu. Vhodnými formami sú tiež projekty, exkurzie, tematické vychádzky v regióne a pod. Vlastná realizácia prierezovej témy si vyžaduje zmeny aj v procesuálnej zložke výchovy a vzdelávania – vo vyučovacích metódach a organizačných formách.

Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby žiak:

- rozširoval a rozvíjal svoje znalosti o historických, kultúrnych a prírodných hodnotách svojho regiónu;
- vytváral si pozitívny vzťah k svojmu bydlisku, obci, regiónu a krajine;
- rozvíjal svoju národnú a kultúrnu identitu.

4.2.7 Ochrana života a zdravia

Prierezová téma Ochrana života a zdravia sa na druhom stupni realizuje v rámci vyučovacích predmetov telesná a športová výchova, biológia, aj samostatných organizačných foriem vyučovania – účelových cvičení.

Na 1. stupni sa realizuje prostredníctvom vyučovacích predmetov telesná a športová výchova, prvouka, prírodoveda, vlastiveda, výtvarná výchova, ako aj samostatných organizačných foriem vyučovania – didaktických hier. Didaktické hry, ktoré sa uskutočňujú v každom ročníku 1. stupňa raz ročne v trvaní 4 hodín, slúžia na praktické osvojenie si učiva.

Účelové cvičenia na 2.stupni sa realizujú 2 razy do roka v trvaní 5 hodín, spravidla na jeseň a jar. Zámerom tejto prierezovej témy je nasmerovať žiakov k ochrane svojho zdravia a života a tiež zdravia a života iných ľudí prostredníctvom teoretických a praktických poznatkov, zručností v sebaochrane, poskytovaní pomoci iným v prípade ohrozenia zdravia a života. Ochrana života a zdravia integruje postoje, vedomosti a zručnosti žiakov zamerané na zdravý životný štýl a ochranu života a zdravia v mimoriadnych a nepredvídaných situáciách.

Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby žiak:

- rozpozna nebezpečné situácie ohrozujúce život a zdravie;
- osvojil si praktické zručnosti v sebaochrane;
- pochopil dôležitosť poskytnutia pomoci iným v prípade ohrozenia zdravia a života;
- vedel vhodne zareagovať v prípade potreby poskytnutia prvej pomoci, prípadne vedel poskytnúť predlekársku prvú pomoc;
- osvojil si základné činnosti súvisiace s pohybom a pobytom v prírode, prípadne sa vedel orientovať pri pohybe a pobyte v prírode, mal možnosť cieľavedome rozvíjať svoju telesnú zdatnosť a odolnosť organizmu na fyzickú a psychickú záťaž v náročných životných situáciách;
- rozvíjal svoju telesnú zdatnosť a pohybovú výkonnosť v prírodných podmienkach.

4.2.8 Dopravná výchova – výchova k bezpečnosti v cestnej premávke

Zámerom Dopravnej výchovy – výchovy k bezpečnosti v cestnej premávke je pripraviť žiakov na bezpečný pohyb v cestnej premávke – ako chodcov alebo cyklistov. Výučba sa uskutočňuje najmä v rámci predmetov prvouka a vlastiveda, v objekte školy, na detskom dopravnom ihrisku alebo v bezpečných priestoroch v okolí školy.

Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby žiak:

- pochopil funkcie dopravy ako riadeného systému vymedzeného všeobecne záväznými právnymi predpismi na veku primeranej úrovni;

- osvojil si zásady, nadobudol spôsobilosti a praktické zručnosti bezpečného pohybu v cestnej premávke (chôdza, jazda na bicykli...);
- pochopil význam technického stavu a údržby vozidiel pre bezpečnú jazdu v cestnej premávke a prakticky zvládol základné úlohy údržby bicykla;
- uvedomil si význam technických podmienok dopravy a zariadení ovplyvňujúcich bezpečnosť cestnej premávky.

4.2.9 Ochrana života a zdravia

Prierezová téma Ochrana života a zdravia sa na druhom stupni realizuje v rámci vyučovacích predmetov telesná a športová výchova, biológia, aj samostatných organizačných foriem vyučovania – účelových cvičení. Na 1. stupni sa realizuje prostredníctvom vyučovacích predmetov telesná a športová výchova, prvouka, prírodoveda, vlastiveda, výtvarná výchova, ako aj samostatných organizačných foriem vyučovania – didaktických hier. Didaktické hry, ktoré sa uskutočňujú v každom ročníku 1. stupňa raz ročne v trvaní 4 hodín, slúžia na praktické osvojenie si učiva. Účelové cvičenia na 2.stupni sa realizujú 2 razy do roka v trvaní 5 hodín, spravidla na jeseň a jar. Zámerom tejto prierezovej témy je nasmerovať žiakov k ochrane svojho zdravia a života a tiež zdravia a života iných ľudí prostredníctvom teoretických a praktických poznatkov, zručností v sebaochrane, poskytovaní pomoci iným v prípade ohrozenia zdravia a života. Ochrana života a zdravia integruje postoje, vedomosti a zručnosti žiakov zamerané na zdravý životný štýl a ochranu života a zdravia v mimoriadnych a nepredvídaných situáciách.

Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby žiak:

- rozpoznal nebezpečné situácie ohrozujúce život a zdravie;
- osvojil si praktické zručnosti v sebaochrane;
- pochopil dôležitosť poskytnutia pomoci iným v prípade ohrozenia zdravia a života;
- vedel vhodne zareagovať v prípade potreby poskytnutia prvej pomoci, prípadne vedel poskytnúť predlekársku prvú pomoc;
- osvojil si základné činnosti súvisiace s pohybom a pobytom v prírode, prípadne sa vedel orientovať pri pohybe a pobyte v prírode,
- mal možnosť cieľavedome rozvíjať svoju telesnú zdatnosť a odolnosť organizmu na fyzickú a psychickú záťaž v náročných životných situáciách;

- rozvíjal svoju telesnú zdatnosť a pohybovú výkonnosť v prírodných podmienkach.

5. Vzdelávacie štandardy

Vzdelávacie štandardy obsahujú súbor požiadanií na osvojenie si vedomostí, zručností a schopností, ktoré majú žiaci získať, aby mohli pokračovať vo vzdelávaní v nadväzujúcej časti vzdelávacieho programu alebo aby im mohol byť priznaný stupeň vzdelania.

Na ich základe škola vypracuje učebné osnovy, ktoré vymedzujú výchovno- vzdelávacie ciele, obsah a rozsah vyučovania jednotlivých vyučovacích predmetov podľa učebného plánu školy.

Rozdelenie štandardov do ročníkov v štátnom vzdelávacom programe má charakter odporúčania, školy ich do ročníkov rozdelí tak, aby ich rozsah odpovedal časovej dotácii podľa učebného plánu školy.

Škola pri tvorbe učebných osnov dodržiava zásadu vekuprimeranosti a zásadu logickej nadväznosti obsahu vzdelávania. Učebnými osnovami povinného vyučovacieho predmetu, ktorého časová dotácia sa v učebnom pláne nezvyšuje alebo sa zvyšuje bez rozšírenia obsahu, môžu byť vzdelávacie štandardy.

Tieto požiadavky sú formulované ako kompetencie, ktorých súčasťou sú vedomosti, spôsobilosti, zručnosti, postoje a hodnoty v kontexte vymedzeného obsahu vzdelávania. Obsahujú štruktúru učebných cieľov, výkonové požiadavky a vymedzený rámcový učebný obsah. Vzdelávacie štandardy je nevyhnutné chápať ako základné východisko k mnohostranne chápanej výučbe, preto výučbu nemožno redukovať len na ich mechanické plnenie. Predstavujú dôležitý podklad na realizáciu osobného plánovania tvorby špecifickej stratégie a taktiky na výučbu jednotlivých predmetov, pričom je nevyhnutná kognitívna pestrosť a vytváranie panorámy myšlienkových možností žiakov. Z hľadiska vymedzeného učebného obsahu je kľúčovým prvkom uvedomovania si pojmov, vzťahov medzi nimi. Následne je žiaduce tieto pojmy a vzťahy medzi nimi spolu s funkčnými faktami názorne zobrazovať do pamäťových myšlienkových máp, ktoré sa potom stávajú základným prostriedkom efektívnejšieho upevňovania a systematizácie nadobudnutých kompetencií žiakov.

Stanovené štandardy si učitelia môžu viac špecifikovať s prihliadnutím na aktuálne kognitívne schopnosti svojich žiakov. Vzdelávací štandard treba chápať v tom zmysle, že žiak nemá byť pasívnym aktérom výučby a konzumentom hotových poznatkov, ktoré si má len zapamätať a následne zreprodukovať, ale aj vytvárať ich v aktívnej činnosti.

Kompetencia k učeniu sa

- učitelia zadávajú úlohy, vyžadujúce myslenie žiakov a samostatnú prácu a poskytujú im dostatok času vo všetkých oblastiach vyučovania,
- učitelia používajú metódy a formy primerané veku a schopnostiam žiakov,
- učitelia vytvárajú pozitívnu atmosféru v kolektíve, • učitelia kladú dôraz na motiváciu žiaka,
- učitelia umožnia žiakom vlastné hodnotenie,
- učitelia sa pri vyučovaní zamerajú na rozvoj čitateľskej gramotnosti a schopnosti vyhľadávať a kriticky spracovávať informácie. Kompetencia sociálno-komunikačná
- učitelia rozširujú slovnú zásobu žiakov používaním vhodnej odbornej terminológie s prihliadnutím na vek žiakov,
- učitelia pozitívne hodnotia vhodne formulované a samostatné závery a odpovede žiakov, kladú dôraz na ucelené verbálne a písomné odpovede,
- učitelia umožňujú žiakom klásť otázky a diskutovať k téme, pričom si vzájomne stanovujú pravidlá diskusie,
- učitelia umožnia žiakom prezentáciu výsledkov práce s možnosťou diskusie a obhajoby.

Kompetencie v oblasti IKT

- učitelia umožňujú používať škálu informačných a komunikačných technológií na riešenie praktických problémov každodenného života,
- učitelia umožňujú používanie kalkulačiek, tabuliek, prehľadov a súhrnov poučiek, vzorcov a značiek na vyučovaní, ak to vyžaduje charakter práce,
- učitelia kladú dôraz na analytické typy úloh, aktivity, laboratórne práce a pozorovania. Kompetencie v oblasti matematického a prírodovedného myslenia
- učitelia podnecujú u žiakov rozvíjať základné matematické myslenie na riešenie praktických problémov vyskytujúcich sa v každodennom živote,
- učitelia rozvíjajú u žiakov logické a priestorové myslenie,

Kompetencia riešiť problémy

- učitelia zaraďujú do vyučovania modelové príklady a situácie, ktoré vedú žiakov k samostatnému navrhovaniu riešenia podľa ich vedomostí, zručností a skúseností,
- učitelia kladú dôraz na rozvíjanie abstraktného myslenia žiakov, zadávajú žiakom rôzne typy úloh, pričom kladú dôraz na analytické myslenie,
- učitelia upozorňujú na prepojenie a využitie svojich poznatkov v medzipredmetových vzťahoch,

- učitelia podporujú rôzne myšlienkové a pracovné postupy pri riešení úloh,
- učitelia usmerňujú žiakov k tímovej spolupráci na riešení problémov,
- učitelia pozitívne motivujú žiakov pri riešení problémov, nesprávne riešenia a závery nezavrhujú, upozornia na chyby,
- učitelia kladú dôraz na plánovanie práce, dokončenie úloh a dodržiavanie termínov.

Kompetencie občianske

- triedni učitelia komunikujú so žiakmi o dianí v triede, umožňujú riešenie úloh a problémov,
- učitelia rešpektujú sociálne, kultúrne, náboženské a etnické individuality žiakov,
- učitelia vyžadujú od žiakov spoluprácu a šírenie priateľskej klímy v triede a v škole,
- učitelia podnecujú u žiakov vlastnú zainteresovanosť pri realizovaní úpravy prostredia triedy a školy.

Kompetencie sociálne a personálne

- učitelia dávajú žiakom možnosť na sebahodnotenie a hodnotenie iných žiakov, pričom dohliadajú na rešpektovanie etických noriem a zásad hodnotenia,
- učitelia dbajú na zapojenie všetkých žiakov do práce a možnosť ich prezentovania,
- učitelia pozitívne hodnotia spoluprácu a vzájomnú pomoc žiakov v skupine,

Kompetencie pracovné

- učitelia vhodne usmerňujú žiakov k získavaniu poznatkov, zručností a schopností s cieľom prípravy na budúce povolanie,
- učitelia oboznámia žiakov s bezpečnostnými pravidlami a trvajú na ich dodržiavaní pri vyučovaní, pri práci v odborných učebniach (dielne, laboratória, školský pozemok, telocvičňa, počítačová učebňa...),
- učitelia oboznámia žiakov s bezpečnými pracovnými postupmi, návodmi na používanie učebných pomôcok, aby žiaci mohli v prípade potreby pracovať samostatne,
- učitelia organizujú exkurzie, výlety a besedy so zameraním podporiť uvedomelú prípravu na povolanie,
- učitelia zaraďujú do vyučovania úlohy z praxe a bežného života.

Kompetencie vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry

- učitelia umožňujú žiakom vyjadrovať svoje pocity a vnemy umeleckými spôsobmi,
- učitelia rešpektujú pri vyučovaní a hodnotení žiakov v umeleckých predmetoch individuálne

- učitelia organizujú v spolupráci so žiakmi výlety a exkurzie s cieľom poznávať umenie a kultúru vo všetkých podobách,
- učitelia sa v kontakte so žiakmi správajú podľa pravidiel etikety, primerane situáciám a vyžadujú to aj od žiakov. Medzi strategické kroky patria aj organizačné formy vyučovania a metódy vyučovania, ktoré sú zapracované do jednotlivých učebných osnov predmetov.

Organizačné formy vyučovania:

- individuálna práca,
- skupinová práca,
- diferencované vyučovanie,
- exkurzia, seminár, beseda,
- bloková výučba,
- projektové vyučovanie,

Metódy vyučovania:

- problémový výklad,
- heuristické metódy,
- výskumné metódy,
- metóda demonštrácie a pozorovania,
- metóda rozhovoru,
- inscenačné metódy (rolové hry),
- brainstorming,
- riešenia problémových úloh.

Prostriedky:

- IKT,
- internet,
- výukové programy,
- interaktívne učebné pomôcky,
- knižničný fond.

6. Rámcový učebný plán

RÁMCOVÝ UČEBNÝ PLÁN
pre ZŠ s vyučovacím jazykom slovenským

vzdelávacia oblasť	vyučovací predmet	ročník primárne vzdelávanie					ročník nižšie stredné vzdelávanie					
		1.	2.	3.	4.	Σ	5.	6.	7.	8.	9.	Σ
Jazyk a komunikácia	slovenský jazyk a literatúra	9	8	7	7	31	5	5	4	5	5	24
	anglický jazyk			3	3	6	3	3	3	3	3	15
Matematika a práca s informáciami	matematika	4	4	4	4	16	4	4	4	4	5	21
	informatika			1	1	2	1	1	1	1		4
Človek a príroda	prvouka	1	2			3						
	prírodoveda			1	2	3						
	fyzika							2	1	2	1	6
	chémia								2	2	1	5
	biológia						2	1	2	1	1	7
Človek a spoločnosť	vlastiveda			1	2	3						
	dejepis						1	1	1	1	2	6
	geografia						2	1	1	1	1	6
	občianska náuka							1	1	1	1	4
Človek a hodnoty	etická výchova/náboženská výchova/náboženstvo	1	1	1	1	4	1	1	1	1	1	5
Človek a svet práce	pracovné vyučovanie			1	1	2						
	technika						1	1	1	1	1	5
Umenie a kultúra	hudobná výchova	1	1	1	1	4	1	1	1	1		4
	výtvarná výchova	2	2	1	1	6	1	1	1	1	1	5
Zdravie a pohyb	telesná a športová výchova	2	2	2	2	8	2	2	2	2	2	10
	základ	20	20	23	25	88	24	25	26	27	25	127
	voliteľné (disponibilné) hodiny	2	3	2	1	8	3	4	4	3	5	19
	spolu	22	23	25	26	96	27	29	30	30	30	146

7. Školský vzdelávací plán

V školskom roku 2023/2024 pedagogická rada zo dňa 05.09.2023 rozhodla o klasifikácii žiakov 1.,2.,3.,4. ročníka a 5., 6.,7., 8.,9. ročníka zo všetkých predmetov.

Učebný plán 1.ročník – školský rok 2023/2024

Vzdelávacia oblasť	Predmety	Poč. hod. povinná časť	Poč.hod. voliteľná časť	Počet hod. spolu	Poznámka
Jazyk a komunikácia	Slovenský jazyk a literatúra	9	0	9	
Človek a príroda	Prvouka	1	0	1	
Človek a hodnoty	Etická/ náboženská výchova	1	0	1	EVN a ETV spojené 1.-4. roč.
Matematika a práca s informáciami	Matematika	4	0	4	
Umenie a kultúra	Výtvarná výchova	2	0	2	
	Hudobná výchova	1	0	1	
Zdravie a pohyb	Telesná a športová výchova	2	0	2	
Spolu povinná časť		20	0	20	
ŠkVP – voliteľné hodiny	Anglický jazyk	0	1	1	
	Matematika na šachovnici	0	1	1	
Hodiny spolu		20	2	22	

Školský vzdelávací plán 2.ročník – školský rok 2023/2024

Vzdelávacia oblasť	Predmety	Poč. hod. povinná časť	Poč.hodín voliteľná časť	Počet hod. spolu	Poznámka
Jazyk a komunikácia	Slovenský jazyk a literatúra	8	0	8	
Človek a príroda	Prvouka	2	0	2	
Človek a hodnoty	Etická/náboženská výchova	1	0	1	EVN a ETV spojené 1.-4. roč.
Matematika a práca	Matematika	4	0	4	
Umenie a kultúra	Výtvarná výchova	2	0	2	
	Hudobná výchova	1	0	1	
Zdravie a pohyb	Telesná a športová výchova	2	0	2	
Spolu povinná časť		20	0	20	
ŠkVP – voliteľné hodiny					
Anglický jazyk		0	1	1	
Matematika na šachovnici		0	1	1	
Pohybová príprava		0	1	1	
Spolu počet hodín		20	3	23	

Školský vzdelávací plán 3.ročník – školský rok 2023/2024

Vzdelávacia oblasť	Predmety	Poč. hod. povinná časť	Poč.hodín voliteľná časť	Počet hod. spolu	Poznámka
Jazyk a komunikácia	Slovenský jazyk a literatúra	7	0	7	
	Anglický jazyk	3	0	3	
Človek a príroda	Prírodoveda	1	0	1	
Človek a spoločnosť	Vlastiveda	1	0	1	
Človek a hodnoty	Etická/náboženská výchova	1	0	1	EVN a ETV spojené 1.-4. roč.
Matematika a práca s informáciami	Matematika	4	0	4	
	Informatika	1	0	1	
Človek a svet práce	Pracovné vyučovanie	1	0	1	
Umenie a kultúra	Výtvarná	1	0	1	
	Hudobná	1	0	1	
Zdravie a pohyb	Telesná a športová výchova	2	0	2	
Spolu povinná časť		23	0	23	
ŠKVP – voliteľné hodiny					
Matematika na šachovnici		0	1	1	
Pohybová príprava		0	1	1	
Spolu počet hodín		23	2	25	

Školský vzdelávací plán 4.ročník – školský rok 2023/2024

Vzdelávacia oblasť	Predmety	Poč. hod. povinná časť	Poč.hodín voliteľná časť	Počet hod. spolu	Poznámka
Jazyk a komunikácia	Slovenský jazyk a literatúra	7	0	7	
Prvý cudzí	Anglický jazyk	3	0	3	
Príroda a spoločnosť	Prírodoveda	2	0	2	
	Vlastiveda	2	0	2	
Človek a hodnoty	Etická/ náboženská výchova	1	0	1	EVN a ETV spojené 1.-4. roč.
Matematika a práca s informáciami	Matematika	4	0	4	
	Informatika	1	0	1	
Človek a svet práce	Pracovné vyučovanie	1	0	1	
Umenie a kultúra	Výtvarná výchova	1	0	1	
	Hudobná výchova	1	0	1	
Zdravie a pohyb	Telesná výchova	2	0	2	
Spolu povinná časť		25	0	25	
ŠKVP – voliteľné hodiny					
Pohybová príprava		0	1	1	
Spolu počet hodín		25	1	26	

Školský vzdelávací plán 5.ročník – školský rok 2023/2024

Vzdelávacia oblasť	Predmety	Počet hodín – povinná časť	Počet hodín- voliteľná časť	Počet hodín spolu	Poznámky
Jazyk a komunikácia	Slovenský jazyk a literatúra	5	0	5	
	Anglický jazyk	3	0	3	2. skup.
Človek a príroda	Fyzika	0	0	0	
	Chémia	0	0	0	
	Biológia	2	0	2	
Človek a spoločnosť	Dejepis	1	0	1	
	Geografia	2	0	2	
	Občianska náuka	0	0	0	
Človek a hodnoty	Etická/náboženská výchova	1	0	1	EVN a ETV spojené 5.-9. roč.
Človek a svet práce	Technika	1	0	1	2. skup.
Matematika a práca s informáciami	Matematika	4	1	5	
	Informatika	1	0	1	2. skup.
Umenie a kultúra	Výtvarná výchova	1	0	1	
	Hudobná výchova	1	0	1	
Zdravie a pohyb	Telesná a športová výchova	2	0	2	
Spolu povinná časť		24	1	25	
ŠKVP – voliteľné hodiny					
Konverzácia z anglického jazyka		0	1	1	
Finančná gramotnosť		0	1	1	
Spolu počet hodín		24	3	27	

Školský vzdelávací plán 6.ročník – školský rok 2023/2024

Vzdelávacia oblasť	Predmety	Počet hodín – povinná časť	Počet hodín- voliteľná časť	Počet hodín spolu	Poznámky
Jazyk a komunikácia	Slovenský jazyk a literatúra	5	0	5	
	Anglický jazyk	3	0	3	2.skup.
Človek a príroda	Fyzika	2	0	2	
	Chémia	0	0	0	
	Biológia	1	1	2	
Človek a spoločnosť	Dejepis	1	1	2	
	Geografia	1	0	1	
	Občianska náuka	1	0	1	
Človek a hodnoty	Etická/náboženská výchova	1	0	1	EVN a ETV spojené 5.-9. roč.
Človek a svet práce	Technika	1	0	1	2.skup.
Matematika a práca s informáciami	Matematika	4	1	5	
	Informatika	1	0	1	2.skup.
Umenie a kultúra	Výtvarná výchova	1	0	1	
	Hudobná výchova	1	0	1	
Zdravie a pohyb	Telesná a športová výchova	2	0	2	
Spolu povinná časť		25	3	28	
ŠkVP – voliteľné hodiny					
Cvičenia z matematiky		0	1	1	
Spolu počet hodín		25	1	29	

Školský vzdelávací plán 7.ročník – školský rok 2023/2024

Vzdelávacia oblasť	Predmety	Počet hodín – povinná časť	Počet hodín- voliteľná časť	Počet hodín spolu	Poznámka
Jazyk a komunikácia	Slovenský jazyk a literatúra	4	1	5	
	Anglický jazyk	3	0	3	2.skup.
Človek a príroda	Fyzika	1	0	1	
	Chémia	2	0	2	
	Biológia	2	0	2	
Človek a spoločnosť	Dejepis	1	0	1	
	Geografia	1	0	1	
	Občianska náuka	1	0	1	
Človek a hodnoty	Etická/náboženská výchova	1	0	1	EVN a ETV spojené 1.-9. roč
Človek a svet práce	Technika	1	0	1	2.skup.
Matematika a práca s informáciami	Matematika	4	1	5	
	Informatika	1	0	1	2.skup.
Umenie a kultúra	Výtvarná výchova	1	0	1	
	Hudobná výchova	1	0	1	
Zdravie a pohyb	Telesná a športová výchova	2	0	2	
Spolu povinná časť		26	2	28	
ŠkVP – voliteľné hodiny					
Cvičenia zo slovenského jazyka		0	1	1	1. skup. žiakov
Cvičenia z matematiky		0	1	1	
Spolu počet hodín		26	2	30	

Školský vzdelávací plán 8.ročník – školský rok 2023/2024

Vzdelávacia oblasť	Predmety	Počet hodín – povinná časť	Počet hodín- voliteľná časť	Počet hodín spolu	Poznámka
Jazyk a komunikácia	Slovenský jazyk a literatúra	5	0	5	
	Anglický jazyk	3	0	3	
Človek a príroda	Fyzika	2	0	2	
	Chémia	2	0	2	
	Biológia	1	0	1	
Človek a spoločnosť	Dejepis	1	0	1	
	Geografia	1	0	1	
	Občianska náuka	1	0	1	
Človek a hodnoty	Etická/náboženská výchova	1	0	1	
Matematika a práca s informáciami	Matematika	4	1	5	
	Informatika	1	0	1	
Človek a svet práce	Technika	1	0	1	
Umenie a kultúra	Výtvarná výchova	1	0	1	
	Hudobná výchova	1	0	1	
Zdravie a pohyb	Telesná a športová výchova	2	0	2	spojenie s 9. roč.
Spolu povinná časť		27	1	28	
ŠkVP – voliteľné hodiny					
Cvičenia z matematiky		0	1	1	
Cvičenia zo slovenského jazyka		0	1	1	½ sk. žiakov
Spolu počet hodín		27	2	30	

Školský vzdelávací plán 9.ročník – školský rok 2023/2024

Vzdelávacia oblasť	Predmety	Počet hodín – povinná časť	Počet hodín- voliteľná časť	Počet hodín spolu	Poznámka
Jazyk a komunikácia	Slovenský jazyk a literatúra	5	0	5	
	Anglický jazyk	3	0	3	
Človek a príroda	Fyzika	1	0	1	
	Chémia	1	1	2	
	Biológia	1	1	2	
Človek a spoločnosť	Dejepis	2	0	2	
	Geografia	1	0	1	
	Občianska náuka	1	0	1	
Človek a hodnoty	Etická/náboženská výchova	1	0	1	
Matematika a práca s informáciami	Matematika	5	0	5	
	Informatika	0	1	1	
Človek a svet práce	Technika	1	0	1	
Umenie a kultúra	Výtvarná výchova	1	0	1	
	Hudobná výchova	0	0	0	
Zdravie a pohyb	Telesná a športová výchova	2	0	2	spojenie s 8. roč.
Spolu povinná časť		25	3	28	
ŠkVP – voliteľné hodiny					
Cvičenia z matematiky		0	1	1	½ sk. žiakov
Cvičenia zo slovenského jazyka		0	1	1	½ sk. žiakov

Nemecký jazyk	0	2	1	½ sk. žiakov
Spolu počet hodín	25	2	30	

6. Voliteľné predmety

ANGLICKÝ JAZYK

Učebné osnovy z predmetu Anglický jazyk.

Časový rozsah	1 hodina týždenne
Ročník	prvý, druhý
Stupeň vzdelania	primárne
Vzdelávacia oblasť	Jazyk a komunikácia
Kód a názov iŠVP	Inovovaný ISCED I

1. Charakteristika učebného predmetu a jeho význam v obsahu vzdelávania

Záujem o štúdium anglického jazyka v posledných rokoch stále rastie. Je to dané nielen požiadavkou zo strany rodičov či žiakov ale najmä spoločenským vývinom. Vstup našej krajiny do EÚ a jej štruktúra si žiada ovládanie cudzích jazykov, dobré vedomosti a komunikačné zručnosti. Jednou z možností ako túto požiadavku naplniť je začať vyučovať anglický jazyk už mladšom školskom veku a riadiť sa heslom: „Čím skôr, tým lepšie.“ Skorý začiatok vyučovania anglického jazyka má pozitívny vplyv na celkový rozvoj osobnosti dieťaťa. Otvára žiakom nový obzor pri spoznávaní iných kultúr a tým rozvíja aj toleranciu dieťaťa voči iným kultúram. Uľahčuje deťom prácu pri vyučovaní formou IKT metód.

2. Ciele učebného predmetu

Cieľové zameranie vzdelávacej oblasti smeruje k utváraniu a rozvíjaniu kľúčových kompetencií tým, že vedie žiakov k:

- získavaniu nových kompetencií
- opakovaniu si naučených vedomostí
- využívaniu vedomostí z iných predmetov

- hodnoteniu svojich pokrokov
- spolupráci vo dvojiciach, alebo v skupinách
- socializácií detí
- využívaní naučeného cudzieho jazyka
- učení sa samostatnosti pri učení
- vzbudiť záujem o jazyk a kultúru
- lepšie poznanie sveta a podporovanie sebavedomia
- prínos k celkovému vývinu dieťaťa a podporovanie emocionálnych, kreatívnych, sociálnych a kognitívnych schopností
- naučiť žiakov rozmýšľať o učení sa CJ a viesť ich k využívaní vlastného jazykového portfólia ako nástroja sebahodnotenia
- viesť žiakov k samostatnosti v štúdiu tým, že žiak má dostatok priestoru pre intenzívnu a tvorivú prácu so zmysluplným využívaním IKT

Kľúčové spôsobilosti

- porozumieť počutému a písanému slovu
- hovoriť a vedieť odpovedať na otázky
- písať krátke listy, pozdravy, odkazy

Kompetencie spojené s myslením

- kreatívne myslenie je odlišný spôsob riešenia úloh
- kritické myslenie je vytvorenie samostatného názoru
- prosociálne myslenie znamená pochopiť iných a učiť sa od nich

Výchovné a vzdelávacie stratégie

Kompetencie na učenie

- pozitívna motivácia,
- vhodné učebné pomôcky
- učebnice a pracovné texty ako zdroj informácií,
- individuálne učenie sa,
- pripravovanie sa na celoživotné vzdelávanie.

Kompetencie na riešenie problémov

- viesť k samostatnému riešeniu problémov, schopnosti hľadať viaceré riešenia,
- viesť k využívaniu svojich skúseností a myslenia, nachádzaniu zhôd, odlišností,
- využívanie modelových situácií,
- hľadanie optimálneho riešenia využívaním tvorivého myslenia, kreativity,
- rozvíja kritické myslenie.

Komunikatívne kompetencie

- využíva diskusiu o probléme,
- vedie k využívaniu IKT na komunikáciu,
- samostatné i tímové prezentácie.

Sociálne kompetencie

- skupinová práca, tímová práca, organizácia práce, pravidlá,
- individuálny prístup k talentovaným žiakom (rozširujúce úlohy), k žiakom s poruchami učenia (spolupráca so špeciálnym pedagógom),
- empatické, priateľské, kooperujúce prostredie výučby, pozitívne postoje,
- rozvíjanie zdravého sebavedomia, zdravej osobnosti,
- rešpektovanie vekových, sociálnych, intelektových osobitostí,
- podpora pri zapájaní do súťaží.
- Pracovné kompetencie
- zodpovedný prístup k práci, jej výsledkom,
- zodpovednosť za seba i svoj tím,
- kontrola samostatných prác,
- autokontrola a kontrola spolužiaka.

3. Obsah učebného predmetu

Na hodinách sa má vytvoriť hravá atmosféra, v ktorej sa môže dieťa učiť bez strachu a stresu. V začiatkovej fáze vyučovania anglického jazyka hrajú dôležitú úlohu **parajazykové** (rytmus, intonácia) a **nonverbálne** (gestikulácia, mimika) prostriedky.

Správne zvolenými metódami sa má vyprovokovať chuť do učenia a využiť prirodzená zvedavosť dieťaťa. Je nutné zohľadniť potreby dieťaťa a umožniť mu učiť sa všetkými zmyslami. Prihliada sa aj na vyjadrovacie schopnosti žiaka, kreativitu, sociálne správanie a rečové zručnosti. V prvom

rade má dieťa jazyk zažiť a použiť v komunikácii s partnerom. Pritom majú u začiatočníkov prednosť počúvanie a hovorenie. Čítanie a písanie sa pridávajú neskôr podľa schopností detí a v rámci kontextu.

Vzdelávací obsah anglického jazyka primárnej školy pozostáva z desiatich okruhov na úrovni A1.1.

1. Rodina a spoločnosť
2. Domov a bývanie
3. Ľudské telo, starostlivosť o zdravie
4. Doprava a cestovanie
5. Vzdelávanie a práca
6. Človek a príroda
7. Voľný čas a záľuby
8. Stravovanie
9. Obliekanie a móda
10. Multikultúrna spoločnosť
- 11.

Pri každej z týchto tém rozvíjame u žiakov komunikačné zručnosti v anglickom jazyku. Ide o počúvanie s porozumením, ústny prejav – hovorenie, čítanie s porozumením a písomný prejav.

V 1. a 2. ročníku sa snažíme, aby žiaci nadobudli na hodinách anglického jazyka pozitívne emocionálne zážitky prostredníctvom využívania rôznych vizuálnych podnetov (fungovanie s maňuškou, škraboškou), prostredníctvom hier, piesní, rýmovačiek, príbehov, realizácie dramatizácií, využitia IKT. Dôležitá je tu aktívna účasť žiaka a pozitívne hodnotenie zo strany učiteľa.

V nasledujúcej tabuľke uvádzame štandard (obsahový aj výkonový) s možným využitým prierezových tém, ktorý by mal žiak na konci 2. ročníka zvládnuť.

Tematický okruh	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Prierezové témy
Rodina a spoločnosť	Pozdravy, jednoduché pokyny, oslovenie, predstavenie sa, opýtanie sa na meno	Porozumieť jednotlivým pokynom: sit down, stand up, listen, look, open a tiež nacvičiť úvod hodiny: Good morning, children! – Good morning, Miss Teacher/ Mrs. Teacher alebo Class teacher!	Rozvíjať u žiaka pozitívny vzťah ku komunikácii s druhými, správne vystupovanie. Osobnostný a sociálny rozvoj

		Žiak sa vie pozdraviť, vie položiť otázku: What is your name? a odpovedať na ňu.	
	Veci okolo nás, ich farba a počet	Žiak vie pomenovať predmety, ktoré sa nachádzajú v škole, triede (chair, desk, window, blackboard, pen, book...) Dokáže reagovať na otázku: What is this? It 's ... . Is it ... ? Yes/ No. – vie vyjadriť svoj názor. Žiak vie pomenovať veci a uviesť počet alebo farbu, napr.: one chair, blue pen, ... Vie počítat' do 20.	Rozvíjať pozitívny vzťah k svojim, ale aj cudzím veciam. Enviromentálna výchova
	Členovia rodiny, vyjadrenie vzťahu k rodinným príslušníkom	Žiak vie pomenovať členov rodiny (mother/ Mum, father/ Dad, sister, brother). Žiak vie používať väzbu: There is .... a reagovať ukázaním na otázku: Where is your mother? Vie uviesť vzťah k členom rodiny (väzba like/ don't like)	Pestovať u žiakov pozitívne postoje k funkčnej rodine a rodičovstvu. Zdôrazňovať význam kladných interpersonálnych vzťahov medzi súrodencami – empatiu.
Dom a bývanie	Farby	Žiak vie pomenovať základné farby (red, blue, green, ...). Vie pridať veciam ich farbu v správnom slovoslede (adjectivum+noun)	Rozvíjať u žiaka prezentačné zručnosti. Tvorba projektov a prezentačné zručnosti
	Hračky, vyjadrenie vzťahu k hračkám	Žiak vie pomenovať hračky (train, car, doll, horse...). Vie reagovať na otázku a vyjadriť vzťah: Do you like car? Yes, I like. No, I don't like.	Rozvíjať kladný vzťah ku svojim hračkám. Starostlivosť o ne. Rozvíjanie poriadkumilovnosti a zodpovednosti.
	Izby a ich nábytok	Žiak vie pomenovať izby v dome a nábytok, ktorý sa v izbách nachádza.	Rozvíjanie poriadkumilovnosti a zodpovednosti.

Ludské telo, starostlivosť o zdravie	Časti tela	Žiak vie pomenovať základné časti tela a aplikovať to aj pri zvieratkách. Vie charakterizovať svoje telo: I'm big. I'm small.	Rozvíjať starostlivosť o svoje zdravie, úctu voči vlastnému telu. Ochrana života a zdravia
	Časti hlavy	Žiak vie pomenovať základné časti hlavy. Vie opísať svoju náladu: I'm sad. I'm happy.	Rozvíjať starostlivosť o svoje zdravie, úctu voči vlastnému telu. Ochrana života a zdravia
		Žiak vie spievať pieseň Head and Shoulders.	Rozvíjať u žiaka aktivitu. Ochrana života a zdravia
Doprava a cestovanie	Dopravné prostriedky	Žiak vie pomenovať dopravné prostriedky, určiť farbu a počet v dodržanom slovoslede (numeral+adjectivum+noun)	Dopravná výchova
	Budovy	Žiak vie pri ceste do školy pomenovať niektoré budovy, ktoré sa v obci nachádzajú.	
Vzdelávanie a práca	Čísla	Žiak vie pomenovať čísla od 1 – 20 a reagovať na otázku How many?	Rozvíjať u žiaka pozitívny vzťah ku komunikácii s druhými.
Človek a príroda	Zvieratá a postoj k nim	Žiak vie pomenovať niektoré domáce zvieratká. Vie ich pomenovať. Vie uviesť kladný alebo záporný vzťah k nim väzbou: I like/ I don't like.	Rozvíjať empatiu. Ochrana života a zdravia.
	Ročné obdobia	Žiak vie pomenovať ročné obdobia.	Enviromentálna výchova Ochrana života a zdravia

	Dni v týždni	Žiak vie pomenovať dni v týždni. Používanie názvov dní s predložkou on.	Rozvíjať žiaka po stránke sociálnej a osobnostnej.
	Čas	Žiak vie určiť čas – celé hodiny. Reaguje na otázku: What's the time please?	Mediálna výchova.
	Počasie	Žiak vie charakterizovať počasie (It's sunny) a objekty na oblohe (sun, moon, sky, star).	Environmentálna výchova.
Voľný čas a záľuby	Športové aktivity, schopnosti	Žiak vie pomenovať jednotlivé druhy športov v súvislosti s ročnými obdobiami. swim, ski, play football, ... Vie povedať či ovláda jednotlivé športy väzbou: I can/ I can't. Vie vyjadriť postoj k jednotlivým aktivitám (I like/ I don't like)	Rozvíjať komunikačné zručnosti. Ochrana života a zdravia. Rozvíjať pozitívny vzťah ku športovaniu.
	Denný režim	Žiak vie rozprávať o svojom dennom režime.	Ochrana života a zdravia
Stravovanie, nakupovanie a služby	Jedlo, vzťah k jedlu	Žiak vie pomenovať jedlo a vyjadriť k nemu vzťah väzbou: I like / I don't like. Vie reagovať na otázku Do you like ... ? Vie vymenovať zdravé a nezdravé jedlá.	Rozvíjať správnu životosprávu. Ochrana života a zdravia. Multikultúrna výchova Environmentálna výchova
	Ovocie a zelenina	Žiak vie pomenovať niektoré druhy ovocia a zeleniny.	Ochrana zdravia. Naučiť žiaka, že konzumácia ovocia a zeleniny je pre zdravie veľmi dôležitá.
		Precvičovanie gramatických väzieb: Can I help you? Do you have ..... ? Yes. Four oranges, please. Here you are. Thank you. Good – bye	Environmentálna výchova

Obliekanie a móda	Oblečenie	Reagovať na slovesá: dress up, put on, take off, sing, swim, ski, play football. Žiak vie pomenovať oblečenie (jeans, T – shirt, shoes, ...). Vie pomenovať oblečenie aj s farbou.	Ochrana života a zdravia Enviromentálna výchova
		Vie používať slovné gramatickú väzbu: I 'm wearing...	Ochrana života a zdravia Enviromentálna výchova
Multikultúrna spoločnosť	Vianoce	Žiak je oboznámený s tradíciami vianočných sviatkov v Anglicku. Žiak vie spievať jednoduchú vianočnú pieseň: We wish you a Merry Christmas...	Multikultúrna výchova. Mediálna výchova. Rozvíjať kladný vzťah k vianočným tradíciám. Rešpektovanie tradícií v Anglicku. Multikultúrna výchova.
		Výroba vianočného pozdravu. Vie povedať jednoduché želanie k Vianociam a Novému roku: Merry Christmas and Happy New Year.	Mediálna výchova. Osobnostný a sociálny rozvoj
	Veľká noc	Žiak je oboznámený s tradíciami veľkonočných sviatkov v Anglicku. Žiak pozná nové slová: Easter egg, rabbit, chicken, flowers, grass, trees ...).	Multikultúrna výchova. Mediálna výchova Rešpektovanie veľkonočných tradícií.
	Deň matiek	Žiak vie pomenovať tento sviatok po anglicky. Vie vyznať mamke svoju lásku: I love, my Mum.	Výchova k manželstvu a rodičovstvu
	Narodeniny	Žiak vie reagovať na otázku: How old are you? Vie pomenovať narodeninové predmety: birthday cake, candles, present, balloon. Vie	Formovať postoje k slušnému správaniu sa. Zdôrazňovať význam

		spievať pieseň Happy birthday! Vie reagovať na otázku? How many... ?	kamarátstva a priateľstva, ktoré pomáhajú rozvíjať interpersonálne vzťahy, empatiu, komunikačné zručnosti.
	Deň otcov	Žiak vie pomenovať tento sviatok po anglicky. Vie vyznať ockovi svoju lásku: I love, my Dad.	Výchova k manželstvu a rodičovstvu
	Halloween	Žiak vie pomenovať tento sviatok po anglicky. Pozná tradíciu tohto sviatku. Vie pomenovať niektoré predmety, ktoré súvisia s týmto sviatkom.	Multikultúrna výchova. Mediálna výchova

4. Požiadavky na výstup pre 1. stupeň ZŠ

Žiak sa snaží počúvať a porozumieť počutému textu, pričom rozumie základné osvojené formulácie, dokáže na ne reagovať (aj neverbálne), vie sa vyjadriť v rámci osvojených formulácií, dokáže správne prepísať známe lingvistické jednotky, aktívne komunikovať v rámci osvojených lingvistických jednotiek. Na gramatiku sa nekladie dôraz, ale žiak si ju osvojuje v prirodzených podmienkach. Žiak neprodukuje nič samostatné.

Požiadavky pre výstup na konci **2. ročníka**. Žiak postupne:

- rozumie jednoduchým pokynom, ktoré zadáva učiteľ (sit down, stand up, ...),
- vie sa pozdraviť a nadviazať kontakt (Hello! My name is...)
- pýtať sa na meno (What is your name?),

- vie pomenovať základné veci okolo seba (hračky a iné predmety formou It is ... , otázka Is it... ?),
- vie pomenovať izby a nábytok,
- vie pomenovať dopravné prostriedky, budovy,
- sa vie pýtať na veci (What is this?),
- vie určiť farbu vecí a ich počet (do 20),
- vie určiť čas – celé hodiny,
- vie vyjadriť svoj názor (Yes/ No),
- sa vie pýtať na farbu a počet (What colour? How many?),
- vie pomenovať základných členov svojej rodiny a vyjadriť k nim vzťah (I love...),
- spoznáva a používa prívlastňovacie zámená (my, your),
- vie pomenovať základné časti svojho tela,
- vie jednoduchým spôsobom vyjadriť svoju náladu a jednoducho charakterizovať svoje telo a jeho časti prídavným menom (I'm happy/ sad. I am small/ tall),
- vie pomenovať ročné obdobia a dni v týždni,
- vie charakterizovať počasie a pomenovať objekty na oblohe,
- pozná pomenovanie jednotlivých aktivít a činností,
- vie rozprávať o svojom dennom režime,
- vie vyjadriť svoje schopnosti (can/ can't),
- je oboznámení so slovnou zásobou, ktorá súvisí so sviatkami Vianoc, Veľkej noci, Deň otcov, Deň matiek, Narodenín, Halloween a charakterom týchto sviatkov v Anglicku,
- ovláda špeciálne frázy (Marry Christmas and Happy New Year! Happy Easter! Happy birthday! I love you! Happy mother's day!),
- vie sa opýtať na vek (How old are you?),
- vie porovnať slávenie týchto sviatkov so slávením v našej krajine,

- vie pomenovať zvieratká a vyjadriť k nim vzťah (like/ don't like),
- vie vymenovať niektoré druhy ovocia a zeleniny a vyjadriť vzťah (like/ don't like),
- vie vymenovať niektoré zdravé a nezdravé jedlá a vyjadriť k nim vzťah (like/ don't like),
- vie vymenovať časti oblečenia a povedať, čo ma oblečené (odpočívajúci prítomný priebehový čas: I'm wearing...),
- vie spievať jednoduché anglické pesničky, ovláda jednoduché anglické rýmovačky (Head and shoulders..., January, February, Happy birthday to you..., We wish you a Merry Christmas, Jingle bells, atď., Four seasons),
- chápe obsah týchto piesní a rýmovačiek,
- vie imitovať správnu výslovnosť učiteľa,
- vie zopakovať slová a jednoduché vety,
- vie s výraznou pomocou učiteľa dotvoriť otázky a odpovede.

5. Metódy a formy práce

Pri vyučovaní je potrebné maximálne vystaviť žiaka cieľovému jazyku zo strany učiteľa a vyukových materiálov (CD, DVD, multimediálnych programov a pod.) Vyučovať v malej komunite s využitím rôznych foriem práce.

Metóda je pedagogická - špecifická didaktická aktivita subjektu a objektu vyučovania, rozvíjajúca vzdelanostný profil žiaka, súčasne pôsobiaca výchovne, a to v zmysle vzdelávacích i výchovných cieľov v súlade s vyučovacími a výchovnými princípmi.

Pomocou správne zvolených metód treba vytvoriť atmosféru, v ktorej sa dieťa môže učiť s radosťou bez strachu a stresu, treba využiť a motivovať chuť dieťaťa do učenia sa a jeho prirodzenú zvedavosť, treba zohľadňovať potreby dieťaťa a hlavne umožniť mu sa učiť za pomoci všetkých

zmyslov, treba dieťa naučiť sa reagovať v anglickom jazyku, aktívne ho používať a postupne sa v jazyku osamostatniť.

Metódy práce

- výklad
- motivačné metódy rozhovoru
- reprodukčné i produktívne metódy upevňovania učiva
- demonštračné vizuálne i audiovizuálne metódy
- dramatizačné metódy
- interaktívne metódy
- heuristické metódy projektovej práce
- problémová

Formy práce

- individuálna a skupinová práca žiakov, tímové hry
- práca vo dvojici
- frontálna výučba
- práca s učebnicou, pracovným zošitom, multimedialnými programami, CD, časopisom a internetom

6. Učebné zdroje

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využijú nasledovné učebné zdroje:

- odborné publikácie k daným témam

- webové stránky, ktoré sú venované výučbe anglického jazyka
- materiálno-technické a didaktické prostriedky, ktoré má naša škola k dispozícii
- učebnica, pracovný zošit
- metodická príručka
- dvojjazyčné slovníky
- obrázkové slovníky
- multimedialne výukové CD ROM's
- obrazový demonštračný materiál (magnetické obrázky, karty, pexesá, maňušky a pod.)

Učebnica:

1. ročník: First Friends 1., 2nd edition- začiatocníci

2.ročník: First Friends 1., 2nd edition- začiatocníci

7. Hodnotenie

Žiaci budú hodnotení podľa metodického pokynu č. 22/2011, pre hodnotenie na základnej škole.

Výborný (1) Vyčerpávajúca a adekvátna odpoveď na danú tému, správne použité gramatické štruktúry, pestrá slovná zásoba, takmer bez pravopisných chýb, chyby neprekážajú pri zrozumiteľnosti text, jasná logická výstavba celej práce, prehľadná kompozícia.

Chváľitebný (2) Žiak zvládne úlohy vo veľkej miere, ale vynechá alebo pridá informácie, ktoré s témou nesúvisia, väčšinou vhodne použité gramatické štruktúry, dobrá slovná zásoba s malými chybami, zopár stylistických nepresností pri výstavbe textu a spájaní viet, menej prehľadná kompozícia.

Dobrý (3) Vcelku adekvátna odpoveď na danú tému, ale s istými medzerami alebo zbytočnými informáciami, zopár chýb v gramatike a lexike, miestami nezrozumiteľnosť textu, ale celkovo text zrozumiteľný, viacero chýb v pravopise, stavbe viet a súvetí, menej prehľadná kompozícia.

Dostatočný (4) Spracovaná len časť otázky, veľké medzery v používaní gramatických štruktúr, text vo väčšej miere nezrozumiteľný kvôli chybám v gramatike, slabá slovná zásoba, veľa chýb v

stavbe viet a súvetí, neprehľadná kompozícia.

Nedostatočný (5) Neadekvátne odpoveď, len málo sa vzťahujúca k téme, takmer celý text nezrozumiteľný kvôli chybám v gramatike, slabá slovná zásoba, nelogická stavba viet, neprehľadná kompozícia.

Snažíme sa pri klasifikácii sledovať a zisťovať prírastok vedomostí. Klasifikáciu môžeme obohatiť aj o slovného hodnotenie, nasledovne:

1. Very good! / Veľmi dobré.
2. Good! / Dobré.
3. Good but you could do better! Dobré, ale môže to byť lepšie.
4. Try harder you can do it! Usiluj sa viac.

Taktiež je potrebné rozvíjať u žiakov správne sebahodnotenie i hodnotenie navzájom. Pri hodnotení a klasifikácii žiaka sa posudzujeme získané kompetencie v súlade so školským vzdelávacím programom.

Hodnotíme a klasifikujeme:

- komunikačné zručnosti v jazyku (v potrebnej miere)
- jazykové schopnosti
- manuálne zručnosti a ich využitie
- umelecké a psychomotorické schopnosti
- analýzy problémov a schopnosti ich riešenia

Učebné osnovy z predmetu konverzácia z anglického jazyka.

Škola: ZŠ s MŠ Slovanská Púchov
Predmet: Konverzácia z anglického jazyka
Ročník: šiesty, siedmy
Školský rok: 2022/2023
Vyučujúca: Mgr. Štefan Hupka, Mgr. Jana Mikerová

1. Charakteristika učebného predmetu a jeho význam v obsahu vzdelávania

V posledných rokoch je jedným z ťažísk v našom školstve práve vyučovanie cudzích jazykov a záujem zo strany žiakov, či rodičov o štúdium cudzích jazykov neustále rastie. Nielen rodičia, ale aj celospoločenský vývin, otvorenie našej krajiny do Európy a jej štruktúr si žiada dobré ovládanie cudzích jazykov, dobré vedomosti a komunikatívne zručnosti. Jednou z možností, ako čeliť týmto požiadavkám, je podporovať deti v komunikácii.

Je veľmi dôležité, aby žiaci čo najviac komunikovali v anglickom jazyku a aplikovali gramatické javy a slovnú zásobu do tvorenia viet a odpovedí. Skúsenosti, ktoré sa získali počas experimentálneho vyučovania poukazujú nato, že skorý začiatok vyučovania anglického jazyka ako aj komunikačná prax

- majú pozitívny vplyv na celkový rozvoj osobnosti dieťaťa
- otvárajú nový horizont pre rozmanitosť kultúr
- odbúravajú už v mladosti etnocentrické myslenie
- pomáhajú vytvárať tolerantnosť voči všetkému inokultúrnemu
- uľahčujú chápanie a reflektovanie vlastného jazyka a vlastnej kultúry.

Vyučovacím predmetom konverzácia z anglického jazyka podobne ako aj predmet anglický jazyk patrí medzi všeobecnovzdelávacie predmety a spoločne s vyučovacím predmetom slovenský jazyk a literatúra, resp. jazyk národnostnej menšiny a literatúra vytvára vzdelávaciu oblasť Jazyk a komunikácia.

Vzhľadom na široké využitie cudzích jazykov v súkromnej a profesijnej oblasti života, či už pri ďalšom štúdiu, cestovaní, spoznávaní kultúr aj v práci, sa dôraz pri vyučovaní cudzích jazykov kladie na praktické využitie osvojených kompetencií, efektívnu komunikáciu a činnostne zameraný prístup. Komunikácia v cudzích jazykoch je podľa Európskeho referenčného rámca (ES, 2007, s. 5) založená na schopnosti porozumieť, vyjadrovať myšlienky, pocity, fakty a názory ústnou a písomnou formou v primeranej škále spoločenských a kultúrnych súvislostí podľa želaní a potrieb jednotlivca.

Výučba predmetu konverzácia z anglického jazyka podobne ako aj prvého cudzieho jazyka, t. j. anglického jazyka smeruje k dosiahnutiu komunikačnej úrovne A2 podľa Spoločného európskeho referenčného rámca pre jazyky (SERR) na konci nižšieho stredného vzdelávania. Označenie úrovne A2 je používateľ základného jazyka.

Charakteristika ovládania anglického jazyka na úrovni A2 podľa SERR je nasledujúca:

Rozumie vetám a často používaným výrazom vzťahujúcim sa na oblasti, ktoré sa ho bezprostredne týkajú (napríklad najzákladnejšie informácie o sebe, o rodine, nakupovaní, miestnom zemepise a o zamestnaní). Dokáže komunikovať v jednoduchých a rutinných úlohách vyžadujúcich si jednoduchú a priamu výmenu informácií o známych a bežných záležitostiach. Dokáže jednoduchými slovami opísať svoje rodinné zázemie, bezprostredné okolie a záležitosti v oblastiach nevyhnutných potrieb (SERR, 2013, s. 26).

Časová dotácia

- ▶ 6. ročník, 7. ročník
- ▶ 1 hodiny týždenne/ 33 hodín ročne

Miesto realizácie

- ▶ trieda
- ▶ počítačova učebňa

2. Ciele učebného predmetu

Všeobecné ciele vyučovacieho predmetu konverzácia z anglického jazyka rovnako ako anglický jazyk vychádzajú z modelu všeobecných kompetencií a komunikačných jazykových kompetencií, ako ich uvádza Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky (ŠPÚ, 2013). Pri formulácii cieľov vyučovacieho predmetu sa zdôrazňuje činnostne zameraný prístup - na splnenie komunikačných úloh sa žiaci musia zapájať do komunikačných činností a ovládať komunikačné stratégie.

Cieľom vyučovacieho predmetu anglický jazyk je umožniť žiakom:

- efektívne používať všeobecné kompetencie, ktoré nie sú charakteristické pre jazyk, ale sú nevyhnutné pre rôzne činnosti, vrátane jazykových činností,

- využívať komunikačné jazykové kompetencie tak, aby sa komunikačný zámer realizoval vymedzeným spôsobom,
- v receptívnych jazykových činnostiach a stratégiách (počúvanie s porozumením, čítanie s porozumením) spracovať hovorený alebo napísaný text ako poslucháč alebo čitateľ,
- v produktívnych a interaktívnych jazykových činnostiach a stratégiách (ústny prejav, písomný prejav) vytvoriť ústny alebo písomný text,
- používať hovorené a písané texty v komunikačných situáciách na konkrétne funkčné ciele.

3.Kompetencie

Kompetencie na úrovni A 2:

Podľa Spoločného európskeho referenčného rámca pre jazyky pri používaní a učení sa jazyka sa rozvíja celý rad kompetencií. Učiaci sa využívajú nielen všeobecné kompetencie, ale aj celý rad komunikačných jazykových kompetencií, ktoré spolupôsobia v rozličných kontextoch a v rôznych podmienkach. Zapájajú sa do rečových činností, v rámci ktorých vytvára a prijíma texty vo vzťahu k témam z konkrétnych oblastí. Pri tomto procese sa učiaci aktívne zapájajú do stratégií učenia sa, ktoré sa mu zdajú na splnenie úloh najvhodnejšie. Kompetencie pritom definujeme ako súhrn vedomostí, zručností, postojov a hodnôt, ktoré umožňujú osobe konať.

Učiaci sa, ktorí dosiahnu úroveň A 2:

- dokáže riešiť každodenné životné situácie v cudzej krajine a v ich riešení pomáha cudzincom, ktorí sú na návšteve v jeho krajine,
- dokáže vymieňať si informácie a nápady s mladými ľuďmi a dospelými, ktorí hovoria iným jazykom a sprostredkujú mu svoje myšlienky a pocity v jazyku, ktorý si učiaci osvojuje,
- viac a lepšie chápe spôsob života a myslenia iných národov a ich kultúrne dedičstvo.

A Všeobecné kompetencie

Učiaci sa na úrovni A2 má osvojené všeobecné kompetencie na úrovni A1 a ďalej si ich rozvíja tak, aby dokázal:

- vedome získať nové vedomosti a zručnosti,
- opakovať si osvojené vedomosti a dopĺňať si ich,
- uvedomovať si stratégie učenia sa pri osvojovaní si cudzieho jazyka,
- opísať rôzne stratégie učenia sa s cieľom pochopiť ich a používať,
- pochopiť potrebu vzdelávania sa v cudzom jazyku,
- dopĺňať si vedomosti a rozvíjať zručnosti, prepájať ich s už osvojeným učivom, systematizovať ich a využívať pre svoj ďalší rozvoj a reálny život,
- kriticky hodnotiť svoj pokrok, prijímať spätnú väzbu a uvedomovať si možnosti svojho rozvoja,
- udržať pozornosť pri prijímaní informácií,
- pochopiť zámer zadanej úlohy,
- účinne spolupracovať vo dvojiciach i v pracovných skupinách,
- aktívne a často využívať doteraz osvojený jazyk,
- pri samostatnom štúdiu využívať dostupné materiály,
- byť otvorený kultúrnej a etnickej rôznorodosti.

B Komunikačné jazykové kompetencie

Komunikačné jazykové kompetencie sú tie, ktoré umožňujú učiacemu sa používať konkrétne jazykové prostriedky v komunikácii. Na uskutočnenie komunikačného zámeru a potrieb sa vyžaduje komunikatívne správanie, ktoré je primerané danej situácii a bežné v krajinách, kde sa cudzím jazykom hovorí. Komunikačné kompetencie zahŕňajú nasledovné zložky:

1 Jazyková kompetencia

Žiak na úrovni A2 má osvojené jazykové kompetencie na úrovni A1 a ďalej si ich rozvíja tak, aby dokázal používať:

- bežné slová a slovné spojenia nevyhnutné pre uspokojovanie jednoduchých komunikačných potrieb obmedzeného charakteru,
- základné vetné modely a vedel komunikovať o osvojených témach prostredníctvom naučených slovných spojení a výrazov,
- vymedzený repertoár naučených krátkych slovných spojení a výrazov pokrývajúcich predvídateľné základné komunikačné situácie,

- osvojenú slovnú zásobu tak, aby si vedel poradiť v každodennom konaní, ktoré sa týka známych situácií a tém,
- niektoré jednoduché gramatické štruktúry cudzieho jazyka, aj keď sa niekedy dopúšťa základných chýb, ale je mu rozumieť.

2 Sociolingvistická kompetencia

Žiak na úrovni A2 má osvojené sociolingvistické kompetencie na úrovni A1 a ďalej si ich rozvíja tak, aby dokázal:

- komunikovať v bežných spoločenských situáciách,
- jednoducho sa vyjadrovať pomocou základných funkcií jazyka, akými sú napr. výmena informácií, žiadosť, jednoduché vyjadrenie vlastných názorov a postojov, pozvanie, ospravedlnenie ...
- udržiavať a rozvíjať základnú spoločenskú konverzáciu prostredníctvom jednoduchších bežných výrazov.

Žiak vie vyjadriť v situáciách jednoduchej a priamej výmeny informácií, týkajúcich sa známych a bežných vecí a záležitostí, ale z hľadiska limitovanej slovnej zásoby a gramatiky, ktorú si osvojil, je nútený podstatne zjednodušiť obsah svojej výpovede.

3 Pragmatická kompetencia

Žiak na úrovni A2 má osvojené pragmatické kompetencie na úrovni A1 a ďalej si ich rozvíja tak, aby dokázal:

- sformulovať svoje myšlienky v súlade s vyžadovanou stratégiou (zámer, téma, logická následnosť),
- funkčne využívať základné jazykové prostriedky na získavanie informácií, na jednoduché vyjadrenie odmietnutia, túžby, zámeru, uspokojenia, záujmu, prekvapenia, rozčarovania, strachu,
- vytvoriť jednoduchý interaktívny text za účelom výmeny informácií,
- použiť jednoduché výrazové prostriedky na začatie, udržanie a ukončenie krátko rozhovoru,
- používať najfrekvencovanejšie konektory na spájanie jednoduchých viet potrebných na vyrozprávanie alebo opis príbehu v logickom časovom slede.

C Komunikačné zručnosti

Komunikačné zručnosti nemožno chápať izolovane, pretože sa navzájom prelínajú a dopĺňajú, ide o nasledujúce integrované zručnosti:

1 Počúvanie s porozumením

Žiak na úrovni A2 má rozvinuté zručnosti na úrovni A1 a ďalej si ich zdokonaľuje tak, aby za predpokladu, že reč je jasne a zreteľne formulovaná:

- dokázal naplniť konkrétne potreby na základe porozumenia podstaty počutého,
- porozumel slovným spojeniam a výrazom vzťahujúcim sa na bežné oblasti každodenného života,
- porozumel základným informáciám v krátkych zvukových záznamoch, v ktorých sa hovorí o predvídateľných každodenných záležitostiach,
- vedel identifikovať tému vypočutej diskusie,
- porozumel základným bodom v prejave na témy, ktoré sú mu známe,
- rozumel jednoduchým pokynom informatívneho charakteru,
- pochopil vety, výrazy a slová, ktoré sa ho priamo týkajú.

2 Čítanie s porozumením

Žiak dokáže porozumieť krátke jednoduché texty, ktoré obsahujú frekventovanú slovnú zásobu.

Žiak na úrovni A2 má rozvinuté zručnosti na úrovni A1 a ďalej si ich zdokonaľuje tak, aby:

- dokázal vyhľadať konkrétne informácie v jednoduchých printových materiáloch, akými sú napríklad prospekty, jedálne lístky, programy a časové harmonogramy,
- vedel vyhľadať špecifické informácie v zoznamoch a vybrať z nich potrebné informácie,
- rozumel bežným orientačným tabuliam, označeniam a nápisom na verejných miestach, akými sú ulice, reštaurácie, železničné stanice, ...
- pochopil konkrétne informácie v jednoduchších písaných materiáloch, s ktorými prichádza do styku, akými sú napríklad listy, brožúry a krátke články,
- porozumel jednoduché osobné listy,
- z kontextu krátkeho prečítaného textu pochopil význam niektorých neznámych slov,
- vedel nájsť potrebné informácie v krátkych časopiseckých textoch.

3 Písomný prejav

Žiak na úrovni A2 má rozvinuté zručnosti na úrovni A1 a ďalej si ich zdokonaľuje tak, aby vedel:

- napísať krátke jednoduché poznámky z okruhu jeho záujmov,
- napísať jednoduché osobné listy,
- zaznamenať krátky jednoduchý odkaz za predpokladu, že môže požiadať o jeho zopakovanie a preformulovanie,
- stručne a krátkymi vetami predstaviť a charakterizovať osoby a veci,
- napísať jednoduché vety a spojiť ich základnými konektormi,
- jednoducho opísať aspekty všedného dňa (ľudia, miesta, škola, rodina, záujmy).

4 Ústny prejav

a/ Ústny prejav – dialóg

Žiak dokáže komunikovať v jednoduchých a bežných situáciách, ktoré vyžadujú jednoduchú a priamu výmenu informácií na známe a bežné témy, ktoré súvisia s prácou a voľným časom. Dokáže zvládnuť krátku spoločenskú konverzáciu, ale nie vždy je schopný ju aj viesť a rozvíjať.

Žiak na úrovni A2 má rozvinuté zručnosti na úrovni A1 a ďalej si ich zdokonaľuje tak, aby dokázal:

- zapojiť sa do krátkych rozhovorov na témy, ktoré ho zaujímajú,
- používať jednoduché zdvorilostné formy oslovení,
- sformulovať pozvania, návrhy a ospravedlnenia, reagovať na ne,
- povedať, čo sa mu páči a čo nie,
- požiadať o rôzne jednoduché informácie, služby a veci, alebo ich poskytnúť.

b/ Ústny prejav – monológ

Žiak dokáže podať jednoduchý opis alebo charakteristiku ľudí, podmienok v rodine a v škole, opis každodenných zvyklostí a toho, čo má alebo nemá rád, atď. Vo forme krátkeho sledu jednoduchých slovných spojení a viet.

Žiak na úrovni A2 má rozvinuté zručnosti na úrovni A1 a ďalej si ich zdokonaľuje tak, aby dokázal:

- v jednoduchých pojmoch vyjadriť svoje pocity a vďačnosť,
- jednoduchým spôsobom sa rozprávať o každodenných praktických otázkach,
- komunikatívne zvládnuť jednoduché a rutinné úlohy (role) s použitím jednoduchých slovných spojení a viet,
- vyrozprávať príbeh, podať krátky jednoduchý opis udalostí a činností, zážitkov zo školy a voľnočasových aktivít v jednoduchom slede myšlienok,
- opísať svoje plány a osobné skúsenosti.

4. Obsahový a výkonový štandard učebného predmetu

Obsahový štandard pre komunikačnú úroveň A2 pozostáva z kompetencií, ktoré sú bližšie špecifikované funkciami jazyka. Obsahový štandard je koncipovaný tak, aby nadväzoval na kompetencie žiakov, ktorí sa učia anglický jazyk od primárneho vzdelávania a dosiahli úroveň A1. Všetky vymedzené kompetencie a funkcie jazyka sú povinnou súčasťou obsahového štandardu. Obsahový štandard je vymedzený úrovňovo/ročníkovo, jednotlivé kompetencie a funkcie jazyka sa môžu kombinovať a rozvíjať v ľubovoľnom poradí. Navrhované delenie obsahových štandardov do ročníkov je iba odporúčané (nie povinné), pričom žiak musí na konci nižšieho stredného vzdelávania dosiahnuť úroveň A 2.

Výkonový štandard určuje požiadavky na komunikačné jazykové činnosti a stratégie: počúvanie s porozumením, čítanie s porozumením, písomný prejav a ústny prejav, ktoré má žiak dosiahnuť na konci každého ročníka. Cieľom je, že žiak musí na konci nižšieho stredného vzdelávania dosiahnuť úroveň A 2.

Jazykové činnosti a stratégie sa rozvíjajú väčšinou integrovane, t.j. viaceré súčasne. Dôraz na konkrétne jazykové činnosti sa odvíja od komunikačnej situácie, v ktorej sa účastníci komunikácie nachádzajú. Výkonový štandard nadväzuje na výkony stanovené pre 5. ročník ZŠ, t.j. na komunikačnú úroveň A1.

6. ročník

Tematický celok	Počet hodín	Téma	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Prierezová téma a jej obsah

Prestavenie sa	2	Pozdravy a predstavenia sa Jednoduché rozhovory Otázky: Ako sa voláš, ako sa máš a odkiaľ pochádzaš	Formálny a neformálny pozdrav, základné komunikačné frázy potrebné na predstavenie sa, základné otázky na získanie informácií o osobe	Žiak sa vie pozdraviť, predstaviť sa, opýtať sa druhého, ako sa volá, ako sa má a odkiaľ pochádza. Žiak vie reagovať pri prvom stretnutí.	OSR – nadviazanie kontaktu
Môj život	3	Narodeniny a iné významné dni Vlastné narodeniny a narodeniny rovesníka v Británii Pozvánka na narodeniny	Vlastné narodeniny – priebeh oslavy Narodeninový večierok v Británii Pozvánka na narodeninovú párty	Žiak vie porozprávať o svojej narodeninovej oslave a vie písomne pozvať hostí na oslavu. Žiak vie povedať o narodeninovej oslave svojho rovesníka žijúceho v Británii.	OSR – písomná komunikácia
Zvieratá	5	Domáce a divé zvieratá Moje obľúbené zviera Zoologické záhrady na Slovensku a v Británii	Druhy zvierat – slovná zásoba Projekt na tému Moje obľúbené zviera Vzťah ľudí k zvieratám – podobnosti vzťahu Slovákov a Britov k zvieratám	Žiak si rozvíja slovnú zásobu o niektoré divé a domáce zvieratá. Žiak vie vyrobiť a prezentovať projekt na tému Moje obľúbené zviera. Žiak vie vyjadriť, aký vzťah má k zvieratám.	ENV – kladný vzťah k zvieratám
Prázdniny	5	Zážitky z prázdnin Možnosti cestovania Veľká Británia ako anglicky hovoriaca krajina	Dobré a zlé zážitky z prázdnin Výhody a nevýhody rôznych dopravných prostriedkov Veľká Británia	Žiak vie porozprávať o svojich zážitkoch z prázdnin. Žiak pozná možnosti prepravy a vie vyvodiť výhody a nevýhody niektorých dopravných prostriedkov. Žiak vie povedať základné informácie o Veľkej Británii.	OSR – vlastné zážitky a názory
Jedlo	5	Jedlo u nás a v anglicky	Rozdiely v stravovaní	Žiak vie povedať o typických jedlách na Slovensku	OSR – objednávka v reštaurácii

		hovoriacich krajinách V reštaurácii Recept	Jedálny lístok – objednať si – dialóg v reštaurácii Jednoduchý recept na prípravu jedla	v Británii a Amerike. Žiak sa vie opýtať druhých na ich obľúbené jedlo. Žiak si vie vypýtať jedlo v reštaurácii. Žiak pozná jednoduchý recept na prípravu jedla. Žiaci spoločne pripravujú jednoduché jedlo.	OZO – zdravé stravovanie
Krajina, v ktorej bývam	4	Predpoveď počasie Klíma na Slovensku	Symboly počasia – slovná zásoba Typické počasie na Slovensku počas štyroch ročných období	Žiak vie povedať aké počasie bolo/je/bude – predpoveď počasia. Žiak vie počasie zaznamenať podľa značiek. Žiak vie opísať typické počasie na Slovensku počas štyroch ročných období.	ENV – počasie a životné prostredie
Amerika	4	Niektoré štáty USA Štát USA, ktorý by som chcel navštíviť	Základné fakty o USA a o niektorých štátoch Projekt na tému Štát USA, ktorý by som chcel navštíviť	Žiak vie základné informácie o USA, najmä o konkrétnom štáte, ktorý si zvolil spracovať ako projekt. Žiak vie vytvoriť projekt a prezentovať ho.	MUV – poznatky o USA
Zábava	5	Film a jeho žánre Britská kinematografi a Umenie	Slovná zásoba Pozeranie krátkeho filmu v angličtine Významné a známe osobnosti britskej kinematografie Grécke umenie	Žiak pozná základné filmové žánre. Žiak rozumie filmu pozeranom v angličtine. Žiak pozná niektoré britské kinematografické osobnosti. Žiak rozumie čítanému textu a vie ho v krátkosti zhrnúť.	MUV – tvorba filmov v zahraničí, porovnanie so slovenskou produkciami MDV – vplyv médií na osobnosť človeka

7. ročník

Tematický celok	Počet hodín	Téma	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Prierezová téma a jej obsah
Prestavenie sa	2	Pozdravy a predstavenia sa Jednoduché rozhovory Otázky: Ako sa voláš, ako sa máš a odkiaľ pochádzaš	Formálny a neformálny pozdrav, základné komunikačné frázy potrebné na predstavenie sa, základné otázky na získanie informácií o osobe	Žiak sa vie pozdraviť, predstaviť sa, opýtať sa druhého, ako sa volá, ako sa má a odkiaľ pochádza. Žiak vie reagovať pri prvom stretnutí.	OSR – nadviazanie kontaktu
Môj život	6	Moja rodina Čo mám/nemám rád Typická britská rodina a typická slovenská rodina	Členovia mojej rodiny, vzťahy s nimi Aktivity, ktoré mám/nemám rád Porovnanie typickej britskej a slovenskej rodiny	Žiak vie pomenovať členov svojej rodiny, vie o nich porozprávať a vie vyjadriť, aký má s nimi vzťah. Žiak vie povedať, čo rád/nerád robí. Žiak vie určiť základné črty britskej a slovenskej rodiny, vie rodiny porovnať.	OSR – kladný vzťah k ľuďom
Budúcnosť	4	Aká bude moja budúcnosť Transport dnes a v budúcnosti Slniečna sústava	Projekt na tému Aká bude moja budúcnosť Druhy prepravy osôb – výhody a nevýhody Zaujímavosti o slnečnej sústave – jednotlivé planéty	Žiak vypracuje a prezentuje projekt na tému Aká bude moja budúcnosť. Žiak pozná dopravné prostriedky, vie povedať výhody a nevýhody jednotlivých dopravných prostriedkov. Žiak si obohacuje slovnú zásobu z oblasti vedy – slnečná sústava.	TBZ – tvorba a prezentácia projektu DOV – bezpečnosť na cestách

Časy a miesta	6	Prírodné katastrofy Veľká Británia Moja obľúbená krajina	Prírodné katastrofy u nás a vo svete Veľká Británia ako anglicky hovoriaca krajina Projekt na tému Moja obľúbená krajina	Žiak si obohacuje slovnú zásobu z oblasti prírodných katastrof, vie ju použiť pri rozhovore o nich. Žiak vie, ktoré krajiny sú anglicky hovoriace, vie základné informácie o Veľkej Británii. Žiak dokáže vytvoriť projekt na tému Moja obľúbená krajina a prezentuje ho.	ENV – vzťah k životnému prostrediu OZO – zásady bezpečnosti počas prírodných katastrof MUV – spoznávanie iných krajín a kultúr a anglicky hovoriacich krajín
Londýn, New York a Bratislava	6	Výlet do Londýna Pamiatky v Londýne Výlet do New Yorku Bratislava a iné veľké slovenské mestá	Londýn ako významné európske mesto Londýn a jeho pamiatky New York – veľké jablko Bratislava – naše hlavné mesto a iné veľké slovenské mestá Projekt na tému Sprievodca mestom	Žiak pozná základné informácie o Londýne. Žiak pozná Londýn a jeho pamiatky. Žiak vie hlavné informácie o New Yorku. Žiak vie porozprávať o Bratislave ako o hlavnom meste Slovenska a aspoň o jednom veľkom meste Slovenska. Žiak vyrobí a prezentuje projekt na tému Sprievodca mestom.	MUV – spoznávanie anglicky hovoriacich krajín
Zážitky	4	Ambície Čo som nikdy nerobil/neskúsil Zážitky	Moje ambície Čo som nikdy nerobil/neskúsil Môj najkrajší zážitok	Žiak vie porozprávať o svojich ambíciách a vie sa opýtať na ambície svojich spolužiakov. Žiak vie komunikovať na tému Čo som nikdy nerobil/neskúsil a vie sa opýtať aj ostatných.	OSR – vlastné zážitky a názory

				Žiak vie povedať, čo je jeho najkrajší zážitok.	
Zdravie	5	Problémy U lekára Ako sa máš?	Zdravotné ťažkosti, choroby a problémy Dialóg u lekára Otázka: Ako sa máš?	Žiak pozná a vie použiť slovnú zásobu, ktorá opisuje stav človeka. Žiak vie porozprávať o ťažkostiach u lekára, vie respondovať na otázky. Žiak sa vie opýtať druhých na to, ako sa majú a vie udržiavať dialóg.	OZO – zdravý životný štýl OSR – nadviazanie kontaktu u lekára a s inými ľuďmi

5. Stratégie, metódy, formy

Pri vyučovaní je potrebné maximálne vystaviť žiaka cieľovému jazyku zo strany učiteľa a výukových materiálov (CD, DVD, multimedialných programov a pod.) Vyučovať v malej komunite s využitím rôznych foriem práce. Pomocou správne zvolených metód treba vytvoriť atmosféru, v ktorej sa dieťa môže učiť s radosťou bez strachu a stresu, treba využiť a motivovať chuť dieťaťa do učenia sa a jeho prirodzenú zvedavosť, treba zohľadňovať potreby dieťaťa a hlavne umožniť mu sa učiť za pomoci všetkých zmyslov, treba dieťa naučiť reagovať v anglickom jazyku, aktívne ho používať a postupne sa v jazyku osamostatniť.

Metódy práce:

- výklad
- motivačné metódy rozhovoru
- reproduktívne i produktívne metódy upevňovania učiva
- demonštračné vizuálne i audiovizuálne metódy
- dramatizačné metódy
- interaktívne metódy

- heuristické metódy projektovej práce
- problémová

Formy práce:

- individuálna a skupinová práca žiakov, tímové hry
- práca vo dvojici
- frontálna výučba
- práca s učebnicou, pracovným zošitom, multimediami programami, CD, časopisom a internetom

6. Hodnotenie:

- Predmetom hodnotenia a klasifikácie v predmete konverzácia v anglickom jazyku je cieľová komunikačná úroveň žiaka v jednotlivých ročníkoch v súlade s platnými učebnými osnovami a vzdelávacími štandardmi.
- Hodnotenie a klasifikácia konverzácie v anglickom jazyku sleduje základné všeobecné, sociolingvistické a komunikačné kompetencie, ktoré sa prejavujú vo využívaní základných komunikačných zručností čítanie, písanie, počúvanie, ale najmä samostatný ústny prejav a rozhovory.
- Pri hodnotení v predmete konverzácia v anglickom jazyku sa berú do úvahy a hodnotia sa tieto aspekty: vhodnosť jazykových prostriedkov, bohatosť slovnej zásoby, plynulosť rečového prejavu, gramatická správnosť a výslovnosť. Žiak je ihneď ohodnotený známku, ktorá je zdôvodnená.
- Kritériá klasifikácie musia byť v súlade s požadovanou úrovňou ovládania anglického jazyka a náročnosť sledovaných javov musí zodpovedať náročnosti definovanej v platných učebných osnovách a vzdelávacích štandardoch cieľovej skupiny žiakov.
- Taktiež je potrebné rozvíjať u žiakov správne sebahodnotenie i hodnotenie navzájom. Pri hodnotení a klasifikácii žiaka posudzujeme získané kompetencie v súlade so školským vzdelávacím programom.

Formy skúšania a hodnotenia žiakov z anglického jazyka - ústna a písomná.

Ich podiel na celkovom hodnotení je v kompetencii vyučujúceho.

Pri každom hodnotení žiakov (jednotlivcov i skupín, formou ústneho i písomného skúšania) postupujeme podľa Metodického pokynu č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy.

MATEMATIKA NA ŠACHOVNICI

Učebné osnovy

Časový rozsah	1 hodina týždenne
Ročník	prvý, druhý, tretí
Škola	Základná škola s materskou školou Slovanská 330/23 Púchov
Stupeň vzdelania	primárne
Vzdelávacia oblasť	Matematika a práca s informáciami

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Matematika na šachovnici je novovytvorený predmet kde sa prepája matematika s logickými premisami historickej hry ŠACH. Na svetovej úrovni vznikol medzinárodný projekt Šach na školách, ktorého hlavnou myšlienkou nie je vychovať z každého žiaka vrcholového šachistu, ale využiť šach ako nástroj na zlepšenie výučby.

Šach pomáha žiakom v nasledujúcich oblastiach:

Pozornosť - žiaci sa učia chápať výhody pozorného sledovania a koncentrácie. Ak nedokážu sledovať, čo sa deje, nemôžu vhodne reagovať bez ohľadu na to, aké sú múdre.

Predstavivosť - Žiaci sú nútení si predstaviť rôzne akcie v rôznom poradí, pred tým ako sa udejú. Túto vlastnosť rozvíjame u žiakov tým, že ich učíme si predstavovať budúce ťahy bez toho aby ťahali figúrkami.

Predvídanie - Žiaci sa učia najprv myslieť, potom konať. Po čase šach pomôže rozvinúť trpezlivosť a myslenie ako také.

Porovnávanie možností - Žiaci sa učia, že nemusia spraviť hneď prvú vec, ktorá ich napadne. Učia sa zvažovať rôzne možnosti a ich pre a proti. Rozhodovací proces je lepší, ak je podložený logikou.

Abstraktné myslenie - Žiaci sa učia odpútať od detailov a rôzne témy či koncepty použiť v rôznych ale súvisiacich situáciách.

Plánovanie - Žiaci sa učia si stanovovať ciele a určovať si konkrétne kroky vedúce k nim. Veľmi dôležité je, že sa učia v prípade potreby prehodnotiť svoje ciele, či plány na základe zmeny situácie.

Súčasné zvažovanie rôznych možností - Žiaci sa učia neupínať len na jeden možný plán. Paralelne zvažujú rôzne možnosti.

Šachovnica a samotná hra šach vytvára špecifické prostredie, kde môžeme veľmi jednoducho precvičovať napr. učivo z prvého ročníka ZŠ. Radíme sem pojmy: dopredu, dozadu, vľavo, vpravo, šikmo (diagonála). Každý kameň má svoju hodnotu, s ktorou žiaci môžu pracovať – sčítavať, odčítavať, porovnávať, zistiť, kto vyhráva. Šachovnica je špecifický priestor skladajúci sa zo 64 štvorcov, na ktorých sa striedajú biela a čierna farba, a každé pole má svoje alfanumerické označenie, čo predstavuje súradnicový systém. Jednoduchým spôsobom sa dá precvičovať numerácia od 1 do 8, ale aj vzťahy hneď pred alebo hneď za. Z geometrie sú to napr. pojmy štvorec a priesečník. Hra šach spája v sebe transmisívne prístupy s konštruktivistickými. Žiak sa naučí ťahať

kameňmi, oboznámi sa so základnými pojmi a pravidlami, naučí sa napr. matovanie dvomi vežami. Samotnú šachovú partiu však tvorí samo, pričom môže využívať poznatky a skúsenosti, ktoré doteraz nadobudlo. Chyby, ktoré pri hre robí, majú žiaka posúvať vpred.

Vyučovanie je zamerané hlavne na vlastnú aktivitu žiakov pri riešení problémov s využívaním šachovej súpravy – šachovnice a šachových kameňov.

Ciele predmetu

Cieľom učebného predmetu Matematika na šachovnici na 1. stupni základnej školy je naučiť žiakov tým poznatkom, ktoré v priebehu svojho ďalšieho vzdelávania a v každodennom živote budú potrebovať. Rovnako dôležité je aj rozvíjanie schopností žiakov, pomocou ktorých sa pripravujú na samostatné získavanie ďalších poznatkov.

Vyučovanie má smerovať k tomu, aby sa realizovali najmä tieto cieľové zámery a všeobecné požiadavky na rozvoj žiackej osobnosti:

- veku primerané, presné použitie materinského jazyka a správna aplikácia postupne sa rozširujúcich šachových poznatkov a vedomostí,
- aplikovať pochopené a osvojené pojmy a postupy ako prostriedkov pri riešení úloh,
- zvládnuť pojmy stratégia a taktika pri hraní šachovej hry,
- riešiť úlohy a problémy, postupne budovať vzťahy medzi šachom a realitou,
- rozvíjať matematický náhľad, logické myslenie, pamäť, sústredenie, koncentráciu a pozornosť,
- viesť žiakov k získaniu a rozvoju zručností súvisiacich s procesom učenia sa, k aktivite na vyučovaní, k racionálnemu a samostatnému učeniu sa,
- rozvíjať schopnosť žiakov používať prostriedky DT k vyhľadávaniu informácií,
- systematicky a premyslene riadiť prácu žiakov, upevňovať kladné vôľové vlastnosti žiakov, ako samostatnosť, rozhodnosť, vytrvalosť, húževnatosť, kritickosť, dôvera vo vlastné schopnosti a vedomosti pri riešení úloh,
- rozvíjať schopnosti analyzovať, plánovať, tvoriť a trpezlivo pracovať na svojom sebazdokonaľovaní,
- rozvíjať logické a kritické myslenie,
- argumentovať, komunikovať a spolupracovať v skupine pri riešení problému,
- konať v mysli – žiak sa učí robiť prepočet ťahov (pravdepodobné ťahy súpera a odpoveď na ne) bez toho, aby ťahy robil na šachovnici.
- rozvíjať schopnosť spolupráce a rešpektovať seba i ostatných,
- rozvíjať schopnosť konať rozhodnutia, ktoré sú schopní obhájiť, uvedomovať si

zodpovednosť za svoje rozhodnutie a svoje konanie zhodnotiť

- rozvíjať schopnosť vyhľadávať informácie na riešenie problémov, hľadať vhodné a odlišné znaky a hľadať rôzne varianty riešenia.

Vzdelávací štandard pozostáva z obsahového štandardu a z výkonového štandardu.

Šachovnica a označenie polí

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ správne vyfarbiť polia na šachovnici 8x8, pole a1 je čierne ✓ rozlišovať pojem rad, stĺpec a diagonála ✓ ovládať šachovú notáciu ✓ priradiť meno každému poľu (orientovať sa v súradnicovej sieti) ✓ doplniť chýbajúce označenie šachovnice ✓ orientovať sa na šachovnici bez označenia ✓ určiť farbu ľubovoľného poľa šachovnice len za pomoci prvého radu ✓ určiť farbu poľa bez použitia šachovnice ✓ umiestniť šachový kameň na správne pole podľa určenia a určiť pole, na ktorom kameň stojí ✓ zapisovať postavenie kameňov pomocou šachovej notácie	<p>Šachovnica a jej označenie, pojem rad, stĺpec, diagonála</p>

Šachové kamene a ich hodnota

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ pomenovať jednotlivé šachové kamene (kráľ, dáma, veža, strelec, jazdec, pešiak) a ovládať ich označenie (K=kráľ, D=dáma, S=strelec, J=jazdec, p=pešiak) ✓ priradiť im šachovú hodnotu (D = 10 alebo 9, V = 5, S = 3, J = 3, p = 1, K = 0 (podľa pravidiel FIDE)) ✓ rozlišovať pojem počet kameňov a hodnota kameňov ✓ porovnávať hodnotu šachových kameňov ✓ určovať hodnotu kameňov na šachovnicisčítavaním a porovnávaním zistiť, ktorá strana má väčšiu hodnotu ✓ aplikovať pri porovnávaní hodnoty kameňov pravidlo, ak od oboch strán odčítam to isté číslo, rozdiel sa nezmení ✓ rozlíšiť pojem strata, zisk, výmena zo šachového hľadiska ✓ určiť všetky kombinácie pre výmenu kameňov (napr. za aké 4 kamene môžeš vymeniť dámu alebo napíš všetky možnosti výmeny dámy) ✓ riešiť slovné úlohy priamo aj nepriamo formulované, kde sa pracuje s hodnotou kameňov ✓ postaviť pozíciu na šachovnici podľa logických inštrukcií	<p>Označenie šachových kameňov, ich hodnota, pojem – výmena kameňov, zisk, strata</p> <p>slovné úlohy priameho a nepriameho typu využívajúce hodnotu kameňov</p> <p>slovné úlohy s kombinatorickou motiváciou (na úrovni manipulácie a znázorňovania)</p> <p>logické úlohy</p>

Pohyb šachových kameňov

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ ťahať jednotlivými šachovými kameňmi podľa pravidiel FIDE (Fédération Internationale des Échecs or World Chess Federation) ✓ používať špeciálne ťahy kameňov (rošáda, branie mimochodom) ✓ rozhodnúť, na ktorom poli má kameň väčšiu pôsobnosť (počet polí, na ktoré môže kameň ísť) ✓ riešiť labyrinty na šachovnici s rôznou obťažnosťou ✓ hľadať najkratšiu cestu na riešenie problému daného na šachovnici (zvyšujúca sa obťažnosť) ✓ hľadať postavenie predpísaných kameňov s najväčšou pôsobnosťou alebo najmenšou podľa zadania (minimalizovať alebo maximalizovať účinnosť kameňov) ✓ rozhodnúť, či daný kameň je aktívny alebo pasívny 	<p>Ťahy šachových kameňov:</p> <p>veža – dopredu, dozadu, doľava, doprava strelec – šikmo po diagonále všetkými smermi</p> <p>dáma – buď ako veža alebo ako strelec</p> <p>jazdec – do písmena L (jeden krok rovno a jeden šikmo) kráľ – na všetky polia okolo seba, špeciálny ťah je rošáda</p> <p>pešiak – ide rovno o jedno pole (zo základného postavenia môže ísť o dve polia), vyhadzuje šikmo, špeciálny ťah enpassant, premena pešiaka aktívny a pasívny</p> <p>kameň na šachovnici napadnutý a chránený kameň</p>

Základné šachové pojmy a hra šach

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Žiak vie/dokáže: ✓ rozhodnúť o vhodnosti brania kameňov ✓ rozhodnúť o vhodnosti brania kameňov ✓ rozlíšiť pojem šach, pat a mat 	<p>Ako môže partia skončiť – výhra, prehra, remíza Šach, mat, pat – rozdiel</p> <p>3 spôsoby obrany pred šachom riešenie diagramov s jednoťahovým a dvojťahovým matom</p>

<ul style="list-style-type: none"> ✓ rozhodnúť, či ide o šach, pat alebo mat ✓ dať šach, odkrytý šach a dvojitý šach ✓ použiť tri taktiky na obranu pred šachom – vyhodiť šachujúci kameň, vložiť niečo do cesty alebo odísť zo šachu ✓ nájsť pat ✓ dať jednoťahový mat, ak je slabo chránená prvá alebo ôsma rada, stĺpec alebo diagonála, kde súperov kráľ stojí ✓ dať jednoťahový mat na poli, ktoré stráži iba súperov kráľ ✓ dať jednoťahový mat kráľovi, ktorý stojí v strede šachovnice ✓ dať dusený mat jazdcom ✓ dať dvojtťahový mat pomocou vynútených ťahov (šachov) s použitím šachovnice ✓ dať dvojtťahový mat pomocou vynútených ťahov (šachov) bez použitia šachovnice ✓ matovať dvoma vežami rôznymi spôsobmi ✓ matovať jednou vežou ✓ matovať dámou ✓ rozhodnúť v jednoduchej koncovke K + p proti K, či kráľ dokáže zastaviť pešiaka na ceste do dámy – využiť pravidlo štvorca ✓ aplikovať jednotlivé taktiky, ak vie, ktorú taktiku má použiť – väzba, ihlica, vidlička, dvojitý (trojitý) úder, odlákanie, prilákanie, prerušenie obrany ✓ aplikovať jednotlivé taktiky počas hry ✓ rozlíšiť časti partie – otvorenie, stredná hra, koncovka ✓ ovládať základné princípy otvorenia – obsadiť stred, vyvinúť 	<p>vynútené ťahy – ťah, keď hráč nemá inú možnosť na výber</p> <p>matovanie 2 vežami matovanie 1 vežou matovanie dámou</p> <p>jednoduché pešiakové koncovky – pravidlo štvorca</p> <p>Jednoduché taktiky na získanie materiálu alebo matovanie:</p> <p>väzba, ihlica, vidlička, dvojitý (trojitý) úder), odlákanie, prilákanie, prerušenie obrany</p> <p>Časti partie –</p> <p>otvorenie, stredná hra, koncovka</p> <p>obrana pred ohrozením</p> <p>Princípy otvorenia</p>
--	--

<p>jazdcov a strelcov, dať kráľa do bezpečia (rošády) a zdvojiť veže</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ ovládať obranu pred ohrozením a rozhodnúť sa pre najlepšiu obranu: • vyhodiť kameň, ktorý nás napáda, • vložiť niečo do cesty, • uhnúť ohrozeným kameňom, • obrániť napadnutý kameň, • vytvoriť protiútok ✓ hrať a dohrať partiu 	
---	--

Aplikačné úlohy na šachovnici

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ nájsť chybu v základnom postavení (základné postavenie pred začiatkom hry) ✓ analyzovať pozíciu a na základe analýzy nájsť v postavení chybu proti pravidlám ✓ zložiť puzzle tak, aby na šachovnici nevzniklo postavenie proti pravidlám ✓ šachový rébus – nahradiť označené miesta alebo písmená v diagrame šachovými kameňmi tak, aby nevzniklo postavenie proti pravidlám ✓ usporiadať šachové diagramy do poradia, ako sa partia hrala ✓ vytvoriť vlastný šachový diagram podľa zadania (napr. postav kamene tak, aby bielemu kráľovi hrozil jednoňahový mat) 	<p>História šachu a príbehy spojené zo šachom Chyba v pozícií proti pravidlám šachu Puzzle Rébusy Usporiadanie diagramov do správneho poradia Pamäťové úlohy</p>

1.ročník ZŠ

učebné osnovy

Temat. celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Prierezové témy
Hra	Vysvetliť pojem hra a jej význam Poučenie o BOZP	Rozprávať podľa obrázkov ,aké stolové hry poznáme /človeče nezlob sa, poker,dáma/	VMR
šachovnica	Vedieť popísať šachovnicu ŠC 1 /2,3/ ŠŠ 1. /37-39/ Spoza Katedry RAU 2	Opis šachovnice,striedanie dvoch farieb, určovanie farieb, prirovnanie muž-žena, deň-noc	VMR Mv - Prvouka
Pohyb po šachovnici	Vpravo , vľavo, dopredu, dozadu ŠC 1 /3,/ ŠŠ 1 /	Žiak na pokyny vyučujúceho vie pohybovať figurkou/kráľom /	DOV Mv - Prvouka
Pohyb po šachovnici	Rad , Stĺpec	Žiak na demonštratívnej pomôcke vie vyznačiť rad, stĺpec	DOV Mv - Prvouka
Pohyb po šachovnici	Diagonála	Žiak vie zakresliť a vyznačiť diagonálny smer pohybu/ strelec/	DOV Mv - Prvouka
Pohyb po šachovnici	Modelové cvičenia na precvičenie pohybu po šachovnici	Žiak po zadaní úlohy vie pohybovať figurkou v určených smeroch	TPPZ Mv - Prvouka
Pohyb po šachovnici	O jeden ,dva,tri kroky Spoza Katedry RAU 4	Žiak vie vyznačiť smer pohybu aj podľa zadania počtu krokov	OSR Mv - TEV
Pohyb po šachovnici	Modelové cvičenia v priestore	Cvičenia na športovom ihrisku v pripravenom poli	OSR Mv - TEV
Jesenné prázdniny			
Orientácia na šachovnici	Dokreslenie,doplňenie chýbajúcich polí	Žiak vie do pripraveného modelu dokresliť chýbajúce polia	TPPZ
Orientácia na šachovnici	Stredové ,krajné a rohové polia v šachovnici	Žiak vie určiť stredové, krajné a rohové polia a zvýrazniť ich . /pohyb kráľa/hra vyparas	OZŽ Mv - TEV
Orientácia na šachovnici	Určenie radu a stĺpca s najväčším počtom prvkov	Žiak na pripravených demonštračných pomôckach vie určiť počet v rade a stĺpci	FIG
Pohyb po šachovnici	Štart –cieľ	Žiak najkratšou možnou cestou sa snaží presunúť zo štartu do cieľa /počíta počet krokov/	MEV Mv- INF- PC

Pohyb po šachovnici	Štart - cieľ	Žiak sa snaží cestou pozberať čo najväčší počet predmetov	FIG
Pohyb po šachovnici	Poklad	Žiaci vo dvojiciach sa snažia čo najrýchlejším spôsobom získať poklad	FIG Mv-MAT
Pohyb figúr po šachovnici	Poznávanie šachových figúr Videoprojekcia – predstavenie figúrok mp4	Žiak dokáže správne pomenovať figurky na šachovnici/pešiak, veža, strelec, kôň, dáma, kráľ/	VMR Mv-Prvouka Rodina
Pohyb figúr po šachovnici	Základné postavenie figúr	Žiak vie určiť jednotlivé, párové a skupinové figury	OSR
Pohyb figúr po šachovnici	Základné postavenie figúr	Žiak vie správne rozložiť figurky ,doplniť chýbajúce figurky	FG
Pohyby veže	Pohyby veže Videoprojekcia –mp4	Žiak vie správne pohybovať vežou v rade a stĺpci	MEV Význam veže
Pohyby veže	Hry dvojíc Spoza Katedry RAU 4	Žiaci vo dvojiciach zbierajú figurky . Víťazí ten, čo pozbiera väčší počet	FG
Pohyby strelca	Pohyby strelca /čierny A, čierny B/ Videoprojekcia –mp4	Žiak vie správne pohybovať strelcom v diagonálnom smere	Ož Z Význam strelca
Pohyby strelca	Modelové cvičenia na precvičenie pohybu strelca	Žiak vie z určeného miesta určiť všetky miesta pohybu strelca	DOV
Pohyby dámy	Videoprojekcia –mp4	Žiak vie určiť pohyby dámy/rad, stĺpec, diagonála/	DOV
Pohyby dámy	Hry dvojíc	Preskakovač vlastných i súperových figúr	FIG
Pohyby kráľa	Pohyby kráľa Videoprojekcia –mp4 Spoza Katedry RAU 8	Žiak vie ako sa pohybuje kráľ. Žiak vie určiť miesta pohybu kráľa pri ohrození	MUV Význam kráľa
Pohyby jazdca	Pohyby jazdca /čierny A, čierny B/ Spoza Katedry RAU 7	Žiak vie pohybovať jazdcom /koňom/ v tvare písmena L/raz-dva do boku/ Preskakovač vlastných i súperových figúr	OžZ Mv-Prvouka kôň
Pohyby jazdca	Hry dvojíc	Žiaci vo dvojiciach zbierajú figurky	OSR
Pohyby pešca	Pohyby pešca /skupinové figúry/ Videoprojekcia –mp4	Žiaci vedia, že pešec chodí rovno a berie šikmo	OSR Mv -TSV

Pohyby pešca	Hry dvojíc Spoza Katedry RAU 8	Žiaci vo dvojiciach zbierajú figurky . Víťazí ten,čo pozbiera väčší počet	OSR
Pohyby figúr	Stručné vyhodnotenie získaných poznatkov	Opakovanie- žiaci ovládajú pohyb a hru všetkých figúr	VMR
Radové číslovanie šachovnice	Radové číslovanie šachovnice	Žiaci ovládajú radové číslovanie šachovnice 1-8,vedia na pozíciach 1-2 biely, na pozíciach 7-8 čierny	MUV
Stĺpcové označenie figúr	Stĺpcové označenie figúr	Žiaci ovládajú písmenové značenie v poradí ABCDEFGH	MUV
Premena pešca, branie mimochodom	Premena pešca, branie mimochodom	Žiak ovláda prípady premeny pešcom a brania mimochodom	
Hodnota šachových figúr	Hodnota šachových figúr Videoprojekcia –mp4 Spoza Katedry RAU 1	Žiak ovláda hodnotu všetkých figúr	
Cvičenia na hodnoty figúr	Hodnota šachových figúr	Žiak na demonštračných príkladoch zisťuje a porovnáva hodnoty figúr /seba a súpera/	FIG MAT -sčítovanie
	Čo sme sa naučili?	Zopakovanie poznatkov o pohyboch figúr, ich postaveniach a hodnotách	FIG
	Čo sme sa naučili?	Zopakovanie poznatkov o pohyboch figúr, ich postaveniach a hodnotách	FIG

Tematické celky : sú rozdelené do 2 celkov

1. Šachovnica - Pohyb a orientácia po šachovnici

2. Hodnoty figúr

Učebné pomôcky : Martin Biel - Šachová cvičebnice 1 , Ing. Peter Herejk a kol. - Metodická príručka

pro učitele a tréneři šachu 1,2,3, lekcija, Belic, Striežovská kol. Matematika pre 1.roč.ZŠ

Prierezové témy a ich skratky:

DOV - Dopravná výchova

MEV Mediálna výchova

MUV - Multikultúrna výchova

OŽZ - Ochrana života a zdravia

FIG – finančná gramotnosť

OSR - Osobnostný a sociálny rozvoj

TPP - Tvorba projektu a prezentačné zručnosti

VMR -Výchova k manželstvu a rodičovstvu

2. ročník ZŠ

učebné osnovy

Temat. celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Prierezové -témy
Pohyb a orientácia na šachovnici	Pohyby po šachovnici Poučenie o BOZP	Zopakovať pohyby po šachovnici/ rad, stĺpec, diagonála, vpred, vzad, vľavo, vpravo/	OSR
Pohyb a orientácia na šachovnici	Pohyby figúr po šachovnici Spoza Katedry RAU 3	Zopakovať pohyby figúr pešiak, strelec, jazdec, veža, dáma kráľ, hodnota figúr	VMR Mv - Prvouka
Pohyb a orientácia na šachovnici	Základné postavenie figúr na šachovnici , pomenovanie polí na šachovnici	Zopakovať základné postavenie figúr na šachovnici, číslovanie 1-8, abecedný rad a-h	DOV Mv - Prvouka
Šachový zápis	Pomenovanie a popis šachového poľa	Žiak na demonštratívnej pomôcke vie pomenovať šachové pole a1-h8	DOV Mv - Matematika
Šachový zápis	Určovanie materiálnej hodnoty figúr v stĺpcoch Spoza Katedry RAU 7	Žiak vie zakresliť a vyznačiť stĺpec, pomenovať všetky figury v ňom a vyčíslieť hodnotu	DOV Mv - Matematika
Šachový zápis	Určovanie materiálnej hodnoty figúr znakom väčší ,menší, rovný Spoza Katedry RAU 3	Žiak po zadaní úlohy vie zhodnotiť pomer mám viac, mám menej	OSR Mv - Matematika
Šachový zápis	Pohyb figúr zadaním príkazu	Žiak vie vyznačiť smer pohybu slovným ,alebo písomným navádzaním	OSR Mv - TEV
Šachové pojmy	Šach	Žiak dokáže šachovať kráľa každou ľubovoľnou figurkou.	MUV
Šachové pojmy	Šach Spoza Katedry RAU 5	Žiak dokáže zabrániť šachu úskokom kráľa, podstrčením figúrky, odstránením útočiacej figúrky	TPP
Šachové pojmy	Šach so zápisom ťahu	Žiak vie ohroziť kráľa ,ochrániť kráľa pred šachom a správne zapísať svoje riešenie	OSR Mv - Matematika
Šachové pojmy	Mat	Žiak vie ukončiť hru matom. Vie ,že mat vznikne súčasne šachom a	MUV

		matom. Vie vybrať vhodné figurky na realizáciu	
Šachové pojmy	Mat	Žiak vie zabrániť kráľovi pred matom. Úskokom kráľa, obetovaním svojej figúrky	MEV Mv- INF- PC
Šachové pojmy	Mat so zápisom ťahu	Žiak na zadávanie pokynov dosiahne dať súperovi šach. Modelovú situáciu opisuje a hľadá čo najefektívnejšiu cestu	OSR Mv- SJL
Šach- mat	Hry skupín	Žiaci vo dvojiciach sa snažia čo najrýchlejším spôsobom dať súperovi mat	OSR Mv-MAT
Šachové pojmy	Pat	Žiak chápe, kedy nastane pat. Pat znamená remízu.	MUV
Šachové pojmy	Pat	Žiak pri nepriaznivom vývoji hry sa snaží uhrat' remízu. Záchrana partie pomocou patu	MUV
Šachové pojmy	Pat Hry skupín	Žiak pri priaznivom vývoji hry sa naučí zabrániť patu a doviest' modelovú situáciu k víťazstvu	MUV
Šachové pojmy	Väzba	Žiak vie čo je väzba, kedy nastáva väzba a čo je úlohou figúrky stojacej vo väzbe	TPP
Šachové pojmy	Väzba	Žiak vie vytvoriť väzbu za účelom ochrany cennej figúry	TPP
Šachové pojmy	Mat po predchádzajúcej väzbe Hry skupín	Žiak vie dokončiť modelovú situáciu matom po predchádzajúcej väzbe	OSR Mv--MAT
Šachové pojmy	Rošáda Spoza Katedry RAU 8	Žiak vie vytvoriť malú i veľkú rošádu	DOV
Šachové pojmy	Malá rošáda	Žiak vie vytvoriť malú rošádu a odôvodniť príčinu	DOV
Šachové pojmy	Veľká rošáda	Žiak vie vytvoriť veľkú rošádu a odôvodniť príčinu	DOV
Šachové pojmy	Zviazaná armáda	Žiak vie zakresliť a vymodelovať situáciu s množstvom väzieb /ŠC 2, str.38/	FIG Mv- MAT

Jednoduché spôsoby matovania	Matovanie dvomi vežami	Žiak vie pomocou dvoch veží zmatovať súpera	OŽZ Mv-MAT
Jednoduché spôsoby matovania	Matovanie dvoma vežami – hry skupín Spoza Katedry RAU 4	Žiaci vo dvojiciach striedaním pozícií matujú súpera /hra na rýchlosť/	OSR
Jednoduché spôsoby matovania	Matovanie dámou	Žiaci vie navodením modelovej situácie matovať súpera dámou	OSR Mv -MAT
Jednoduché spôsoby matovania	Matovanie dámou Hry dvojíc Spoza Katedry RAU 6	Žiaci vo dvojiciach striedaním pozícií matujú súpera /hra na rýchlosť/	OSR
Jednoduché spôsoby matovania	Matovanie jednou vežou	Žiak sa naučí zmatovať súpera jednou vežou	MEV Mv- INF-PC
Jednoduché spôsoby matovania	Matovanie dvoma strelcami	Žiak sa naučí zmatovať súpera dvomi strelcami	MUV
Šachové pojmy	Remíza Remíza dohodou	Žiak vie čo sa skrýva za slovom remíza	MUV
Šachové pojmy	Remíza večným šachom	Žiak porozumie situácií ,kedy nastáva remíza večným šachom	TPP
šachový zápis	Hodnota šachových figúr,pomenovanie šachového poľa,,zápis pohybu figúr	Žiak ovláda hodnotu všetkých figúr, pomenovanie šachového poľa, zápis figúr	FIG
Cvičenia na hodnoty figúr	Hodnota šachových figúr v stĺpcoch, radoch, diagonálach	Žiak na demonštračných príkladoch zisťuje a porovnáva hodnoty figúr /seba a súpera/	FIG Mv-MAT
šachové pojmy	Čo sme sa naučili? /šach,mat, pád, remíza, väzba, rošáda/	Žiak ovláda pojmy ,vie ich popísať a určiť modelovaním na šachovnici	FIG
Jednoduché spôsoby matovania	Čo sme sa naučili?Matovanie dvoma vežami, jednou vežou, dámou, strelcami	Žiak dokáže matovať súpera jednoduchými spôsobmi	OSR

Učebné pomôcky : Martin Biel - Šachová cvičebnice 1 , 2, Ing. Peter Herejk a kol. - Metodická príručka

pro učitele a trénery šachu 4-10 lekcia , Belic ,Striežovská Matematika pre 2.roč.ZŠ

Prierezové témy a ich skratky:

DOV - Dopravná výchova
MEV - Mediálna výchova
MUV - Multikultúrna výchova
OŽZ - Ochrana života a zdravia
FIG – finančná gramotnosť
OSR - Osobnostný a sociálny rozvoj
TPP - Tvorba projektu a prezentačné zručnosti
VMR -Výchova k manželstvu a rodičovstvu

Tematické celky : sú rozdelené do 3 celkov

1.Šachový zápis

2.Šachové pojmy /šach,mat, väzba, pád , rošáda, remíza/

3. Jednoduché spôsoby matovania

3. ročník ZŠ

učebné osnovy

Temat. celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Prierezové -témy
ŠC 2- /58/	Hodnota šachových figúr v stĺpcoch, radoch, diagonálach Poučenie o BOZP	Žiak na demonštračných príkladoch zisťuje a porovnáva hodnoty figúr /seba a súpera/	FIG Mv-MAT
Šachové pojmy ŠC 2	Čo sme sa naučili? /šach,mat, pád, remíza, väzba, rošáda/	Žiak ovláda pojmy ,vie ich popísať a určiť modelovaním na šachovnici	TPP
Jednoduché spôsoby matovania ŠC 2	Čo sme sa naučili?Matovanie dvoma vežami, jednou vežou, dámou, strelcami	Žiak ovláda pojmy ,vie ich popísať a určiť modelovaním na šachovnici	OSR
Všeobecné zásady hry ŠC 3 /1-3/	Úvod,stred a ukončenie	Žiak získava praktické poznatky pri zahájení hry,ovládnutím stredu šachovnice a záveru	OSR Mv - Matematika
Všeobecné zásady úvodu hry ŠC 3 /4,5,10,11/	Slabšie polia a figury na šachovnici /f2,f7/ Spoza Katedry RAU 3 slovné úlohy	Žiak vie zakresliť a vyznačiť slabšie figúry a polia na šachovnici. Vie zahrať rýchly mat.	OSR Mv - Matematika
Všeobecné zásady úvodu hry ŠC 3 /6,7/	Vývin figúr	Žiak ovláda postup vyťahovania figúr do hry. /strelec ,koň, veža nakoniec dáma/	OSR Mv - Matematika

Všeobecné zásady úvodu hry ŠC 3/8,9/	Zaistenie bezpečnosti kráľa	Žiak vie formou rošády ukryť kráľa na bezpečné miesto	MUV Mv - TEV
Zisk materiálnej prevahy figúr ŠC 3/13/	Dvojitý úder	Žiak dokáže ohroziť jednou figúrkou ,dve a viac súperových	MUV Mv.-INF-PC
Jesenné prázdniny			
Zisk materiálnej výhody figúr ŠC 3/14,15/	Dvojitý úder na kráľa a ďalšiu figúrku	Žiak dokáže ohroziť kráľa šachom a ohroziť inú súperovú figúrku. Zisk materiálnej výhody.	FIG
Zisk materiálnej výhody figúr ŠC 3/16,17/	Dvojitý úder na dve silné figúrky	Žiak dokáže ohroziť dve silné figúrky súpera tak, aby získal odobratím jedného výhodu	OSR Mv - Matematika
Zisk materiálnej výhody figúr ŠC 3/18,19,20,21/	Dvojitý úder s hrozbou matu	Žiak vie ukončiť hru matom. Vie ,že mat vznikne súčasne šachom a matom.Dvojitým úderom získa výhodu,alebo mat.	MUV
Zisk materiálnej výhody figúr ŠC 3/23,24,25/	Odtiažný šach	Žiak spoznáva,že na úkor odtiažného šachu,získava súperovú hodnotnejšiu figúru	MEV Mv- INF- PC
Zisk materiálnej výhody figúr ŠC 3/28,29,30,31/	Dvojitý šach	Žiak modelovými schémami zisťuje možnosť zahrať dvojitý šach	OSR Mv- MAT
Zisk materiálnej výhody figúr ŠC 3/26,27/	Hry dvojíc – žiaci opakujú herné činnosti	Dvojice sa snažia čo najrýchl. spôsobom dať súperovi mat	OSR Mv-MAT
Záverečné ukončenia hry ŠC 3/34,35/	Mat na poslednej rade	Žiak chápe že pokiaľ kráľ dlhodobo ostáva na poslednej rade ,je vystavený útoku súpera zo zadnej rady	MUV
Záverečné ukončenia hry ŠC 3/36,37,38,39,/	Zisk materiálu zo slabej poslednej rady Spoza Katedry RAU 5	Žiak sa naučí vyťažiť materiálnuprevahu zo zadného radu	MUV
Záverečné ukončenia hry ŠC 3/42,43/	Koncovka zakončená pešcami a kráľmi	Žiak spoznáva ,že u vyrovnaných súperov hra končí v závere hrou pešcov/pešcove koncovky/	MUV
Zisk materiálnej výhody figúr ŠC 3/44,45/	Pomenovania pešcov	Žiak poznáva pomenovanie pešcov na	VMR

		základe ich postavenia v závere hry	
Zisk materiálnej výhody figúr ŠC 3/46,47,48/	Hra pešcov do víťazného konca	Žiak vie využiť materiálnu výhodu postavenia svojich pešcov k zakončeniu	TPP
Zisk materiálnej výhody figúr ŠC 3 /50,51/	Opozícia, kritické pole,diagonála	Žiak vie dokončiť modelovú situáciu do víťazného konca	OSR Mv--MAT
Zisk materiálnej výhody figúr ŠC 3 /52,53,54,55/	Opozícia, kritické pole,	Žiak chápe a prakticky dokáže uchrániť pešca a kráľa navzájom	DOV
Zisk materiálnej výhody figúr ŠC 3 /56,57,58,59/	Hry dvojíc – opakovanie zakončenia pešcami	Žiak vie vytvoriť malú rošádu a odôvodniť príčinu	DOV
Stredná fáza hry MP /64/	Stratégia, taktika ,pozičná hra kombinácia	Žiak získava informácie a správne nastavenej stratégií a taktike hry	DOV
Stredná fáza hry ŠC 4/1,2,3/	Strelcové kombinácie- dvojité úder Spoza Katedry RAU 5	Žiak spoznáva hru dvoch strelcov na rozdielnych políčkach.	FIG Mv- MAT
Stredná fáza hry ŠC 4/4,5/	Zviazanie súperovej figury strelcom		OŽZ Mv-MAT
Stredná fáza hry ŠC 4/6,7/	Útok na figuru stojacu za kráľom		OSR
Stredná fáza hry ŠC 4 /8,9/	Matový útok strelcom	Žiaci vie navodením modelovej situácie matovať súpera strelcom	OSR Mv -MAT
Stredná fáza hry ŠC 4/11,12,13/	Dvijitý úder vežou a dámou Spoza Katedry RAU 6		OSR
Stredná fáza hry ŠC 4/14,15/	Zviazanie súperovej figury vežou a dámou	Žiak sa naučí zmatovať súpera jednou vežou a dámou	MEV Mv- INF-PC
Stredná fáza hry ŠC 4/16,17/	Útok na nekryté figury stojace za kráľom	Žiak sa naučí	MUV
Stredná fáza hry ŠC 4/18,19,20,21	Matový útok veží a dámy	Žiak vie	MUV
Stredná fáza hry ŠC 4/23,24,25,26,27/	Jazdcove kombinácie- Dvojité útok	Žiak porozumie	TPP
Stredná fáza hry ŠC 4/28,29,30,31/	Jazdcove kombinácie- Dusený mat Spoza Katedry RAU 7	Žiak ovláda pojem dusený mat, ktorý vznikol aktívnym útokom na kráľa obklopeného vlastnými figurami	FIG

všeobecné zásady úvodu hry	Zásady úvodu hry	Žiak pozná nebezpečenstvo pri zlom rozohraní hry, slabšie polia, vývin figúr ,zabezpečenie kráľa	FIG Mv-MAT
zisk materiálnej výhody	Materiálna výhody figúr Spoza Katedry RAU 5	Žiak spoznáva výhody väčšieho počtu figúr ,čo môže využiť za výmenu rovnocenných	FIG
Jednoduché spôsoby matovania	Matovanie dvoma vežami, jednou vežou, dámou, strelcami, jazdcami	Žiak dokáže matovať súpera jednoduchými spôsobmi	OSR

POHYBOVÁ PRÍPRAVA

Učebné osnovy

Časový rozsah	1 hodina týždenne
Ročník	2-5. ročník
Škola	Základná škola s materskou školou Slovanská 330/23 Púchov
Stupeň vzdelania	Primárne vzdelávanie
Vzdelávacia oblasť	Zdravie a pohyb
Kód a názov iŠVP	ISCED I - inovovaný

- Charakteristika vyučovacie predmetu:**

Zameranie pohybovej prípravy v primárnom vzdelávaní je dominantne upriamené na telesné, funkčné a pohybové zdokonaľovanie, čím prispieva k upevňovaniu zdravia, zdravotne orientovanej zdatnosti a pohybovej výkonnosti. Pohybová príprava poskytuje elementárne teoretické a praktické vzdelanie z oblasti pohybových aktivít a športu, významne prispieva k psychickému, sociálnemu a morálnemu vývinu žiakov, k formovaniu kladného vzťahu k pohybovej aktivite a plní aj dôležitú kompenzačnú funkciu v procese edukácie. Svojím zameraním má pohybová príprava výnimočné a špecifické postavenie v rámci vzdelávania žiakov mladšieho školského veku. Využíva predovšetkým široké spektrum pohybových prostriedkov, ktoré prispievajú k celkovému formovaniu osobnosti s akcentom na hrubú i jemnú motoriku. Prostredníctvom pohybových cvičení, hier a súťaží pozitívne ovplyvňuje zdravotný stav žiakov.

Vzdelávací štandard má tri základné časti: Zdravie a zdravý životný štýl, Telesná zdatnosť a pohybová výkonnosť a Športové činnosti pohybového režimu. Tieto časti zohľadňujú pohybovo a zdravotne orientovanú koncepciu telesnej a športovej výchovy. Časť s názvom Športové činnosti pohybového režimu je členená na základné tematické celky. Základnou organizačnou formou je 45 minútová vyučovacia hodina a zúčastňujú sa jej všetci žiaci zaradení do I. a II. zdravotnej skupiny, prípadne III. zdravotnej skupiny (integrované vyučovanie). Žiaci so zdravotným oslabením, zdravotným postihnutím (III. zdravotná skupina) sa môžu vyučovať samostatne v oddelení zdravotnej telesnej výchovy, pričom obsah vyučovania sa realizuje podľa samostatných vzdelávacích programov.

- **Ciele vyučovacieho predmetu:**

Žiaci:

- a) získať poznatky o vplyve pohybu na zdravie a vnímať pohybovú aktivitu ako prostriedok upevňovania zdravia,
- b) osvojiť si základné vedomosti a poznatky z telesnej výchovy a športu,
- c) vytvoriť elementárnu veku primeranú predstavu o vlastných pohybových možnostiach,
- d) nadobudnúť pozitívny vzťah k telesnej výchove, pohybovým aktivitám a športu,
- e) uplatniť zásady hygieny a bezpečnosti pri pohybovej činnosti,
- f) získať kultivovaný pohybový prejav s akcentom na správne držanie tela,
- g) osvojiť si základné pohybové zručnosti súvisiace s vykonávaním základných lokomočných pohybových zručností a vybraných športov,
- h) rozvíjať pohybové schopnosti prostredníctvom vhodných telesných cvičení pre optimálny rozvoj zdravotne orientovanej telesnej zdatnosti,
- i) pochopiť význam diagnostiky v telesnej výchove ako prostriedku pre získanie informácií o úrovni vlastnej telesnej zdatnosti.

- **Obsah vzdelávania (učivo):**

Časový rozsah výučby: 1 hodina týždenne

Tematický celok

<i>Základné pohyb. zručnosti</i>
<i>Manipulačné prípravné a športové hry</i>
<i>Psychomotorické a zdravotne orientované cvičenia</i>
<i>Aktivity v prírode a sezónne pohybové činnosti</i>

Tematický celok	Rozvíjané kompetencie	Prierezové témy
<i>Základné pohyb. zručnosti</i>	<p>-rozvíjať základné pohybové schopnosti</p> <p>- osvojiť si základné pojmy, povely - vedieť ich používať</p> <p>-vykonávať pohyby okolo rôznych osí tela (obraty, prevaly, kotúle a pod.)</p> <p>-osvojiť si rôzne spôsoby manipulácie s loptou a základy techniky hodu</p> <p>-osvojiť si základy techniky skokov, koordinácia pohybu a odrazu</p> <p>-osvojiť si základné herné činnosti jednotlivca v rôznych obmenách</p> <p>-osvojiť si pravidlá vybraných hier a schopnosť podľa nich konať a rozhodovať</p>	<p>OŽZ</p> <p>pozitívne vnímať základné zručnosti ako súčasť upevňovania si zdravia, bezpečnosť pri hrách</p> <p>DOV</p> <p>bezpečnosť na ceste</p> <p>OSR</p> <p>nácvik sebadisciplíny</p>

	<p>-osvojiť si rôzne spôsoby manipulácie s náčiním</p> <p>- osvojiť si rôzne spôsoby manipulácie s náčiním,</p>	
<p><i>Manipulačné prípravné a športové hry</i></p>	<p>-osvojiť si rôzne spôsoby manipulácie s náčiním,</p> <p>-osvojiť si základy techniky behov a skokov</p> <p>-osvojiť si základné herné činnosti jednotlivca v rôznych obmenách</p> <p>-poznať a vedieť pomenovať jednotlivé druhy cvičení a hier, pohybových výrazových prostriedkov tvorivej dramatiky, rytmiky, tanca</p>	<p>OŽZ</p> <p>zásady bezpečnosti a ochrany zdravia, športom k zdravému spôsobu života</p> <p>FIG</p> <p>Finančná hra</p>
<p><i>Psychomotorické a zdravotne orientované cvičenia</i></p>	<p>-osvojovanie si pohybových cvičení so zameraním na koncentráciu a pozornosť</p> <p>-poznávať a vedieť pomenovať základné herné činnosti jednotlivca</p>	<p>OŽZ ,OSR,FIG</p> <p>o význame hier pre zdravie, zábavu a psychické uvoľnenie, bezpečnosť pri cvičeniach s náradím</p> <p>OŽZ</p>

	<p>-osvojovanie si pohybových aktivít zameraných na čiastočnú i celkovú relaxáciu</p> <p>-správne držanie tela, polohy tela a jeho častí, pohyby tela a jeho častí poznať a vedieť pomenovať</p> <p>-spôsoby správneho dýchania pri cvičení</p> <p>-spôsoby poskytovania dopomoci a záchranu pri cvičení</p> <p>-poznať správne držanie tela, polohy tela a jeho častí</p>	<p>zásady bezpečnosti a ochrany zdravia, športom k zdravému spôsobu života</p> <p>- OSR</p> <p>kamarátstvo a vzájomná pomoc, vzťah chlapec - dievča</p>
<p><i>Aktivity v prírode a sezónne pohybové činnosti</i></p>	<p>- radosť z hry a pohybu v prírode</p> <p>- osvojiť si proporcionálny rozvoj všetkých pohybových schopností prostredníctvom sezónnych pohybových aktivít</p> <p>- realizovať hry v rôznom prostredí, v rôznych obmenách a situáciách</p>	<p>OŽŽ</p> <p>bezpečnosť pri hrách, pohyb na čerstvom vzduchu</p> <p>OSR</p> <p>kamarátstvo a vzájomná pomoc, vzťah chlapec - dievča</p> <p>DOV</p> <p>dodržiavanie zásady fair play</p> <p>ENV</p> <p>ochrana prírody, poznávanie súvislosti prírodných javov</p> <p>MUV</p> <p>naša kultúra, zvyky tradície (tanec)</p> <p>1DOV</p>

		disciplína pri doprave
--	--	------------------------

K procesu výučby:

V každom tematickom celku treba vytvoriť priestor pre sebazoznávanie žiakov prostredníctvom pohybu, rozvoj tvorivosti žiakov a pohybovú improvizáciu. Vytvárať úlohy divergentného typu, aby aj žiaci objavovali a hľadali možné riešenia v pohybových úlohách. Vytvárať tiež priestor na samostatné oboznamovanie sa žiakov s novým náčiním, novými pohybovými činnosťami ap. Realizovať systematicky komunikáciu s jednotlivcom, skupinou i triedou o realizovaných činnostiach, splnených resp., nesplnených úlohách, pocitoch a náladách pri cvičení, hre a súťažení.

Tematický celok „***Základné pohybové zručnosti***“ poskytuje veľký priestor na aplikáciu širokej škály pohybových činností.

Zaraďujú sa do neho prvky poradovej prípravy, ktorá má byť funkčná z hľadiska účelnej organizácie činností v priestore, z hľadiska bezpečného pohybu v priestore i z hľadiska efektívneho využívania času na pohybové aktivity. Odporúčame vyhýbať sa drilovému nácviku jednotlivých prvkov prípravy. Za vhodné sa považujú predovšetkým hry, v ktorých si nenásilným a veku primeraným spôsobom dané aktivity žiaci osvoja.

V tematickom celku „***Manipulačné prípravné a športové hry***“ sa začína manipulačnými hrami, ktoré nadväzujú na hry charakteristické pre predškolskú telesnú výchovu. Žiaci sa oboznamujú s rôznym športovým ale i netradičným náčiním a spôsobmi manipulácie s ním. Tu sa vytvára veľký priestor na samostatné Pohybové hry nadväzujú na manipulačné a tvoria významnú časť výučby telesnej výchovy v primárnej edukácii. Odporúča sa proporcionálne zaraďovanie všetkých druhov pohybových hier (skákačky, naháňačky, triafačky ap.) a tiež hier zameraných na rozvoj všetkých pohybových schopností.

Tematický celok „***Psychomotorické a zdravotne orientované cvičenia***“ je vnímaný ako významná súčasť prípravy žiaka na zvládnutie náročných úloh v škole i živote. Akcentuje sa význam týchto pohybových aktivít pre zdravie žiaka. Poznávaním vlastného tela, jeho možností

a limitov sa žiak postupne učí vnímať telo ako celok. Správne držanie tela pri rôznych polohách, správne dýchanie a schopnosť relaxácie sú základnými úlohami, ktoré vedú k získaniu potrebných kompetencií.

K aplikácii základných psychomotorických cvičení a hier však nie je treba žiadny špeciálny výcvik. Psychomotorika je zameraná na prežívanie pohybu, radosti z pohybu. Psychomotorika patrí k faktorom podporujúcim zdravie. Žiak sa učí vnímať svoje telo, jeho časti. Významnou úlohou je aj naučiť žiaka vnímať svalové napätie a uvoľnenie a jeho spojenie s duševným napätím, ale i celkové pocity svojho tela pri cvičení. Cieľom snaženia učiteľa by malo byť, aby žiaci prostredníctvom pohybu získavali čo najviac skúseností a poznatkov o sebe z hľadiska fyziologického, kognitívneho i emocionálneho. Tieto poznatky sa potom stávajú základom pre sebapoznanie, sebazdokonaľovanie a konanie.

Významným prvkom sú psychomotorické hry. Umožňujú prejavovať individualitu osobnosti a súčasne zapájajú žiaka do kolektívu. Sú typické tiež tým, že využívajú netradičné pomôcky a nie sú v nich víťazi a ani porazení. Môžu byť zamerané na rozvoj hmatového, optického či akustického vnímania, alebo na rozvoj rovnováhy či priestorovej orientácie.

Široko koncipovaným je aj tematický celok „*Aktivity v prírode a sezónne pohybové činnosti*“. Vzhľadom k rôznorodým podmienkam regiónov a škôl sa ponecháva možnosť výberu konkrétnych sezónnych činností na školu. Za dôležité sa však považuje, aby všetky školy zabezpečili primeraný rozsah sezónnych činností počas celého školského roka vo všetkých ročníkoch a tým zabezpečili primerané podmienky na otužovanie sa detí ako významného prvku pri prevencii chorôb a upevňovaní zdravia.

Aktivity turistického charakteru sú nenáročné a možno ich realizovať počas celého roka. Akcentuje sa predovšetkým chôdza po rôznych povrchoch, terénoch a prekonávanie terénnych prekážok.

- **Prehľad výchovných a vzdelávacích stratégií**

V danom predmete sa kladie dôraz na tieto výchovné a vzdelávacie stratégie:

Stratégie vedúce ku kompetencii **UČENIA**:

- kladieme dôraz na pozitívnu motiváciu žiakov

- učíme žiakov efektívne používať svoju pamäť
- zoznamujeme žiakov s používaním odbornej terminológie, znakmi a symbolmi v primeranej miere, s ohľadom na vek a schopnosti žiaka

Stratégie vedúce ku kompetencii **KOMUNIKATÍVNEJ**

- pri komunikácii vedieme žiakov k tolerancii a rešpektu k prejavom ostatných jednotlivcov
- učíme žiakov aktívne počúvať, vyberať adekvátne komunikatívne zručnosti, uplatňovať prostriedky neverbálnej komunikácie

Stratégie vedúce ku kompetencii **SOCIÁLNEJ A PERSONÁLNEJ**

- podporujeme u žiakov rozvoj zdravých medziľudských vzťahov a ochotu navzájom si pomáhať, poskytnúť radu
- uplatňujeme individuálny prístup k žiakom talentovaným a súčasne k žiakom integrovaným
- vedieme ich k tomu, aby rešpektovali názor druhých
- rešpektujeme osobné tempo žiaka s tým, že postupne budeme toto tempo zvyšovať
- snažíme sa odbúrať strach žiakov z vlastnej prezentácie pred druhými
- snažíme sa o priateľskú atmosféru v celom procese výučby

- **Kľúčové kompetencie**

Komunikácia v materinskom jazyku a v cudzích jazykoch:

- vyjadrovať sa veku primeranou športovou terminológiou,
- vyjadrovať svoje názory, vedomosti a pocity súvisiace s realizovanými pohybovými aktivitami,
- interaktívne a kreatívne reagovať na otázky súvisiace so športovou činnosťou,
- dokázať komunikovať o aktuálnych športových udalostiach v škole, obci, regióne ale i významných športových súťažiach a sviatkoch (OH, MS, ME ap.).

Matematická kompetencia a základné, kompetencie v oblasti vedy a techniky:

- pri rozvoji matematických modelov myslenia využívať vyjadrovanie telom a pohybom,
- rozvíjať priestorové myslenie prostredníctvom pohybových aktivít,
- rozvíjať logické myslenie prostredníctvom taktických úloh v pohybových činnostiach,
- využívať poznatky o tele človeka, jeho pohyboch a účinkoch.

Digitálna kompetencia:

- využívať informačné technológie na vyhľadávanie potrebných informácií súvisiacich so športovými aktivitami.

Naučiť sa učiť:

- aktívne využívať informácie zo školskej telesnej výchovy vo voľnom čase
- mať záujem (byť motivovaný) o ďalšie vzdelávanie sa v oblasti športu.

Spoločenské a občianske kompetencie:

- vytvoriť si vlastnú identitu (nájsť si svoje miesto) pri aktívnej športovej činnosti – svojej účasti na nej v rámci skupiny, tímu ap.,
- vedieť rešpektovať práva i povinnosti (svoje i iných) pri realizovaných športových aktivitách,
- vedieť kooperovať pri športových aktivitách,
- byť tolerantný pri iných názoroch na riešenie aktuálneho problému súvisiaceho so športovou aktivitou a zároveň asertívny pri nastoľovaní svojich požiadaviek a formulovaní svojich názorov.

Iniciatívnosť a podnikavosť:

- vedieť s kamarátmi realizovať aj vo voľnom čase naučené pohybové hry a športové aktivity v rôznom prostredí
- byť iniciatívny pri aplikácii pohybových činností do svojho vlastného denného režimu

Kultúrne povedomie a vyjadrovanie:

- mať motorickú gramotnosť (ako výsledok pohybového vzdelávania), ktorá je súčasťou kultúrnej gramotnosti človeka.
- **Učebné zdroje**

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využijú nasledovné učebné zdroje: odborné publikácie k daným témam, webové stránky s témou telesnej výchovy, materiálo-technické a didaktické prostriedky, ktoré má naša škola k dispozícii.

- **Hodnotenie predmetu**

Žiaci musia byť v procese vzdelávania pravidelne hodnotení a majú právo dozvedieť sa výsledok hodnotenia. Hodnotenie žiakov sa môže realizovať klasifikáciou a slovným hodnotením.

Vo výchovno-vzdelávacom procese sa uskutočňuje priebežné a súhrnné hodnotenie.

Hodnotíme podľa Metodického pokynu č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy.

CVIČENIA ZO SLOVENSKEHO JAZYKA

Učebné osnovy	
Názov predmetu	Cvičenia zo slovenského jazyka
Počet hodín týždenne	1 hodina týždenne/33 hod. ročne
Ročník	5. – 7. ročník
Škola	ZŠ s MŠ Slovanská 330/23, Púchov
Názov ŠVP	2. stupeň ZŠ – nižšie stredné vzdelávanie

1. Charakteristika predmetu

Vyučovaci predmet cvičenia zo slovenského jazyka je vystavaný na súčinnosti dvoch zložiek, ktoré sú medzi sebou úzko prepojené: jazyková časť a čítanie s porozumením.

V jazykovej časti oblasti Jazyk a komunikácia sú určujúcimi ciele rozvíjania komunikačných schopností žiakov.

Zdôrazňujeme preto chápanie jazyka ako nástroja myslenia a komunikácie medzi ľuďmi, čo by sa vo vyučovaní jazyka malo premietnuť do zámerného preferovania rozvoja komunikačných kompetencií, ktoré budú istým teoretickým i praktickým východiskom ich ďalšieho rozvíjania v ostatných vyučovacích predmetoch s ohľadom na ich špecifické potreby.

Výrazne sa posilnil komunikatívno-zážitkový model vyučovania jazyka a naopak oslabila sa tendencia obsiahnuť podobu lingvistiky ako vedy. Obsah sa zredukoval v prospech aktivít žiakov, ktorí majú v čo najväčšom rozsahu interpretačno - hodnotiacim spôsobom pracovať s jazykovými komunikátmi

Najväčší akcent sa pritom kladie na:

- vlastnú tvorbu jazykových prejavov,
- prácu s informáciami,
- schopnosť argumentovať a pod.

Členenie vzdelávacej oblasti podľa kľúčových jazykových kompetencií:

- Počúvanie
- Komunikácia (hovorenie) s porozumením
- Čítanie
- Písanie

Čítanie s porozumením je vnímané ako súčasť funkčnej gramotnosti, teda schopnosti spracovať informácie z tlačeného a písaného textu a využiť ich pri riešení rôznych situácií každodenného života. Preto pri rozvoji časti čítania s porozumením nemožno pracovať iba s textami, ktoré žiak číta v škole, teda s učebnými textami, ale aj s textami v spojitosti s jeho bežným životom mimo školy. Prostredníctvom takýchto rôznorodých textov žiak spoznáva kultúru slova, rozličné hodnoty, vniká do postojov postáv a podobne, a to dáva čítaniu ďalší rozmer. Pri práci s textami s rôznym obsahom si žiak zároveň osvojuje spisovnú podobu materinského jazyka, správny pravopis a gramatiku a najmä rozvíja si vyjadrovacie (komunikačné) schopnosti, a to na úrovni ústnej i písanej. Pri čítaní nie je podstatná rýchlosť čítania, ale prioritné je pochopenie textu a používanie písaných textov.

Pri tvorbe obsahovej náplne predmetu sa vychádzalo z obsahového štandardu Slovenského jazyka a literatúry, ale taktiež z mimočítankového čítania (periodiká, materiály z internetu, ...).

Vzdelávanie v danej vzdelávacej oblasti smeruje k utváraniu a rozvíjaniu kľúčových kompetencií tým, že vedie k:

- podpore sebadôvery každého žiaka,
- osvojeniu si vedomostí a nadobudnutých kompetencií, ktoré im umožnia vzdelávať sa po celý ich život a zaujať aktívne miesto v sociokultúrnom prostredí,
- príprave všetkých žiakov tak, aby sa stali zodpovednými občanmi, schopnými podieľať sa na
- rozvoji demokratickej spoločnosti, pluralizme a kultúrnej otvorenosti,
- zaručení rovnakých šancí sociálnej emancipácie pre všetkých žiakov,
- pochopeniu vzdelávania v príslušnom jazyku, v ktorom sa odráža historický a kultúrny vývoj národa a zároveň ako významný zjednocujúci činiteľ národného spoločenstva a ako dôležitý prostriedok celoživotného vzdelávania,
- vnímaniu a postupnému osvojovaniu si jazyka ako bohatého mnohotvárneho prostriedku, k získavaniu a odovzdávaniu informácií, k vyjadrovaniu vlastných postojov a názorov,

- zvládnutiu základných pravidiel medziľudskej komunikácie daného kultúrneho prostredia a nadobudnutiu pozitívneho vzťahu k jazyku v rámci interkultúrnej komunikácie,
- nadobudnutiu vzťahov k slovesným umeleckým dielam, k vlastným čitateľským zážitkom, k rozvíjaniu svojho pozitívneho vzťahu k literatúre a k ďalším druhom umenia vychádzajúcich z umeleckých textov a rozvíjaniu svojich emocionálnych a estetických cítení a vnímaní,
- pestovaniu vedomia jazykovej príslušnosti k istému etniku, pocitu jazykovej príbuznosti a spolupatričnosti s inými etnikami prostredníctvom ovládania normy spisovného jazyka,
- viesť žiakov k zvyšovaniu jazykovej kultúry, ich verbálnych ústnych i písomných jazykových prejavov.

2. Ciele vyučovacieho predmetu

Keďže predmet cvičenia zo slovenského jazyka sa stal integrálnou súčasťou predmetu slovenský jazyk a literatúra, má v mnohých rovinách a podobách obdobné charakteristiky a ciele.

a) spoločenské

Hlavným cieľom predmetu slovenský jazyk a literatúra je:

- nadobudnúť primerané veku rozvinuté kľúčové spôsobilosti (kompetencie),
- zmysluplné základné vedomosti a znalosti a vypestovaný základ záujmu o celoživotné učenie sa,
- vnímať a postupne si osvojovať jazyk ako bohatý mnohotvárnny prostriedok k získavaniu a odovzdávaniu informácií, vyjadrovaniu vlastných postojov a názorov,
- posilňovať úctu ku kultúrnym a národným hodnotám a tradíciám štátu, ktorého je občanom, k štátnemu jazyku, k materinskému jazyku a k svojej vlastnej kultúre,

b) inštitucionálne

- zvládnuť základné pravidlá medzil'udskej komunikácie daného kultúrneho prostredia a nadobudnutiu pozitívneho vzťahu k jazyku v rámci interkultúrnej komunikácie,
- nadobudnúť vzťah k slovesným umeleckým dielam, k vlastným čitateľským zážitkom, rozvíjaniu svojho pozitívneho vzťahu k literatúre,
- získať kompetencie, a to najmä v oblasti komunikačných schopností, ústnych a písomných spôsobilostí,
- získať kultúrne kompetencie,
- zvyšovaniu jazykovej kultúry ich verbálnych i písomných jazykových prejavov.

c) špecifické (vzdelávacie a výchovné)

- využívať informačno-komunikačných technológií,
- osvojiť si základ všeobecného vzdelania poskytovaného školou,
- mať záujem a potrebu učiť sa aj mimo školy,
- osvojiť si a využívať efektívne stratégie učenia sa,
- nadobudnúť primeranú úroveň komunikačných spôsobilostí a spolupráce,
- záujem a potrebu zmysluplnej aktivity a tvorivosti.

- disponovať čitateľskými kompetenciami, ktoré umožňujú pracovať s rozličnými druhmi textov používaných na rôzne účely ako aj zvládnutie techniky čítania, ale aj intelektuálne spracovanie informácií a ich praktické uplatnenie a využitie v každodennom živote čo sa týka rôznych druhov textov:

- a) literárne texty
- b) informačné texty
- c) súvislý text – napr. rozprávanie, opis, charakteristika, správa, inštrukcia
- d) nesúvislý text – napr. formuláre, grafy, mapy, cenníky, tabuľky, diplomy, inzeráty

3. Obsah vzdelávania (učivo)

Časový rozsah výučby: 1 hod. týždenne/33 hod. ročne

5.ročník

Kniha môj kamarát	(4 hod.)
Slovné druhy	(16 hod.)
Literatúra nášho regiónu	(3 hod.)
Detské časopisy	(6 hod.)
Náučná literatúra	(4 hod.)

6.ročník

Ľudová slovesnosť	(4 hod.)
Slovné druhy	(9 hod.)
Detské časopisy	(4 hod.)
Slovné druhy	(6 hod.)
Autori detskej literatúry	(7 hod.)
Detské časopisy	(3 hod.)

7.ročník

Druhy textu	(6 hod.)
Príhovor,charakteristika	(4 hod.)
Publicistický štýl	(2 hod.)
Prozodické vlastnosti reči	(6.hod.)
Slovné druhy	(10 hod.)
Skladba	(5 hod.)

4. Vzdelávacie štandardy

5.ročník

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Odporúčaný počet hodín	Prierezové témy
Kniha môj kamarát	Úvodná hodina Druhy kníh Moja obľúbená kniha Pozvánka do knižnice	<ul style="list-style-type: none"> - poznať jednotlivé druhy kníh, uviesť rozdiely medzi nimi (e-knihy, leporelo, paperback, interaktívne knihy,...) - predstaviť svoju obľúbenú knihu, povedať obsah prečítanej knihy - orientovať sa v knižnici, poznať pravidlá správania sa v knižnici, poznať typy knižníc(školská, mestská, krajská,...) 	4	OSR RGV MED
Slovné druhy	Podstatné mená Prídavné mená Slovesá Pravopisné cvičenia Vety podľa obsahu	<ul style="list-style-type: none"> - pracovať s textom, čítať s porozumením, vyhľadať informácie v texte - rozlíšiť všeobecné a vlastné podstatné mená - ovládať pravopis vlastných mien - vyhľadať v texte podstatné a prídavné mená a určiť ich gramatické kategórie - stručne opísať prostredie a jednoducho pomenovať tému prečítaného textu - dokončiť začatý príbeh - ovládať časovanie slovies a určiť gramatické kategórie slovies 	16	OSR DOV MUV OSR

		<ul style="list-style-type: none"> - vyhľadať v texte ohybné a neohybné slovné druhy (1 – 7) - vysvetliť princíp spodobovania - ovládať pravopis a výslovnosť slov, v ktorých nastáva spodobovanie - utvoriť jednoduché vety s rôznou modalitou a použiť správne interpunkčné znamienka - rozlíšiť vety podľa obsahu - správne intonovať všetky druhy viet - tvoriť vety podľa komunikačného zámeru 		
Literatúra a nášho regiónu	Regionálni autori Regionálne povesti	<ul style="list-style-type: none"> - poznať mená regionálnych autorov - vymenovať základné znaky povesti - vysvetliť pojem medzi umelou a autorskou povestou - čítať (recitovať) prozaický text s dodržiavaním správneho dýchania, so spisovnou výslovnosťou 	3	OSR ENV MDV OZO ČG
Detské časopisy	Hlavalamy, krížovky Komiks Práca na školskom časopise	<ul style="list-style-type: none"> - obohacovať slovnú zásobu - vysvetliť pojem komiks - čítať komiks so zameraním na dejovú postupnosť - zoradiť obrázky podľa dejovej postupnosti - nakresliť krátky komiks a napísať k nemu výstižný text 	6	OSR MDV TBZ OZO ČG

		<ul style="list-style-type: none"> - výber vlastných ukážok do školského časopisu - grafická úprava vlastných ukážok, práca s PC 		
Náučná literatúra	Encyklopédia Slovníky	<ul style="list-style-type: none"> - odlišiť umelecký text od náučného - identifikovať informácie priamo alebo nepriamo uvedené v texte - prečítať diagramy, grafy, tabuľky v texte - vybrať jazykovú príručku a overiť v nej význam lexikálnej jednotky - na základe získaných informácií vypracovať projekt, prezentáciu 	4	OSR ENV MDV TBZ RLK OZO ČG

6.ročník

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Odporúčateľný počet hodín	Prierezové témy
Ľudová slovesnosť	Príslovie Porekadlo Pranostika	<ul style="list-style-type: none"> - Vybrať jazykovú príručku a overiť v nej význam lexikálnej jednotky - Vysvetliť pojem inotaj - Výtvarne vyjadriť posolstvo krátkych foriem ľudovej slovesnosti - Pomocou pranostiek vytvoriť kalendár <p>Vytvoriť kalendár s menami, ku ktorým sa viažu pranostiky</p>	4	OSR ETV RG V

Slovné druhy	Podstatné mená Prídavné mená Osobné a privlastňovacie zámená	<ul style="list-style-type: none"> - roztriediť podstatné a prídavné mená podľa gramatického rodu - skloňovanie - rod, číslo, pád - vzory pekný a cudzí - poznať výnimky z rytmického krátenia pri skloňovaní podstatných a prídavných mien - ovládať delenie osobných zámen - vyhľadať a pomenovať zámená v texte - rozlíšiť základné a privlastňovacie zámená - utvoriť osobné privlastňovacie zámená zo základných zámen - skloňovať osobné zámená 	9	OSR MUV MED DOV
Detské časopisy	Hlavalamy, krížovky Slovanček Vianoce	<ul style="list-style-type: none"> - Obohacovať slovnú zásobu - Zdokonaľovať techniku čítania - Výber vlastných ukážok do školského časopisu - Grafická úprava vlastných ukážok, práca s PC 	4	OSR EN V MD V OZ O ČG RG V
Slovné druhy	Slovesá Rozdelenie, gramatické kategórie Príslovky	<ul style="list-style-type: none"> - vysvetliť podstatu neohybnosti prísloviiek - ovládať delenie prísloviiek na miesta, času, spôsobu a príčiny, identifikovať ich v texte 	6	OSR MD V FG OZ O

		<p>- stupňovať príslovky utvorené od akostných</p> <p>prídavných mien, vysvetliť funkciu stupňovania</p> <p>- vytvoriť k príslovke antonymum, synonymum</p>		ČG
Autori detskej literatúry	Encyklopédia Slovníky	<p>Čítať daný text plynule, správne reagovať na otázky.</p> <p>Vnímať obsah literárneho textu, reprodukovať ho.</p> <p>Nakresliť výstižnú ilustráciu k prečítanému textu.</p> <p>Zaujímať sa o detskú literatúru.</p> <p>Poznať autorov detskej literatúry. Oboznámiť sa s ich tvorbou. Uviesť niektoré autorove diela</p>	7	OSR MD V MU V DO V OZ O ČG
Detské časopisy	Hlavalamy, krížovky	<p>- Obohacovať slovnú zásobu</p> <p>Zdokonaľovať techniku čítania</p>	3	RLK OSR

7.ročník

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Odporúčaný počet hodín	Prie rezové témy
Druhy textu	<p>Úvodná hodina</p> <p>Umelecký a vecný text</p> <p>Poetický a prozaický text</p> <p>Pracujeme s odborným textom</p>	<p>- rozlíšiť umelecký a vecný text</p> <p>- vyhľadať uvedené druhy textov v časopise</p> <p>- charakterizovať umelecký a vecný text</p> <p>- definovať prozaický text</p>	6	OSR EN V ME V MU V DO V

	Pracujeme s populárno - náučným textom	<ul style="list-style-type: none"> - odlíšiť prozaický text od poetického - vyhľadať a identifikovať priamu reč a úvodzacie vety - určiť hlavnú postavu a vedľajšie postavy - vyhľadať prozaický text v periodikách získať základné informácie z odborného a populárno - náučného textu - vedieť vyhľadať súvislosti - vedieť vyhľadať skratky, značky, skratkové slová 		<p>OZ O</p> <p>TBZ</p> <p>RLK</p>
Príhovor	Tvoríme a prednášame príhovor	<ul style="list-style-type: none"> - vedieť vytvoriť uvítací príhovor - vedieť vytvoriť záverečný príhovor - vysvetliť význam príhovoru - určiť slovné druhy a GK ohybných slovných druhov - vedieť predniesť príhovor s dôrazom na využitie mimiky, gestiky a posturiky - pri prednese vedieť vhodne využiť prestávku, tempo, intonáciu, dôraz, silu hlasu - napísať primerane zložitý, spisovný, myšlienko- vo celistvý slohový útvar - využívať vo vetách správne tvary slov - aplikovať pravopisnú normu v písom. prejave - vykonať korektúry s využitím PSP a upraviť text 	4	<p>OS R</p> <p>EN V</p> <p>ME V</p> <p>RLK</p>

Charakteristika	Charakteristika osoby	na čistopis s prihliadnutím na formálnu stránku práce		
Publicistický štýl	Pracujeme s novinovými článkami	<ul style="list-style-type: none"> - práca s textom - vyhľadávanie informácií - hľadanie súvislosti - vyhľadávanie číselných údajov 	2	OSR EN V MD V OZ O ČG RG V
Prozodické vlastnosti reči	Komunikačné situácie Prestávka a funkcia čiarky Dôraz a sila hlasu Intonácia Tempo a rytmus Prízvuk	<ul style="list-style-type: none"> - vedieť rozpoznať rozdiely medzi jednotlivými typmi komunikácie - vzhľadieť hlavné znaky jednotlivých komunikačných situácií v ukážkach - definovať prestávku v reči a povedať jej význam - dodržať prestávku po čiarke - dodržať prestávku po interpunkčných znamienkach - definovať dôraz v reči a ústnom prejave, povedať jeho význam - dôrazne čítať text - meniť silu hlasu podľa obsahu textu 	6	OSR MD V FG OZ O ČG

		<ul style="list-style-type: none"> - definovať intonáciu a vysvetliť jej význam - definovať melódiu vety a povedať jej význam - vysvetliť a uplatniť klesavú a stúpavú melódiu vety - uplatniť správne tempo pri čítaní - využívať rôzne tempá pri čítaní - vysvetliť vplyv rýchleho a pomalého tempa na obsah textu - definovať prízvuk - rozlíšiť hlavný a vedľajší prízvuk - vysvetliť funkciu prízvuku pri čítaní 		
Slovné druhy	Podstatné mená	<ul style="list-style-type: none"> - definovať podstatné mená ako slovný druh - vyhľadať podstatné mená v umeleckom texte - rozlíšiť všeobecné a vlastné, konkrétne a abstraktné podstatné mená, identifikovať v texte - určiť gramatické kategórie a vzory podstatných mien - ovládať pravopis podstatných mien 	4	OSR MD V MU V DO V OZ O ČG
Slovné druhy	Číslovky	<ul style="list-style-type: none"> - ovládať delenie čísloviek na základné a radové, uviesť príklad - charakterizovať základné a radové číslovky 	4	RLK OSR ČG

		<ul style="list-style-type: none"> - rozoznať v texte základné a radové číslovky - ovládať skloňovanie základných a radových čísloviek, určovať gramatické kategórie - rešpektovať pravopisné pravidlá a dodržiavať pravopis základných a radových čísloviek - zaradiť číslovky ku vzorom päť, pekný, cudzí - v komunikačnej situácii používať základné a radové číslovky 		
Slovné druhy	Slovesá	<ul style="list-style-type: none"> - identifikovať v texte zvrtné a nezvrtné slovesá a vysvetliť ich funkciu - poznať význam slov <i>sa, si</i> v zvrtných slovesách - určiť gramatické kategórie sloves (osoba, číslo, čas, slovesný spôsob) - z neurčitku vytvoriť požadované tvary sloves (osoba, číslo, čas, slovesný spôsob)- aplikovať vedomosti o časovaní sloves.- 	2	OSR ME V TBZ RLK
Skladba	Veta Vetné členy Vetný základ Jednočlenná veta	<ul style="list-style-type: none"> charakterizovať holú vetu, rozvitú vetu - rozlíšiť holú a rozvitú vetu, vyhľadať holú vetu - vytvoriť z holej vety rozvitú vetu - rozlíšiť holý a rozvitý vetný člen ovládať funkciu vetného základu ako základného- ho vetného člena 	5	OSR MD V MU V RLK BOZ P

		<ul style="list-style-type: none"> - pochopiť princíp výstavby jednočlennej vety - rozlíšiť, či je gramatické jadro vety vyjadrené <ul style="list-style-type: none"> vetným základom alebo je rozčlenené na podmet a prísudok - určiť vetný základ v jednočlennej vete - tvoriť jednočlenné vety s rôznou modalitou - odlíšiť jednočlennú vetu od dvojčlennej vety - preštylizovať jednočlenné vety na dvojčlenné - vymenovať vedľajšie vetné členy, charakterizovať ich - určovať v jednoduchej vete vedľajšie vetné členy: predmet, príslovkové určenie - rozlíšiť holé a rozvité vedľajšie vetné členy 		
--	--	---	--	--

5. Prierezové témy

Povinnou súčasťou obsahu vzdelávania sú tieto prierezové témy:

Osobnostný a sociálny rozvoj – OSR

Environmentálna výchova – ENV

Mediálna výchova – MDV

Multikultúrna výchova – MUV

Tvorba projektov a prezentačné zručnosti – TBZ

Dopravná výchova – DOV

Ochrana života a zdravia – OZO

Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra – RLK

Finančná gramotnosť - FG

Čitateľská gramotnosť – ČG

6. Prehľad výchovných a vzdelávacích stratégií

6.1 Metódy

- **prezentačná metóda** / prezentácia s využitím interaktívnej tabule /
- **metódy motivačné:** - **vstupné** - rozprávanie, rozhovor, motivačná demonštrácia, problém ako motivácia (tvorivá dramatika - vytvor telom..., zdramatizuj riekanky, zdramatizuj príbeh)
  - **priebežné-** motivačná výzva, aktualizácia obsahu, pochvala, povzbudenie, kritika
- **metódy expozičné** (vzťahujú sa priamo na výklad učiva)
- **metóda priameho prenosu poznatkov – monologické-** rozprávanie, opis, vysvetľovanie
- **dialogické slovné metódy** – rozhovor, dramatizácia
- **metódy sprostredkovaného prenosu poznatkov – demonštračné** – pozorovanie, manipulácia s predmetmi
- **metódy samostatnej práce** - samostatná práca s knihou, slovníkom
- **metódy fixačné** - opakovanie, precvičovanie vedomostí -ústne opakovanie, metóda otázok a odpovedí, písomné opakovanie, praktické opakovanie, domáce úlohy, metóda precvičovania a zdokonaľovania využívaním rôznych typov jazykových cvičení
- **metódy hodnotenia** (reflexia na prečítaný text, navodené situácie s dôrazom na prežívanie a uvedomovanie si vlastnej identity) **a sebahodnotenie**
- **informačno-receptívna** – úvod do nových tematických celkov (fakty, názvy, termíny, postupy...)
- **reproduktívna metóda** – zručnosti a návyky (aplikovanie pojmov, vzťahov, zákonov, teórií...)

- **heuristická metóda, výskumná metóda, metódy problémové**

6.2 Formy

- Skupinová forma práce
- Individuálna/samostatná práca
- Frontálna forma práce

7. Učebné zdroje

Odborná literatúra

- Metodické príručky
- Slovníky a jazykové príručky
- Jazykovedné časopisy
- Knihy a encyklopédie z triednej a školskej knižnice
- Mimočítanková literatúra, jazykovedné a literárne webstránky

Didaktická technika

- PC
- dataprojektor
- interaktívna tabuľa
- notebook
- CD prehrávač

Materiálne výučbové prostriedky (učebné pomôcky)

- prezentácie vytvorené učiteľom
- pracovné listy vytvorené učiteľom
- demonštračné

8. Kľúčové kompetencie

Čítanie s porozumením

- zamerať svoje čítanie podľa potreby
- technika čítania
- pochopiť obsah a význam textu
- pochopiť kompozíciu textu
- odlíšiť vetu a text
- pochopiť a vysvetliť funkciu slovných druhov a ich gramatických kategórií v umeleckom a vecnom texte
- pochopiť význam lexikálnych jednotiek
- schopnosť identifikovať informácie v texte, hodnotiť prečítané, zapamätať si myšlienky textu, reprodukovat' text, dedukovať na základe textu, utvoriť si úsudok,
- schopnosť logicky spájať súvislosti, vyvodit' hlavné myšlienky, poučenia, závery,
- schopnosť konštruovať myšlienky nad rámec textu a spájať ich v kontexte s predošlými poznatkami a vedomosťami.

písanie

- vyjadriť myšlienky a informácie s rôznym cieľom pre rôzne druhy publika
- organizovať text z hľadiska kompozície
- zosúladiť štýl textu s cieľom písania a čitateľmi
- štylizovať jednoduché vety a jednoduché súvetia
- používať informácie a textové pasáže z iných zdrojov
- transformovať texty z jedného žánru do druhého
- opakované čítanie a oprava konceptu textu so zameraním na gramatiku, interpunkciu a pravopis
- revidovať a editovať koncept s využitím spätnej väzby od učiteľa a spolužiakov

-rešpektovať jazykové pravidlá

hovorenie

-vyjadriť myšlienky a informácie s rôznym cieľom pre rôzne publikum

-organizovať a rozvíjať svoje myšlienky v súlade s komunikačnou situáciou

- Používať informácie a textové pasáže z iných zdrojov

-používať slovnú zásobu primeranú určitému cieľu komunikácie a publiku

-štylizovať jednoduché vety a text

-rešpektovať jazykové pravidlá

-využívať pri komunikácii extralingválne a paralingválne prostriedky

kompetencia riešiť problémy:

- uplatňovať pri riešení problémov vhodné metódy založené na analyticko-kritickom a tvorivom myslení,

- byť otvorený (pri riešení problémov) získavaniu a využívaniu rôznych, aj inovatívnych postupov, formuluje argumenty a dôkazy na obhájenie svojich výsledkov,

- spoznávať pri jednotlivých riešeniach ich klady i zápory a uvedomovať si aj potrebu zvažovať

- navrhovať rôzne riešenia úloh, postupov a prístupov

- korigovať nesprávne riešenia problému

- riešiť úlohy zamerané na rozvoj porozumenia a aplikácie

sociálne kompetencie

- uvedomovať si potrebu svojho autonómneho učenia sa ako prostriedku osobného rozvoja,

- dokázať kriticky zhodnotiť informácie a ich zdroj, tvorivo ich spracovať a prakticky využívať,

- kriticky hodnotiť svoj pokrok, prijímať spätnú väzbu a uvedomovať si svoje rozvojové možnosti,

- využívať všetky dostupné formy komunikácie pri spracovávaní a vyjadrovaní informácií rôzneho typu, má adekvátne ústny a písomný prejav zodpovedajúci situácii a účelu komunikácie,
- efektívne využívať dostupné informačno-komunikačné technológie,
- prezentovať sám seba a výsledky svojej práce na verejnosti, používa odborný jazyk,
- primerane komunikovať
- dokáže sa orientovať v umeleckých druhoch a štýloch a používať ich hlavné vyjadrovacie prostriedky,
- uvedomuje si význam umenia a kultúrnej komunikácie vo svojom živote a v živote celej spoločnosti,
- cení si a rešpektuje umenie a kultúrne historické tradície,
- pozná pravidlá spoločenského kontaktu (etiketu),
- správa sa kultivovane, primerane okolnostiam a situáciám,
- je tolerantný a empatický k prejavom iných kultúr.
- vyjadrovať svoje názory, postoje a skúsenosti
- pracovať vo dvojiciach alebo v skupinách, vzájomne radiť a pomáhať
- prezentovať a zhodnotiť výsledky svojej alebo skupinovej činnosti, hodnotiť vlastné výkony a pokroky v učení.

9. Hodnotenie predmetu

Výchovno-vzdelávacie výsledky žiakov v predmete slovenský jazyk a literárna výchova budú klasifikované známku v zmysle Metodických pokynov č. 22/ 2011.

Pri hodnotení výsledkov práce žiakov sa postupuje v súlade s výchovno-vzdelávacími požiadavkami programov, s požiadavkami na rozvoj všeobecných kompetencií a v súlade s učebnými osnovami a tematickými výchovno-vzdelávacími plánmi.

Cieľom hodnotenia vzdelávacích výsledkov žiakov bude poskytnúť žiakovi a jeho rodičom spätnú väzbu o tom, ako žiak zvládol danú problematiku, v čom má nedostatky, kde má rezervy, aké sú jeho pokroky. Súčasťou hodnotenia bude tiež povzbudenie do ďalšej práce, návod, ako postupovať pri odstraňovaní nedostatkov. Hodnotenému bude aj prepojenie vedomostí so zručnosťami a spôsobilosťami.

Hodnotenú písomnú prácu:

- previerky na konci tematických celkov,
- pravopisné cvičenia, päťminútovky podľa potreby na precvičovanie gramatických javov a literárnych javov

FINANČNÁ GRAMOTNOSŤ

Učebné osnovy

Časový rozsah	1 hodina týždenne
Ročník	piaty
Časová dotácia ŠVP/ŠKVP	0/1
Rozsah výučby	1 hodina týždenne
Stupeň vzdelania	nižšie stredné vzdelávanie
Vzdelávacia oblasť	Matematika a práca s informáciami
Kód a názov iŠVP	Inovovaný ISCED II

Charakteristika učebného predmetu a jeho význam v obsahu vzdelávania

Rýchlo sa meniaci realita súčasnej globalizovanej spoločnosti s novými technológiami a sociálnymi zmenami ovplyvňuje postoje, hodnotový systém žiakov a ich konanie. Táto

skutočnosť sa musí odraziť aj vo vzdelávaní. Vhodným prostriedkom je vytvorenie premetu, ktorý svojím obsahom a výchovným zameraním dopĺňa a prepája obsah matematiky s aktuálnym dianím v spoločnosti s každodennou žitou skúsenosťou žiaka. V tomto zmysle priaznivo ovplyvňuje proces utvárania a rozvíjania funkčných kompetencií žiakov.

Chceme rozvíjať u žiakov čitateľskú, matematickú a finančnú gramotnosť, schopnosť riešiť problémové úlohy medzi predmetového charakteru, motiváciu žiakov učiť sa, presvedčenie žiakov o vlastných schopnostiach rôznymi štýlmi učenia.

Pod pojmom gramotnosť sa rozumie schopnosť žiaka aplikovať vedomosti a zručnosti z kľúčových oblastí vyučovacieho predmetu; schopnosť analyzovať a efektívne komunikovať svoje názory a postoje; schopnosť riešiť a interpretovať problémy v rozličných situáciách.

Rozvoj čitateľskej gramotnosti na hodinách slovenského jazyka a literatúry je úzko spojený aj s rozvojom matematickej gramotnosti. Keď žiaci vedú text správne prečítať a interpretovať, nemajú problém tieto schopnosti využiť v akomkoľvek vyučovacom predmete. Prezentácia matematických informácií prostredníctvom slovného vyjadrenia je pre nich potom menej náročná, zrozumiteľná a nespôsobuje im ťažkosti. Poradia si s ním samostatne a bez problémov.

Matematická gramotnosť je schopnosť jedinca rozpoznať a pochopiť úlohu matematiky vo svete, robiť zdôvodnené hodnotenia, používať matematiku a zaoberať sa s ňou spôsobmi, ktoré zodpovedajú potrebám života konštruktívneho, zaujatého a rozmýšľajúceho občana. Je potrebné, aby matematika šírila matematickú gramotnosť aj mimo vyučovacích hodín, aby sa nezameriavala len na poučky, spôsoby a postupy riešenia, ale predovšetkým na rozvoj logického a matematického myslenia ako syntézy všetkých zložiek reálneho sveta. Veľmi podstatnou, ak nie najpodstatnejšou úlohou matematiky v rámci rozvoja matematickej gramotnosti a príprave mladých ľudí pre bežný život, je vzbudzovanie a utvrdzovanie finančnej gramotnosti.

Finančná gramotnosť je schopnosť využívať poznatky, zručnosti a skúsenosti na efektívne riadenie vlastných finančných zdrojov s cieľom zaistiť celoživotné finančné zabezpečenie seba a svojej domácnosti. Nie je absolútnym stavom, je to kontinuum schopností, ktoré sú podmienené premennými ako vek, rodina, zamestnanie, kultúra či miesto bydliska. Je to označenie pre stav neustáleho vývoja, ktorý umožňuje každému jednotlivcovi efektívne reagovať na nové osobné udalosti a neustále meniace sa ekonomické

prostredie. V súvislosti so zvyšovaním vedomostí v oblasti finančnej gramotnosti je podstatnou zložkou zameranie na vonkajšie prostredie na trhu práce, kde je uplatnenie možné vo forme zamestnania.

Určitá miera numerickej gramotnosti (matematickej gramotnosti) je považovaná za nevyhnutnú podmienku finančnej gramotnosti. Dostupné pomôcky (napr. kalkulačky) môžu kompenzovať tieto nedostatky. Avšak zručnosti súvisiace s matematikou, ako napríklad zmysel pre čísla, znalosť rôznych spôsobov reprezentácie čísel a zručnosti v oblasti výpočtu z hlavy, odhadu a schopnosť posúdiť správnosť výsledku sú typické pre finančnú gramotnosť. Na druhej strane existujú veľké oblasti, kde sa obsah matematickej gramotnosti a finančnej gramotnosti neprelínajú. Matematická gramotnosť definuje štyri obsahové oblasti: *zmena, vzťahy a závislosť; priestor a tvar; kvantita a náhodnosť*. Z nich sa iba *kvantita* priamo prelína s obsahom finančnej gramotnosti. Na rozdiel od oblasti matematickej gramotnosti *náhodnosť*, ktorá vyžaduje, aby žiaci uplatňovali svoje poznatky z pravdepodobnosti a štatistiky, oblasť *rizika a zisku* vyžaduje iba všeobecné (nenumericke) zhodnotenie spôsobu, akým môže byť finančný blahobyt ovplyvnený náhodou a vedomosti o produktoch a aktivitách súvisiacich s ochranou proti stratám. Pri hodnotení finančnej gramotnosti je možné zručnosti súvisiace s množstvom, uvedené vyššie, aplikovať na problémy vyžadujúce väčšie finančné znalosti, ako sa dajú očakávať pri hodnotení matematickej gramotnosti. Podobne vedomosti o finančných záležitostiach a schopnosť uplatňovať tieto znalosti a uvažovanie vo finančných súvislostiach (pri absencii akéhokoľvek špecifického matematického obsahu) je charakteristické pre veľkú časť z obsahu všetkých štyroch oblastí finančnej gramotnosti: *peniaze a finančné transakcie, plánovanie a riadenie financií, riziko a zisk a finančný prehľad*. Pri finančnej gramotnosti je očakávanou typickou črtou matematickej gramotnosti základná aritmetika: štyri operácie (sčítanie, odčítanie, násobenie a delenie) s celými číslami, desatinnými a bežnými percentami. Takáto aritmetika je podstatnou časťou kontextu finančnej gramotnosti a umožňuje použiť a demonštrovať vedomosti z finančnej gramotnosti.

Rozlišujeme tri komponenty vyskytujúce sa v úlohách matematickej gramotnosti:

1. **Situácie (kontexty)** – ide o umiestnenie úlohy do kontextu, úlohovej situácie v reálnom svete. Kontext je pre použitie matematiky prirodzený, ovplyvňuje riešenie a interpretáciu úlohy. Kontext môže byť aj hypotetický, pretože vysvetľovanie hypotetických scenárov patrí k najsilnejším rysom matematiky.

2. **Matematický obsah** – korešponduje s členením matematických disciplín v kurikule matematiky.

3. **Kompetencie (schopnosti)** – ich aktivácia je potrebná na prepojenie reálneho sveta s matematikou, ktoré vedie k riešeniu problému.

Matematická gramotnosť je dosahovaná na jednotlivých úrovniach. Definovanie každej úrovne bolo stanovené na základe kognitívnych procesov, vedomostí a zručností požadovaných na riešenie úloh zaradených do jednotlivých úrovní.

1. úroveň:	Myslenie a zložitosť úloh je na úrovni rutinných operácií. Informácia je zadaná jednoducho a zrozumiteľne. Činnosť žiaka je automatická a
2. úroveň:	Žiak používa bezprostredné uvažovanie, alkane algorithm, formula a vie
3. úroveň:	Žiak vie nájsť jednoduchú stratégiu riešenia problémov. Dokáže spracovať viacdrojové informácie a vytvoriť krátke výsledky a zdôvodnenia.
4. úroveň:	Žiak aktívne pracuje na konkrétnej úlohe, má dobre rozvinuté zručnosti preniknúť do podstaty úlohy, dokáže správne argumentovať.
5. úroveň:	Žiak vie vytvoriť modely zložitých operácií a pracovať s nimi. Vyberá, porovnáva a vyhodnocuje primerané stratégie riešenia problému, dokáže uvažovať o svojich akciách, formulovať a komunikovať svoje interpretácie
6. úroveň:	Žiak vie zovšeobecňovať a využívať informácie na základe svojich výskumov. Formuluje hypotézy a dokazuje ich správnosť. Je schopný pokročilého matematického myslenia a dôvodenia. Žiak vytvára nové prístupy a stratégie pre riešenie neobvyklých úloh, využíva pritom pochopenie symbolických, formálnych operácií, vzťahov a náhľad do problému. Dokáže precízne

Matematizácia ako základná stratégia použitia matematiky je považovaná za základný cieľ vzdelávania. Predstavuje schopnosť žiaka použiť získané vedomosti pri riešení matematických problémov, s ktorými sa stretáva. Možno ju opísať piatimi krokmi:

1. Stanoviť východisko, daný reálny problém.
2. Nájsť vhodné matematické pojmy súvisiace s týmto problémom.
3. Postupne odstraňovať prvky reality a posúdiť, ktoré prvky uvedeného problému sú dôležité, zovšeobecniť a formalizovať ich. Reálny problém sa transformuje na matematický tak, aby hodnoverne reprezentoval situáciu.
4. Riešiť matematicky formulovaný problém.
5. Preložiť riešenie matematického problému do reči reálnej situácie

Kompetencie v oblasti finančnej gramotnosti sa postupne zameriavajú od najnižšej úrovne.

Dôraz sa kladie na praktické využitie poznatkov a prepojenie s realitou, nielen na nadobudnutie teoretických vedomostí. Predpokladá sa, že žiak ovláda pojmy vyskytujúce sa v jednotlivých témach. Toto ovládanie znamená, že žiak:

- žiak rozumie zadaniam úloh, v ktorých sa tieto pojmy vyskytujú,
- vie ich správne použiť pri formuláciách svojich odpovedí,
- vie dôležité pojmy stručne opísať (definovať).

Finančnú gramotnosť zadeľujeme do 5 princípov:

- **Rozumieť peniazom a mať ich pod kontrolou** – hlavným dôvodom, prečo deti a mladí ľudia nerozumejú peniazom je to, že všetky peniaze, ktoré majú, dostávajú od rodičov, starých rodičov a príbuzných. Nezarobia si ich, preto im na nich nezáleží. Minú ich na veci, ktoré potrebujú alebo im robia radosť, ďalej sa nad nimi nezamýšľajú.

- **Schopnosť zarábať peniaze** – v súčasnej situácii sú dva spôsoby, akým zarobiť peniaze, ako podnikateľ alebo zamestnanec. Ktorú úlohu si vybrať je už na individuálnom rozhodnutí a schopnostiach. Ak má mladý človek stály príjem, má istoty, na ktorých môže stavať.

- **Šetriť peniaze** – v dnešnej nejistej situácii si nikto nemôže byť misty, či bude jeho príjem naďalej trvalý, či bude môcť zabezpečiť seba i svoju rodinu po finančnej stránke. Je dôležité vytvárať rezervy pre prípad nečakanej straty zamestnania, zdravotných problémov a podobne.

- **Schopnosť investovať a vybudovať majetok** – úzko súvisia so šetrením. Ak človek odkladá peniaze bokom bezúčelne, dôsledkom inflácie prichádza o časť ich hodnoty.

- **Ochrana úspor a majetku** – zarobené a vhodne investované peniaze treba chrániť. Na tento účel slúžia poisťovne, ktoré dokážu zabezpečiť finančnú solventnosť aj v prípade nepriaznivého vývoja finančnej situácie.

Človek nemusí mať ekonomické vzdelanie, aby mohol správne fungovať vo svete financií. Znalosti, ktoré poskytuje vyučovanie matematiky na základných a stredných školách v prepojení na situácie z reálneho života, dávajú dobrý základ pre každého žiaka a študenta.

Chceme vychovávať mladých ľudí, ktorí budú schopní vybrať si účet v banke podľa svojich potrieb a nie podľa toho, akú krikľavú reklamu ponúkajú. Mladých ľudí, ktorým nerobí problém vypočítať si výšku úroku pri žiadosti o pôžičku či hypotéku. Mladých ľudí, ktorí poznajú rozdiel medzi debetnou a kreditnou kartou. Ľudí, pre ktorých budú peniaze predstavovať hodnotu ich schopností a vynaloženého úsilia a nie výsledok podvádžania a tunelovania. Žiaci druhého stupňa by mali dosiahnuť druhú úroveň kompetencii.

Implementácia obsahu musí obsahovať prvky výchovy a vzdelávania podľa moderných európskych trendov s možnosťou využitia digitálneho edukačného obsahu. Pri sprostredkovaní informácií je potrebné zachovať vzťah k základnému rámcu finančnej gramotnosti ako celospoločenskej osvety a tieto riešiť vo vzťahu:

- k fungovaniu jednotlivca, domácností a podnikov v ekonomickej oblasti, k pochopeniu otázky bohatstva a chudoby,
- k hodnotovej orientácii k peniazom,
- k modelom zabezpečenia jednotlivca a domácností peniazmi s uvedením príkladov extrémov
- k osobným a rodinným modelom zabezpečenia životných potrieb,
- ku vzdelávaniu angažovaných a zodpovedných občanov,
- k zvýšeniu tvorivosti a inovácií v existujúcich organizáciách,
- k rozvoju vedomostí a ambícií založiť podniky a nové pracovné miesta,
- k vytvoreniu udržateľného rastu a kultúrneho, sociálneho a ekonomického rozvoja,
- k poskytnutiu príležitostí a nástrojov pre jednotlivcov utvárať svoj vlastný život

Prehľad tematických celkov a ich obsahu v 5. ročníku

I. Finančná matematika

Človek vo sfére peňazí.

Finančná zodpovednosť sporiteľov. Plánovanie, príjem a práca.

Rozhodovanie a hospodárenie sporiteľov. Úver a dlh.

Sporenie a investovanie. Riadenie rizika a poistenie.

II. Praktická matematika Planéta Zem. Slovensko v číslach.

Turistika.

Šport a voľný čas. Stravovanie.

Rodinný život.

Škola.

Zamestnanie. Vodič formula. Pilot
lietadla.

III. Eko matematika

Človek v číslach. Príroda okolo nás. Organizmy.

IV. Hravá geometria

Rovinné útvary, tantagramy. Obvody a obsahy útvarov

Obsah učív z finančnej gramotnosti

Človek vo sfére peňazí.

Celková kompetencia – posúdenie významu trvalých životných hodnôt, zváženie vplyvu peňazí na ich zachovávanie a na základe toho vybrať a stanovenie životných priorit a východísk zabezpečenia životných potrieb.

Čiastková kompetencia 1: Vyhodnotiť trvalé životné hodnoty a osvojiť si vzťah medzi životnými potrebami a financiami ako prostriedku ich zabezpečenia.

- Žiak je schopný pomenovať základne ľudské potreby a základné ľudské hodnoty..
- Dokáže opísať postavenie členov rodiny pri zabezpečovaní životných potrieb.
- Vie vysvetliť vzťah medzi zachovávaním trvalých životných hodnôt a uspokojovaním životných potrieb.
- Je schopný vysvetliť na konkrétnych príkladoch funkciu peňazí ako prostriedku na zabezpečenie životných potrieb.

Čiastková kompetencia 2: Pochopiť vzťah ľudská práca – peniaze a etickú súvislosť medzi bohatstvom a chudobou.

- Zhodnotí svoje vlastné skúsenosti a prácami v domácnosti.
- Rozlíši na príkladoch zo svojho okolia, čo znamená byť bohatý alebo chudobný.
- Vie vysvetliť vzťah ľudská práca - peniaze.
- Demonštruje na príkladoch rôzne pohľady na bohatstvo a chudobu (z pohľadu ľudskej práce a peňazí).

Čiastková kompetencia 3: Osvojiť si, čo znamená žiť hospodárne.

- Uvedie príklady hospodárneho zaobchádzania s vecami, hospodárneho správania sa vo svojom okolí (domácnosť, škola, obec)
- Prijíma finančnú zodpovednosť na základe svojich reálnych možností.
- Uvedie príklady dobrého hospodárenia (z literatúry, médií, svojho okolia, z vlastnej skúsenosti).

2. Finančná zodpovednosť sporiteľov.

Celková kompetencia – používanie spoľahlivých informácií a uplatňovanie rozhodovacích procesov v osobných financiách.

Čiastková kompetencia 1: Určiť rôzne spôsoby komunikácie o finančných záležitostiach

- Žiak je schopný vysvetliť možnosti úniku osobných informácií/údajov k nepovolaným osobám.
- Vie zhodnotiť dôsledky prezradenia, zneužitia vybraných osobných informácií.
- Dokáže vysvetliť, ako komunikácia o finančne významných záležitostiach môže pomôcť predchádzaniu konfliktom (finančná inštitúcia, klient).

Čiastková kompetencia 2: Stručne zhrnúť hlavné nástroje na ochranu spotrebiteľov

- Žiak dokáže uviesť príklady možností na vrátenie výrobkov v rôznych typoch obchodov (napr. elektronické, kamenné).
- Opíše základné práva spotrebiteľov.
- Vie vyhľadať informácie o právach spotrebiteľov vrátane práva na reklamáciu.
- Dokáže uviesť príklady klamlivých a zavádzajúcich obchodných praktík.
- Uvedie príklady falošných tovarov (tzv. fejkov).

Čiastková kompetencia 3: Vysvetliť spôsob regulácie a dohľadu nad finančnými trhmi

- Vysvetlí význam ochrany vkladov SR.
- Vysvetlí rozdiel medzi bankovými a nebankovými subjektmi.

Čiastková kompetencia 4: Posúdiť význam boja proti korupcii, podvodom, ochrany proti praniu špinavých peňazí

- Navrhne spôsoby riešenia finančných situácií, v ktorých sa stretne s klamstvom, podvodom, nečestným správaním.
- Identifikuje korupčné správanie.

- Identifikuje podvodné správanie.
- Uvedie príklady zneužívania verejných zdrojov.
- Vie vysvetliť pojem pranie špinavých peňazí.

3. Plánovanie, príjem a práca

Celková kompetencia – vyhodnotenie vzťahu práce a osobného príjmu.

Organizovanie osobných financií a používanie rozpočtu na riadenie toku peňazí.

Čiastková kompetencia 1: Identifikovať zdroje osobných príjmov

- Žiak opíše osobné príjmy človeka (mzda, dar, provízia, zisk, štátny príspevok, sociálne dávky).
- Vie vysvetliť pojem mzda (hrubá, čistá).
- Rozlišuje nominálnu mzdu, reálnu mzdu a cenu práce.
- Dokáže charakterizovať príjem z podnikateľskej činnosti.

Čiastková kompetencia 2: Vypracovať finančný plán

- Žiak roztriedi príjmy do domácnosti a výdavky na domácnosť.
- Vysvetlí prvky osobného rozpočtu (pravidelné a nepravidelné príjmy, výdavky a úspory).
- Zostaví rozpočet domácnosti.
- Zostaví jednoduchý podnikateľský zámer a rozpočet malého podniku – fyzickej osoby.
- Charakterizuje typy rozpočtov (vyrovnaný, schodkový, prebytkový) na úrovni rodiny.
- Opíše spôsoby krytia deficitu (úvery, splátkový predaj, leasing).

Čiastková kompetencia 3: Vysvetliť daňový a odvodový systém

- Uvedie príklady ako štát využíva príjmy z daní).
- Vysvetlí rozdiel medzi priamymi a nepriamymi daňami.
- Identifikuje položky bežne odpočítavané z hrubej mzdy.

Čiastková kompetencia 4: Zhrnúť právne formy podnikania a alkane predpisy pre oblasť podnikania

- Vysvetlí podstatu a význam podnikania na príkladoch podnikateľských subjektoch v praxi.

- Navrhne vlastný projekt a individuálne aj tímovo pracovať na jeho realizácii.

4. Rozhodovanie a hospodárenie spotrebiteľov

Celková kompetencia – porozumenie orientovanie sa v zabezpečovaní životných potrieb jednotlivca a rodiny.

Čiastková kompetencia 1: Poznať a zosúladiť osobné, rodinné, spoločenské potreby

- Pomenuje osobné, rodinné a spoločenské potreby.
- Vysvetlí vzťah ľudská práca - peniaze.
- Vymedzí situácie, kedy si človek predmety nakupuje a kedy si ich požičiava.
- Vysvetlí, kedy šetriť a kedy si požičiavať (rozdiel medzi úsporami a pôžičkou).
- Na konkrétnych príkladoch vysvetlí funkciu peňazí ako prostriedku na zabezpečenie životných potrieb.

Čiastková kompetencia 2: Prijímať finančné rozhodnutia zvažovaním alternatív a ich dôsledkov

- Zoradí osobné želania/potreby podľa ich dôležitosti.
- Stanoví si merateľné krátkodobé finančné ciele.
- Zoradí osobné finančné ciele podľa ich priority.
- Prijíma finančné rozhodnutia na základe svojich reálnych možností a zhodnotí ich dôsledky.
- Opíše alikvotné typy bankových produktov.

Čiastková kompetencia 3: Uplatniť spotrebiteľské zručnosti pri zodpovednom rozhodovaní o nákupe

- Porovná ceny rovnakého alebo podobného výrobku a/alebo služby v rôznych obchodoch.

- Uplatní zodpovedné rozhodovanie pri nákupe.
- Opíše spôsob rozhodovania pri sporení a investovaní finančných prostriedkov.
- Rozlíši pozitívne a negatívne vplyvy reklamy na spotrebiteľa.
- Vysvetlí tvorbu ceny na základe nákladov, zisku a DPH.

Čiastková kompetencia 4: Popísať používanie rôznych metód platenia

- Opíše za čo všetko sa v domácnosti platí.
- Vysvetlí používanie peňazí v bežných situáciách (hotovostná a bezhotovostná forma peňazí).
- Opíše moderné spôsoby platenia.
- Rozlíši platobné karty podľa funkcie (debetné, kreditné).
- Opíše spôsoby platenia v tuzemskej a zahraničnej mene.
- Rozumie prepočtu meny (napríklad českých korún na Euro a opačne)
- Používa kurzový lístok pri výmene peňazí.

5. Úver a dlh

Celková kompetencia – udržiavanie výhodnosti, požičiavanie za priaznivých podmienok a zvládnutie dlhu.

Čiastková kompetencia 1: Identifikovať riziká, prínosy a náklady jednotlivých typov úverov

- Žiak je schopný zdôvodniť voľbu nákupu tovaru alebo služby alebo požičania si premed.
- Zhodnotí hoody a nevýhody využívania úveru vrátane používania kreditnej karty.
- Vie aplikovať na príkladoch jednoduché úročenie
- Analyzuje možnosti získavania finančných prostriedkov cez bankové a nebankové subjekty a dôvody a riziká nákupov na úver.

Čiastková kompetencia 2: Mať alkane informácie o jednotlivých druhoch spotrebiteľských úverov

- Žiak vie vysvetliť, že peniaze sa dajú požičať vo finančných inštitúciách.

- Uvedie príklady spotrebiteľských úverov a ich poskytovateľov.
- Vysvetlí systém ochrany spotrebiteľa a pri úveroch spotrebiteľom.

Čiastková kompetencia 3: Vysvetliť spôsob regulácie a dohľadu nad finančnými trhmi

- Vysvetlí, čo môže nastať pri počičňavani si cenných predmetov alebo peňazí.
- Uvedie príklady legálnych a nelegálnych postupov pri vymáhaní dlhov.
- Zhodnotí význam úverovej histórie a budovanie pozitívnej úverovej histórie.

6. Sporenie a investovanie

Celková kompetencia – Aplikácia rôznych investičných stratégií, ktoré sú v súlade s osobnými cieľmi. Čiastková kompetencia 1: Vysvetliť, ako sporenie prispieva k finančnej prosperite

- Žiak je schopný opísať, ako a prečo človek môže sporiť.
- Vie vysvetliť hodnotu a význam „núdzového fondu“.
- Dokáže opísať pozitívne a negatívne stránky sporenia na krátkodobé, strednodobé a dlhodobé ciele.

Čiastková kompetencia 2: Zhodnotiť investičné alternatívy

- Žiak dokáže uviesť príklad investície, ktorá umožňuje rýchly a jednoduchý prístup k finančným prostriedkom.
- Vie uviesť možnosti voľných finančných prostriedkov (sporenie, produkty so štátnym príspevkom, nehnuteľnosti).
- Vie vyhľadať informácie o právach spotrebiteľov vrátane práva na reklamáciu.
- Dokáže zdôvodniť výber zvoleného produktu pre investovanie voľných finančných prostriedkov.

7. Riadenie rizika a poistenie

Celková kompetencia – používanie primeraných stratégií riadenia rizík.

Čiastková kompetencia 1: Vysvetliť pojem riziko a pojem poistenie

- Žiak je schopný uviesť príklady rizík, ktorým môžu čeliť jednotlivci a domácnosti.
- Vie vysvetliť podstatu rizika a jeho typy.
- Dokáže opísať spôsoby, akými sa dajú znížiť rôzne druhy rizík alebo ako sa im dá úplne vyhnúť.
- Vysvetlí podstatu a význam poistenia.
- Uvedie alkanie druhy poistenia (životné a neživotné).

Čiastková kompetencia 2: Charakterizovať verejné poistenie a vysvetliť rozdiel medzi verejným a komerčným poistením

- Žiak vysvetlí, prečo a kedy sa ľudia potrebujú poistiť.
- Na jednoduchých príkladoch názorne ukáže, ako poistenie funguje.
  - Vie, vysvetliť základný účel verejného poistenia.
  - Charakterizuje zdravotné poistenie, sociálne poistenie a v rámci neho predovšetkým nemocenské poistenie, dôchodkové poistenie, úrazové poistenie a poistenie v nezamestnanosti.

Čiastková kompetencia 3: Charakterizovať komerčné poistenie

- Vie rozoznať hlavné typy poistenia motorových vozidiel.
- Dokáže vysvetliť rozdiel medzi poistením nehnuteľnosti (bytu, domu) a poistením domácnosti (zariadenia).

Ciele vyučovania

- získať schopnosť používať matematiku v svojom budúcom živote,
- rozvíjať logické a kritické myslenie žiaka,
- schopnosť argumentovať a komunikovať a spolupracovať v skupine pri riešení problému,
- pomôcť spoznať matematiku ako súčasť ľudskej kultúry a dôležitý nástroj pre spoločenský pokrok,
- umožniť žiakom, aby získavali nové vedomosti špirálovite a s množstvom propedeutiky, prostredníctvom riešenia úloh s rôznorodým kontextom,
- tvoriť jednoduché hypotézy a skúmali ich pravdivosť,
- vedieť používať rôzne spôsoby reprezentácie matematického obsahu (text, tabuľky, grafy, diagramy),
- rozvíjať schopnosť žiaka orientácie v rovine a priestore,
- napomôcť rozvoju algoritmického myslenia žiaka, schopnosti pracovať s návodmi a tvoriť ich,
- rozvíjať schopnosti žiakov používať prostriedky IKT na vyhľadávanie, spracovanie, uloženie a prezentáciu informácií,
- vedieť použiť vhodný softvér na uľahčenie niektorých namáhavých výpočtov alebo postupov a umožniť tak sústredenie sa na podstatu riešeného problému,
- viesť žiakov k získaniu a rozvíjaniu zručností súvisiacich s procesom učenia sa,
- viesť žiakov k aktivite na vyučovaní a k racionálnemu a samostatnému učeniu sa,
- podporovať a upevňovať kladné morálne a vôľové vlastnosti žiakov, ako je samostatnosť, rozhodnosť, vytrvalosť, húževnatosť, sebakritickosť, kritickosť, cieľavedomú sebvýchovu a sebvzdelávanie
- vypestovať u žiakov dôveru vo vlastné schopnosti a možnosti,
- naučiť žiakov systematickosti pri riešení úloh

Žiaci sa v škole nemôžu naučiť všetko, čo raz budú v živote potrebovať. Je však dobré, ak získajú základy pre svoje ďalšie vzdelávanie.

Samotný obsah je rozdelený do nasledujúcich učív – *Domácnosť, Ceny, Finančný trh, Finančné produkty, Peniaze, Dane, Stavebníctvo.*

Domácnosť je skutočnému životu každému z nás asi najbližšie. Budeme vychádzať z reálnych faktov a názorov, konkrétnych životných situácií. Žiak rieši otázku osobného rozpočtu, a to z rôznych hľadísk, či už ako individuálneho rozpočtu alebo ako rozpočtu rodiny. Takisto rieši otázku – aké zdroje energie používame? Ponúkame žiakom možnosť porozumieť výhodám a nevýhodám rôznych zdrojov energie alebo osvetlenia, kritériám hodnotenia kvality domácich elektrospotrebičov. Pracujú s porovnaním ekonomických aj ekologických hľadísk, okamžitých i dlhodobých výhod, porovnaním priorit jednotlivých potrieb.

Ceny bezprostredne nadväzuje na problematiku domáceho rozpočtu. Ako spotrebiteľia sme často zraniteľní, keďže nám chýba zručnosť orientovať sa, porovnávať, stanoviť si kritériá, rozlišovať skutočnú a vnútenú potrebu, zisťovať potrebné informácie, uplatňovať svoje spotrebiteľské práva, rozhodovať sa zodpovedne. Preto je potrebné dozvedieť sa čo najviac o problematike a kalkulácii cien.

Finančný trh a Finančné produkty, sú pre laikov zdanlivo príliš vzdialené, a tým pádom aj nezaujímavé. Z hľadiska finančných produktov a služieb je tu však príležitosť zoznámiť sa s rôznymi formami sporenia a ich úročenia. V širších súvislostiach sú to napríklad aj produkty poistenia, kreditná karta, spotrebiteľský úver a pod.

Peniaze. Čo vieme o peniazoch samotných? A čo by sme možno ešte mali vedieť? Cieľom je predstaviť formy, typy, ochranu aj používanie peňazí. Bližšie predstavuje spoločnú európsku menu.

Dane sa používatelia zoznamujú so stále aktuálnou problematikou daní, ich delenia a využitia.

Používanie stavebných prvkov a technológie pri stavbách rodinných domov a ako sa dá pomocou matematických výpočtov dopracovať k efektívnym výsledkom stavby rodinného domu, porovnať technológiu a postupy našich predkov s prvkami používanými v dnešnej vyspelej spoločnosti – to je obsahom učiva **Stavebníctvo**.

Samotný pojem finančná gramotnosť je možné rozdeliť na:

- gramotnosť rozpočtovú (kompetencie nutné pre tvorbu a riadenie

osobného/rodinného rozpočtu a zahŕňa aj schopnosť zvládať rôzne finančné problémy)

- gramotnosť cenovú (kompetencie nutné pre porozumenie tvorby cien, trhu),
- gramotnosť peňažnú (kompetencie nutné pre správne narábanie s peniazmi ako takými).

Obsah predmetu/tematiky je nastavený tak, aby bolo možné získané informácie, poznatky okamžite overovať v praktickom, reálnom živote, resp. žiak využíva svoju skúsenosť pri riešení finančných „problémov“. Znamená to teda, že sa žiak stretáva so situáciami, v ktorých nie je matematická/finančná gramotnosť na prvý pohľad viditeľná.

Získané zručnosti (kompetencie) môže žiak využiť i v ďalších predmetoch (fyzika, mediálna výchova...).

V jednotlivých témach sú zaradené aj obsiahnuté prierezové tematiky: Osobnostný a sociálny rozvoj (sebapoznanie a sebapoňatie, sebaorganizácia, psychohygiena, kreativita, kooperácia) a Tvorba projektu a prezentačné zručnosti.

Celý obsah podporuje teda rozvíjanie matematickej kompetencie, informačnej a právnej gramotnosti.

Ciele

Žiak by mal získať schopnosť:

- prostredníctvom definovania osobných životných potrieb dôjsť k poznaniu možností ako tieto potreby uspokojit' a získať určitú životnú úroveň,
- rozpoznať možnosti/nástroje hospodárskeho zabezpečenia rozpočtu domácnosti,
- zapracovať do fiktívneho rozpočtu domácnosti príklady konkrétnych opatrení,
- porovnať skúsenosti získané na modelovom hospodárení so svojimi reálnymi skúsenosťami z

- osobného života,
- orientovať sa v systéme existencie, obehu a ochrany peňazí,
  - logicky a kriticky myslieť,
  - argumentovať a komunikovať a spolupracovať pri riešení problému,
  - tvoriť jednoduché hypotézy a skúmať ich pravdivosť,
  - čítať s porozumením súvislé texty obsahujúce čísla,
  - čítať nesúvislé texty obsahujúce tabuľky, grafy a diagramy,
  - schopnosť pracovať s návodmi a tvoriť ich,
  - používať IKT na vyhľadávanie, spracovanie, uloženie a prezentáciu informácií,
  - použitím vhodného softvéru uľahčiť niektoré namáhavé výpočty alebo postupy a umožniť tak sústredenie sa na podstatu riešeného problému, rozvíjanie zručností žiakov súvisiacich s procesom učenia sa, s aktivitou na vyučovaní a s racionálnym a samostatným prístupom k učeniu sa,
  - podporeniu a k upevňovaniu kladných morálnych a vôľových vlastností žiakov, ako je samostatnosť, rozhodnosť, vytrvalosť, húževnatosť, sebakritickosť, kritickosť, cieľavedomá sebvýchova a sebvzdelávanie, dôvera vo vlastné schopnosti a možnosti, systematickosť pri riešení úloh.

Tematický celok: Finančná matematika

Učivo	Obsahové štandardy	Výkonové štandardy
-------	--------------------	--------------------

<p><i>Domácnosť</i></p>	<p>Žiak pozná</p> <ul style="list-style-type: none"> - domácnosť/rodinu ako základnú ekonomickú jednotku - príjmy/výdavky domácnosti - rozpočet – osobný/rodinný - deficit/prebytok rozpočtu - vplyv rôznych faktorov na potreby - ekonomická istota domácnosti 	<p>Žiak</p> <ul style="list-style-type: none"> - vyhľadal z dostupných materiálov konkrétne údaje o výške príjmov a výdavkov v jednotlivých položkách rozpočtu fiktívnej/vlastnej domácnosti - rozlišoval položky príjmu a výdavkov - rozlišoval pravidelné a nepravidelné príjmy a výdavky - zostavil návrh položiek rozpočtu, pričom zvažoval finančné riziko - vytvoril návrh na zabezpečenie zvýšených nákladov, hľadal finančné rezervy, upravoval rozpočet - analyzoval aktuálny stav rozpočtu domácnosti, logicky odvodzoval úsporné opatrenia - kriticky posudzoval vplyvy, ktoré ovplyvňujú jeho potreby a spôsob ich napĺňania - popísal vlastný spôsob zaobchádzania s peniazmi, porovnal ho s princípmi zodpovedného hospodárenia - zdôvodnil význam vlastného osobného
<p><i>Cena</i></p>	<p>Žiak pozná</p> <ul style="list-style-type: none"> - vzťah cena – rozpočet domácnosti - ponuka/dopyt - cenová regulácia - cenové triky - inflácia 	<p>Žiak</p> <ul style="list-style-type: none"> - objasní vplyv ponuky a dopytu na tvorbu ceny a jej zmeny - na príklade ukáže tvorbu ceny ako súčet nákladov, zisku a DPH - zodpovedne sa rozhodoval pri výbere služieb, stanovil si kritériá výberu, zvažoval a porovnával možnosti riešenia - rozpoznal bežné cenové triky a klamlivé ponuky - diskutoval o význame pojmov zodpovedný spotrebiteľ, hodnota a cena vecí - vysvetlil podstatu tvorby ceny a vplyvy, ktoré na tvorbu ceny pôsobia - vysvetlil dôsledky inflácie na konkrétnych príkladoch, vplyv na reálnu hodnotu peňazí - získané poznatky preniesol do svojho skutočného života

Učivo	Obsahové štandardy	Výkonové štandardy
<i>Finančný trh</i>	<p>Žiak pozná</p> <ul style="list-style-type: none"> - inštitúcie pôsobiace na finančnom trhu - banky - úver/úrok - zodpovednosť pri investovaní /výbere produktu 	<p>Žiak</p> <ul style="list-style-type: none"> - vysvetlil vlastnými slovami dôvody existencie centrálnej banky a jej funkcie - orientoval sa v existujúcich inštitúciách pôsobiacich na trhu a pomenoval vlastnými slovami rozdiely medzi nimi - analyzoval/ vyhodnocoval konkrétne príklady finančného rozhodovania/finančnej situácie, zaujímal k nim stanovisko, svoje tvrdenia dokázal vysvetliť a obhájiť - získané poznatky preniesol do svojho skutočného života
<i>Finančné produkty</i>	<p>Žiak pozná</p> <ul style="list-style-type: none"> - jednotlivé druhy finančných produktov na investovanie a na získanie prostriedkov <p>poistenie</p>	<p>Žiak</p> <ul style="list-style-type: none"> - orientoval sa v existujúcich finančných produktoch na trhu a pomenoval vlastnými slovami rozdiely medzi nimi - rozoznal finančné produkty vhodné pre vytváranie úspor - posúdil mieru osobných investícií do svojho zdravia, možné budúce finančné dôsledky súčasného životného štýlu - vysvetlil podstatu investovania do vlastného bývania - zodpovedne sa rozhodoval pri výbere služieb, stanovil si kritériá výberu, zvažoval a porovnával možnosti riešenia - analyzoval/ vyhodnocoval konkrétne príklady finančného rozhodovania/finančnej situácie, zaujímal k nim stanovisko, svoje tvrdenia dokázal vysvetliť a obhájiť - získané poznatky preniesol do svojho skutočného života

Učivo	Obsahové štandardy	Výkonové štandardy
<i>Peniaze</i>	<p>Žiak pozná</p> <ul style="list-style-type: none"> - hotovostnú a bezhotovostnú formu peňazí - spôsoby platenia - banku ako správcu peňazí 	<p>Žiak</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozpoznať aspoň jeden ochranný znak bankoviek, vysvetliť zmysel ochrany bankoviek - uviedol funkcie platobných kariet - vysvetliť základné pravidlá bezpečného používania platobných kariet a riziko ich zneužitia - posúdil výhody bezhotovostných platieb - zistil menu určité krajiny a jej kurz - vyjadril svoj postoj k peniazom a k rôznym tvrdeniam o peniazoch - získané poznatky preniesol do svojho skutočného života
<i>Dane</i>	<p>Žiak pozná</p> <ul style="list-style-type: none"> - pojmy subjekt dane, predmet dane, základ dane, sadzba dane - pozná základné rozdelenie daní - postup pri výpočte dane z príjmu FO - daň z príjmu PO - DPH - odvody do SP a zdravotnej poisťovne 	<p>Žiak</p> <ul style="list-style-type: none"> - prakticky preukázal poznanie a porozumenie delenia daní podľa rôznych kritérií - vedel vypočítať daň z pridanej hodnoty - poznal pojem základ dane ako rozdiel zdaniteľných príjmov a daňových výdavkov - vedel vysvetliť pojem daňový bonus - vedel porovnať dane v našej krajine s daňami v niektorých iných krajinách

Učivo	Obsahové štandardy	Výkonové štandardy
-------	--------------------	--------------------

<i>Stavebníctvo</i>	Žiak pozná <ul style="list-style-type: none"> - základné pojmy - reálne náklady jednotlivých položiek pri stavbe domu - základný postup pri stavbe jednotlivých častí domu - postup výpočtu skutočných rozmerov podľa mierky mapy a plánu 	Žiak <ul style="list-style-type: none"> - opísal jednotlivé pojmy využívajúce sa v stavebníctve a pozná ich použitie - vedel vypočítať spotrebu materiálov na základy domu, pri murovaní múrov a stavbe strechy - vedel vypočítať obvody jednotlivých častí domu - vedel vypočítať obsahy plôch - vedel vypočítať objemy materiálov potrebných pri stavbe - vedel vyhľadať druhy podobných alternatívnych druhov materiálov - vedel z mierky mapy zistiť skutočné rozmery domu
---------------------	--	--

Tematický celok: Eko matematika

Učivo	Obsahové štandardy	Výkonové štandardy
<i>Príroda a my</i>	Žiak pozná <ul style="list-style-type: none"> - základné pojmy z biológie, ekológie, geografie - reálne náklady jednotlivých zložiek pri prevádzke domu - postup výpočtu skutočných nákladov 	Žiak <ul style="list-style-type: none"> - dokáže prepájať vedomosti z ekológie s matematikou - z textu, tabuľky, grafu a diagram vyhľadá informácie a použije správny matematický postup, aby odpovedal na zadanú otázku - pozná matematické operácie s prirodzenými, desatinnými a racionálnymi číslami - vie vypočítať percentá a promile - využíva pri výpočtoch správne jednotky

Tematický celok: Praktická matematika

Učivo	Obsahové štandardy	Výkonové štandardy
-------	--------------------	--------------------

<p>Dovolenka</p>	<p>Žiak pozná</p> <ul style="list-style-type: none"> - základné pojmy geografie a matematiky - reálne náklady jednotlivých položiek pri dovolenke - základný postup pri plánovaní si dovolenky 	<p>Žiak</p> <ul style="list-style-type: none"> - dokáže prepájať vedomosti z geografie s matematikou - z textu, tabuľky, grafu a diagram vyhľadá informácie a použije správny matematický postup, aby odpovedal na zadanú otázku - pozná matematické operácie s prirodzenými, desatinnými a racionálnymi číslami - vie vypočítať prevýšenie terénu pomocou percent a promile - vie pracovať s mierkou mapy a plánu – vypočítať skutočnú vzdialenosť - vie využívať internet na vyhľadávanie informácií - využíva pri výpočtoch správne jednotky
<p>Nákupy</p>	<p>Žiak pozná</p> <ul style="list-style-type: none"> - základné pojmy – DPH – zľava, zdraženie - percentá 	<p>Žiak</p> <ul style="list-style-type: none"> - dokáže prepájať vedomosti z matematiky s realitou - z textu, tabuľky, grafu a diagram vyhľadá informácie a použije správny matematický postup, aby odpovedal na zadanú otázku - pozná matematické operácie s prirodzenými, desatinnými a racionálnymi číslami - vie vypočítať DPH - vie pracovať s informáciami o zľave a zdražení tovaru - vie využívať internet na vyhľadávanie informácií - využíva pri výpočtoch správne jednotky
<p>Varenie</p>	<p>Žiak pozná</p> <ul style="list-style-type: none"> - základné pojmy z gastronómie – základné jednotky hmotnosti – základné jednotky objemu – priamu úmeru 	<p>Žiak</p> <ul style="list-style-type: none"> - dokáže prepájať vedomosti z gastronómie s matematikou - z textu, tabuľky, grafu a diagram vyhľadá informácie a použije správny matematický postup, aby odpovedal na zadanú otázku - pozná matematické operácie s prirodzenými, desatinnými a racionálnymi číslami

		<ul style="list-style-type: none"> - vie vypočítať správny podiel surovín na daný počet stravníkov - vie pracovať s informáciami o surovinách - vie využívať internet na vyhľadávanie informácií - využíva pri výpočtoch správne jednotky
--	--	---

Kompetencie

Kompetencia k celoživotnému učeniu sa

- uvedomuje si potrebu svojho autonómneho učenia sa ako prostriedku sebarealizácie a osobného rozvoja,
- dokáže reflektovať proces vlastného učenia sa a myslenia pri získavaní a spracovávaní nových poznatkov a informácií a uplatňuje rôzne stratégie učenia sa,
- dokáže kriticky zhodnotiť informácie a ich zdroj, tvorivo ich spracovať a prakticky využívať,
- kriticky hodnotí svoj pokrok, prijíma spätnú väzbu a uvedomuje si svoje ďalšie rozvojové možnosti.

Sociálne komunikačné kompetencie

- dokáže využívať všetky dostupné formy komunikácie pri spracovávaní a vyjadrovaní informácií rôzneho typu, má adekvátny ústny a písomný prejav zodpovedajúci situácii a účelu komunikácie,
- efektívne využíva dostupné informačno-komunikačné technológie,
- vie prezentovať sám seba a výsledky svojej práce na verejnosti, používa odborný jazyk,
- chápe význam a uplatňuje formy takých komunikačných spôsobilostí, ktoré sú základom efektívnej spolupráce, založenej na vzájomnom rešpektovaní práv a povinností a na prevzatí osobnej zodpovednosti.

Kompetencia uplatňovať základ matematického myslenia oblasti vedy a techniky

- používa matematické myslenie v bežných situáciách,
- používa matematické modely logického a priestorového myslenia (vzorce, modely, štatistika, diagramy, grafy, tabuľky),
- používa základy prírodovednej gramotnosti, ktorá mu umožní podložené úsudky, pričom vie použiť získané operačné vedomosti na riešenie problémov, myslenia a prezentácie
- myslenie na riešenie praktických problémov v každodenných.

Kompetencia v oblasti informačných a komunikačných technológií

- má osvojené alkanie zručnosti v oblasti IKT ako predpoklad ďalšieho rozvoja, dokáže využívať IKT pri vzdelávaní.

Kompetencia riešiť problémy

- uplatňuje pri riešení problémov vhodné metódy založené na analyticko-kritickom a tvorivom myslení,
- je otvorený (pri riešení problémov) získavaniu a využívaniu rôznych, aj inovatívnych postupov,
- formuluje argumenty a dôkazy na obhájenie svojich výsledkov,
- dokáže spoznávať pri jednotlivých riešeniach ich klady i zápory a uvedomuje si aj potrebu zvažovať úroveň ich rizika,
- má predpoklady na konštruktívne a kooperatívne riešenie konfliktov.

Kompetencie občianske

- vyvážene chápe svoje osobné záujmy v spojení so záujmami širšej skupiny, spoločnosti,
- uvedomuje si svoje práva v kontexte so zodpovedným prístupom k svojim povinnostiam, prispieva k naplneniu práv iných,
- je otvorený kultúrnej a etnickej rôznorodosti.

Kompetencie sociálne a personálne

- dokáže na primeranej úrovni reflektovať vlastnú identitu a budovať si vlastnú samostatnosť/ nezávislosť ako člen celku,
- vie si svoje ciele a priority stanoviť v súlade so svojimi reálnymi schopnosťami, záujmami a potrebami,
- osvojil si základne postupy efektívnej spolupráce v skupine - uvedomuje si svoju zodpovednosť v tíme, kde dokáže tvorivo prispievať k dosahovaniu spoločných cieľov.

Kompetencie pracovné

- dokáže si stanoviť ciele s ohľadom na svoje profesijné záujmy, kriticky hodnotí svoje výsledky a aktívne pristupuje k uskutočneniu svojich cieľov,
- je flexibilný a schopný prijať a zvládať inovatívne zmeny,
- chápe princípy podnikania a zvažuje svoje predpoklady pri jeho budúcom plánovaní.

Kompetencie smerujúce k iniciatívnosti a podnikavosti

- dokáže inovovať zaužívané postupy pri riešení úloh, plánovať a riadiť nové projekty so zámerom dosiahnuť ciele, a to nielen v práci, ale aj v každodennom živote.

Kompetencie vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry

- pozná pravidlá spoločenského kontaktu (etiketu),
- správa sa kultivovane, primerane okolnostiam a situáciám,
- je tolerantný a empatický k prejavom iných kultúr.

Metódy a formy práce

Hravá matematika ako predmet má svoje špecifiká a odlišnosti, práve preto tu budeme uplatňovať rôzne inovatívne metódy vyučovania. Našou snahou je, aby mali žiaci radosť z učenia, jednoduchšie si učivo zapamätali, boli viac aktívni na hodinách a prakticky si vyskúšali preberané učivo. Vzdelávanie je orientované na rozvíjanie zručností pre uplatnenie v živote, a preto by malo byť úzko previazané s každodenným životom. Budeme využívať aktivity, ktoré umožňujú relatívne autentický zážitok situácie a vedú k osvojeniu stratégií zodpovedného rozhodovania. V prevažnej miere bude využívaná heuristická metóda (metóda riešenia problémov a situačné metódy). Býva často charakterizovaná ako metóda učenia objavovaním. Žiakom nepredkladáme hotové fakty alebo výsledky, ale podnecujeme ich, aby sami hľadali riešenia.

Motivačné metódy

- motivačné rozprávanie (citové približovanie obsahu učenia),
- motivačný rozhovor (aktivizovanie poznatkov a skúseností žiakov),
- motivačný problém (upútanie pozornosti prostredníctvom nastoleného problému),
- motivačnú demonštráciu (vzbudenie záujmu pomocou ukážky).

Aktivizujúce metódy

- diskusia (vzájomná výmena názorov, uvádzanie argumentov, zdôvodňovaní za účelom riešenia daného problému),
- situačná metóda (riešenie problémového prípadu reálnej situácie so stretom záujmov),
- inscenačná metóda (sociálne učenie v modelovej predvádzanej situácii, pri ktorej sú žiaci aktérmi danej situácie),
- didaktické hry (seberealizačné aktivity na uplatnenie záujmov a spontánnosti),
- kooperatívne vyučovanie (forma skupinového vyučovania založená na vzájomnej závislosti členov heterogénnej skupiny).

Expozičné metódy

- rozprávanie (vyjadrovanie skúseností a aktívne počúvanie),
- vysvetľovanie (logické systematické sprostredkovanie učiva),
- rozhovor (verbálna komunikácia formou otázok a odpovedí na vyjadrenie faktov, konvergentných a divergentných otázok, otázok na pozorovanie, posúdenie situácie, hodnotenie javov, rozhodovanie) beseda (riešenie aktuálnych otázok celým kolektívom),
- demonštračná metóda (demonštrácia obrazov, modelov),

- pozorovanie (cielené systematické vnímanie objektov a procesov),
- manipulácia s predmetmi (praktické činnosti, experimentovanie, pokusy, didaktická hra),
- inštruktáž (vizuálne a auditívne podnety k praktickej činnosti, vedenie žiakov k chápaniu slovnému a písomnému návodu).

Problémové metódy

- heuristická metóda (učenie sa riešením problémov založenom na vymedzení a rozборе problému, tvorbe a výbere možných riešení a vlastnom riešení),
- projektová metóda (riešenie projektu, komplexná praktická úloha, problém, téma, ktorej riešenie teoretickou aj praktickou činnosťou vedie k vytvoreniu určitého produktu),
- brainstorming (burza nápadov).

Fixačné metódy

- metódy opakovania a precvičovania, (ústne a písomné opakovanie, opakovanie s využitím učebnice a inej literatúry, domáce úlohy).

Diagnostické metódy

- pozorovanie a ústne skúšanie,
- písomné skúšanie (testy, domáce úlohy, projekty, krátke písomné práce, ktoré sa zaraďujú spravidla na začiatok vyučovacej hodiny).

Formy

- vyučovacia hodina (základného, motivačného, expozičného, fixačného, aplikačného, diagnostického typu),
- praktické aktivity a experimentovanie,
- samostatná práca žiakov,
- práca vo dvojiciach,
- skupinová práca,
- kooperatívne vyučovanie (forma skupinového, závislosti členov heterogénnej skupiny),
- prácu s knihou a textom (čítanie s porozumením, spracovanie textových informácií, využívanie techniky triedenia, učenie sa z textu, orientácia v štruktúre textu, vyhľadávanie, podstatných informácií),
- samostatné učenie prostredníctvom informačnej a komunikačnej technológie a experimentovanie (samostatné hľadanie, skúšanie, objavovanie).

Pre **metódy** vyučovania by malo všeobecne platiť:

- **Názornosť**. Sprístupňované informácie by mali byť názorné, dobre viditeľné a mali by sa opierať o vedomosti žiakov.

To platí pre písanie na tabuľu, pre vytváranie prezentácií, výučbových schém.

- **Jednoduchosť.** Jednotlivé témy by mali nadväzovať na znalosti, skúsenosti žiakov. Pojmy používané vo vyučovaní by mali žiaci poznať a mali by rozumieť ich významu.
- **Aktivita žiakov.** Žiaci by mali na hodinách sami aktívne vystupovať, skúšať si uvádzané situácie a diskutovať.
- **Tempo hodiny.** Hodina by mala byť dynamická, ale s ohľadom na porozumenie preberaných súvislostí. To platí ako pre celú triedu, tak i pre jednotlivcov.
- **Zmysluplnosť.** Žiaci by mali vidieť zmysel v tom, čo sa učia. Mali by si uvedomovať, prečo je matematická a finančná gramotnosť dôležitá.
- **Využitelnosť.** Využitelnosť sa týka najmä informácií, ktoré žiaci v rámci vzdelávania získavajú. Tieto informácie by mali byť prakticky využiteľné, čo súčasne vedie k lepšiemu zapamätaniu.

- **Dôležitosť.** Nie všetky informácie sú pre žiakov dôležité. Preto by sa mali naučiť rozpoznať, ktoré informácie by si mali vo vlastnom záujme osvojiť.

Inscenačné metódy založené na simulácii a hraní rolí sú jednou z možností, ako žiakov vtiahnuť do problematiky. Je možné tak rozvíjať stratégie, ale zároveň nepracovať s citlivými údajmi. Aj z tohto dôvodu majú tieto metódy vo vzdelávaní široké uplatnenie. Umožňujú hlbšie porozumenie vzdelávaciemu obsahu, ale sú vhodné najmä pre rozvoj sociálnych zručností, kedy sa žiaci učia rozhodovať. Žiaci sa správajú tak, ako to vyžaduje ich rola, vciťujú sa do situácie. Hrať rolu v prevažnej miere dospelých je pre žiakov motivujúce a zábavné. Tým, že žiaci predstierajú inú osobu, môžu problém preskúmať z iného uhla pohľadu. Inscenačné metódy sú vhodné aj pre nácvik asertívnej komunikácie.

Pokročilú úroveň simulácie predstavujú fiktívne firmy, ktoré spolu obchodujú podľa bežných pravidiel, ale používajú fiktívne peniaze. Je potrebné vybrať vhodné situácie, vymedziť učebné ciele, pripraviť vhodné pomôcky a potreby pre prácu, stanoviť roly účastníkov situácie. Bližšie charakterizovať osoby a opísať situáciu, v ktorej sa nachádzajú. Vyhradiť priestor pre predvedenie situácií. Táto metóda vedie žiakov k hľadaniu alternatívnych riešení. Komentujú spoločne inscenácie, analyzujú príčiny a dôsledky predvedených situácií.

Diskusie a diskusné hry. Žiaci môžu byť rozdelení i na skupiny obhajujúce určitý názor či postoj alebo môže ísť o diskusiu žiakov a učiteľa.

Žiaci by sa mali na diskusiu vopred pripraviť, nájsť si argumenty a podklady pre svoje tvrdenia. Diskusné hry precvičujú schopnosť komunikácie, vyjednávania a dosahovania súhlasu, formulácie názoru a pocitu, načúvania, vciťovania sa. Slúžia aj k ujasňovaniu a formovaniu hodnôt a postojov, zamysleniu

sa nad novými problémami. Na dosiahnutie týchto cieľov však nestačí predložiť zaujímavú tému a nechať skupinu, aby ju neorganizovane riešila. Je potrebné stanoviť pravidlá diskusie a kontrolovať ich dodržiavanie.

Brainstorming – predstavuje skupinovú techniku zameranú na získanie čo najväčšieho množstva nápadov na danú tému. Je založená na skupinovom výkone. Princíp spočíva v tom, že členovia skupiny sú schopní vyprodukovať oveľa viac nápadov, ako by vymysleli jednotlivo. Pri brainstormingu je nutné dodržiavať pravidlá, najmä to, že zverejnené nápady nebudú nikým komentované ani hodnotené. I ten zdanlivo najbláznivejší nápad môže totiž niekoho ďalšieho inšpirovať. Pri brainstormingu ide predovšetkým o získanie kvantity nápadov. Môže mať rôzne varianty, napr. neštruktúrovaný brainstorming, štruktúrovaný brainstorming, voľné písanie, kmene a korene, kocka.

Myšlienková (mentálna) mapa – predstavuje graficky usporiadaný text (prípadne doplnený obrázkami) s vyznačenými súvislosťami. Využíva sa na zapamätanie, na učenie, na grafické zobrazenie alebo na riešenie problémov. Zvyčajne sa začína hlavným námetom uprostred papiera (tabule) a kreatívnym využitím rôznych obrázkov, kódov, symbolov i farieb je vytvorená myšlienková (mentálna mapa).

Ice breaker (prelomenie ľadov, ľadolamka) sa zaraďuje na začiatok hodiny, pred úvodný informačný blok. Poskytuje priestor na bližšie vzájomné zoznámenie. Slúži k prelomeniu ľadov, k prekonaniu začiatočných formálnych bariér, k odpútaniu účastníkov od problémov každodenného života, na naladenie sa na program a na navodenie neformálnej priateľskej atmosféry. Vhodný je tiež vtip alebo krátky príbeh.

Doplňovačky, osemšmerovky – tvoria metodický základ, ktorý je jednoduchý a časovo nenáročný. Ide o rýchle cvičenia, pomocou ktorých si žiaci zopakujú to podstatné z preberanej látky. Niekedy môžu slúžiť aj ako motivácia. Učebnú metódu zvolí vyučujúci v závislosti od preberaného učiva. Pri niektorých témach je vhodnejší tradičný frontálny výklad spojený so záverečným zopakovaním, pri iných aktivizujúce metódy.

Didaktické hry predstavujú ďalšiu možnosť, ako v praxi realizovať alebo spestriť vzdelávanie. Medzi didaktické hry môžeme zaradiť aj klasické skupinové hry alebo strategické hry, ktoré sú spracované ako doskové hry, prípadne počítačové aplikácie. Môžu plniť funkciu motivačnú i upevňovaciu. Prostredníctvom didaktických hier je možné so žiakmi riešiť aj zložité učebné problémy. Zbierať skúsenosti s hraním didaktických hier. Čerpať námety z odborných publikácií. Získať osobnú skúsenosť s hraním týchto hier. Vyskúšať didaktické hry na vyučovaní.

Vyskúšať hru napr. Platí, platí,..., Pravda a lož, Deľba práce, Hra na poisťovňu, Staroveké a stredoveké trhovisko, Behavé učenie, Hospodárenie v rodine, Trh s jablkami, PixWords. Využívať rôzne dostupné aplikácie s finančnou tematikou.

Praktickou doplnujúcou súčasťou vzdelávania sú rôzne programy a projekty, ktoré ponúkajú organizácie školám.

Kooperatívne učenie – prínosom je aktivizácia žiakov, rozvíjanie komunikácie, vzájomné obohacovanie sa posilňovanie sociálneho rozvoja žiakov. Výučbe nedominuje interakcia medzi učiteľom a žiakom, výrazne je posilnená vzájomná interakcia medzi žiakmi, pretože sú členovia skupiny pri práci na sebe závislí. Učia sa tak prekonávať súťaživosť v prospech spolupráce a tolerance. Žiaci si môžu odovzdávať skúsenosti, môžu sa od seba navzájom učiť a môžu tak prirodzene formovať svoje názory a postoje v skupine vrstovníkov. Práca v skupine umožňuje každému zapojiť sa podľa svojich možností a schopností, dáva možnosť vyniknúť a uplatniť vedomosti či prednosti, ktoré ostatní nemajú. Delia sa o skúsenosti zo svojej rodiny, aplikujú rôzne stratégie, ale tiež si uvedomujú, že každý má iný prístup k problému. Kooperatívne učenie je ako alternatíva k frontálnemu vyučovaniu. Žiakov delíme do homogénnych alebo nehomogénnych skupín. Zadávame zložitejšie, problémové úlohy, ktoré majú viac možností riešenia. Umožňuje záverečnú prezentáciu a reflexiu skupinovej práce.

Projektové učenie – vnáša do vyučovania poznanie, viac reality a samostatného hľadania informácií, tak isto pomáha u žiakov vytvárať potrebné životné kompetencie. Ide o spoločné premýšľanie, diskusiu či spoločné riešenie, ktoré vedie k uskutočneniu cieľa. Žiaci pracujú v skupine, čo podporuje ich spoluprácu. Využívajú pri tom dostupné zdroje, pri ktorých sa učia rozlišovať vierohodnosť. Je možné využívať knižnicu, internetové zdroje, odbornú literatúru, noviny a časopisy. Je potrebná úvodná motivácia, pri ktorej sú stanovené alkane otázky, vymedzené ciele a úlohy projektu, dohodnuté pravidlá. Potom nasleduje skupinová práca z informáciami a na záver sú prezentované závery, porovnávajú sa výsledky a hľadajú sa súvislosti.

Naše stratégie

Na rozvíjanie komunikatívnych a sociálnych interakčných spôsobilostí:

- sprostredkovať informácie vhodným spôsobom tak, aby každý každému porozumel,
- správne interpretive získané fakty, vyvodzovať z nich závery a dôsledky.

Na vytváranie schopnosti riešiť problémy:

- vyjadriť alebo formulovať (jednoznačne) problém, ktorý sa objaví pri vzdelávaní,
- spolupracovať pri riešení problémov s inými ľuďmi.

Na rozvíjanie spôsobilosti využívať informačné technológie:

- zhromažďovať, triediť, posudzovať a využívať informácie, ktoré by mohli prispieť k riešeniu daného problému, alebo osvojiť si nové poznatky,
- vedieť sformulovať problém, získať informácie zo všetkých dostupných zdrojov, hľadať

optimálne riešenie, sformulovať svoj názor ústne i písane, diskutovať o ňom, vedieť vyvodit' závery.

Didaktické zásady

Didaktické zásady sú požiadavky, ktorými sa má riadiť vyučovacia činnosť učiteľa, učebná činnosť žiaka, výber učiva, metód, foriem

i materiálnych prostriedkov výučby, aby sa čo najefektívnejšie dosiahli ciele výučby. Didaktické zásady sú najvšeobecnejšie a najdôležitejšie požiadavky, ktoré v súlade s cieľmi a zákonitosťami vyučovacieho procesu určujú jeho charakter, usmerňujú jeho vznik, priebeh a výsledky. Pri vyučovaní matematiky budú dodržiavané tieto didaktické zásady:

zásada vytvorenia optimálnych podmienok pre vyučovací proces:

- dostatok kvalitnej študijnej literatúry
- učebné pomôcky
- didaktická technika
- pozitívny vzťah medzi učiteľom a žiakmi – demokracia, humanizmus, pedagogický optimizmus, dôvera, úcta, primeraná náročnosť na žiakov, priaznivá klíma, priestor pre samostatnosť, tvorivosť.

zásada primeranosti a individuálneho prístupu:

- ciele, učivo, metódy, organizačné formy a materiálne prostriedky má zodpovedať reálnym učebným možnostiam žiakov, psychologickým zákonitosťami ich rozvoja, ich aktuálnym vedomostiam, zručnosťami, schopnosťami a záujmom – ich celkovej pripravenosti na učenie
- rešpektovanie individuálnych osobitostí žiakov – odlišný stupeň intelektuálnej, vôľovej i citovej sféry, temperament, schopnosti, zdravotný stav, záujmy, usilovnosť, aktuálny stav vedomostí a zručností.

zásada vedeckosti:

- osvojenie poznatkov, ktoré sú nezvratne dokázané súčasnou vedou
- učivo má zodpovedať súčasnému stupňu rozvoja vedy a techniky
- výber učiva, výber vedecky správnych pojmov, zákonov, teórií a postupov, ktoré si majú žiaci osvojiť
- pri realizácii výučby uplatňovať vedecké zákony
- rozvoj samostatnosti, tvorivosti a aktivity žiakov, čo im umožní hľadať a objavovať nové poznatky

zásada spojenia školy so životom, teórie s praxou:

- spojenie teoretických poznatkov s efektívnou prípravou pre život a na výkon povolania
- teoretické poznatky spájať s riešením praktických úloh
- osvojovanie poznatkov je najefektívnejšie ak sa poznatky osvojujú v systematickom poriadku tak, že jeden vyplýva z druhého – vytvárajú určitý systém
- poznanie praktického významu a užitočnosti učiva zvyšuje záujem žiakov o učenie
- pri každom dôležitom prvku učiva (pojme, zákone, princípe,...) uvádzať presvedčivé príklady ilustrujúce jeho využitie v priemysle, v poľnohospodárstve, v ekonomike atď.

zásada názornosti:

- používanie názorných učebných pomôcok, didaktickej techniky, aby si žiaci vytvárali správne a presné predstavy a obrazy o jednotlivých predmetoch a javoch
- manipulácia žiakov s reáliami, modelmi – zapájanie rôznych zmyslov
- umožní posudzovať funkcie jednotlivých prvkov i celku, rozlíšiť hlavné časti, posúdiť dôsledky nesprávnej funkcie niektorého prvku, získať cit pre vzťahy medzi prvkami.
- tvorí základ pre utváranie modelov, zjednodušených schematických zobrazení a diagramov a neskôr pre vytváranie teórie
- spĺňa tieto didaktické funkcie:
- predstavuje zdroj informácií pre žiakov
- uľahčuje pochopiť abstraktné prvky učiva
- zvyšuje záujem žiakov, ich motiváciu, podporuje ich pozornosť
- prispieva k rozvoju myslenia

zásada motivácie, uvedomelosti a aktivity:

- vyjadruje požiadavku, aby vedomosti a zručnosti žiakov boli výsledkom ich vlastného premýšľania, ich aktívnej činnosti riadenej učiteľom
- žiak musí byť vo vyučovacom procese motivovaný a aktívny
- treba dosiahnuť, aby žiak poznatky hľadal, objavoval samostatnou, aktívnou, uvedomelou a tvorivou učebno-poznávacou činnosťou, pri riadiacej a usmerňujúcej úlohe učiteľa
- dôležitá je správna motivácia
- rozvíjanie aktivity žiakov pomocou vhodných vyučovacích metód
- žiaci nemôžu byť aktívni, ak nechápu prebrané učivo a naopak žiaci nemôžu chápať učivo ak nie sú aktívni.

zásada sústavnosti a postupnosti:

- učivo má tvoriť logický systém, kde vedomosti a zručnosti na seba nadväzujú, jedna z druhej vyplývajú
- učivo si žiaci osvojujú postupne, a to od ľahšieho k ťažšiemu, od jednoduchého k zložitejšiemu, od blízkeho k vzdialenému

- žiaci sa majú učiť sústavne, pravidelne, systematicky, lebo mozog pracuje efektívnejšie, ak je zaťažovaný menšími dávkami, ale sústavne, pravidelne.

zásada trvácnosti a operatívosti výsledkov vyučovacieho procesu:

- trvácnosť a operatívnosť (praktická použiteľnosť) výsledkov vyučovacieho procesu je jedným z najvýznamnejších kritérií jeho efektívnosti.
- cieľom nie je nemenné uchovanie množstva často izolovaných a nepoužiteľných poznatkov, ale vytváranie a rozvíjanie ich dynamickej sústavy
- trváce má byť to, čo žiak potrebuje pre život, pre to, aby mohol tvorivo a efektívne vykonávať svoje povolanie, aktívne sa zúčastňovať na spoločenskom živote, aby sa mohol permanentne vzdelávať a zdokonaľovať
- trváce a operatívne výsledky:
  - dlho sa uchovávajú v pamäti
  - vybavujú sa v slovách alebo v činoch bez väčšieho úsilia
  - umožňujú riešenie rozličných praktických alebo teoretických úloh
- trvácnosť a operatívnosť možno dosiahnuť najmä:
  - motiváciou žiakov
  - usporiadaním učiva do systému, ktorý má logickú štruktúru
  - chápaním osvojovaného učiva, samostatnou, aktívnou a tvorivou prácou pri jeho osvojení
  - zabezpečením vnútornej spätnej väzby a sebakontrolou
  - zapojením viacerých zmyslov do poznávacích procesov
  - aktívnym opakovaním rozličnými spôsobmi – aplikáciou, spájaním osvojeného učiva s inými problémami

Názov celku 7. ročník	Stratégia vyučovania		
	Metódy	Postupy	Formy práce
Finančná matematika	motivačné metódy, didaktická hra, metóda riešenia úloh	logické postupy učenia: analýza, syntéza	frontálne, individuálne a skupinové vyučovanie
Praktická matematika	metóda výkladu, fixačné metódy, motivačné metódy, metóda riešenia úloh	logické postupy učenia: indukcia, dedukcia, analýza, syntéza,	formy zamerané na praktickú činnosť, aktivizujúce
Eko matematika	metóda výkladu, aktualizácie obsahu učiva, vysvetľovanie, rozhovor, motivačné metódy	logické postupy učenia: analýza, syntéza, indukcia, dedukcia	frontálne, individuálne a skupinové vyučovanie

Hravá geometria	metóda výkladu, fixačné metódy, motivačné metódy, metóda riešenia úloh, metódy priameho prenosu poznatkov	logické postupy učenia: analýza, syntéza, indukcia, dedukcia	formy zamerané na praktickú činnosť, aktivizujúce formy, frontálne, individuálne
Zaujímavá matematika	vysvetľovanie, rozhovor, motivačné metódy, metóda riešenia úloh	logické postupy učenia: analýza, syntéza, indukcia, dedukcia	frontálne vyučovanie, skupinové vyučovanie
Názov celku 8. ročník	Stratégia vyučovania		
	Metódy	Postupy	Formy
Finančná matematika	motivačné metódy, didaktická hra, metóda riešenia úloh	logické postupy učenia: analýza, syntéza	frontálne, individuálne a skupinové vyučovanie
Praktická matematika	metóda výkladu, fixačné metódy, motivačné metódy, metóda riešenia úloh	logické postupy učenia: indukcia, dedukcia, analýza, syntéza,	formy zamerané na praktickú činnosť, aktivizujúce formy, frontálne, individuálne
Eko matematika	metóda výkladu, aktualizácie obsahu učiva, vysvetľovanie, rozhovor, motivačné metódy	logické postupy učenia: analýza, syntéza, indukcia, dedukcia	frontálne, individuálne a skupinové vyučovanie

Realizujeme vzdelávanie pomocou IKT. Používame vo výučbe počítače, tablety, interaktívnu tabuľu.

Hodnotenie žiakov

Podľa metodického pokynu č. 22/2011 vydaného Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky. Zásady hodnotenia

Hodnotenie žiaka je nevyhnutná súčasť výchovno-vzdelávacieho procesu, ktorá má informatívnu, korekčnú a motivačnú funkciu. Žiak sa v procese výchovy a vzdelávania hodnotí priebežne a celkovo a má právo dozvedieť sa spôsob a výsledok hodnotenia.

Hodnotenie žiaka sa vykonáva klasifikáciou. Klasifikácia je jednou z foriem hodnotenia, ktorej výsledky sa vyjadrujú určenými piatimi stupňami. Na vysvedčeniach s klasifikáciou sa slovný komentár za príslušný polrok nedopĺňa.

Vo výchovno-vzdelávacom procese sa uskutočňuje priebežné a celkové hodnotenie:

1. priebežné hodnotenie sa uskutočňuje pri hodnotení čiastkových výsledkov a prejavov žiaka na vyučovacích hodinách a má hlavne motivačný charakter; učiteľ zohľadňuje vekové a individuálne osobitosti žiaka a prihliada na jeho momentálnu psychickú i fyzickú disponovanosť,
2. celkové hodnotenie žiaka v jednotlivých vyučovacích predmetoch sa uskutočňuje na konci prvého polroka a druhého polroka v školskom roku a má čo najobjektívnejšie zhodnotiť úroveň jeho vedomostí, zručností a návykov v danom vyučovacom predmete.

V procese hodnotenia učiteľ uplatňuje primeranú náročnosť, pedagogický takt voči žiakovi, rešpektuje práva dieťaťa a humánne sa správa voči žiakovi. Predmetom hodnotenia vo výchovno-vzdelávacom procese sú najmä učebné výsledky žiaka, ktoré dosiahol vo vyučovacích predmetoch v súlade s požiadavkami vymedzenými v učebných osnovách, osvojené kľúčové kompetencie, ako aj usilovnosť, osobnostný rast, rešpektovanie práv iných osôb, ochota spolupracovať a správanie žiaka podľa školského poriadku. Hodnotenie slúži ako prostriedok pozitívnej podpory zdravého rozvoja osobnosti žiaka.

Pri hodnotení výsledkov práce žiaka sa postupuje v súlade s:

- výchovno-vzdelávacími požiadavkami vzdelávacích programov,
- požiadavkami na rozvoj všeobecných kompetencií,
- učebnými plánmi, učebnými osnovami a štandardami.

Pri hodnotení žiaka sa posudzujú získané kompetencie v súlade s učebnými osnovami a schopnosť ich využívať v oblastiach:

- komunikačných schopností, najmä ústne a písomné spôsobilosti,
- čitateľskej gramotnosti,
- jazykových schopností v štátnom jazyku, v materinskom jazyku, v cudzích jazykoch,
- digitálnych kompetencií,
- matematickej gramotnosti a prírodných vied,
- sociálnych kompetencií,
- multikultúrnych kompetencií,
- manuálnych zručností a ich využití v praktických cvičeniach,
- umeleckých a psycho-motorických schopností,
- analýzy problémov a schopnosti ich riešenia,
- osobnostných vlastností ako porozumenie, znášanlivosť, tolerancia, priateľstvo,
- kontrolovania a regulovania svojho správania, ochrany svojho zdravia a životného prostredia a etických princípov.

Získavanie podkladov na hodnotenie

Podklady na hodnotenie výchovno-vzdelávacích výsledkov a správania žiaka získava učiteľ najmä týmito metódami, formami a prostriedkami:

1. sústavným diagnostickým pozorovaním žiaka,
2. sústavným sledovaním výkonu žiaka a jeho pripravenosti na vyučovanie,
3. rôznymi druhmi skúšok (písomné, ústne, praktické) a didaktickými testami; súbor prác žiaka, ktoré vypovedajú o jeho výkone,
4. analýzou výsledkov rôznych činností žiaka,
5. konzultáciami s ostatnými pedagogickými zamestnancami a podľa potreby s odbornými zamestnancami zariadenia výchovného poradenstva a prevencie, všeobecného lekára pre deti a dorast, najmä u žiaka s trvalejšími psychickými a zdravotnými ťažkosťami a poruchami,
6. rozhovormi so žiakom a so zákonným zástupcom žiaka.

Žiak je z premed skúšaný ústne, písomne alebo prakticky najmenej dvakrát v polročnom hodnotiacom období.

Učiteľ oznamuje žiakovi výsledok každého hodnotenia a posúdi klady a nedostatky hodnotených prejavov a výkonov. Po ústnom skúšaní učiteľ oznámi žiakovi výsledok ihneď. Výsledky hodnotenia písomných a grafických prác a praktických činností oznámi žiakovi a predloží

k nahliadnutiu najneskôr do 10 dní.

Písomné práce a ďalšie druhy skúšok rozvrhne učiteľ rovnomerne na celý školský rok. Pravidelným rozvrhnutím hodnotiacich činností zabráni preťažovaniu žiaka. Písomné práce archivuje do konca príslušného školského roka.

Termín na vykonanie písomnej skúšky, ktorá má trvať viac ako 25 minút, prekonzultuje učiteľ s triednym učiteľom, ktorý koordinuje plán skúšania. V jednom dni môže žiak robiť len jednu skúšku uvedeného charakteru. Učiteľ vedie evidenciu o každom hodnotení žiaka.

Podkladom pre celkové hodnotenie vyučovacieho premed sú:

1. známky za ústne odpovede,
2. známky za písomné práce, didaktické testy,
3. posúdenie prejavov žiaka.

Hodnotenie prospechu

Prospech žiaka sa klasifikuje týmito stupňami:

Stupeň 1 (výborný)

Žiak ovláda poznatky, pojmy a zákonitosti podľa učebných osnov a vie ich pohotovo využívať pri intelektuálnych, motorických, praktických

a iných činnostiach. Samostatne a tvorivo uplatňuje osvojené vedomosti a kľúčové kompetencie pri riešení jednotlivých úloh, hodnotení javov a zákonitostí. Jeho ústny aj písomný prejav je správny, výstižný. Grafický prejav je estetický. Výsledky jeho činností sú kvalitné a originalné.

Stupeň 2 (chválitebný)

Žiak ovláda poznatky, pojmy a zákonitosti podľa učebných osnov a vie ich pohotovo využívať. Má osvojené kľúčové kompetencie, ktoré tvorivo aplikuje pri intelektuálnych, motorických, praktických a iných činnostiach. Uplatňuje osvojené vedomosti a kľúčové kompetencie pri riešení jednotlivých úloh, hodnotení javov a zákonitostí samostatne a kreatívne alebo s menšími podnetmi učiteľa. Jeho ústny aj písomný prejav má občas nedostatky v správnosti, presnosti a výstižnosti. Grafický prejav je prevažne estetický. Výsledky jeho činností sú kvalitné, bez väčších nedostatkov.

Stupeň 3 (dobrý)

Žiak má v celistvosti a úplnosti osvojené poznatky, pojmy a zákonitosti podľa učebných osnov a pri ich využívaní má nepodstatné medzery. Má osvojené kľúčové kompetencie, ktoré využíva pri intelektuálnych, motorických, praktických a iných činnostiach s menšími nedostatkami. Na podnet učiteľa uplatňuje osvojené vedomosti a kľúčové kompetencie pri riešení jednotlivých úloh, hodnotení javov a zákonitostí. Podstatnejšie nepresnosti dokáže s učiteľovou pomocou opraviť. V ústnom a písomnom prejave má častejšie nedostatky v správnosti, presnosti, výstižnosti.

Grafický prejav je menej estetický. Výsledky jeho činností sú menej kvalitné.

Stupeň 4 (dostatočný)

Žiak má závažné medzery v celistvosti a úplnosti osvojenia poznatkov a zákonitostí podľa učebných osnov ako aj v ich využívaní. Pri riešení teoretických a praktických úloh s uplatňovaním kľúčových kompetencií sa vyskytujú podstatné chyby. Je nesamostatný pri využívaní poznatkov a hodnotení javov. Jeho ústny aj písomný prejav má často v správnosti, presnosti a výstižnosti vážne nedostatky. V kvalite výsledkov jeho činností sa prejavujú omyly, grafický prejav je málo estetický. Vážne nedostatky dokáže žiak s pomocou učiteľa opraviť.

Stupeň 5 (nedostatočný)

Žiak si neosvojil vedomosti a zákonitosti požadované učebnými osnovami, má v nich závažné medzery, preto ich nedokáže využívať. Pri riešení teoretických a praktických úloh s uplatňovaním kľúčových kompetencií sa vyskytujú značné chyby. Je nesamostatný pri využívaní poznatkov, hodnotení javov, nevie svoje vedomosti uplatniť ani na podnet učiteľa. Jeho ústny a písomný prejav je nesprávny, nepresný. Kvalita výsledkov jeho činností a grafický prejav sú na nízkej úrovni. Vážne nedostatky nedokáže opraviť ani s pomocou učiteľa.

Pozorovanie činnosti žiakov:

- formulácie viet, pravidiel, záverov

- kvalita grafických prác
- rozbor problému
- záujem o predmet
- vypracovávanie domácich úloh
- príprava na vyučovanie - pomôcky
- samostatná práca na doporučených úlohách mimo vyučovacích hodín
- hodnotenie ústne alebo známku

Ústne skúšanie:

- individuálne ústne skúšky (musí byť zabezpečená aktivita triedy) - hodnotenie známku
- kolektívne ústne skúšky (do skúšania sú zapojení všetci žiaci, ide o zistenie, či žiaci systematicky pracujú, skúšanie je orientačné) - hodnotenie ústne

Písomné skúšanie:

Je významnou metódou kontroly dosahovaných výsledkov. Písomné práce poskytujú učiteľovi materiál na argumentovanie, dávajú úplný obraz o stave a úrovni vedomostí triedy ako celku i jednotlivých žiakov. Písomné skúšky ukazujú, ako si žiaci trvalo a uvedomene osvojili nové učivo i staršie učivo, ako vedia samostatne používať teoretické poznatky v konkrétnych úlohách, či vykonávajú správne a racionálne numerické výpočty a úpravy, konštrukcie, či vedia zostrojovať grafické znázornenia údajov, či správne formulujú svoje myšlienky.

Používané formy písomných prác:

- **orientačné testy** (do 10 minút) – testy, ktoré odhalia úroveň osvojenia konkrétneho javu - hodnotené percentuálne, bodmi a známku.
- **priebežné previerky** (10 - 20 minút) - krátke kontrolné orientačné práce obsahujú úlohy z krátkeho úseku učiva. Ich cieľom je zistiť, či žiaci pochopili učivo, zistiť typické chyby a individuálne nedostatky jednotlivých žiakov – hodnotené percentuálne, bodmi a známku.

Hodnotenie podľa percentuálnej stupnice:

100 %	- 90 %	výborný
89,9 %	- 80 %	chválitebný
79,9 %	- 50 %	dobry
49,9 %	- 30 %	dostatočný

Kritériá hodnotenia boli schválené na predmetovej komisii.

CVIČENIA ZO SLOVENSKEHO JAZYKA

Učebné osnovy

Názov predmetu	Cvičenia zo slovenského jazyka
Počet hodín týždenne	1 hodina týždenne/33 hod. ročne
Ročník	7. – 9. ročník
Škola	ZŠ s MŠ Slovanská 330/23, Púchov
Názov ŠVP	2. stupeň ZŠ – nižšie stredné vzdelávanie
Vyučovací jazyk	slovenský jazyk

2. Charakteristika predmetu

Vyučovací predmet cvičenia zo slovenského jazyka je vystavaný na súčinnosti dvoch zložiek, ktoré sú medzi sebou úzko prepojené: jazyková časť a čítanie s porozumením.

V jazykovej časti oblasti Jazyk a komunikácia sú určujúcimi ciele rozvíjania komunikačných schopností žiakov.

Zdôrazňujeme preto chápanie jazyka ako nástroja myslenia a komunikácie medzi ľuďmi, čo by sa vo vyučovaní jazyka malo premietnuť do zámerného preferovania rozvoja komunikačných kompetencií, ktoré budú istým teoretickým i praktickým východiskom ich ďalšieho rozvíjania v ostatných vyučovacích predmetoch s ohľadom na ich špecifické potreby.

Výrazne sa posilnil komunikatívno-zážitkový model vyučovania jazyka a naopak oslabil sa tendencia obsiahnuť podobu lingvistiky ako vedy. Obsah sa zredukoval v prospech aktivít žiakov, ktorí majú v čo najväčšom rozsahu interpretačno - hodnotiacim spôsobom pracovať s jazykovými komunikátmi.

Najväčší akcent sa pritom kladie na:

- vlastnú tvorbu jazykových prejavov,
- prácu s informáciami,
- schopnosť argumentovať a pod.

Členenie vzdelávacej oblasti podľa kľúčových jazykových kompetencií:

- Počúvanie
- Komunikácia (hovorenie) s porozumením
- Čítanie
- Písanie

Čítanie s porozumením je vnímané ako súčasť funkčnej gramotnosti, teda schopnosti spracovať informácie z tlačeného a písaného textu a využiť ich pri riešení rôznych situácií každodenného života. Preto pri rozvoji časti čítania s porozumením nemožno pracovať iba s textami, ktoré žiak číta v škole, teda s učebnými textami, ale aj s textami v spojitosti s jeho bežným životom mimo školy. Prostredníctvom takýchto rôznorodých textov žiak spoznáva kultúru slova, rozličné hodnoty, vniká do postojov postáv a podobne, a to dáva čítaniu ďalší rozmer. Pri práci s textami s rôznym obsahom si žiak zároveň osvojuje spisovnú podobu materinského jazyka, správny pravopis a gramatiku a najmä rozvíja si vyjadrovacie (komunikačné) schopnosti, a to na úrovni ústnej i písanej. Pri čítaní nie je podstatná rýchlosť čítania, ale prioritné je pochopenie textu a používanie písaných textov.

Pri tvorbe obsahovej náplne predmetu sa vychádzalo z obsahového štandardu Slovenského jazyka a literatúry, ale taktiež z mimočítankového čítania (periodiká, materiály z internetu, ...).

Vzdelávanie v danej vzdelávacej oblasti smeruje k utváraniu a rozvíjaniu kľúčových kompetencií tým, že vedie k:

- podpore sebadôvery každého žiaka,
- osvojeniu si vedomostí a nadobudnutých kompetencií, ktoré im umožnia vzdelávať sa po celý ich život a zaujať aktívne miesto v sociokultúrnom prostredí,
- príprave všetkých žiakov tak, aby sa stali zodpovednými občanmi, schopnými podieľať sa na
- rozvoji demokratickej spoločnosti, pluralizme a kultúrnej otvorenosti,
- zaručeniu rovnakých šancí sociálnej emancipácie pre všetkých žiakov,
- pochopeniu vzdelávania v príslušnom jazyku, v ktorom sa odráža historický a kultúrny vývoj národa a zároveň ako významný zjednocujúci činiteľ národného spoločenstva a ako dôležitý prostriedok celoživotného vzdelávania,
- vnímaniu a postupnému osvojovaniu si jazyka ako bohatého mnohotvárneho prostriedku, k získavaniu a odovzdávaniu informácií, k vyjadrovaniu vlastných postojov a názorov,
- zvládnutiu základných pravidiel medzilidskej komunikácie daného kultúrneho prostredia a nadobudnutiu pozitívneho vzťahu k jazyku v rámci interkultúrnej komunikácie,

- nadobudnutiu vzťahov k slovesným umeleckým dielam, k vlastným čitateľským zážitkom, k rozvíjaniu svojho pozitívneho vzťahu k literatúre a k ďalším druhom umenia vychádzajúcich z umeleckých textov a rozvíjaniu svojich emocionálnych a estetických cítení a vnímaní,
- pestovaniu vedomia jazykovej príslušnosti k istému etniku, pocitu jazykovej príbuznosti a spolupatričnosti s inými etnikami prostredníctvom ovládania normy spisovného jazyka,
- viesť žiakov k zvyšovaniu jazykovej kultúry, ich verbálnych ústnych i písomných jazykových prejavov.

4. Ciele vyučovacieho predmetu

Keďže predmet cvičenia zo slovenského jazyka sa stal integrálnou súčasťou predmetu slovenský jazyk a literatúra, má v mnohých rovinách a podobách obdobné charakteristiky a ciele.

a) spoločenské

Hlavným cieľom predmetu slovenský jazyk a literatúra je:

- nadobudnúť primerané veku rozvinuté kľúčové spôsobilosti (kompetencie),
- zmysluplné základné vedomosti a znalosti a vypestovaný základ záujmu o celoživotné učenie sa,
- vnímať a postupne si osvojovať jazyk ako bohatý mnohotvárný prostriedok k získavaniu a odovzdávaniu informácií, vyjadrovaniu vlastných postojov a názorov,
- posilňovať úctu ku kultúrnym a národným hodnotám a tradíciám štátu, ktorého je občanom, k štátnemu jazyku, k materinskému jazyku a k svojej vlastnej kultúre,

b) inštitucionálne

- zvládnuť základné pravidlá medzilidskej komunikácie daného kultúrneho prostredia a nadobudnutiu pozitívneho vzťahu k jazyku v rámci interkultúrnej komunikácie,
- nadobudnúť vzťah k slovesným umeleckým dielam, k vlastným čitateľským zážitkom, rozvíjaniu svojho pozitívneho vzťahu k literatúre,
- získať kompetencie, a to najmä v oblasti komunikačných schopností, ústnych a písomných spôsobilostí,
- získať kultúrne kompetencie,
- zvyšovaniu jazykovej kultúry ich verbálnych i písomných jazykových prejavov.

c) špecifické (vzdelávacie a výchovné)

- využívať informačno-komunikačných technológií,
- osvojiť si základ všeobecného vzdelania poskytovaného školou,
- mať záujem a potrebu učiť sa aj mimo školy,

- osvojiť si a využívať efektívne stratégie učenia sa,
- nadobudnúť primeranú úroveň komunikačných spôsobilostí a spolupráce,
- záujem a potrebu zmysluplnej aktivity a tvorivosti.

- disponovať čitateľskými kompetenciami, ktoré umožňujú pracovať s rozličnými druhmi textov používaných na rôzne účely ako aj zvládnutie techniky čítania, ale aj intelektuálne spracovanie informácií a ich praktické uplatnenie a využitie v každodennom živote čo sa týka rôznych druhov textov:

- a) literárne texty
- b) informačné texty
- c) súvislý text – napr. rozprávanie, opis, charakteristika, správa, inštrukcia
- d) nesúvislý text – napr. formuláre, grafy, mapy, cenníky, tabuľky, diplomy, inzerát

5. Obsah vzdelávania (učivo)

Časový rozsah výučby: 1 hod. týždenne/33 hod. ročne

8.ročník

Druhy textov (6 hod.)

Literárne žánre (3 hod.)

Publicistický štýl (2 hod.)

Slovné druhy (7 hod.)

Lexikológia (5 hod.)

Slohové útvary (4 hod.)

Skladba (6 hod.)

9. ročník

Jazyk. Hlásokoslovie (7 hod.)

Lexikológia (2 hod.)

Gramatika – morfológia (6 hod.)

Skladba (syntax) (4 hod.)

Štylistika. Text (14 hod.)

10. Vzdelávacie štandardy

8.ročník

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Odporúčaný počet hodín	Prierezové témy
Druhy textov	<p>Úvodná hodina</p> <p>Umelecký a vecný text</p> <p>Poetický a prozaický text</p> <p>Pracujeme s odborným textom</p> <p>Pracujeme s populárno - náučným textom</p>	<p>- rozlíšiť umelecký a vecný text</p> <p>- vyhľadať uvedené druhy textov v časopise</p> <p>- charakterizovať umelecký a vecný text</p> <p>- definovať prozaický text</p> <p>- odlíšiť prozaický text od poetického</p> <p>- vyhľadať a identifikovať priamu reč a uvádzacie vety</p> <p>- určiť hlavnú postavu a vedľajšie postavy</p> <p>- vyhľadať prozaický text v periodikách</p> <p>získať základné informácie z odborného a populárno - náučného textu</p> <p>- vedieť vyhľadať súvislosti</p> <p>- vedieť vyhľadať skratky, značky, skratkové slová</p>	6	<p>OSR ENV</p> <p>MEV MUV</p> <p>DOV OZO</p> <p>TBZ RLK</p>
Literárne žánre	<p>Dievčenský román</p> <p>Detektívny román</p> <p>Dobrodružný román</p>	<p>- dokáže plynulo čítať súvislý umelecký text, pri hlasnom čítaní správne dýcha, artikuluje a dodržiava správnu výslovnosť.</p> <p>- dokáže vytvoriť a vysvetliť definície daných pojmov.</p> <p>- dokáže určiť dielo z hľadiska literárneho druhu, resp. žánru.</p> <p>- dokáže vyhľadať v literárnom diele hlavné a vedľajšie postavy,</p>	3	<p>OSR ENV VMR MUV FG</p> <p>OZO</p> <p>ČG</p> <p>TBZ</p>

		-dokáže charakterizovať hlavné postavy z čitateľského hľadiska a svoje tvrdenie podložiť argumentmi.		
Slovné druhy	Ohybné a neohybné slovné druhy Slovesá Príslovky Predložky Spojky Častice Citoslovčia	-dokáže vo svojom prejave používať správne tvary ohybných a neohybných slovných druhov. - dokáže vysvetliť význam daných pojmov. -dokáže počas komunikácie opraviť alebo preformulovať vety vo svojej výpovedi. -pri hlasnom čítaní rešpektuje prostriedky nadväznosti: hlavný slovný prízvuk, typ písma, interpunkciu. - dokáže v danej komunikačnej situácii vhodne využívať slovnú zásobu s ohľadom na cieľ, obsah a adresáta komunikácie.	7	OSR MDV MUV DOV OZO ČG
Lexikológia a	Priame a nepriame pomenovania Frazeologizmy Združené pomenovania	- dokáže využiť pri tvorbe textov bohatstvo spisovnej a nespisovnej lexiky národného jazyka s ohľadom na žáner, slohový postup, jazykový štýl a cieľ komunikácie. -dokáže sformulovať vlastný názor a použiť presvedčivé argumenty a vhodné výrazové prostriedky. -dokáže samostatne použiť vhodné jazykové prostriedky v súlade s komunikačnou situáciou.	3	ENV
Lexikológia a	Spôsoby obohacovania slovnej zásoby	-dokáže sformulovať vlastný názor a použiť presvedčivé argumenty a vhodné výrazové prostriedky. -dokáže samostatne použiť vhodné jazykové prostriedky v súlade s komunikačnou situáciou. --dokáže v danej komunikačnej situácii zvoliť vhodný spoločenský tón v súlade s cieľom komunikácie a	2	RLK OSR ČG

		<p>prostredím, v ktorom sa daná komunikácia uskutočňuje.</p> <ul style="list-style-type: none"> - dokáže pohotovo a bez prípravy začať a ukončiť komunikáciu a dokáže použiť správne prostriedky. - dokáže správne a spoločensky vhodne sformulovať otázky, aby zistil, ako poslucháči porozumeli jeho prejavu. 		
Slohové útvary	Príhovor Prihláška Životopis	<ul style="list-style-type: none"> - vedieť vytvoriť uvítací príhovor - vedieť vytvoriť záverečný príhovor - vysvetliť význam príhovoru - určiť slovné druhy a GK ohybných slovných druhov - vedieť predniesť príhovor s dôrazom na využitie mimiky, gestiky a posturiky - dokáže navrhnúť tému písania, ktorá je v súlade s komunikačnou situáciou a cieľom písania. - dokáže na základe analýzy stanovenej komunikačnej situácie vybrať vhodný slohový útvar/žáner. - dokáže z obsahového i formálneho hľadiska správne vybrať text a odôvodniť výber textu v konkrétnej situácii. - dokáže na základe analýzy jednotlivých textov identifikovať, systematizovať a zovšeobecniť poznatky o slohových útvaroch/žánroch. - dokáže samostatne a bez prípravy správne, plynule a nahlas čítať akékoľvek texty (vrátane tabuliek), ktorých obsah, štýl a jazyk sú primerané úrovni žiakov daného ročníka a dokáže prispôbiť rýchlosť čítania tomu, aby mohol čo 	4	OSR MEV

		najefektívnejšie pochopiť informácie.		
Skladba	Vetné členy Podmet, prísudok a vetný základ Predmet Zhodný prívlastok Nezhodný prívlastok Príslovkové určenie	-dokáže vo svojom prejave používať správne tvary ohybných a neohybných slovných druhov. - dokáže vysvetliť význam daných pojmov. -dokáže samostatne tvoriť jednoduché vety s rôznou modalitou, pričom dodržiava správny slovosled a správne používa interpunkčné znamienka. -dokáže v jednoduchých vetách správne používať hlavné a vedľajšie vetné členy, určiť ich a zdôvodniť ich funkciu	6	OSR MDV MUV RLK BOZP

9.ročník

4. Vzdelávacie štandardy

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Odporúčaný počet hodín	Prierezové témy
Jazyk a hláskovanie	Slovenský jazyk – podoby a zložky Národný jazyk a jazyková skupina Hláska (fonéma) Výslovnosť (ortoepia), slabikotvorné spoluhlásky r/ř, l/ĺ Zákon o rytmickom krátení Prozodické vlastnosti reči	Poznať spisovnú a nespisovnú podobu, rozdelenie na jazykovedné disciplíny Vedieť zaradiť slovenský jazyk do skupiny jazykov, poznať podoby Poznať slovenskú abecedu, porovnať s inými jazykmi sveta, vedieť klasifikovať Pochopiť základ asimilácie (spodobovania) a ovládať podstatu slabikotvorných hlások Ovládať princíp zákona o RK, vedieť vyčleniť výnimky z pravidla Utvrdiť učivo o zvukových vlastnostiach reči	7	OSR ENV MDV MUV RLK OZO FG ČG

	<p>Literatúra – delenie na druhy, žánre; špecifiká druhov</p> <p>Pravopis (ortografia)</p> <p>Základné literárne pojmy</p> <p>Písanie bodky a čiarky</p> <p>Písanie veľkých písmen; Hláska ä</p>	<p>Zopakovať rozdielne princípy tvorby lyrických, epických a dramatických textov</p> <p>Naučiť sa správne písať slová s i/í, y/ý</p> <p>Zopakovať trópy, umelecké prostriedky, pojmy</p> <p>Ovládať spôsoby, kde sa čiarka píše/ nepíše; písanie boky áno/nie</p> <p>Zopakovať písanie vlastných mien; Zamerať sa na písanie</p>		
Lexikológia	<p>Členenie slovnej zásoby</p> <p>Slová podľa významov; podľa citového zafarbenia; podľa preneseného významu slova, tvorenie slov rôznymi spôsobmi</p> <p>Lexikografia</p>	<p>Ovládať základné princípy delenia slov v slovnej zásobe</p> <p>Zaradiť slová do skupín slov v slovnej zásobe</p> <p>Poznať princíp odvodzovania, skladania, spájania a skracovania slov</p> <p>Upevniť poznatky o slovníkoch a ich využití: pravopisný, výslovnostný, výkladový, synonym., frazeol., cudzích slov</p>	2	<p>OSR</p> <p>ENV</p> <p>MDV</p> <p>MUV</p> <p>TBZ</p> <p>DOV</p> <p>RLK</p> <p>OZO</p> <p>ČG</p>
Gramatika – morfológia	<p>Tvaroslovie</p> <p>Podstatné mená</p> <p>Prídavné mená</p> <p>Zámená</p> <p>Číslovky</p>	<p>Rozčleniť slovné druhy; poznať podstatu skloňovania a časovania</p> <p>Utvrdiť učivo o gramatických kategóriách a rôznych druhoch podstatných mien</p> <p>Skloňovať substantíva podľa vzorov, pomnožné podstatné mená, zvieracie p. m.</p> <p>Klasifikovať prídavné mená, určovať gramatické kategórie</p> <p>Stupňovať prídavné mená, ovládať pravopis</p> <p>Zopakovať druhy prídavných mien</p> <p>Utvrdiť učivo o skloňovaní zámen podľa vzorov, nesklonné tvary</p> <p>Určovať gramatické kategórie</p>	6	<p>OSR</p> <p>ENV</p> <p>MDV</p> <p>MUV</p> <p>TBZ</p> <p>DOV</p> <p>RLK</p> <p>OZO</p> <p>ČG</p>

	<p>Príslovky</p> <p>Slovesá</p> <p>Predložky, spojky, častice, citoslovčia</p>	<p>Ovládať delenie číselníkov na druhy a skloňovať podľa vzorov</p> <p>Vyjadriť okolnosti deja, utvárať príslovky odvodzovaním, ovládať pravopis</p> <p>Rozdeľovať slovesá do skupín, zopakovať gramatické kategórie, slovesné tvary</p> <p>Orientovať sa v neplnovýznamových slovných druhoch, identifikovať ich v texte</p>		
Skladba - syntax	<p>Veta</p> <p>Literárne diela a ich autori</p> <p>Jednoduchá veta prísudzovací sklad, vetný základ</p> <p>Rozvíjacie vetné členy</p> <p>Priama reč</p> <p>Literárne diela a ich autori</p>	<p>Členiť vety podľa obsahu, zloženia i členitosti</p> <p>Utvrdzovať prehľad o najvýznamnejších predstaviteľoch lit. obdobia</p> <p>Pomenovať funkciu vety, rozlišovať medzi jednočlennou a dvojčlennou vetou</p> <p>Overiť poznatky o podmete, príslovkových určeníach</p> <p>Overiť poznatky o prívlastku a prístavku, porovnať rozdiely</p> <p>Použiť interpunkciu pri písaní priamej reči</p> <p>Uviesť príklady autorov pri jednotlivých lit. žánroch</p>	4	<p>OSR</p> <p>ENV</p> <p>MDV</p> <p>MUV</p> <p>TBZ</p> <p>DOV</p> <p>RLK</p> <p>OZO</p> <p>FG</p> <p>ČG</p>
Štylistika	<p>Jazykové prostriedky literárneho diela</p> <p>Zvuková stránka literárneho diela</p> <p>Jazykové štýly</p> <p>Slohové postupy</p> <p>Hovorový štýl, žánre</p> <p>Náučný štýl, žánre</p> <p>Publicistický štýl, žánre</p> <p>Administratívny štýl, žánre</p> <p>Rečnícky štýl, žánre</p> <p>Umelecký štýl, žánre</p>	<p>Zopakovať a zhrnúť poznatky o jednotlivých jazykových štýloch; výrazové prostriedky.</p> <p>Zopakovať a zhrnúť poznatky o jednotlivých slohových postupoch, slohových útvaroch.</p> <p>Žiak vie vysvetliť pojem dialóg a zapojiť sa doň. Vie v dialógu: primerane gestikulovať, používať vhodnú mimiku, zaujať spoločensky vhodný postoj a dodržiavať vhodnú vzdialenosť s komunikujúcim, používať vhodnú vzdialenosť s komunikujúcim, dodržiavať pravidlá haptiky.</p>	14	<p>OSR</p> <p>ENV</p> <p>MDV</p> <p>MUV</p> <p>TBZ</p> <p>DOV</p> <p>RLK</p> <p>OZO</p> <p>FG</p> <p>ČG</p>

		<p>Žiak vie charakterizovať náučný štýl, pozná jazykové prostriedky, ktoré využíva. Vie rozlíšiť rôzne žánre náučného štýlu</p> <p>Žiak vie charakterizovať publicistický jazykový štýl, pozná jazykové prostriedky, ktoré využíva. Vie rozlíšiť rôzne žánre publicistic. štýlu</p> <p>Žiak vie charakterizovať administratívny jazykový štýl, vie, kde sa používa, prečo sa používa.</p> <p>Vie rozlíšiť základné útvary administratívneho štýlu</p> <p>Vie vytvoriť krátky úradný list</p> <p>Vie správne vyplniť podací lístok. Vie vytvoriť úradný i štruktúrovaný životopis</p>		
--	--	--	--	--

5. Prierezové témy

Povinnou súčasťou obsahu vzdelávania sú tieto prierezové témy:

Osobnostný a sociálny rozvoj – OSR

Environmentálna výchova – ENV

Mediálna výchova – MDV

Multikultúrna výchova – MUV

Tvorba projektov a prezentačné zručnosti – TBZ

Dopravná výchova – DOV

Ochrana života a zdravia – OZO

Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra – RLK

Finančná gramotnosť - FG

Čitateľská gramotnosť – ČG

6. Prehľad výchovných a vzdelávacích stratégií

6.3 Metódy

- **prezentačná metóda** / prezentácia s využitím interaktívnej tabule /

- **metódy motivačné:** - **vstupné** - rozprávanie, rozhovor, motivačná demonštrácia, problém ako motivácia (tvorivá dramatika - vytvor telom..., zdramatizuj riekanky, zdramatizuj príbeh)
  - **priebežné-** motivačná výzva, aktualizácia obsahu, pochvala, povzbudenie, kritika
- **metódy expozičné** (vzťahujú sa priamo na výklad učiva)
- **metóda priameho prenosu poznatkov – monologické-** rozprávanie, opis, vysvetľovanie
- **dialogické slovné metódy –** rozhovor, dramatizácia
- **metódy sprostredkovaného prenosu poznatkov – demonštračné –** pozorovanie, manipulácia s predmetmi
- **metódy samostatnej práce** - samostatná práca s knihou, slovníkom
- **metódy fixačné** - opakovanie, precvičovanie vedomostí -ústne opakovanie, metóda otázok a odpovedí, písomné opakovanie, praktické opakovanie, domáce úlohy, metóda precvičovania a zdokonaľovania využívaním rôznych typov jazykových cvičení
- **metódy hodnotenia** (reflexia na prečítaný text, navodené situácie s dôrazom na prežívanie a uvedomovanie si vlastnej identity) **a sebahodnotenie**
- **informačno-receptívna** – úvod do nových tematických celkov (fakty, názvy, termíny, postupy...)
- **reproduktívna metóda** – zručnosti a návyky (aplikovanie pojmov, vzťahov, zákonov, teórií...)
- **heuristická metóda, výskumná metóda, metódy problémové**

6.4 Formy

- Skupinová forma práce
- Individuálna/samostatná práca
- Frontálna forma práce

7. Učebné zdroje

Odborná literatúra

- Metodické príručky
- Slovníky a jazykové príručky

- Jazykovedné časopisy
- Knihy a encyklopédie z triednej a školskej knižnice
- Mimočítanková literatúra, jazykovedné a literárne webstránky

Didaktická technika

- PC
- dataprojektor
- interaktívna tabuľa
- notebook
- CD prehrávač

Materiálne výučbové prostriedky (učebné pomôcky)

- prezentácie vytvorené učiteľom
- pracovné listy vytvorené učiteľom
- demonštračné

8. Kľúčové kompetencie

Čítanie s porozumením

- zamerať svoje čítanie podľa potreby
- technika čítania
- pochopiť obsah a význam textu
- pochopiť kompozíciu textu
- odlíšiť vetu a text
- pochopiť a vysvetliť funkciu slovných druhov a ich gramatických kategórií v umeleckom a vecnom texte
- pochopiť význam lexikálnych jednotiek
- schopnosť identifikovať informácie v texte, hodnotiť prečítané, zapamätať si myšlienky textu, reprodukovať text, dedukovať na základe textu, utvoriť si úsudok,
- schopnosť logicky spájať súvislosti, vyvodiť hlavné myšlienky, poučenia, závery,
- schopnosť konštruovať myšlienky nad rámec textu a spájať ich v kontexte s predošlými poznatkami a vedomosťami.

písanie

- vyjadriť myšlienky a informácie s rôznym cieľom pre rôzne druhy publika
- organizovať text z hľadiska kompozície

- zosúladiť štýl textu s cieľom písania a čitateľmi
- štylizovať jednoduché vety a jednoduché súvetia
- používať informácie a textové pasáže z iných zdrojov
- transformovať texty z jedného žánru do druhého
- opakované čítanie a oprava konceptu textu so zameraním na gramatiku, interpunkciu a pravopis
- revidovať a editovať koncept s využitím spätnej väzby od učiteľa a spolužiakov
- rešpektovať jazykové pravidlá

hovorenie

- vyjadriť myšlienky a informácie s rôznym cieľom pre rôzne publikum
- organizovať a rozvíjať svoje myšlienky v súlade s komunikačnou situáciou
- Používať informácie a textové pasáže z iných zdrojov
- používať slovnú zásobu primeranú určitému cieľu komunikácie a publiku
- štylizovať jednoduché vety a text
- rešpektovať jazykové pravidlá
- využívať pri komunikácii extralingválne a paralingválne prostriedky

kompetencia riešiť problémy:

- uplatňovať pri riešení problémov vhodné metódy založené na analyticko-kritickom a tvorivom myslení,
- byť otvorený (pri riešení problémov) získavaniu a využívaniu rôznych, aj inovatívnych postupov, formuluje argumenty a dôkazy na obhájenie svojich výsledkov,
- spoznávať pri jednotlivých riešeniach ich klady i zápory a uvedomovať si aj potrebu zvažovať
- navrhovať rôzne riešenia úloh, postupov a prístupov
- korigovať nesprávne riešenia problému
- riešiť úlohy zamerané na rozvoj porozumenia a aplikácie

sociálne kompetencie

- uvedomovať si potrebu svojho autonómneho učenia sa ako prostriedku osobného rozvoja,
- dokázať kriticky zhodnotiť informácie a ich zdroj, tvorivo ich spracovať a prakticky využívať,
- kriticky hodnotiť svoj pokrok, prijímať spätnú väzbu a uvedomovať si svoje rozvojové možnosti,
- využívať všetky dostupné formy komunikácie pri spracovávaní a vyjadrovaní informácií rôzneho typu, má adekvátny ústny a písomný prejav zodpovedajúci situácii a účelu komunikácie,
- efektívne využívať dostupné informačno-komunikačné technológie,
- prezentovať sám seba a výsledky svojej práce na verejnosti, používa odborný jazyk,
- primerane komunikovať

- dokáže sa orientovať v umeleckých druhoch a štýloch a používať ich hlavné vyjadrovacie prostriedky,
- uvedomuje si význam umenia a kultúrnej komunikácie vo svojom živote a v živote celej spoločnosti,
- cení si a rešpektuje umenie a kultúrne historické tradície,
- pozná pravidlá spoločenského kontaktu (etiketu),
- správa sa kultivovane, primerane okolnostiam a situáciám,
- je tolerantný a empatický k prejavom iných kultúr.
- vyjadrovať svoje názory, postoje a skúsenosti
- pracovať vo dvojiciach alebo v skupinách, vzájomne radiť a pomáhať
- prezentovať a zhodnotiť výsledky svojej alebo skupinovej činnosti, hodnotiť vlastné výkony a pokroky v učení

9. Hodnotenie predmetu

Výchovno-vzdelávacie výsledky žiakov v predmete slovenský jazyk a literárna výchova budú klasifikované známku v zmysle Metodických pokynov č. 22/ 2011.

Pri hodnotení výsledkov práce žiakov sa postupuje v súlade s výchovno-vzdelávacími požiadavkami programov, s požiadavkami na rozvoj všeobecných kompetencií a v súlade s učebnými osnovami a tematickými výchovno-vzdelávacími plánmi.

Cieľom hodnotenia vzdelávacích výsledkov žiakov bude poskytnúť žiakovi a jeho rodičom spätnú väzbu o tom, ako žiak zvládol danú problematiku, v čom má nedostatky, kde má rezervy, aké sú jeho pokroky. Súčasťou hodnotenia bude tiež povzbudenie do ďalšej práce, návod, ako postupovať pri odstraňovaní nedostatkov. Hodnotenému bude aj prepojenie vedomostí so zručnosťami a spôsobilosťami.

Hodnotenú písomnú prácu:

- previerky na konci tematických celkov,
- pravopisné cvičenia, päťminútovky podľa potreby na precvičovanie gramatických javov a literárnych javov

CVIČENIA Z MATEMATIKY

Učebné osnovy

Názov predmetu	Cvičenia z matematiky
Vzdelávacia oblasť	Matematika a práca s informáciami

Ročník	5. a 6. ročník
Časový rozsah výučby	1 hodina týždenne
Časová dotácia RUP/ŠkVP	1/1
Počet hodín ročne	33 hodín
Škola	ZŠ s MŠ, Slovanská 330/23, 020 14 Púchov
Stupeň vzdelania	Nižšie stredné vzdelávanie - 2. stupeň - ISCED 2
Dĺžka štúdia	5. rokov

Charakteristika predmetu:

Voliteľný predmet Cvičenia z matematiky je prioritne zameraný na budovanie základov matematickej gramotnosti a na rozvíjanie kognitívnych oblastí:

- vedomosti: ovládanie faktov, postupov,
- aplikácie: používanie získaných vedomostí na riešenie problémov reálneho života,
- zdôvodňovanie: riešenie zložitejších problémov, ktoré vyžadujú širšie chápanie súvislostí a vzťahov.

Vyučovanie predmetu Cvičenia z matematiky umožňuje žiakom získavať nové vedomosti, opakovanie a prehĺbenie učiva počas celého školského roku. S výrazným zastúpením propedeutiky, prostredníctvom riešenia úloh s rôznorodým kontextom, tvoria jednoduché hypotézy a skúmajú ich pravdivosť, vedia používať rôzne spôsoby reprezentácie matematického obsahu (text, tabuľky, grafy, diagramy), rozvíjajú svoju schopnosť orientácie v rovine a priestore. Má napomôcť rozvoju ich algoritmického myslenia, schopnosti pracovať s návodmi a tvoriť ich. Vyučovanie by malo viesť k budovaniu vzťahu medzi matematikou a realitou, k získavaniu skúseností s matematizáciou reálnej situácie a tvorbou matematických modelov. Matematika sa podieľa na rozvíjaní schopností žiakov používať prostriedky IKT na vyhľadávanie, spracovanie, uloženie a prezentáciu informácií. Použitie vhodného softvéru by malo uľahčiť niektoré namáhavé výpočty alebo postupy a umožniť tak sústredenie sa na podstatu riešeného problému. Obsah vzdelávania je spracovaný na kompetenčnom základe. Pri objavovaní a prezentácii nových matematických poznatkov sa vychádza z predchádzajúceho matematického vzdelania žiakov, z ich skúseností s aplikáciou už osvojených poznatkov. Výučba sa prioritne zameriava na rozvoj žiackych schopností, predovšetkým väčšou aktivizáciou žiakov. Vzhľadom na charakter predmetu je potrebné prispôbiť schopnostiam žiakov rýchlosť preberania učiva rovnako ako ich poradie. Podľa potrieb žiakov je vhodné sa k učivu viackrát

vracat'. Žiaci daného ročníka by mali ovládať výkonový a obsahový štandard školského vzdelávacieho programu.

Cieľ predmetu:

Všeobecný cieľ

Žiaci

- získajú schopnosť používať matematiku v svojom budúcom živote,
- rozvíjajú svoje logické a kritické myslenie,
- argumentujú, komunikujú a spolupracujú v skupine pri riešení problému,
- sociálne interagujú, pri vysvetľovaní svojho riešenia zaváži len sila argumentu, nie osobnosť žiaka
- spoznajú matematiku ako súčasť ľudskej kultúry a dôležitý nástroj pre spoločenský pokrok,
- čítajú s porozumením primerané súvislé texty obsahujúce čísla, závislosti a vzťahy a nesúvislé texty obsahujúce tabuľky, grafy a diagramy,
- využívajú pochopené a osvojené postupy a algoritmy pri riešení úloh, vedú matematizovať reálnu situáciu a interpretovať výsledok,
- vyhľadávajú, získavajú a spracúvajú informácie z primerane náročne spracovaných zdrojov vrátane samostatnej práce s učebnicou a ďalšími textami,
- osvoja si základné primerané matematické pojmy, poznatky, znalosti a postupy uvedené vo vzdelávacom štandarde,
- rozvíjajú zručnosti, ktoré súvisia s procesom učenia sa, s aktivitou na vyučovaní a s racionálnym a samostatným učením sa.

Špecifické ciele

- orientovať sa v číselnom rade prirodzených čísel do a nad milión, čítať a písať viacciferné čísla
- sčítavať, odčítavať, násobiť a deliť celé čísla
- sčítavať a odčítavať desatinné čísla v modeli eur a centov
- narysovať priamku, úsečku, kružnicu, kruh, pomenovať telesá kocka, kváder, valec, ihlan, kužeľ, guľa
- rysovať rovnobežky a kolmice

- riešiť aplikačné úlohy na sčítanie, odčítanie, násobenie a delenie
- nájsť zhodné geometrické útvary, nájsť stredovo a osovo súmerné útvary, zobrazíť útvary v stredovej a osovej súmernosti
- prečítať údaje z jednoduchej tabuľky a jednoduchého grafu
- zozbierať, roztriediť a analyzovať údaje

Kľúčové kompetencie:

1. sociálne komunikačné kompetencie

- vyjadrovať svoje názory, postoje a skúsenosti, pracovať vo dvojiciach alebo v skupinách
- v skupine efektívne a asertívne komunikovať
- svoj názor vedieť podložiť argumentmi
- aktívne počúvať druhého
- vzájomne si radiť a pomáhať
- prezentovať a zhodnotiť výsledky svojej práce
- budovať vzťahy s druhými, prejavovať záujem o spôsob života ľudí vo svojom okolí

2. kompetencia „učiť sa učiť“

- aplikovať model empirického poznávania
- rozvíjať abstraktné myslenie upevňovaním vzťahu
- na základe experimentu formulovať hypotézy
- z izolovaných modelov budovať matematický poznatok

3. kompetencie v oblasti informačných a komunikačných technológií

- zaznamenať údaje do tabuľky
- spracovať namerané hodnoty formou grafu (PC)
- prezentovať výsledky pozorovania
- podieľať sa na práci v tíme pri tvorbe projektu
- pracovať s interaktívnou tabuľkou

4. kompetencia riešiť problémy

- dokázať popísať problém
- diskutovať o návrhoch
- ukázať svoje riešenie a diskutovať o jeho správnosti
- používať kritické myslenie a vedieť vyjadriť svoj názor
- rozlišovať medzi dôveryhodnými a nedôveryhodnými zdrojmi informácií, kriticky myslieť
- pracovať s chybou, analyzovať ako k nej došlo a ako ju opraviť

5. osobné, sociálne a občianske kompetencie

- riešiť úlohy zamerané na rozvoj porozumenia a aplikácie
- navrhovať rôzne riešenia úloh
- tvoriť samostatne závery na základe zistení
- spracovávať jednoduché správy z pozorovaní a jednoduchých školských projektov

6. kompetencie vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry

- uvedomovať si svoju identitu, svoje korene a tradície
- interpretovať matematické zákonitosti v súlade s ochranou životného prostredia
- rešpektovať a ceniť si naše národné prírodné bohatstvo, prírodné pamiatky a prírodné rezervácie

Stratégia vyučovania :

Stratégia vyučovania		
Tematický celok	Metódy a postupy	Formy práce
Vytvorenie číselného oboru do a nad milión Počtové výkony s prirodzenými číslami Geometria a meranie Súmernosť v rovine (osová a stredová) Riešenie aplikačných úloh rozvíjajúcich špecifické matematické myslenie Závislosti, vzťahy a práca s údajmi	Všeobecno-didaktické metódy: Hejného metóda výkladová metóda heuristický rozhovor	- budovanie schém - práca v prostrediach (rodina, autobus, krokovanie, pavučiny, ...) - diskusia, argumentácia, obhajoba - samostatná práca - práca s chybou - spolupráca - skupinová práca, práca vo dvojiciach

Učebné zdroje: Na podporu vyučovania a učenia žiakov sa využijú tieto učebné zdroje.

Názov tematického celku	Učebnica	Odborná literatúra	Didaktická technika	Materiálne výučbové prostriedky	Ďalšie zdroje
Počtové operácie Geometria a meranie	Hejný, M. a kol.: Matematika 5, Fraus,	MFCH tabuľky	Interaktívna tabuľa, kalkulačka	Hejný a kol.: Matematika pre 5. ročník základnej	Internet, knížnica

Riešenie aplikačných úloh rozvíjajúcich špecifické matematické myslenie	Plzeň 2011, Indícia, s.r.o., Bratislava 201			školy - portál i- pracovní - zošit matematika, s prílohou Zborovňa Prehľad učiva 1. a 2. časť geodosky modely telies tabuľka 100 matematické kocky modely zlomkov
Závislosti, vzťahy a práca s údajmi	Žabka, Černek: Matematika pre 5. ročník ZŠ 1. časť			
Vytvorenie číselného oboru do a nad milión				
Súmernosť v rovine (osová a stredová)	Šedivý, O.: Matematika pre			

Obsahový a výkonový štandard

Ročník: piaty		
1 hodina týždenne, spolu 33 vyučovacích hodín		
Témy	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Vytvorenie číselného oboru do a nad milión	<ul style="list-style-type: none"> - numerácia v obore do a nad milión - poradie početových operácií - modelovanie situácií v prostrediach <ul style="list-style-type: none"> a) schematických: autobus, krokovanie, dedo Lesoň, Biland b) štruktúrálnych: stovková tabuľka, hady, pavučiny - zlomky: počet, veličina úsečka, rovinný obrazec - desatinné čísla - násobenie a delenie desatinných čísel číslami 10, 100, 1 000 - obdĺžnikové čísla, deliteľnosť, grafy deliteľov - rímske číslice I, V, X, L, C, D, M 	<ul style="list-style-type: none"> - žiak počíta v číselnom obore nad milión - rieši jednoduché úlohy s parametrom - zovšeobecňuje získané poznatky - rieši jednoduché úlohy so zlomkami, desatinnými číslami a percentami - číta a píše rímske čísla a číslice - násobí a delí desatinné čísla číslami 10, 100, 1 000

<p style="text-align: center;">Počtové operácie</p>	<ul style="list-style-type: none"> - sčítanie, odčítanie a násobenie spamäti - písomné sčítanie, odčítanie a násobenie - bilandská a ciferníková aritmetika, triády - písomné delenie dvojčiferným číslom so zvyškom - pohyb po číselnej osi aj v záporných číslach - násobilkové obdĺžniky, šípkové grafy, hady - rovnice v rôznych prostrediach: dedo Lesoň, hady, myslím si číslo - porovnávanie čísel v rôznych prostrediach a ich zaokrúhľovanie - číselné rady, číselné rytmy a pravidelnosti - figurálne čísla - usporiadanie desatinných čísel a zlomkov a ich znázornenie na číselnej osi 	<ul style="list-style-type: none"> - počíta v niektorých iných číselných sústavách - rieši jednoduché rovnice a sústavy rovníc, pričom používa aj písmená ako neznáme - pomocou modelov rieši úlohy so zátvorkami v obore celých čísel - delí dvojčiferným číslom so zvyškom - účelovo prepája písomné a pamäťové počítanie aj s pomocou kalkulačky - robí zložitejšie operácie na číselnej osi: zahusťovanie, zväčšovanie, zmenšovanie, fragmentácia, zmena mierky - operuje so zlomkami - operuje s desatinnými číslami s dvoma desatinnými miestami v niektorých sémantických kontextoch (eurá a centy)
<p style="text-align: center;">Riešenie aplikačných úloh rozvíjajúcich špecifické matematické myslenie</p>	<ul style="list-style-type: none"> - využitie aritmetických operácií na modelovanie situácií a procesov v prostrediach a) sémantických: autobus, krokovanie, schody, dedo Lesoň, Biland b) štrukturálnych: súčtové trojuholníky, násobilkové obdĺžniky, hady, pavučiny, stovková tabuľka, sčítacia tabuľka, neposedné čísla, algebrogramy, indické násobenie 	<ul style="list-style-type: none"> - rieši slovné úlohy vrátane úloh s antisignálom - tvorí analogické úlohy - buduje riešiteľské stratégie s použitím simplifikácie, izomorfizmu, zovšeobecnenia a substitúcie
<p style="text-align: center;">Závislosti, vzťahy a práca s údajmi</p>	<ul style="list-style-type: none"> - evidencia súboru údajov tabuľkou - dopĺňovanie chýbajúcich údajov do štruktúrovanej tabuľky - stĺpcový graf - využitie tabuľky na pozorovanie pravdepodobnostných javov - Vennove diagramy, vývojové diagramy - závislosti v rôznych aritmetických prostrediach (sémantických aj štrukturálnych) - propedeutika štatistiky a pravdepodobnosti - aritmetický priemer 	<ul style="list-style-type: none"> - používa tabuľky a grafy na modelovanie a riešenie rôznych situácií - pracuje s údajmi, z náhodných javov vytvára štatistický súbor - eviduje súbor údajov, organizuje ich do tabuľky a grafu - vytvára projekty orientované na štatistiku - zber údajov a ich základné spracovanie - v niektorých situáciách používa písmeno vo funkcii čísla - zapisuje proces, tvorí program pre situáciu s jedným parametrom - rieši jednoduché kombinatorické a pravdepodobnostné situácie

<p style="text-align: center;">Geometria a meranie</p>	<ul style="list-style-type: none"> - rovinné útvary: štvorec, obdĺžnik, štvoruholník, trojuholník (rovnoramenný, rovnostranný, pravouhlý), kruh a kružnica - pravidelné mnohouholníky a ich uhlopriečky - konvexné a nekonvexné mnohouholníky - šípkový a súradnicový zápis rovinných útvarov - stavby z kociek, pôdorys, nárys, bokorys - popis konštrukcie a prestavby stavby z kociek - guľa, kužeľ, valec, kváder, ihlan, štvorsten - siete telies - reprezentácia uhlov - meranie a zaokrúhľovanie získaných údajov - evidencia údajov - zlomky v kontexte časti úsečky alebo rovinného obrazca - popis konštrukcie kolmíc a rovnobežiek - konštrukcia štvorca a obdĺžnika pomocou ich uhlopriečok - parkety, štvorcová sieť - určovanie obsahu metódou rámovania - jednotky dĺžky, obsahu a objemu - určovanie obvodu a obsahu plošných útvarov - určovanie objemu, povrchu a kostry kocky a hranola - sieť kocky, kvádra, štvorstena, trojbokého hranola 	<ul style="list-style-type: none"> - zostrojí 2D aj 3D jednoduché útvary daných vlastností - aktívne využíva geometrický jazyk - rieši jednoduché výpočtové aj konštrukčné úlohy o trojuholníku a niektorých štvoruholníkoch a pravidelných mnohouholníkoch - meria dĺžku úsečky, lomenej čiary v daných jednotkách s danou presnosťou - určuje obvod mnohouholníkov - rieši jednoduché konštrukčné úlohy - zostrojí kolmice a rovnobežky aj v štvorcovej sieti - pri konštrukciách využíva kolmosť a rovnobežnosť - určuje obvod a obsah plošných útvarov - používa jednotky (dĺžky, obsahu, objemu) - určuje objem, povrch, kostru niektorých telies - zostrojí model a sieť kocky, kvádra, trojbokého hranola
---	---	--

Súmernosť v rovine (osová a stredová)	<ul style="list-style-type: none"> - stredová a osová súmernosť - symetria v rôznych geometrických prostrediach: výstavisko, cesty, mriežkové i nemriežkové objekty, parkety, drevka, stavby z kociek, telesá z kociek - os uhla - stredovo a osovo súmerné útvary - os súmernosti, stred súmernosti, vzor, obraz - konštrukcia rovinného geometrického útvaru v osovej a stredovej súmernosti 	<ul style="list-style-type: none"> - rozozná symetrické útvary v rôznych geometrických prostrediach - určí os súmernosti a stred súmernosti útvaru - dokreslí útvar súmerný podľa osi a podľa stredy - zostrojí os uhla - zostrojí obraz útvaru v stredovej a osovej súmernosti
--	--	--

Prierezové témy:

Environmentálna výchova (ENV), mediálna výchova (MEV), ochrana života a zdravia (OŽZ), osobnostný a sociálny rozvoj (OSR), tvorba projektu a prezentačné zručnosti (TPV), finančná gramotnosť (FIG)

Kritériá hodnotenia:

Písomné práce žiakov sú vo forme gradovaných úloh. Žiak dostane písomnú prácu s niekoľkými úlohami, kde v každej sú možnosti *a*, *b*, *c*. Úloha *a* je najjednoduchšia, úloha *b* je štandardná a úloha *c* je náročná. Žiak si sám zvolí ktoré úlohy bude riešiť. Ak vyrieši všetky úlohy *a* správne, dostane trojku. Ak vyrieši všetky úlohy *b* správne, dostane jednotku. Ak rieši niektoré úlohy *a* a niektoré *b*, všetky správne, dostane dvojku. Úlohy *c* sú určené pre expertov. Náročnosť úloh stanoví učiteľ podľa zloženia a možností triedy. Pri hodnotení si učiteľ určí koeficient (súčiniteľ) úlohy. Koeficient úloh *a* je jeden, koeficient úloh *b* je dva a koeficient úloh *c* je tri. Znamka jeden je uprostred medzi nulou a plným počtom bodov.

100 % - 90 % - 1

89 % - 75 % - 2

74 % - 50 % - 3

49 % - 25 % - 4

24 % - 0 % - 5

Učebné osnovy pre 6. ročník

Názov predmetu	Cvičenia z matematiky
Vzdelávacia oblasť	Matematika a práca s informáciami
Ročník	6. ročník
Časový rozsah výučby	1 hodina týždenne
Časová dotácia RUP/ŠkVP	1/1
Počet hodín ročne	33 hodín
Škola	ZŠ s MŠ, Slovanská 330/23, 020 14 Púchov
Stupeň vzdelania	Nižšie stredné vzdelávanie - 2. stupeň - ISCED 2

Charakteristika predmetu:

Voliteľný predmet Cvičenia z matematiky je prioritne zameraný na budovanie základov matematickej gramotnosti a na rozvíjanie kognitívnych oblastí:

- vedomosti: ovládanie faktov, postupov,
- aplikácie: používanie získaných vedomostí na riešenie problémov reálneho života,
- zdôvodňovanie: riešenie zložitejších problémov, ktoré vyžadujú širšie chápanie súvislostí a vzťahov.

Vyučovanie predmetu Cvičenia z matematiky umožňuje žiakom získavať nové vedomosti, opakovanie a prehĺbenie učiva počas celého školského roku. S výrazným zastúpením propedeutiky, prostredníctvom riešenia úloh s rôznorodým kontextom, tvoria jednoduché hypotézy a skúmajú ich pravdivosť, vedia používať rôzne spôsoby reprezentácie matematického obsahu (text, tabuľky, grafy, diagramy), rozvíjajú svoju schopnosť orientácie v rovine a priestore. Má napomôcť rozvoju ich algoritmického myslenia, schopnosti pracovať s návodmi a tvoriť ich. Vyučovanie by malo viesť k budovaniu vzťahu medzi matematikou a realitou, k získavaniu skúseností s matematizáciou reálnej situácie a tvorbou matematických modelov. Matematika sa podieľa na rozvíjaní schopností žiakov používať prostriedky IKT na vyhľadávanie, spracovanie, uloženie a prezentáciu informácií. Použitie

vhodného softvéru by malo uľahčiť niektoré namáhavé výpočty alebo postupy a umožniť tak sústredenie sa na podstatu riešeného problému. Obsah vzdelávania je spracovaný na kompetenčnom základe. Pri objavovaní a prezentácii nových matematických poznatkov sa vychádza z predchádzajúceho matematického vzdelania žiakov, z ich skúseností s aplikáciou už osvojených poznatkov. Výučba sa prioritne zameriava na rozvoj žiackych schopností, predovšetkým väčšou aktivizáciou žiakov. Vzhľadom na charakter predmetu je potrebné prispôbiť schopnostiam žiakov rýchlosť preberania učiva rovnako ako ich poradie. Podľa potrieb žiakov je vhodné sa k učivu viackrát vracať. Žiaci daného ročníka by mali ovládať výkonový a obsahový štandard školského vzdelávacieho programu.

Cieľ predmetu:

Všeobecný cieľ

Žiaci

- získajú schopnosť používať matematiku v svojom budúcom živote,
- rozvíjajú svoje logické a kritické myslenie,
- argumentujú, komunikujú a spolupracujú v skupine pri riešení problému,
- sociálne interagujú, pri vysvetľovaní svojho riešenia zaváži len sila argumentu, nie osobnosť žiaka
- spoznajú matematiku ako súčasť ľudskej kultúry a dôležitý nástroj pre spoločenský pokrok,
- čítajú s porozumením primerané súvislé texty obsahujúce čísla, závislosti a vzťahy a nesúvislé texty obsahujúce tabuľky, grafy a diagramy,
- využívajú pochopené a osvojené postupy a algoritmy pri riešení úloh, vedú matematizovať reálnu situáciu a interpretovať výsledok,
- vyhľadávajú, získavajú a spracúvajú informácie z primerane náročne spracovaných zdrojov vrátane samostatnej práce s učebnicou a ďalšími textami,
- osvoja si základné primerané matematické pojmy, poznatky, znalosti a postupy uvedené vo vzdelávacom štandarde,
- rozvíjajú zručnosti, ktoré súvisia s procesom učenia sa, s aktivitou na vyučovaní a s racionálnym a samostatným učením sa.

Špecifické ciele

- orientovať sa v číselnom rade prirodzených, desatinných čísel do a nad milión, čítať a písať viacciferné čísla
- sčítavať, odčítavať, násobiť a deliť prirodzené a desatinné čísla
- riešiť aplikačné úlohy na sčítanie, odčítanie, násobenie a delenie
- sčítavať a odčítavať desatinné čísla v modeli eur a centov
- narysovať uhol, odmerať jeho veľkosť, robiť grafické a numerické výpočty
- vypočítať obvod a obsah štvorca, obdĺžnika a pravouhlého trojuholníka
- prečítať údaje z jednoduchej tabuľky a jednoduchého grafu
- zozbierať, roztriediť a analyzovať údaje

Prehľad tematických celkov a ich obsahu

I. Počtové výkony s prirodzenými číslami

Násobenie a delenie prirodzených čísel spamäti, písomne a na kalkulačke vrátane delenia so zvyškom.

Deliteľnosť dvoma, piatimi, desiatimi – len ako propedeutika.

Sčítanie a odčítanie, resp. násobenie a delenie ako navzájom opačné operácie a ich využitie pri riešení jednoduchých slovných úloh (aj ako propedeutika rovníc).

Dohoda o poradí početných výkonov a porovnanie s poradím operácií na kalkulačke.

Propedeutika počítania s približnými (zaokrúhlenými číslami).

II. Desatinné čísla. Počtové výkony (operácie) s desatinnými číslami

Kladné desatinné číslo – rád číslice v jeho zápise.

Zobrazenie desatinného čísla na číselnej osi.

Vzdialenosť čísel na číselnej osi.

Porovnávanie, usporiadanie a zaokrúhľovanie desatinných čísel.

Sčítanie, odčítanie, násobenie a delenie desatinných čísel (spamäti, písomne a na kalkulačke).

Násobenie a delenie desatinných čísel číslami 10, 100, 1000.

Násobenie a delenie desatinného čísla číslom prirodzeným (napr. aj pri výpočte aritmetického priemeru) a číslom desatinným (spamäti, písomne) a na kalkulačke jednoduché úlohy na poradie početných operácií na riešenie jednoduchších kontextových úloh z reálneho života.

Objav periodickosti pri delení dvoch prirodzených čísel. Propedeutika zlomkov (desatinný zlomok) a nepriamej úmernosti.

Sčítanie a odčítanie, resp. násobenie a delenie ako navzájom opačné operácie (propedeutika rovníc).

Premena jednotiek dĺžky (km, m, dm, cm, mm), hmotnosti (t, kg, dag, g, mg).

III. Obsah obdĺžnika a štvorca

Výpočet približného obsahu rovinných útvarov v štvorcovej sieti.

Obvod a obsah štvorca a obdĺžnika s celo číselnými (ako počet štvorcov štvorcovej siete) aj s desatinnými rozmermi.

Jednotky obsahu – premena jednotiek obsahu – mm², cm², dm², m², km², ha, a.

Výpočet obvodov a obsahov obrazcov zložených zo štvorcov a obdĺžnikov.

Kontextové úlohy.

IV. Uhol a jeho veľkosť, operácie s uhlami

Uhol a jeho veľkosť.

Veľkosť uhla, jednotky a pomôcky na meranie uhlov.

Konštrukcia osi uhla.

Porovnávanie uhlov. Rozdelenie uhlov podľa veľkosti.

Uhly v trojuholníku.

Rozdelenie trojuholníkov podľa veľkosti uhlov.

Uhly vrcholové a susedné.

Operácie s uhlami.

Sčítanie a odčítanie uhlov a ich veľkostí.

Násobenie a delenie uhlov dvomi.

V. Trojuholník, zhodnosť trojuholníkov

Základné prvky trojuholníka (vrcholy, strany, vnútorné a vonkajšie uhly)

Ostrouhlý, pravouhlý a tupouhlý trojuholník

Náčrt, konštrukcia

Zhodnosť dvoch trojuholníkov, veta sss, sus, usu

Konštrukcia trojuholníka podľa vety sss, sus, usu

Trojuholníková nerovnosť, $a + b > c$, $a + c > b$, $b + c > a$

Rovnoramenný a rovnostranný trojuholník

Pravidelný šesťuholník

Výška trojuholníka (priamka, úsečka, dĺžka úsečky), päta výšky, priesečník výšok trojuholníka

VI. Kombinatorika v úlohách

Usporiadanie prvkov do radu (rôzne systémy vypisovania).

Tvorenie dvoj-, troj-, štvorciferných čísel (prvkov) z daného počtu číslíc (prvkov).

Riešenie slovných (kontextových) úloh s kombinatorickou motiváciou – rôznymi spôsobmi (pribežne).

Propedeutika štatistiky, pravdepodobnosti a kombinatoriky (zhromažďovanie, usporiadanie a grafické znázornenie údajov).

Kľúčové kompetencie:

7. sociálne komunikačné kompetencie

- vyjadrovať svoje názory, postoje a skúsenosti, pracovať vo dvojiciach alebo v skupinách
- v skupine efektívne a asertívne komunikovať
- svoj názor vedieť podložiť argumentmi
- aktívne počúvať druhého
- vzájomne si radiť a pomáhať
- prezentovať a zhodnotiť výsledky svojej práce
- budovať vzťahy s druhými, prejavovať záujem o spôsob života ľudí vo svojom okolí

8. kompetencia „učiť sa učiť“

- aplikovať model empirického poznávania
- rozvíjať abstraktné myslenie upevňovaním vzťahu
- na základe experimentu formulovať hypotézy
- z izolovaných modelov budovať matematický poznatok

9. kompetencie v oblasti informačných a komunikačných technológií

- zaznamenať údaje do tabuľky
- spracovať namerané hodnoty formou grafu (PC)
- prezentovať výsledky pozorovania
- podieľať sa na práci v tíme pri tvorbe projektu
- pracovať s interaktívnou tabuľkou

10. kompetencia riešiť problémy

- dokázať popísať problém
- diskutovať o návrhoch

- ukázať svoje riešenie a diskutovať o jeho správnosti
- používať kritické myslenie a vedieť vyjadriť svoj názor
- rozlišovať medzi dôveryhodnými a nedôveryhodnými zdrojmi informácií, kriticky myslieť
- pracovať s chybou, analyzovať ako k nej došlo a ako ju opraviť

11. osobné, sociálne a občianske kompetencie

- riešiť úlohy zamerané na rozvoj porozumenia a aplikácie
- navrhovať rôzne riešenia úloh
- tvoriť samostatne závery na základe zistení
- spracovávať jednoduché správy z pozorovaní a jednoduchých školských projektov
-

12. kompetencie vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry

- uvedomovať si svoju identitu, svoje korene a tradície
- interpretovať matematické zákonitosti v súlade s ochranou životného prostredia
- rešpektovať a ceniť si naše národné prírodné bohatstvo, prírodné pamiatky a prírodné rezervácie

Stratégia vyučovania :

Pri vyučovaní sa budú využívať nasledovné metódy a formy vyučovania

Stratégia vyučovania		
Tematický celok	Metódy a postupy	Formy práce
Počtové výkony s prirodzenými číslami Desatinné čísla. Počtové výkony (operácie) s desatinnými číslami Obsah obdĺžnika a štvorca Uhol a jeho veľkosť, operácie s uhlami Trojuholník, zhodnosť trojuholníkov Kombinatorika v úlohách	Všeobecno-didaktické metódy: Hejného metóda výkladová metóda heuristický rozhovor	- budovanie schém - práca v prostrediach (rodina, autobus, krokovanie, pavučiny, ...) - diskusia, argumentácia, obhajoba - samostatná práca - práca s chybou - spolupráca - skupinová práca, práca vo dvojiciach

Učebné zdroje:

Na podporu vyučovania a učenia žiakov sa využijú tieto učebné zdroje.

Názov tematického celku	Učebnica	Odborná literatúra	Didaktická technika	Materiálne výučbové prostriedky	Ďalšie zdroje
<i>Počtové výkony s prirodzenými číslami</i> <i>Desatinné čísla. Počtové výkony (operácie) s desatinnými číslami</i> <i>Obsah obdĺžnika a štvorca</i> <i>Uhol a jeho veľkosť, operácie s uhlami</i> <i>Trojuholník, zhodnosť trojuholníkov</i> <i>Kombinatorika v úlohách</i>	Žabka, Černek: Matematika pre 6. ročník ZŠ 1. a 2. časť Šedivý,O.: Matematika pre 5. a 6. ročník	MFCH tabuľky	Interaktívna tabuľa, kalkulačka	Hejný a kol.: Matematika pre 6. ročník základnej školy - pracovný zošit s prílohou Prehľad učiva 1. a 2. časť geodosky modely telies tabuľka 100 matematické kocky modely zlomkov	Internet, knížnica portál i- matematika, Zborovňa

Obsahový a výkonový štandard

Tematický celok	Výkonový štandard	Obsahový štandard
Počtové výkony s prirodzenými číslami, deliteľnosť	<p>Žiak vie / dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ ovládať základné operácie v obore prirodzených čísel, ✓ rozložiť zložené číslo na súčin menších čísel v obore malej a veľkej násobilky, ✓ zistiť podľa dodaného návodu, či je dané číslo deliteľné číslami 2, 3, 4, 5, 6, 9, 10, 100, ✓ rozhodnúť o správnom poradí počtových operácií pri riešení úloh, ✓ vyriešiť úlohy, v ktorých sa nachádza viac operácií napr. $2 \cdot 6 + 20 : 4$ (aj na kalkulačke).	<p>objav deliteľnosti dvoma, piatimi, desiatimi a stomi</p> <p>práca podľa návodu – kritériá deliteľnosti číslami 2, 3, 4, 5, 6, 9, 10, 100</p> <p>propedeutika počítania s približnými (zaokrúhlenými) číslami</p> <p>sčítanie a odčítanie, resp. násobenie a delenie ako navzájom opačné operácie a ich využitie pri riešení jednoduchých slovných úloh (propedeutika rovníc)</p> <p>propedeutika výpočtu objemu kvádra a kocky ako súčin príslušných celočíselných rozmerov – prirodzených čísel,</p> <p>propedeutika jednotiek objemu: mm^3, cm^3, dm^3, m^3</p>

	Výkonový štandard	Obsahový štandard
Desatinné čísla, počtové výkony (operácie) s desatinnými číslami	<p>Ziakov vie / dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ prečítať a zapísať desatinné čísla a určiť rád číslice v zápise desatinného čísla, ✓ uviesť príklady použitia desatinných čísel v bežnom živote a pracovať s nimi v uvedenom kontexte, ✓ správne zobrazit' desatinné číslo na číselnej osi, ✓ zistiť vzájomnú vzdialenosť desatinných čísel na číselnej osi, ✓ porovnať, usporiadať podľa predpisu (zostupne, vzostupne) a zaokrúhliť podľa zadania desatinné číslo na celé číslo, na desatiny, na stotiny, na tisíciny, ..., nahor, nadol aj aritmeticky, ✓ sčítať, odčítať, vynásobiť a vydeliť primerané desatinné čísla spamäti, ostatné písomne alebo pomocou kalkulačky, ✓ vynásobiť a vydeliť kladné desatinné čísla mocninami čísla 10 spamäti, ✓ desatinné číslo vydeliť prirodzeným a správne zapísať zvyšok (aj na kalkulačke), ✓ vypočítať jednoduchý aritmetický priemer desatinných čísel, 	<p>desatinné číslo, celá časť desatinného čísla, desatinná časť desatinného čísla, desatinná čiarka, desatiny, stotiny, tisíciny, ..., rád číslice v desatinnom čísle, číselná os, vzdialenosť čísel na číselnej osi</p> <p>porovnávanie, usporiadanie desatinných čísel znaky =, >, <</p> <p>zaokrúhľovanie nadol na ..., zaokrúhľovanie nahor na ..., zaokrúhľovanie na ...</p> <p>aritmetický priemer</p> <p>objav periodickosti pri delení dvoch prirodzených čísel, perióda, periodické čísla</p> <p>sčítanie a odčítanie, resp. násobenie a delenie ako navzájom opačné operácie (propedeutika rovníc)</p> <p>jednotky dĺžky (km, m, dm, cm, mm), hmotnosti (t, kg, dag, g, mg) a ich premena v obore desatinných čísel</p> <p>propedeutika zlomkov na rôznych kontextoch:</p> <ul style="list-style-type: none"> celok, časť celku, zlomok ako časť celku, znázornenie zlomkovej časti celku (aj vhodným diagramom) propedeutika nepriamej úmernosti (riešenie slovných úloh)

	Výkonový štandard	Obsahový štandard
Obsah obdĺžnika, štvorca a pravouhlého trojuholníka v desatinných číslach, jednotky obsahu	<p>Žiak vie / dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ určiť približný obsah rovinného útvaru v štvorcovej sieti, ✓ vypočítať obvod a obsah štvorca a obdĺžnika v obore desatinných čísel, ✓ vypočítať obsah pravouhlého trojuholníka ako polovicu obsahu obdĺžnika, ✓ premeniť základné jednotky obsahu s využitím vlastností desatinných čísel, ✓ zanalyzovať útvary zložené zo štvorcov a obdĺžnikov z hľadiska možnosti výpočtu ich obsahu a obvodu, ✓ vypočítať obvod a obsah obrazcov zložených zo štvorcov a obdĺžnikov, ✓ vyriešiť úlohy z praxe na výpočet obvodov a obsahov útvarov zložených zo štvorcov a obdĺžnikov. 	<p>rovinné útvary, štvorec, obdĺžnik, mnohoúhelník, obsah, výmera, plocha, jednotka štvorcovej siete</p> <p>jednotky obsahu, premena jednotiek obsahu: hektár, ár, kilometer štvorcový, meter štvorcový, decimeter štvorcový, centimeter štvorcový a milimeter štvorcový (ha, a, km², m², dm², cm², mm²)</p> <p>slovné vzorce pre výpočet obvodu a obsahu štvorca, obdĺžnika a pravouhlého trojuholníka</p>

	Výkonový štandard	Obsahový štandard
Uhol a jeho veľkosť, operácie s uhlami	<p>Žiak vie / dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ odmerať veľkosť narysovaného uhla v stupňoch, ✓ narysovať pomocou uhlomera uhol s danou veľkosťou, ✓ primerane odhadnúť veľkosť uhla, ✓ premeniť stupne na minúty a naopak, ✓ zostrojiť os uhla pomocou uhlomera, ✓ porovnať uhly podľa ich veľkosti numericky, ✓ pomenovať trojuholník podľa veľkosti jeho vnútorných uhlov, ✓ vypočítať veľkosť tretieho vnútorného uhla trojuholníka, ak pozná veľkosť jeho dvoch vnútorných uhlov v stupňoch, ✓ rozlíšiť vrcholové uhly a susedné uhly, ✓ vypočítať veľkosť vrcholového a susedného uhla k danému uhlu, ✓ sčítať a odčítať veľkosti uhlov (v stupňoch), ✓ využiť vlastnosti uhlov pri riešení kontextových úloh. 	<p>uhol, veľkosť uhla, jednotky stupeň a minúta, uhlomer ramená uhla, vrchol uhla</p> <p>os uhla a jej vlastnosti</p> <p>porovnávanie uhlov</p> <p>priamy, pravý, ostrý a tupý uhol, uhol väčší ako priamy uhol</p> <p>vnútorné uhly trojuholníka, objav vzťahu pre súčet vnútorných uhlov trojuholníka</p> <p>pravouhlý, ostrouhlý a tupouhlý</p> <p>trojuholník vrcholový uhol, susedný uhol</p> <p>sčítanie a odčítanie veľkostí uhlov</p>

	Výkonový štandard	Obsahový štandard
--	--------------------------	--------------------------

Trojuholník, zhodnosť trojuholníkov	<p>Žiak vie / dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ rozlíšiť základné prvky trojuholníka, ✓ vypočítať veľkosť vonkajších uhlov trojuholníka, ✓ vyriešiť úlohy s využitím vlastností vnútorných a vonkajších uhlov trojuholníka, ✓ rozhodnúť o zhodnosti dvoch trojuholníkov v rovine, ✓ zostrojiť trojuholník podľa slovného postupu konštrukcie s využitím vety sss, sus a usu, ✓ opísať slovne postup konštrukcie trojuholníka, ✓ narysovať pravidelný šesťuholník, ✓ vetu o trojuholníkovej nerovnosti, ✓ na základe vety o trojuholníkovej nerovnosti rozhodnúť o možnosti zostrojenia trojuholníka z troch úsečiek, ✓ opísať rovnostranný a rovnoramenný trojuholník a ich základné vlastnosti (veľkosti strán a uhlov, súmernosť), ✓ presne a čisto narysovať rovnostranný a rovnoramenný trojuholník, ✓ zostrojiť výšky trojuholníka (v ostrohľom, tupohľom a pravohľom) a ich priesečník. 	<p>trojuholník, základné prvky trojuholníka (vrcholy, strany, vnútorné a vonkajšie uhly)</p> <p>ostrouhlý, pravouhlý a tupouhlý trojuholník</p> <p>náčrt, konštrukcia</p> <p>zhodnosť dvoch trojuholníkov, veta sss, sus, usu konštrukcia</p> <p>trojuholníka podľa vety sss, sus, usu</p> <p>trojuholníková nerovnosť, $a + b > c$, $a + c > b$, $b + c > a$</p> <p>rovnoramenný a rovnostranný trojuholník, ramená, základňa, hlavný vrchol rovnoramenného trojuholníka</p> <p>objav základných vlastností rovnoramenného a rovnostranného trojuholníka (veľkosť strán, veľkosť uhlov); pravidelný šesťuholník</p> <p>výška trojuholníka (priamka, úsečka, dĺžka úsečky), päta výšky, priesečník výšok trojuholníka</p>
-------------------------------------	---	---

	Výkonový štandard	Obsahový štandard
Kombinatorika v kontextových úlohách	<p>Žiak vie / dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ systematicky usporiadať daný malý počet prvkov podľa predpisu, ✓ z daných prvkov vybrať skupinu prvkov s danou vlastnosťou a určiť počet týchto prvkov, ✓ pokračovať v danom systéme usporiadania/vypisovania, ✓ zvoliť stratégiu riešenia kombinatorickej úlohy, ✓ zvoliť optimálny spôsob zápisu riešenia tabuľkou a diagramom. 	<p>usporiadanie prvkov (s opakovaním, bez opakovania) dáta, údaje, tabuľka, diagram</p> <p>kontextové úlohy s kombinatorickou motiváciou</p> <p>propedeutika štatistiky, pravdepodobnosti a kombinatoriky (zhromažďovanie, usporiadanie a grafické znázornenie údajov)</p>

Prierezové témy:

Environmentálna výchova (ENV), mediálna výchova (MEV), ochrana života a zdravia (OŽZ), osobnostný a sociálny rozvoj (OSR), tvorba projektu a prezentačné zručnosti (TPV), finančná gramotnosť (FIG)

Kritériá hodnotenia:

Písomné práce žiakov sú vo forme gradovaných úloh. Žiak dostane písomnú prácu s niekoľkými úlohami, kde v každej sú možnosti *a*, *b*, *c*. Úloha *a* je najjednoduchšia, úloha *b* je štandardná a úloha *c* je náročná. Žiak si sám zvolí ktoré úlohy bude riešiť. Ak vyrieši všetky úlohy *a* správne, dostane trojku. Ak vyrieši všetky úlohy *b* správne, dostane jednotku. Ak rieši niektoré úlohy *a* a niektoré *b*, všetky správne, dostane dvojku. Úlohy *c* sú určené pre expertov. Náročnosť úloh stanoví učiteľ podľa zloženia a možností triedy. Pri hodnotení si učiteľ určí koeficient (súčiniteľ) úlohy. Koeficient úloh *a* je jeden, koeficient úloh *b* je dva a koeficient úloh *c* je tri. Znamka jeden je uprostred medzi nulou a plným počtom bodov.

100 % - 90 % - 1

89 % - 75 % - 2

74 % - 50 % - 3

49 % - 25 % - 4

24 % - 0 % - 5

HRAVÁ MATEMATIKA

Učebné osnovy

Názov predmetu	Hravá matematika
Počet hodín týždenne / ročne	1 týždenne / 33 hodín ročne
Ročník	8.a 9.ročník
Škola	ZŠ s MŠ, Slovanská 330/23, Púchov
Stupeň vzdelania	Nižšie stredné vzdelávanie - ISCED 2 - inovovaný

Charakteristika predmetu

Rýchlo sa meniaci realita súčasnej globalizovanej spoločnosti s novými technológiami a sociálnymi zmenami ovplyvňuje postoje, hodnotový systém žiakov a ich konanie. Táto skutočnosť sa musí odraziť aj vo vzdelávaní. Vhodným prostriedkom je vytvorenie predmetu, ktorý svojím obsahom a výchovným zameraním dopĺňa a prepája obsah matematiky s aktuálnym dňaním v spoločnosti s každodennou životnou skúsenosťou žiaka. V tomto zmysle priaznivo ovplyvňuje proces utvárania a rozvíjania funkčných kompetencií žiakov.

Chceme rozvíjať u žiakov čitateľskú, matematickú a finančnú gramotnosť, schopnosť riešiť problémové úlohy medzi predmetového charakteru, motiváciu žiakov učiť sa, presvedčenie žiakov o vlastných schopnostiach rôznymi štýlmi učenia.

Pod pojmom *gramotnosť* sa rozumie schopnosť žiaka aplikovať vedomosti a zručnosti z kľúčových oblastí vyučovacieho predmetu; schopnosť analyzovať a efektívne komunikovať svoje názory a postoje; schopnosť riešiť a interpretovať problémy v rozličných situáciách.

Rozvoj čitateľskej gramotnosti na hodinách slovenského jazyka a literatúry je úzko spojený aj s rozvojom matematickej gramotnosti. Keď žiaci vedia text správne prečítať a interpretovať, nemajú problém tieto schopnosti využiť v akomkoľvek vyučovacom predmete. Prezentácia matematických informácií prostredníctvom slovného vyjadrenia je pre nich potom menej náročná, zrozumiteľná a nespôsobuje im ťažkosti. Poradia si s ním samostatne a bez problémov.

Matematická gramotnosť je schopnosť jedinca rozpoznať a pochopiť úlohu matematiky vo svete, robiť zdôvodnené hodnotenia, používať matematiku a zaoberať sa s ňou spôsobmi, ktoré zodpovedajú potrebám života konštruktívneho, zaujatého a rozmyšľajúceho občana. Je potrebné, aby matematika šírila matematickú gramotnosť aj mimo vyučovacích hodín, aby sa nezameriavala len na poučky, spôsoby a postupy riešenia, ale predovšetkým na rozvoj logického a matematického myslenia ako syntézy všetkých zložiek reálneho sveta. Veľmi podstatnou, ak nie najpodstatnejšou úlohou matematiky v rámci rozvoja matematickej gramotnosti a príprave mladých ľudí pre bežný život, je vzbudzovanie a utvrdzovanie finančnej gramotnosti.

Finančná gramotnosť je schopnosť využívať poznatky, zručnosti a skúsenosti na efektívne riadenie vlastných finančných zdrojov s cieľom zaistiť celoživotné finančné

zabezpečenie seba a svojej domácnosti. Nie je absolútnym stavom, je to kontinuum schopností, ktoré sú podmienené premennými ako vek, rodina, zamestnanie, kultúra či miesto bydliska. Je to označenie pre stav neustáleho vývoja, ktorý umožňuje každému jednotlivcovi efektívne reagovať na nové osobné udalosti a neustále meniace sa ekonomické prostredie. V súvislosti so zvyšovaním vedomostí v oblasti finančnej gramotnosti je podstatnou zložkou zameranie na vonkajšie prostredie na trhu práce, kde je uplatnenie možné vo forme zamestnania.

Určitá miera numerickej gramotnosti (matematickej gramotnosti) je považovaná za nevyhnutnú podmienku finančnej gramotnosti. Dostupné pomôcky (napr. kalkulačky) môžu kompenzovať tieto nedostatky. Avšak zručnosti súvisiace s matematikou, ako napríklad zmysel pre čísla, znalosť rôznych spôsobov reprezentácie čísel a zručnosti v oblasti výpočtu z hlavy, odhadu a schopnosť posúdiť správnosť výsledku sú typické pre finančnú gramotnosť. Na druhej strane existujú veľké oblasti, kde sa obsah matematickej gramotnosti a finančnej gramotnosti neprelínajú. Matematická gramotnosť definuje štyri obsahové oblasti: *zmena, vzťahy a závislosť; priestor a tvar; kvantita a náhodnosť*. Z nich sa iba *kvantita* priamo prelína s obsahom finančnej gramotnosti. Na rozdiel od oblasti matematickej gramotnosti *náhodnosť*, ktorá vyžaduje, aby žiaci uplatňovali svoje poznatky z pravdepodobnosti a štatistiky, oblasť *rizika a zisku* vyžaduje iba všeobecné (nenumericke) zhodnotenie spôsobu, akým môže byť finančný blahobyt ovplyvnený náhodou a vedomosti o produktoch a aktivitách súvisiacich s ochranou proti stratám. Pri hodnotení finančnej gramotnosti je možné zručnosti súvisiace s množstvom, uvedené vyššie, aplikovať na problémy vyžadujúce väčšie finančné znalosti, ako sa dajú očakávať pri hodnotení matematickej gramotnosti. Podobne vedomosti o finančných záležitostiach a schopnosť uplatňovať tieto znalosti a uvažovanie vo finančných súvislostiach (pri absencii akéhokoľvek špecifického matematického obsahu) je charakteristické pre veľkú časť z obsahu všetkých štyroch oblastí finančnej gramotnosti: *peniaze a finančné transakcie, plánovanie a riadenie financií, riziko a zisk a finančný prehľad*. Pri finančnej gramotnosti je očakávanou typickou črtou matematickej gramotnosti základná aritmetika: štyri operácie (sčítanie, odčítanie, násobenie a delenie) s celými číslami, desatinnými a bežnými percentami. Takáto aritmetika je podstatnou časťou kontextu finančnej gramotnosti a umožňuje použiť a demonštrovať vedomosti z finančnej gramotnosti.

Rozlišujeme tri komponenty vyskytujúce sa v úlohách matematickej gramotnosti:

4. **Situácie (kontexty)** – ide o umiestnenie úlohy do kontextu, úlohovej situácie v reálnom svete. Kontext je pre použitie matematiky prirodzený, ovplyvňuje riešenie a interpretáciu úlohy. Kontext môže byť aj hypotetický, pretože vysvetľovanie hypotetických scenárov patrí k najsilnejším rysom matematiky.

5. **Matematický obsah** – korešponduje s členením matematických disciplín v kurikule matematiky.

6. **Kompetencie (schopnosti)** – ich aktivácia je potrebná na prepojenie reálneho sveta s matematikou, ktoré vedie k riešeniu problému. Matematická gramotnosť je dosahovaná na jednotlivých úrovniach. Definovanie každej úrovne bolo stanovené na základe kognitívnych procesov, vedomostí a zručností požadovaných na riešenie úloh zaradených do jednotlivých úrovní.

1. úroveň:	Myslenie a zložitost' úloh je na úrovni rutinných operácií. Informácia je zadaná jednoducho a zrozumiteľne. Činnosť žiaka je automatická a bezprostredná. Tieto úlohy nerozvíjajú myslenie.
2. úroveň:	Žiak používa bezprostredné uvažovanie, alebo algoritmy, formuly a vie
3. úroveň:	Žiak vie nájsť jednoduchú stratégiu riešenia problémov. Dokáže spracovať viac zdrojové informácie a vytvoriť krátke výsledky a zdôvodnenia.
4. úroveň:	Žiak aktívne pracuje na konkrétnej úlohe, má dobre rozvinuté zručnosti preniknúť do podstaty úlohy, dokáže správne argumentovať.
5. úroveň:	Žiak vie vytvoriť modely zložitých operácií a pracovať s nimi. Vyberá, porovnáva a vyhodnocuje primerané stratégie riešenia problému, dokáže
6. úroveň:	Žiak vie zovšeobecňovať a využívať informácie na základe svojich výskumov. Formuluje hypotézy a dokazuje ich správnosť. Je schopný pokročilého matematického myslenia a dôvodenia. Žiak vytvára nové prístupy a stratégie pre riešenie neobvyklých úloh, využíva pritom pochopenie symbolických, formálnych operácií, vzťahov a náhľad do problému. Dokáže precízne formulovať a komunikovať svoje akcie, úvahy, interpretácie a argumentácie vo vzťahu k zisteniam

Matematizácia ako základná stratégia použitia matematiky je považovaná za základný cieľ vzdelávania. Predstavuje schopnosť žiaka použiť získané vedomosti pri riešení matematických problémov, s ktorými sa stretáva. Možno ju opísať piatimi krokmi:

1. Stanoviť východisko, daný reálny problém.

2. Nájsť vhodné matematické pojmy súvisiace s týmto problémom.

3. Postupne odstraňovať prvky reality a posúdiť, ktoré prvky uvedeného problému sú dôležité, zovšeobecniť a formalizovať ich. Reálny problém sa transformuje na matematický tak, aby hodnoverne reprezentoval situáciu.

1. Riešiť matematicky formulovaný problém.

2. Preložiť riešenie matematického problému do reči reálnej situácie

Kompetencie v oblasti finančnej gramotnosti sa postupne zameriavajú od najnižšej úrovne.

Dôraz sa kladie na praktické využitie poznatkov a prepojenie s realitou, nielen na nadobudnutie teoretických vedomostí. Predpokladá sa, že žiak ovláda pojmy vyskytujúce sa v jednotlivých témach. Toto ovládanie znamená, že žiak:

- žiak rozumie zadaniam úloh, v ktorých sa tieto pojmy vyskytujú,
- vie ich správne použiť pri formuláciách svojich odpovedí,
- vie dôležité pojmy stručne opísať (definovať).

Finančnú gramotnosť zadeľujeme do 5 princípov:

- **Rozumieť peniazom a mať ich pod kontrolou** – hlavným dôvodom, prečo deti a mladí ľudia nerozumejú peniazom je to, že všetky peniaze, ktoré majú, dostávajú od rodičov, starých rodičov a príbuzných. Nezarobia si ich, preto im na nich nezáleží. Minú ich na veci, ktoré potrebujú alebo im robia radosť, ďalej sa nad nimi nezamýšľajú.

- **Schopnosť zarábať peniaze** – v súčasnej situácii sú dva spôsoby, akým zarobiť peniaze, ako podnikateľ alebo zamestnanec. Ktorú úlohu si vybrať je už na individuálnom rozhodnutí

a schopnostiach. Ak má mladý človek stály príjem, má istoty, na ktorých môže stavať.

- **Šetriť peniaze** – v dnešnej neistej situácii si nikto nemôže byť misty, či bude jeho príjem naďalej trvalý, či bude môcť zabezpečiť seba i svoju rodinu po finančnej stránke. Je dôležité vytvárať rezervy pre prípad nečakanej straty zamestnania, zdravotných problémov a podobne.

- **Schopnosť investovať a vybudovať majetok** – úzko súvisia so šetrením. Ak človek odkladá peniaze bokom bezúčelne, dôsledkom inflácie prichádza o časť ich hodnoty.

- **Ochrana úspor a majetku** – zarobené a vhodne investované peniaze treba chrániť. Na tento účel slúžia poisťovne, ktoré dokážu zabezpečiť finančnú solventnosť aj v prípade nepriaznivého vývoja finančnej situácie.

Človek nemusí mať ekonomické vzdelanie, aby mohol správne fungovať vo svete financií. Znalosti, ktoré poskytuje vyučovanie matematiky na základných a stredných školách v prepojení na situácie z reálneho života, dávajú dobrý základ pre každého žiaka a študenta.

Chceme vychovávať mladých ľudí, ktorí budú schopní vybrať si účet v banke podľa svojich potrieb a nie podľa toho, akú krikľavú reklamu ponúkajú. Mladých ľudí, ktorým nerobí problém vypočítať si výšku úroku pri žiadosti o pôžičku či hypotéku. Mladých ľudí, ktorí poznajú rozdiel medzi debetnou a kreditnou kartou. Ľudí, pre ktorých budú peniaze predstavovať hodnotu ich schopností a vynaloženého úsilia a nie výsledok podvádžania a tunelovania. Žiaci druhého stupňa by mali dosiahnuť druhú úroveň kompetencií.

Implementácia obsahu musí obsahovať prvky výchovy a vzdelávania podľa moderných európskych trendov s možnosťou využitia digitálneho edukačného obsahu. Pri sprostredkovaní informácií je potrebné zachovať vzťah k základnému rámcu finančnej gramotnosti ako celospoločenskej osvedčenej a tieto riešiť vo vzťahu:

- k fungovaniu jednotlivca, domácností a podnikov v ekonomickej oblasti, k pochopeniu otázky bohatstva a chudoby,
- k hodnotovej orientácii k peniazom,
- k modelom zabezpečenia jednotlivca a domácností peniazmi s uvedením príkladov extrémov
- k osobným a rodinným modelom zabezpečenia životných potrieb,
- ku vzdelávaniu angažovaných a zodpovedných občanov,
- k zvýšeniu tvorivosti a inovácií v existujúcich organizáciách,
- k rozvoju vedomostí a ambícií založiť podniky a nové pracovné miesta,
- k vytvoreniu udržateľného rastu a kultúrneho, sociálneho a ekonomického rozvoja,
- k poskytnutiu príležitostí a nástrojov pre jednotlivcov utvárať svoj vlastný život

Prehľad tematických celkov a ich obsahu v 8. ročníku

V. Finančná matematika

Človek vo sfére peňazí.

Finančná zodpovednosť sporiteľov. Plánovanie, príjem a práca.

Rozhodovanie a hospodárenie sporiteľov. Úver a dlh.

Sporenie a investovanie. Riadenie rizika a poistenie.

VI. Praktická matematika

Planéta Zem. Slovensko v číslach. Turistika.

Šport a voľný čas. Stravovanie.

Rodinný život. Škola.

Zamestnanie. Vodič formula. Pilot lietadla.

VII. Eko matematika

Človek v číslach. Príroda okolo nás. Organizmy.

VIII. Hravá geometria

Rovinné útvary, tantagramy. Obvody a obsahy útvarov.

Telesá

Obsah učív z finančnej matematiky:

1. Človek vo sfére peňazí.

Celková kompetencia – posúdenie významu trvalých životných hodnôt, zváženie vplyvu peňazí na ich zachovávanie a na základe toho vybratie a stanovenie životných priorít a východísk zabezpečenia životných potrieb.

Čiastková kompetencia 1:

Vyhodnotiť trvalé životné hodnoty a osvojiť si vzťah medzi životnými potrebami a financiami ako prostriedku ich zabezpečenia.

- Žiak je schopný pomenovať základné ľudské potreby a základné ľudské hodnoty..
- Dokáže opísať postavenie členov rodiny pri zabezpečovaní životných potrieb.
- Vie vysvetliť vzťah medzi zachovávaním trvalých životných hodnôt a uspokojovaním životných potrieb.
- Je schopný vysvetliť na konkrétnych príkladoch funkciu peňazí ako prostriedku na zabezpečenie životných potrieb.

Čiastková kompetencia 2:

Pochopiť vzťah ľudská práca – peniaze a etickú súvislosť medzi bohatstvom a chudobou.

- Zhodnotí svoje vlastné skúsenosti a prácami v domácnosti.
- Rozlíši na príkladoch zo svojho okolia, čo znamená byť bohatý alebo chudobný.
- Vie vysvetliť vzťah ľudská práca - peniaze.
- Demonštruje na príkladoch rôzne pohľady na bohatstvo a chudobu (z pohľadu ľudskej práce a peňazí).

Čiastková kompetencia 3:

Osvojiť si, čo znamená žiť hospodárne.

- Uvedie príklady hospodárneho zaobchádzania s vecami, hospodárneho správania sa vo svojom okolí (domácnosť, škola, obec)
- Prijíma finančnú zodpovednosť na základe svojich reálnych možností.
- Uvedie príklady dobrého hospodárenia (z literatúry, médií, svojho okolia, z vlastnej skúsenosti).

2. Finančná zodpovednosť sporiteľov.

Celková kompetencia – používanie spoľahlivých informácií a uplatňovanie rozhodovacích procesov v osobných financiách.

Čiastková kompetencia 1:

Určiť rôzne spôsoby komunikácie o finančných záležitostiach

- Žiak je schopný vysvetliť možnosti úniku osobných informácií/údajov k nepovolaným osobám.
- Vie zhodnotiť dôsledky prezradenia, zneužitia vybraných osobných informácií.
- Dokáže vysvetliť, ako komunikácia o finančne významných záležitostiach môže pomôcť predchádzaniu konfliktom (finančná inštitúcia, klient).

Čiastková kompetencia 2:

Stručne zhrnúť hlavné nástroje na ochranu spotrebiteľov

- Žiak dokáže uviesť príklady možností na vrátenie výrobkov v rôznych typoch obchodov (napr. elektronické, kamenné).
- Opíše základné práva spotrebiteľov.
- Vie vyhľadať informácie o právach spotrebiteľov vrátane práva na reklamáciu.
- Dokáže uviesť príklady klamlivých a zavádzajúcich obchodných praktík.
- Uvedie príklady falošných tovarov (tzv. fejkov).

Čiastková kompetencia 3:

Vysvetliť spôsob regulácie a dohľadu nad finančnými trhmi

- Vysvetlí význam ochrany vkladov SR.
- Vysvetlí rozdiel medzi bankovými a nebankovými subjektmi.

Čiastková kompetencia 4:

Posúdiť význam boja proti korupcii, podvodom, ochrany proti praniu špinavých peňazí

- Navrhne spôsoby riešenia finančných situácií, v ktorých sa stretne s klamstvom, podvodom, nečestným správaním.
- Identifikuje korupčné správanie.
- Identifikuje podvodné správanie.
- Uvedie príklady zneužívania verejných zdrojov.
- Vie vysvetliť pojem pranie špinavých peňazí.

3. Plánovanie, príjem a práca

Celková kompetencia – vyhodnotenie vzťahu práce a osobného príjmu. Organizovanie osobných financií a používanie rozpočtu na riadenie toku peňazí.

Čiastková kompetencia 1:

Identifikovať zdroje osobných príjmov

- Žiak opíše osobné príjmy človeka (mzda, dar, provízia, zisk, štátny príspevok, sociálne dávky).
- Vie vysvetliť pojem mzda (hrubá, čistá).
- Rozlišuje nominálnu mzdu, reálnu mzdu a cenu práce.
- Dokáže charakterizovať príjem z podnikateľskej činnosti.

Čiastková kompetencia 2:

Vypracovať finančný plán

- Žiak roztriedi príjmy do domácnosti a výdavky na domácnosť.
- Vysvetlí prvky osobného rozpočtu (pravidelné a nepravidelné príjmy, výdavky a úspory).
- Zostaví rozpočet domácnosti.
- Zostaví jednoduchý podnikateľský zámer a rozpočet malého podniku – fyzickej osoby.
- Charakterizuje typy rozpočtov (vyrovnaný, schodkový, prebytkový) na úrovni rodiny.
- Opíše spôsoby krytia deficitu (úvery, splátkový predaj, leasing).

Čiastková kompetencia 3:

Vysvetliť daňový a odvodový systém

- Uvedie príklady ako štát využíva príjmy z daní).
- Vysvetlí rozdiel medzi priamymi a nepriamymi daňami.
- Identifikuje položky bežne odpočítavané z hrubej mzdy.

Čiastková kompetencia 4:

Zhrnúť právne formy podnikania a alkane predpisy pre oblasť podnikania

- Vysvetlí podstatu a význam podnikania na príkladoch podnikateľských subjektoch v praxi.
- Navrhne vlastný projekt a individuálne aj tímovo pracovať na jeho realizácii.

1. Rozhodovanie a hospodárenie spotrebiteľov

Celková kompetencia – porozumenie orientovanie sa v zabezpečovaní životných potrieb jednotlivca a rodiny.

Čiastková kompetencia 1:

Poznať a zosúladiť osobné, rodinné, spoločenské potreby

- Pomenuje osobné, rodinné a spoločenské potreby.
- Vysvetlí vzťah ľudská práca - peniaze.
- Vymedzí situácie, kedy si človek predmety nakupuje a kedy si ich požičiava.
- Vysvetlí, kedy sporiť a kedy si požičiavať (rozdiel medzi úsporami a pôžičkou).
- Na konkrétnych príkladoch vysvetlí funkciu peňazí ako prostriedku na zabezpečenie

životných potrieb.

Čiastková kompetencia 2:

Prijímať finančné rozhodnutia zvažovaním alternatív a ich dôsledkov

- Zoradí osobné želania/potreby podľa ich dôležitosti.
- Stanoví si merateľné krátkodobé finančné ciele.
- Zoradí osobné finančné ciele podľa ich priority.
- Prijíma finančné rozhodnutia na základe svojich reálnych možností a zhodnotí ich dôsledky.
- Opíše alkane typy bankových produktov.

Čiastková kompetencia 3:

Uplatniť spotrebiteľské zručnosti pri zodpovednom rozhodovaní o nákupe

- Porovná ceny rovnakého alebo podobného výrobku a/alebo služby v rôznych obchodoch.
- Uplatní zodpovedné rozhodovanie pri nákupe.
- Opíše spôsob rozhodovania pri sporení a investovaní finančných prostriedkov.
- Rozlíši pozitívne a negatívne vplyvy reklamy na spotrebiteľa.
- Vysvetlí tvorbu ceny na základe nákladov, zisku a DPH.

Čiastková kompetencia 4:

Popísať používanie rôznych metód platenia

- Opíše za čo všetko sa v domácnosti platí.
- Vysvetlí používanie peňazí v bežných situáciách (hotovostná a bezhotovostná forma peňazí).
- Opíše moderné spôsoby platenia.
- Rozlíši platobné karty podľa funkcie (debetné, kreditné).
- Opíše spôsoby platenia v tuzemskej a zahraničnej mene.
- Rozumie prepočtu meny (napríklad českých korún na Euro a opačne)
- Používa kurzový lístok pri výmene peňazí.

1. Úver a dlh

Celková kompetencia – udržiavanie výhodnosti, požičiavanie za priaznivých podmienok a zvládnutie dlhu.

Čiastková kompetencia 1:

Identifikovať riziká, prínosy a náklady jednotlivých typov úverov

- Žiak je schopný zdôvodniť voľbu nákupu tovaru alebo služby alebo požičania si premed.
- Zhodnotí hoody a nevýhody využívania úveru vrátane používania kreditnej karty.
- Vie aplikovať na príkladoch jednoduché úročenie
- Analyzuje možnosti získavania finančných prostriedkov cez bankové a nebankové subjekty a dôvody a riziká nákupov na úver.

Čiastková kompetencia 2:

Mať alkane informácie o jednotlivých druhoch spotrebiteľských úverov

- Žiak vie vysvetliť, že peniaze sa dajú požičať vo finančných inštitúciách.
- Uvedie príklady spotrebiteľských úverov a ich poskytovateľov.

- Vysvetlí systém ochrany spotrebiteľa a pri úveroch spotrebiteľom.

Čiastková kompetencia 3:

Vysvetliť spôsob regulácie a dohľadu nad finančnými trhmi

- Vysvetlí, čo môže nastať pri počíčaní si cenných predmetov alebo peňazí.
- Uvedie príklady legálnych a nelegálnych postupov pri vymáhaní dlhov.
- Zhodnotí význam úverovej histórie a budovanie pozitívnej úverovej histórie.

6. Sporenie a investovanie

Celková kompetencia – Aplikácia rôznych investičných stratégií, ktoré sú v súlade s osobnými cieľmi. Čiastková kompetencia 1: Vysvetliť, ako sporenie prispieva k finančnej prosperite

- Žiak je schopný opísať, ako a prečo človek môže sporiť.
- Vie vysvetliť hodnotu a význam „núdzového fondu“.
- Dokáže opísať pozitívne a negatívne stránky sporenia na krátkodobé, strednodobé a dlhodobé ciele.

Čiastková kompetencia 2:

Zhodnotiť investičné alternatívy

- Žiak dokáže uviesť príklad investície, ktorá umožňuje rýchly a jednoduchý prístup k finančným prostriedkom.
- Vie uviesť možnosti voľných finančných prostriedkov (sporenie, produkty so štátnym príspevkom, nehnuteľnosti).
- Vie vyhľadať informácie o právach spotrebiteľov vrátane práva na reklamáciu.
- Dokáže zdôvodniť výber zvoleného produktu pre investovanie voľných finančných prostriedkov.

3. Riadenie rizika a poistenie

Celková kompetencia – používanie primeraných stratégií riadenia rizík.

Čiastková kompetencia 1:

Vysvetliť pojem riziko a pojem poistenie

- Žiak je schopný uviesť príklady rizík, ktorým môžu čeliť jednotlivci a domácnosti.
- Vie vysvetliť podstatu rizika a jeho typy.
- Dokáže opísať spôsoby, akými sa dajú znížiť rôzne druhy rizík alebo ako sa im dá úplne vyhnúť.
- Vysvetlí podstatu a význam poistenia.
- Uvedie aspoň dva druhy poistenia (životné a neživotné).

Čiastková kompetencia 2:

Charakterizovať verejné poistenie a vysvetliť rozdiel medzi verejným a komerčným poistením

- Žiak vysvetlí, prečo a kedy sa ľudia potrebujú poistiť.
- Na jednoduchých príkladoch názorne ukáže, ako poistenie funguje.

- Vie, vysvetliť základný účel verejného poistenia.
- Charakterizuje zdravotné poistenie, sociálne poistenie a v rámci neho predovšetkým nemocenské poistenie, dôchodkové poistenie, úrazové poistenie a poistenie v nezamestnanosti.

Čiastková kompetencia 3:

Charakterizovať komerčné poistenie

- Vie rozoznať hlavné typy poistenia motorových vozidiel.
- Dokáže vysvetliť rozdiel medzi poistením nehnuteľnosti (bytu, domu) a poistením domácnosti (zariadenia).

Ciele vyučovania

- získať schopnosť používať matematiku v svojom budúcom živote,
- rozvíjať logické a kritické myslenie žiaka,
- schopnosť argumentovať a komunikovať a spolupracovať v skupine pri riešení problému,
- pomôcť spoznať matematiku ako súčasť ľudskej kultúry a dôležitý nástroj pre spoločenský pokrok,
- umožniť žiakom, aby získavali nové vedomosti špirálovite a s množstvom propedeutiky, prostredníctvom riešenia úloh s rôznorodým kontextom,
- tvoriť jednoduché hypotézy a skúmali ich pravdivosť,
- vedieť používať rôzne spôsoby reprezentácie matematického obsahu (text, tabuľky, grafy, diagramy),
- rozvíjať schopnosť žiaka orientácie v rovine a priestore,
- napomôcť rozvoju algoritmickeho myslenia žiaka, schopnosti pracovať s návodmi a tvoriť ich,
- rozvíjať schopnosti žiakov používať prostriedky IKT na vyhľadávanie, spracovanie, uloženie a prezentáciu informácií,
- vedieť použiť vhodný softvér na uľahčenie niektorých namáhavých výpočtov alebo postupov a umožniť tak sústredenie sa na podstatu riešeného problému,
- viesť žiakov k získaniu a rozvíjaniu zručností súvisiacich s procesom učenia sa,
- viesť žiakov k aktivite na vyučovaní a k racionálnemu a samostatnému učeniu sa,
- podporovať a upevňovať kladné morálne a vôľové vlastnosti žiakov, ako je samostatnosť, rozhodnosť, vytrvalosť, húževnatosť, sebakritickosť, kritickosť, cieľavedomú seba výchovu a seba vzdelávanie
- vypestovať u žiakov dôveru vo vlastné schopnosti a možnosti,
- naučiť žiakov systematickosti pri riešení úloh

Žiaci sa v škole nemôžu naučiť všetko, čo raz budú v živote potrebovať. Je však dobré, ak získajú základy pre svoje ďalšie vzdelávanie.

Samotný obsah je rozdelený do nasledujúcich učív – *Domácnosť, Ceny, Finančný trh, Finančné produkty, Peniaze, Dane, Stavebníctvo*.

Domácnosť je skutočnému životu každému z nás asi najbližšie. Budeme vychádzať z reálnych faktov a názorov, konkrétnych životných situácií. Žiak rieši otázku osobného rozpočtu, a to z rôznych hľadísk, či už ako individuálneho rozpočtu alebo ako rozpočtu rodiny. Takisto rieši otázku – aké zdroje energie používame? Ponúkame žiakom možnosť porozumieť výhodám a nevýhodám rôznych zdrojov energie alebo osvetlenia, kritériám hodnotenia kvality domácich elektrospotrebičov. Pracujú s porovnaním ekonomických aj ekologických hľadísk, okamžitých i dlhodobých výhod, porovnaním priorít jednotlivých potrieb.

Ceny bezprostredne nadväzuje na problematiku domáceho rozpočtu. Ako spotrebiteľia sme často zraniteľní, keďže nám chýba zručnosť orientovať sa, porovnávať, stanoviť si kritériá, rozlišovať skutočnú a vnútenú potrebu, zisťovať potrebné informácie, uplatňovať svoje spotrebiteľské práva, rozhodovať sa zodpovedne. Preto je potrebné dozvedieť sa čo najviac o problematike a kalkulácii cien.

Finančný trh a Finančné produkty, sú pre laikov zdanlivo príliš vzdialené, a tým pádom aj nezaujímavé. Z hľadiska finančných produktov a služieb je tu však príležitosť zoznámiť sa s rôznymi formami sporenia a ich úročenia. V širších súvislostiach sú to napríklad aj produkty poistenia, kreditná karta, spotrebiteľský úver a pod.

Peniaze. Čo vieme o peniazoch samotných? A čo by sme možno ešte mali vedieť? Cieľom je predstaviť formy, typy, ochranu aj používanie peňazí. Bližšie predstavuje spoločnú európsku menu.

Dane sa používatelia zoznamujú so stále aktuálnou problematikou daní, ich delenia a využitia.

Používanie stavebných prvkov a technológie pri stavbách rodinných domov a ako sa dá pomocou matematických výpočtov dopracovať k efektívnym výsledkom stavby rodinného domu, porovnať technológiu a postupy našich predkov s prvkami používanými v dnešnej vyspelej spoločnosti – to je obsahom učiva *Stavebníctvo*.

Samotný pojem finančná gramotnosť je možné rozdeliť na:

- gramotnosť rozpočtovú (kompetencie nutné pre tvorbu a riadenie osobného/rodinného rozpočtu a zahŕňa aj schopnosť zvládať rôzne finančné problémy)
- gramotnosť cenovú (kompetencie nutné pre porozumenie tvorby cien, trhu),
- gramotnosť peňažnú (kompetencie nutné pre správne narábanie s peniazmi ako takými).

Obsah predmetu/tematiky je nastavený tak, aby bolo možné získané informácie, poznatky okamžite overovať v praktickom, reálnom živote, resp. žiak využíva svoju skúsenosť pri riešení finančných „problémov“. Znamená to teda, že sa žiak stretáva so situáciami, v ktorých nie je matematická/finančná gramotnosť na prvý pohľad viditeľná.

Získané zručnosti (kompetencie) môže žiak využiť i v ďalších predmetoch (fyzika, mediálna výchova...).

V jednotlivých témach sú zaradené aj obsiahnuté prierezové tematiky: Osobnostný a sociálny rozvoj (sebapoznanie a sebapoňatie, sebaorganizácia, psychohygiena, kreativita, kooperácia) a Tvorba projektu a prezentačné zručnosti.

Celý obsah podporuje teda rozvíjanie matematickej kompetencie, informačnej a právnej gramotnosti.

Ciele

Žiak by mal získať schopnosť:

- prostredníctvom definovania osobných životných potrieb dôjsť k poznaniu možností ako tieto potreby uspokojiť a získať určitú životnú úroveň,
- rozpoznať možnosti/nástroje hospodárskeho zabezpečenia rozpočtu domácnosti,
- zapracovať do fiktívneho rozpočtu domácnosti príklady konkrétnych opatrení,
- porovnať skúsenosti získané na modelovom hospodárení so svojimi reálnymi skúsenosťami z osobného života,
- orientovať sa v systéme existencie, obehu a ochrany peňazí,
- logicky a kriticky myslieť,
- argumentovať a komunikovať a spolupracovať pri riešení problému,
- tvoriť jednoduché hypotézy a skúmať ich pravdivosť,
- čítať s porozumením súvislé texty obsahujúce čísla,
- čítať nesúvislé texty obsahujúce tabuľky, grafy a diagramy,
- schopnosť pracovať s návodmi a tvoriť ich,
- používať IKT na vyhľadávanie, spracovanie, uloženie a prezentáciu informácií,
- použitím vhodného softvéru uľahčiť niektoré namáhavé výpočty alebo postupy a umožniť tak sústredenie sa na podstatu riešeného problému, rozvíjanie zručností žiakov súvisiacich s procesom učenia sa, s aktivitou na vyučovaní a s racionálnym a samostatným prístupom k učeniu sa, podporení a k upevňovaniu kladných morálnych a vôľových vlastností žiakov, ako je samostatnosť, rozhodnosť, vytrvalosť, húževnatosť, sebakritickosť, kritickosť, cieľavedomá sebvýchova a sebvzdelávanie, dôvera vo vlastné schopnosti a možnosti, systematickosť pri riešení úloh.

Tematický celok: Finančná matematika

Učivo	Obsahové štandardy	Výkonové štandardy
-------	--------------------	--------------------

<p><i>Domácnosť</i></p>	<p>Žiak pozná</p> <ul style="list-style-type: none"> - domácnosť/rodinu ako základnú ekonomickú jednotku - príjmy/výdavky domácnosti - rozpočet – osobný/rodinný - deficit/prebytok rozpočtu - vplyv rôznych faktorov na potreby - ekonomická istota domácnosti 	<p>Žiak</p> <ul style="list-style-type: none"> - vyhľadal z dostupných materiálov konkrétne údaje o výške príjmov a výdavkov v jednotlivých položkách rozpočtu fiktívnej/vlastnej domácnosti - rozlišoval položky príjmu a výdavkov - rozlišoval pravidelné a nepravidelné príjmy a výdavky - zostavil návrh položiek rozpočtu, pričom zvažoval finančné riziko - vytvoril návrh na zabezpečenie zvýšených nákladov, hľadal finančné rezervy, upravoval rozpočet - analyzoval aktuálny stav rozpočtu domácnosti, logicky odvodzoval úsporné opatrenia - kriticky posudzoval vplyvy, ktoré ovplyvňujú jeho potreby a spôsob ich napĺňania
--------------------------------	--	--

<p><i>Cena</i></p>	<p>Žiak pozná</p> <ul style="list-style-type: none"> - vzťah cena – rozpočet domácnosti - ponuka/dopyt - cenová regulácia - cenové triky - inflácia 	<p>Žiak</p> <ul style="list-style-type: none"> - objasní vplyv ponuky a dopytu na tvorbu ceny a jej zmeny - na príklade ukáže tvorbu ceny ako súčet nákladov, zisku a DPH - zodpovedne sa rozhodoval pri výbere služieb, stanovil si kritériá výberu, zvažoval a porovnával možnosti riešenia - rozpoznal bežné cenové triky a klamlivé ponuky - diskutoval o význame pojmov zodpovedný spotrebiteľ, hodnota a cena vecí - vysvetlil podstatu tvorby ceny a vplyvy, ktoré na tvorbu ceny pôsobia - vysvetlil dôsledky inflácie na konkrétnych príkladoch, vplyv na reálnu hodnotu peňazí - získané poznatky preniesol do svojho skutočného života
--------------------	---	--

Učivo	Obsahové štandardy	Výkonové štandardy
<i>Finančný trh</i>	<p>Žiak pozná</p> <ul style="list-style-type: none"> - inštitúcie pôsobiace na finančnom trhu - banky - úver/úrok - zodpovednosť pri investovaní /výbere produktu 	<p>Žiak</p> <ul style="list-style-type: none"> - vysvetlil vlastnými slovami dôvody existencie centrálnej banky a jej funkcie - orientoval sa v existujúcich inštitúciách pôsobiacich na trhu a pomenoval vlastnými slovami rozdiely medzi nimi - analyzoval/ vyhodnocoval konkrétne príklady finančného rozhodovania/finančnej situácie, zaujímal k nim stanovisko, svoje tvrdenia dokázal vysvetliť a obhájiť - získané poznatky preniesol do svojho skutočného života
<i>Finančné produkty</i>	<p>Žiak pozná</p> <ul style="list-style-type: none"> - jednotlivé druhy finančných produktov na investovanie a na získanie prostriedkov - poisťovníctvo 	<p>Žiak</p> <ul style="list-style-type: none"> - orientoval sa v existujúcich finančných produktoch na trhu a pomenoval vlastnými slovami rozdiely medzi nimi - rozoznal finančné produkty vhodné pre vytváranie úspor - posúdil mieru osobných investícií do svojho zdravia, možné budúce finančné dôsledky súčasného životného štýlu - vysvetlil podstatu investovania do vlastného bývania - zodpovedne sa rozhodoval pri výbere služieb, stanovil si kritériá výberu, zvažoval a porovnával možnosti riešenia - analyzoval/ vyhodnocoval konkrétne príklady finančného rozhodovania/finančnej situácie, zaujímal k nim stanovisko, svoje tvrdenia dokázal vysvetliť a obhájiť - získané poznatky preniesol do svojho skutočného života

Učivo	Obsahové štandardy	Výkonové štandardy
<i>Peniaze</i>	<p>Žiak pozná</p> <ul style="list-style-type: none"> - hotovostnú a bezhotovostnú formu peňazí - spôsoby platenia - banku ako správcu peňazí 	<p>Žiak</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozpoznal aspoň jeden ochranný znak bankoviek, vysvetlil zmysel ochrany bankoviek - uviedol funkcie platobných kariet - vysvetlil základné pravidlá bezpečného používania platobných kariet a riziko ich zneužitia - posúdil výhody bezhotovostných platieb - zistil menu určité krajiny a jej kurz - vyjadril svoj postoj k peniazom a k rôznym tvrdeniam o peniazoch - získané poznatky preniesol do svojho skutočného život
<i>Dane</i>	<p>Žiak pozná</p> <ul style="list-style-type: none"> - pojmy subjekt dane, predmet dane, základ dane, sadzba dane - pozná základné rozdelenie daní - postup pri výpočte dane z príjmu FO - daň z príjmu PO - DPH - odvody do SP a zdravotnej poisťovne 	<p>Žiak</p> <ul style="list-style-type: none"> - prakticky preukázal poznanie a porozumenie rozdelenia daní podľa rôznych kritérií - vedel vypočítať daň z pridanej hodnoty - poznal pojem základ dane ako rozdiel zdaniteľných príjmov a daňových výdavkov - vedel vysvetliť pojem daňový bonus - vedel porovnať dane v našej krajine s daňami niektorých iných krajinách

Učivo	Obsahové štandardy	Výkonové štandardy
<i>Stavebníctvo</i>	<p>Žiak pozná</p> <ul style="list-style-type: none"> - základné pojmy - reálne náklady jednotlivých položiek pri stavbe domu - základný postup pri stavbe jednotlivých častí domu - postup výpočtu skutočných rozmerov podľa mierky mapy a plánu 	<p>Žiak</p> <ul style="list-style-type: none"> - opísal jednotlivé pojmy využívajúce sa v stavebníctve a pozná ich použitie - vedel vypočítať spotrebu materiálov na základy domu, pri murovaní múrov a stavbe strechy - vedel vypočítať obvody jednotlivých častí domu - vedel vypočítať obsahy plôch - vedel vypočítať objemy materiálov potrebných na stavbu - vedel vyhľadať druhy podobných alternatívnych druhov materiálov - vedel z mierky mapy zistiť skutočné rozmery domu - vedel pracovať s meracím pásmom

Tematický celok: Eko matematika

Učivo	Obsahové štandardy	Výkonové štandardy
<i>Príroda a my</i>	<p>Žiak pozná</p> <ul style="list-style-type: none"> - základné pojmy z biológie, ekológie, geografie - reálne náklady jednotlivých zložiek pri prevádzke domu - postup výpočtu skutočných nákladov 	<p>Žiak</p> <ul style="list-style-type: none"> - dokáže prepájať vedomosti z ekológie s matematikou - z textu, tabuľky, grafu a diagram vyhľadá informácie a použije správny matematický postup, aby odpovedal na zadanú otázku - pozná matematické operácie s prirodzenými, desatinnými a racionálnymi číslami - vie vypočítať percentá a promile - využíva pri výpočtoch správne jednotky

Tematický celok: Praktická matematika

Učivo	Obsahové štandardy	Výkonové štandardy
<i>Dovolenka</i>	<p>Žiak pozná</p> <ul style="list-style-type: none"> - základné pojmy geografie a matematiky - reálne náklady jednotlivých položiek pri dovolenke - základný postup pri plánovaní si dovolenky 	<p>Žiak</p> <ul style="list-style-type: none"> - dokáže prepájať vedomosti z geografie s matematikou - z textu, tabuľky, grafu a diagram vyhladá informácie a použije správny matematický postup, aby odpovedal na zadanú otázku - pozná matematické operácie s prirodzenými, desatinnými a racionálnymi číslami - vie vypočítať prevýšenie terénu pomocou percent a promile - vie pracovať s mierkou mapy a plánu – vypočítať skutočnú vzdialenosť - vie využívať internet na vyhľadávanie informácií - využíva pri výpočtoch správne jednotky
<i>Nákupy</i>	<p>Žiak pozná</p> <ul style="list-style-type: none"> - základné pojmy - DPH - zľava, zdraženie - percentá 	<p>Žiak</p> <ul style="list-style-type: none"> - dokáže prepájať vedomosti z matematiky s realitou - z textu, tabuľky, grafu a diagram vyhladá informácie a použije správny matematický postup, aby odpovedal na zadanú otázku - pozná matematické operácie s prirodzenými, desatinnými a racionálnymi číslami - vie vypočítať DPH - vie pracovať s informáciami o zľave a zdražení tovaru - vie využívať internet na vyhľadávanie informácií - využíva pri výpočtoch správne jednotky
<i>Varenie</i>	<p>Žiak pozná</p> <ul style="list-style-type: none"> - základné pojmy z gastronómie - základné jednotky hmotnosti - základné jednotky 	<p>Žiak</p> <ul style="list-style-type: none"> - dokáže prepájať vedomosti z gastronómie s matematikou - z textu, tabuľky, grafu a diagram vyhladá informácie a použije správny matematický postup, aby odpovedal na zadanú otázku

	objemu – priamu úmeru	<ul style="list-style-type: none"> - pozná matematické operácie s prirodzenými, desatinnými a racionálnymi číslami - vie vypočítať správny podiel surovín na daný počet stravníkov - vie pracovať s informáciami o surovinách - vie využívať internet na vyhľadávanie informácií - využíva pri výpočtoch správne jednotky
--	--------------------------	--

Kompetencie

Kompetencia k celoživotnému učeniu sa

- uvedomuje si potrebu svojho autonómneho učenia sa ako prostriedku sebarealizácie a osobného rozvoja,
- dokáže reflektovať proces vlastného učenia sa a myslenia pri získavaní a spracovávaní nových poznatkov a informácií a uplatňuje rôzne stratégie učenia sa,
- dokáže kriticky zhodnotiť informácie a ich zdroj, tvorivo ich spracovať a prakticky využívať,
- kriticky hodnotí svoj pokrok, prijíma spätnú väzbu a uvedomuje si svoje ďalšie rozvojové možnosti.

Sociálne komunikačné kompetencie

- dokáže využívať všetky dostupné formy komunikácie pri spracovávaní a vyjadrovaní informácií rôzneho typu, má adekvátny ústny a písomný prejav zodpovedajúci situácii a účelu komunikácie,
- efektívne využíva dostupné informačno-komunikačné technológie,
- vie prezentovať sám seba a výsledky svojej práce na verejnosti, používa odborný jazyk,
- chápe význam a uplatňuje formy takých komunikačných spôsobilostí, ktoré sú základom efektívnej spolupráce, založenej na vzájomnom rešpektovaní práv a povinností a na prevzatí osobnej zodpovednosti.

Kompetencia uplatňovať základ matematického myslenia oblasti vedy a techniky

- používa matematické myslenie v bežných situáciách,
- používa matematické modely logického a priestorového myslenia (vzorce, modely, štatistika, diagramy, grafy, tabuľky),

- používa základy prírodovednej gramotnosti, ktorá mu umožní podložené úsudky, pričom vie použiť získané operačné vedomosti na riešenie problémov, myslenia a prezentácie
- myslenie na riešenie praktických problémov v každodenných.

Kompetencia v oblasti informačných a komunikačných technológií

- má osvojené základné zručnosti v oblasti IKT ako predpoklad ďalšieho rozvoja, dokáže využívať IKT pri vzdelávaní.

Kompetencia riešiť problémy

- uplatňuje pri riešení problémov vhodné metódy založené na analyticko-kritickom a tvorivom myslení,
- je otvorený (pri riešení problémov) získavaniu a využívaniu rôznych, aj inováčných postupov,
- formuluje argumenty a dôkazy na obhájenie svojich výsledkov,
- dokáže spoznávať pri jednotlivých riešeniach ich klady i zápory a uvedomuje si aj potrebu zvažovať úroveň ich rizika,
- má predpoklady na konštruktívne a kooperatívne riešenie konfliktov.

Kompetencie občianske

- vyvážene chápe svoje osobné záujmy v spojení so záujmami širšej skupiny, spoločnosti,
- uvedomuje si svoje práva v kontexte so zodpovedným prístupom k svojim povinnostiam, prispieva k naplneniu práv iných,
- je otvorený kultúrnej a etnickej rôznorodosti.

Kompetencie sociálne a personálne

- dokáže na primeranej úrovni reflektovať vlastnú identitu a budovať si vlastnú samostatnosť/ nezávislosť ako člen celku,
- vie si svoje ciele a priority stanoviť v súlade so svojimi reálnymi schopnosťami, záujmami a potrebami,
- osvojil si základné postupy efektívnej spolupráce v skupine - uvedomuje si svoju zodpovednosť v tíme, kde dokáže tvorivo prispievať k dosahovaniu spoločných cieľov.

Kompetencie pracovné

- dokáže si stanoviť ciele s ohľadom na svoje profesijné záujmy, kriticky hodnotí

- svoje výsledky a aktívne pristupuje k uskutočneniu svojich cieľov,
- je flexibilný a schopný prijať a zvládať inovatívne zmeny,
  - chápe princípy podnikania a zvažuje svoje predpoklady pri jeho budúcom plánovaní.

Kompetencie smerujúce k iniciatívnosti a podnikavosti

- dokáže inovovať zaužívané postupy pri riešení úloh, plánovať a riadiť nové projekty so zámerom dosiahnuť ciele, a to nielen v práci, ale aj v každodennom živote.

Kompetencie vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry

- pozná pravidlá spoločenského kontaktu (etiketu),
- správa sa kultivovane, primerane okolnostiam a situáciám,
- je tolerantný a empatický k prejavom iných kultúr.

Metódy a formy práce

Hravá matematika ako predmet má svoje špecifiká a odlišnosti, práve preto tu budeme uplatňovať rôzne inovatívne metódy vyučovania. Našou snahou je, aby mali žiaci radosť z učenia, jednoduchšie si učivo zapamätali, boli viac aktívni na hodinách a prakticky si vyskúšali preberané učivo. Vzdelávanie je orientované na rozvíjanie zručností pre uplatnenie v živote, a preto by malo byť úzko previazané s každodenným životom. Budeme využívať aktivity, ktoré umožňujú relatívne autentický zážitok situácie a vedú k osvojeniu stratégií zodpovedného rozhodovania. V prevažnej miere bude využívaná heuristická metóda (metóda riešenia problémov a situačné metódy). Býva často charakterizovaná ako metóda učenia objavovaním. Žiakom nepredkladáme hotové fakty alebo výsledky, ale podnecujeme ich, aby sami hľadali riešenia.

Motivačné metódy

- motivačné rozprávanie (citové približovanie obsahu učenia),
- motivačný rozhovor (aktivizovanie poznatkov a skúseností žiakov),
- motivačný problém (upútanie pozornosti prostredníctvom nastoleného problému),
- motivačnú demonštráciu (vzbudenie záujmu pomocou ukážky).

Aktivizujúce metódy

- diskusia (vzájomná výmena názorov, uvádzanie argumentov, zdôvodňovaní za účelom riešenia daného problému),

- situačná metóda (riešenie problémového prípadu reálnej situácie so stretom záujmov),
- inscenačná metóda (sociálne učenie v modelovej predvádzanej situácii, pri ktorej sú žiaci aktérmi danej situácie),
- didaktické hry (seberealizačné aktivity na uplatnenie záujmov a spontánnosti),
- kooperatívne vyučovanie (forma skupinového vyučovania založená na vzájomnej závislosti členov heterogénnej skupiny).

Expozičné metódy

- rozprávanie (vyjadrovanie skúseností a aktívne počúvanie),
- vysvetľovanie (logické systematické sprostredkovanie učiva),
- rozhovor (verbálna komunikácia formou otázok a odpovedí na vyjadrenie faktov, konvergentných a divergentných otázok, otázok na pozorovanie, posúdenie situácie, hodnotenie javov, rozhodovanie) beseda (riešenie aktuálnych otázok celým kolektívom),
- demonštračná metóda (demonštrácia obrazov, modelov),
- pozorovanie (cielené systematické vnímanie objektov a procesov),
- manipulácia s predmetmi (praktické činnosti, experimentovanie, pokusy, didaktická hra),
- inštruktáž (vizuálne a auditívne podnety k praktickej činnosti, vedenie žiakov k chápaniu slovnému a písomnému návodu).

Problémové metódy

- heuristická metóda (učenie sa riešením problémov založenom na vymedzení a rozборе problému, tvorbe a výbere možných riešení a vlastnom riešení),
- projektová metóda (riešenie projektu, komplexná praktická úloha, problém, téma, ktorej riešenie teoretickou aj praktickou činnosťou vedie k vytvoreniu určitého produktu),
- brainstorming (burza nápadov).

Fixačné metódy

- metódy opakovania a precvičovania, (ústne a písomné opakovanie, opakovanie s využitím učebnice a inej literatúry, domáce úlohy).

Diagnostické metódy

- pozorovanie a ústne skúšanie,
- písomné skúšanie (testy, domáce úlohy, projekty, krátke písomné práce, ktoré sa

zaradujú spravidla na začiatok vyučovacej hodiny).

Formy

- vyučovacia hodina (základného, motivačného, expozičného, fixačného, aplikačného, diagnostického typu),
- praktické aktivity a experimentovanie,
- samostatná práca žiakov,
- práca vo dvojiciach,
- skupinová práca,
- kooperatívne vyučovanie (forma skupinového, závislosti členov heterogénnej skupiny),
- prácu s knihou a textom (čítanie s porozumením, spracovanie textových informácií, využívanie techniky triedenia, učenie sa z textu, orientácia v štruktúre textu, vyhľadávanie, podstatných informácií),
- samostatné učenie prostredníctvom informačnej a komunikačnej technológie a experimentovanie (samostatné hľadanie, skúšanie, objavovanie).

Pre **metódy** vyučovania by malo všeobecne platiť:

- **Názornosť.** Sprístupňované informácie by mali byť názorné, dobre viditeľné a mali by sa opierať o vedomosti žiakov.
To platí pre písanie na tabuľu, pre vytváranie prezentácií, výučbových schém.
- **Jednoduchosť.** Jednotlivé témy by mali nadväzovať na znalosti, skúsenosti žiakov. Pojmy používané vo vyučovaní by mali žiaci poznať a mali by rozumieť ich významu.
- **Aktivita žiakov.** Žiaci by mali na hodinách sami aktívne vystupovať, skúšať si uvádzané situácie a diskutovať.
- **Tempo hodiny.** Hodina by mala byť dynamická, ale s ohľadom na porozumenie preberaných súvislostí. To platí ako pre celú triedu, tak i pre jednotlivcov.
- **Zmysluplnosť.** Žiaci by mali vidieť zmysel v tom, čo sa učia. Mali by si uvedomovať, prečo je matematická a finančná gramotnosť dôležitá.
- **Využitelnosť.** Využitelnosť sa týka najmä informácií, ktoré žiaci v rámci vzdelávania získavajú. Tieto informácie by mali byť prakticky využiteľné, čo súčasne vedie k lepšiemu zapamätaniu.

- **Dôležitosť.** Nie všetky informácie sú pre žiakov dôležité. Preto by sa mali naučiť rozpoznávať, ktoré informácie by si mali vo vlastnom záujme osvojiť.

Inscenačné metódy založené na simulácii a hraní rolí sú jednou z možností, ako žiakov vtiahnuť do problematiky. Je možné tak rozvíjať stratégie, ale zároveň nepracovať s citlivými údajmi. Aj z tohto dôvodu majú tieto metódy vo vzdelávaní široké uplatnenie. Umožňujú hlbšie porozumenie vzdelávaciemu obsahu, ale sú vhodné najmä pre rozvoj sociálnych zručností, kedy sa žiaci učia rozhodovať. Žiaci sa správajú tak, ako to vyžaduje ich rola, vcitujú sa do situácie. Hrať rolu v prevažnej miere dospelých je pre žiakov motivujúce a zábavné. Tým, že žiaci predstierajú inú osobu, môžu problém preskúmať z iného uhla pohľadu. Inscenačné metódy sú vhodné aj pre nácvik asertívnej komunikácie.

Pokročilú úroveň simulácie predstavujú fiktívne firmy, ktoré spolu obchodujú podľa bežných pravidiel, ale používajú fiktívne peniaze. Je potrebné vybrať vhodné situácie, vymedziť učebné ciele, pripraviť vhodné pomôcky a potreby pre prácu, stanoviť roly účastníkov situácie. Bližšie charakterizovať osoby a opísať situáciu, v ktorej sa nachádzajú. Vyhradiť priestor pre predvedenie situácií. Táto metóda vedie žiakov k hľadaniu alternatívnych riešení. Komentujú spoločne inscenácie, analyzujú príčiny a dôsledky predvedených situácií.

Diskusie a diskusné hry. Žiaci môžu byť rozdelení i na skupiny obhajujúce určitý názor či postoj alebo môže ísť o diskusiu žiakov a učiteľa.

Žiaci by sa mali na diskusiu vopred pripraviť, nájsť si argumenty a podklady pre svoje tvrdenia. Diskusné hry precvičujú schopnosť komunikácie, vyjednávania a dosahovania súhlasu, formulácie názoru a pocitu, načúvania, vcitovania sa. Slúžia aj k ujasňovaniu a formovaniu hodnôt a postojov, zamysleniu sa nad novými problémami. Na dosiahnutie týchto cieľov však nestačí predložiť zaujímavú tému a nechať skupinu, aby ju neorganizovane riešila. Je potrebné stanoviť pravidlá diskusie a kontrolovať ich dodržiavanie.

Brainstorming – predstavuje skupinovú techniku zameranú na získanie čo najväčšieho množstva nápadov na danú tému. Je založená na skupinovom výkone. Princíp spočíva v tom, že členovia skupiny sú schopní vyprodukovať oveľa viac nápadov, ako by vymysleli jednotlivo. Pri brainstormingu je nutné dodržiavať pravidlá, najmä to, že zverejnené nápady nebudú nikým komentované ani hodnotené. I ten zdanlivo najbláznivejší nápad môže totiž niekoho ďalšieho inšpirovať. Pri brainstormingu ide predovšetkým o získanie kvantity

nápadov. Môže mať rôzne variant, napr. neštruktúrovaný brainstorming, štruktúrovaný brainstorming, voľné písanie, kmene a korene, kocka.

Myšlienková (mentálna) mapa – predstavuje graficky usporiadaný text (prípadne doplnený obrázkami) s vyznačenými súvislosťami. Využíva sa na zapamätanie, na učenie, na grafické zobrazenie alebo na riešenie problémov. Zvyčajne sa začína hlavným námetom uprostred papiera (tabule) a kreatívnym využitím rôznych obrázkov, kódov, symbolov i farieb je vytvorená myšlienková (mentálna mapa).

Ice breaker (prelomenie ľadov, ľadolamka) sa zaraďuje na začiatok hodiny, pred úvodný informačný blok. Poskytuje priestor na bližšie vzájomné zoznámenie. Slúži k prelomeniu ľadov, k prekonaniu začiatkových formálnych bariér, k odpútaniu účastníkov od problémov každodenného života, na naladenie sa na program a na navodenie neformálnej priateľskej atmosféry. Vhodný je tiež vtip alebo krátky príbeh.

Doplňovačky, osemsmerovky – tvoria metodický základ, ktorý je jednoduchý a časovo nenáročný. Ide o rýchle cvičenia, pomocou ktorých si žiaci zopakujú to podstatné z preberanej látky. Niekedy môžu slúžiť aj ako motivácia. Učebnú metódu zvolí vyučujúci v závislosti od preberaného učiva. Pri niektorých témach je vhodnejší tradičný frontálny výklad spojený so záverečným zopakovaním, pri iných aktivizujúce metódy.

Didaktické hry predstavujú ďalšiu možnosť, ako v praxi realizovať alebo spestriť vzdelávanie. Medzi didaktické hry môžeme zaradiť aj klasické skupinové hry alebo strategické hry, ktoré sú spracované ako doskové hry, prípadne počítačové aplikácie. Môžu plniť funkciu motivačnú i upevňovaciu. Prostredníctvom didaktických hier je možné so žiakmi riešiť aj zložité učebné problémy. Zbierať skúsenosti s hraním didaktických hier. Čerpať námety z odborných publikácií. Získať osobnú skúsenosť s hraním týchto hier. Vyskúšať didaktické hry na vyučovaní.

Vyskúšať hru napr. Platí, platí,..., Pravda a loť, Deľba práce, Hra na poisťovňu, Staroveké a stredoveké trhovisko, Behové učenie, Hospodárenie v rodine, Trh s jablkami, PixWords. Využívať rôzne dostupné aplikácie s finančnou tematikou.

Praktickou doplňujúcou súčasťou vzdelávania sú rôzne programy a projekty, ktoré ponúkajú organizácie školám.

Kooperatívne učenie – prínosom je aktivizácia žiakov, rozvíjanie komunikácie, vzájomné obohacovanie sa posilňovanie sociálneho rozvoja žiakov. Výučbe nedominuje interakcia medzi učiteľom a žiakom, výrazne je posilnená vzájomná interakcia medzi žiakmi, pretože sú členovia skupiny pri práci na sebe závislí. Učia sa tak prekonávať súťaživosť v prospech spolupráce a tolerance. Žiaci si môžu odovzdávať skúsenosti, môžu sa od seba navzájom učiť a môžu tak prirodzene formovať svoje názory a postoje v skupine vrstovníkov. Práca v skupine umožňuje každému zapojiť sa podľa svojich možností a schopností, dáva možnosť vyniknúť a uplatniť vedomosti či prednosti, ktoré ostatní nemajú. Delia sa o skúsenosti zo svojej rodiny, aplikujú rôzne stratégie, ale tiež si uvedomujú, že každý má iný prístup k problému. Kooperatívne učenie je ako alternatíva k frontálnemu vyučovaniu. Žiakov delíme do homogénnych alebo nehomogénnych skupín. Zadávame zložitejšie, problémové úlohy, ktoré majú viac možností riešenia. Umožňuje záverečnú prezentáciu a reflexiu skupinovej práce.

Projektové učenie – vnáša do vyučovania poznanie, viac reality a samostatného hľadania informácií, tak isto pomáha u žiakov vytvárať potrebné životné kompetencie. Ide o spoločné premýšľanie, diskusiu či spoločné riešenie, ktoré vedie k uskutočneniu cieľa. Žiaci pracujú v skupine, čo podporuje ich spoluprácu. Využívajú pri tom dostupné zdroje, pri ktorých sa učia rozlišovať vierohodnosť. Je možné využívať knižnicu, internetové zdroje, odbornú literatúru, noviny a časopisy. Je potrebná úvodná motivácia, pri ktorej sú stanovené základné otázky, vymedzené ciele a úlohy projektu, dohodnuté pravidlá. Potom nasleduje skupinová práca z informáciami a na záver sú prezentované závery, porovnávajú sa výsledky a hľadajú sa súvislosti.

Naše stratégie

Na rozvíjanie komunikatívnych a sociálnych interakčných spôsobilostí:

- sprostredkovať informácie vhodným spôsobom tak, aby každý každému porozumel,
- správne interpretive získané fakty, vyvodzovať z nich závery a dôsledky.

Na vytváranie schopnosti riešiť problémy:

- vyjadriť alebo formulovať (jednoznačne) problém, ktorý sa objaví pri vzdelávaní,

- spolupracovať pri riešení problémov s inými ľuďmi.

Na rozvíjanie spôsobilosti využívať informačné technológie:

- zhromažďovať, triediť, posudzovať a využívať informácie, ktoré by mohli prispieť k riešeniu daného problému, alebo osvojiť si nové poznatky,
- vedieť sformulovať problém, získať informácie zo všetkých dostupných zdrojov, hľadať optimálne riešenie, sformulovať svoj názor ústne i písomne, diskutovať o ňom, vedieť vyvodiť závery.

Didaktické zásady

Didaktické zásady sú požiadavky, ktorými sa má riadiť vyučovacia činnosť učiteľa, učebná činnosť žiaka, výber učiva, metód, foriem

i materiálnych prostriedkov výučby, aby sa čo najefektívnejšie dosiahli ciele výučby.

Didaktické zásady sú najvšeobecnejšie a najdôležitejšie požiadavky, ktoré v súlade a cieľmi a zákonitosťami vyučovacieho procesu určujú jeho charakter, usmerňujú jeho vznik, priebeh a výsledky. Pri vyučovaní matematiky budú dodržiavané tieto didaktické zásady:

zásada vytvorenia optimálnych podmienok pre vyučovací proces:

- dostatok kvalitnej študijnej literatúry
- učebné pomôcky
- didaktická technika
- pozitívny vzťah medzi učiteľom a žiakmi – demokracia, humanizmus, pedagogický optimizmus, dôvera, úcta, primeraná náročnosť na žiakov, priaznivá klíma, priestor pre samostatnosť, tvorivosť.

zásada primeranosti a individuálneho prístupu:

- ciele, učivo, metódy, organizačné formy a materiálne prostriedky má zodpovedať reálnym učebným možnostiam žiakov, psychologickým zákonitosťami ich rozvoja, ich aktuálnym vedomostiam, zručnostiam, schopnostiam a záujmom – ich celkovej pripravenosti na učenie
- rešpektovanie individuálnych osobitostí žiakov – odlišný stupeň intelektuálnej, vôľovej i citovej sféry, temperament, schopnosti, zdravotný

stav, záujmy, usilovnosť, aktuálny stav vedomostí a zručností.

zásada vedeckosti:

- osvojenie poznatkov, ktoré sú nezvratne dokázané súčasnou vedou
- učivo má zodpovedať súčasnému stupňu rozvoja vedy a techniky
- výber učiva, výber vedecky správnych pojmov, zákonov, teórií a postupov, ktoré si majú žiaci osvojiť
- pri realizácii výučby uplatňovať vedecké zákony
- rozvoj samostatnosti, tvorivosti a aktivity žiakov, čo im umožní hľadať a objavovať nové poznatky

zásada spojenia školy so životom, teórie s praxou:

- spojenie teoretických poznatkov s efektívnou prípravou pre život a na výkon povolania
- teoretické poznatky spájať s riešením praktických úloh
- osvojovanie poznatkov je najefektívnejšie ak sa poznatky osvojujú v systematickom poriadku tak, že jeden vyplýva z druhého – vytvárajú určitý systém
- poznanie praktického významu a užitočnosti učiva zvyšuje záujem žiakov o učenie
- pri každom dôležitom prvku učiva (pojme, zákone, princípe,...) uvádzať presvedčivé príklady ilustrujúce jeho využitie v priemysle, v poľnohospodárstve, v ekonomike atď.

zásada názornosti:

- používanie názorných učebných pomôcok, didaktickej techniky, aby si žiaci vytvárali správne a presné predstavy a obrazy o jednotlivých predmetoch a javoch
- manipulácia žiakov s reáliami, modelmi – zapájanie rôznych zmyslov
- umožní posudzovať funkcie jednotlivých prvkov i celku, rozlíšiť hlavné časti, posúdiť dôsledky nesprávnej funkcie niektorého prvku, získať cit pre vzťahy medzi prvkami.
- tvorí základ pre utváranie modelov, zjednodušených schematických zobrazení a diagramov a neskôr pre vytváranie teórie
- spĺňa tieto didaktické funkcie:
- predstavuje zdroj informácií pre žiakov
- uľahčuje pochopiť abstraktné prvky učiva
- zvyšuje záujem žiakov, ich motiváciu, podporuje ich pozornosť

- prispieva k rozvoju myslenia

zásada motivácie, uvedomelosti a aktivity:

- vyjadruje požiadavku, aby vedomosti a zručnosti žiakov boli výsledkom ich vlastného premýšľania, ich aktívnej činnosti riadenej učiteľom
- žiak musí byť vo vyučovacom procese motivovaný a aktívny
- treba dosiahnuť, aby žiak poznatky hľadal, objavoval samostatnou, aktívnou, uvedomelou a tvorivou učebno-poznávacou činnosťou, pri riadiacej a usmerňujúcej úlohe učiteľa
- dôležitá je správna motivácia
- rozvíjanie aktivity žiakov pomocou vhodných vyučovacích metód
- žiaci nemôžu byť aktívni, ak nechápu prebrané učivo a naopak žiaci nemôžu chápať učivo ak nie sú aktívni.

zásada sústavnosti a postupnosti:

- učivo má tvoriť logický systém, kde vedomosti a zručnosti na seba nadväzujú, jedna z druhej vyplývajú
- učivo si žiaci osvojujú postupne, a to od ľahšieho k ťažšiemu, od jednoduchého k zložitejšiemu, od blízkeho k vzdialenému
- žiaci sa majú učiť sústavne, pravidelne, systematicky, lebo mozog pracuje efektívnejšie, ak je zaťažovaný menšími dávkami, ale sústavne, pravidelne.

zásada trvácnosti a operatívnosti výsledkov vyučovacieho procesu:

- trvácnosť a operatívnosť (praktická použiteľnosť) výsledkov vyučovacieho procesu je jedným z najvýznamnejších kritérií jeho efektívnosti.
- cieľom nie je nemenné uchovanie množstva často izolovaných a nepoužiteľných poznatkov, ale vytváranie a rozvíjanie ich dynamickej sústavy
- trváce má byť to, čo žiak potrebuje pre život, pre to, aby mohol tvorivo a efektívne vykonávať svoje povolanie, aktívne sa zúčastňovať na spoločenskom živote, aby sa mohol permanentne vzdelávať a zdokonaľovať
- trváce a operatívne výsledky:
  - dlho sa uchovávajú v pamäti
  - vybavujú sa v slovách alebo v činoch bez väčšieho úsilia
  - umožňujú riešenie rozličných praktických alebo teoretických úloh

- trvácnosť a operatívnosť možno dosiahnuť najmä:
  - motiváciou žiakov
  - usporiadaním učiva do systému, ktorý má logickú štruktúru
  - chápaním osvojovaného učiva, samostatnou, aktívnou a tvorivou prácou pri jeho osvojovaní
  - zabezpečením vnútornej spätnej väzby a sebakontrolou
  - zapojením viacerých zmyslov do poznávacích procesov

Názov celku 8. ročník	Stratégia vyučovania		
	Metódy	Postupy	Formy práce
Finančná matematika	motivačné metódy, didaktická hra, metóda riešenia úloh	logické postupy učenia: analýza, syntéza	frontálne, individuálne a skupinové
Praktická matematika	metóda výkladu, fixačné metódy, motivačné metódy, metóda riešenia úloh	logické postupy učenia: indukcia, dedukcia, analýza, syntéza,	formy zamerané na praktickú
Eko matematika	metóda výkladu, aktualizácie obsahu učiva, vysvetľovanie, rozhovor, motivačné metódy	logické postupy učenia: analýza, syntéza, indukcia, dedukcia	frontálne, individuálne a skupinové vyučovanie
Hravá geometria	metóda výkladu, fixačné metódy, motivačné metódy, metóda riešenia úloh, metódy priameho prenosu poznatkov	logické postupy učenia: analýza, syntéza, indukcia, dedukcia	formy zamerané na praktickú činnosť,
Zaujímavá matematika	vysvetľovanie, rozhovor, motivačné metódy, metóda riešenia úloh	logické postupy učenia: analýza, syntéza, indukcia, dedukcia	frontálne vyučovanie, skupinové vyučovanie

- aktívnym opakovaním rozličnými spôsobmi – aplikáciou, spájaním osvojeného učiva s inými problémami

Názov celku 9. ročník	Stratégia vyučovania		
	Metódy	Postupy	Formy práce
Finančná matematika	motivačné metódy, didaktická hra,	logické postupy učenia: analýza, syntéza	frontálne, individuálne a skupinové vyučovanie

Praktická matematika	metóda výkladu, fixačné metódy, motivačné metódy, metóda riešenia úloh	logické postupy učenia: indukcia, dedukcia, analýza, syntéza,	formy zamerané na praktickú činnosť, aktivizujúce formy, frontálne, individuálne a skupinové vyučovanie
Eko matematika	metóda výkladu, aktualizácie obsahu učiva, vysvetľovanie, rozhovor, motivačné metódy	logické postupy učenia: analýza, syntéza, indukcia, dedukcia	frontálne, individuálne a skupinové vyučovanie

Realizujeme vzdelávanie pomocou IKT. Používame vo výučbe počítače, tablety, interaktívnu tabuľu.

Použité zdroje:

Národný štandard finančnej gramotnosti verzia 1. 1, účinnosť od 1. septembra 2014, Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky, Ministerstvo financií Slovenskej republiky

Národný štandard finančnej gramotnosti verzia 1. 2, účinnosť od 1. septembra 2017, Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky, Ministerstvo financií Slovenskej republiky

Slovník základných pojmov Národného štandardu finančnej gramotnosti verzia 1. 1, príloha 3, Metodika pre zapracovanie a aplikáciu tém finančnej gramotnosti do školských vzdelávacích programov základných škôl a stredných škôl, Bratislava 22. august 2014.

Rozvoj matematickej gramotnosti a finančnej gramotnosti na 2. stupni základných škôl, Mgr. Martina Vöpy, Bratislava 2013

Zbierka úloh z finančnej gramotnosti, NÚCEM, Bratislava 2013

Matematika je úžasná!, Thomas Canavan, Svojtka 2016 Matematické cítenie, Jo Boalerová, Tatran 2016

Úlohy na rozvíjanie matematickej gramotnosti žiakov 1. stupňa základných škôl, Bálint Ľ., Kuzma J., Príroda 2009

Úlohy na rozvíjanie matematickej gramotnosti žiakov 2. stupňa základných škôl, Bálint Ľ., Kuzma J., Príroda 2008

Matematika pre život – Zbierka úloh na rozvoj matematickej gramotnosti žiakov, Katedra matematickej edukácie, Pedagogická fakulta PU Prešov

Užitočná matematika – Čo má vedieť Pilot Jumbo-Jetu – Clemsonová W. a kolektív, Fragment 2007
Užitočná matematika – Čo má vedieť Pilot Formuly 1 – Clemsonová W. a kolektív, Fragment 2007

Matematika ako neoddeliteľná súčasť ekonomiky a stavebníctva, učebné texty a zbierka príkladov, Inovativnosťou zvyšujeme efektívnosť vzdelávania, Aktivita 2. 1 Matematika – zavedenie výučby ekonomickej gramotnosti žiakov ako integrálnej súčasti predmetu, BEDNÁROVÁ M., a kolektív, FORK, Martin 2011

Finančná gramotnosť pre ZŠ – pracovný zošit pre žiakov, Inovativnosťou zvyšujeme efektívnosť vzdelávania, Aktivita 2. 1 Matematika – zavedenie výučby ekonomickej gramotnosti žiakov ako integrálnej súčasti predmetu, BEDNÁROVÁ M., a kolektív, FORK, Martin 2011

Finančná gramotnosť pre ZŠ – podrobný manual pre učiteľov, Inovativnosťou zvyšujeme efektívnosť vzdelávania, Aktivita 2. 1 Matematika – zavedenie výučby ekonomickej gramotnosti žiakov ako integrálnej súčasti predmetu, BEDNÁROVÁ M., a kolektív, FORK, Martin 2011

Hodnotenie žiakov

Podľa metodického pokynu č. 22/2011 vydaného Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky. Zásady hodnotenia

Hodnotenie žiaka je nevyhnutná súčasť výchovno-vzdelávacieho procesu, ktorá má informatívnu, korekčnú a motivačnú funkciu. Žiak sa v procese výchovy a vzdelávania hodnotí priebežne a celkovo a má právo dozvedieť sa spôsob a výsledok hodnotenia.

Hodnotenie žiaka sa vykonáva klasifikáciou. Klasifikácia je jednou z foriem hodnotenia, ktorej výsledky sa vyjadrujú určenými piatimi stupňami. Na vysvedčeniach s klasifikáciou sa slovný komentár za príslušný polrok nedopĺňa.

Vo výchovno-vzdelávacom procese sa uskutočňuje priebežné a celkové hodnotenie:

3. priebežné hodnotenie sa uskutočňuje pri hodnotení čiastkových výsledkov a prejavov žiaka na vyučovacích hodinách a má hlavne motivačný charakter; učiteľ zohľadňuje vekové a individuálne osobitosti žiaka a prihliada na jeho momentálnu psychickú i fyzickú disponovanosť,
4. celkové hodnotenie žiaka v jednotlivých vyučovacích predmetoch sa uskutočňuje na konci prvého polroka a druhého polroka v školskom roku a má čo najobjektívnejšie zhodnotiť úroveň jeho vedomostí, zručností a návykov v danom vyučovacom predmete.

V procese hodnotenia učiteľ uplatňuje primeranú náročnosť, pedagogický takt voči žiakovi, rešpektuje práva dieťaťa a humánne sa správa voči žiakovi. Predmetom hodnotenia vo výchovno-vzdelávacom procese sú najmä učebné výsledky žiaka, ktoré dosiahol vo vyučovacích predmetoch v súlade s požiadavkami vymedzenými v učebných osnovách, osvojené kľúčové kompetencie, ako aj usilovnosť, osobnostný rast, rešpektovanie práv iných osôb, ochota spolupracovať a správanie žiaka podľa školského poriadku. Hodnotenie slúži ako prostriedok pozitívnej podpory zdravého rozvoja osobnosti žiaka.

Pri hodnotení výsledkov práce žiaka sa postupuje v súlade s:

- výchovno-vzdelávacími požiadavkami vzdelávacích programov,
- požiadavkami na rozvoj všeobecných kompetencií,
- učebnými plánmi, učebnými osnovami a štandardami.

Pri hodnotení žiaka sa posudzujú získané kompetencie v súlade s učebnými osnovami a schopnosť ich využívať v oblastiach:

- komunikačných schopností, najmä ústne a písomné spôsobilosti,
- čitateľskej gramotnosti,
- jazykových schopností v štátnom jazyku, v materinskom jazyku, v cudzích jazykoch,
- digitálnych kompetencií,
- matematickej gramotnosti a prírodných vied,
- sociálnych kompetencií,

- multikultúrnych kompetencií,
- manuálnych zručností a ich využití v praktických cvičeniach,
- umeleckých a psycho-motorických schopností,
- analýzy problémov a schopnosti ich riešenia,
- osobnostných vlastností ako porozumenie, znášateľnosť, tolerancia, priateľstvo,
- kontrolovania a regulovania svojho správania, ochrany svojho zdravia a životného prostredia a etických princípov.

Získavanie podkladov na hodnotenie

Podklady na hodnotenie výchovno-vzdelávacích výsledkov a správania žiaka získava učiteľ najmä týmito metódami, formami a prostriedkami:

7. sústavným diagnostickým pozorovaním žiaka,
8. sústavným sledovaním výkonu žiaka a jeho pripravenosti na vyučovanie,
9. rôznymi druhmi skúšok (písomné, ústne, praktické) a didaktickými testami; súbor prác žiaka, ktoré vypovedajú o jeho výkone,
10. analýzou výsledkov rôznych činností žiaka,
11. konzultáciami s ostatnými pedagogickými zamestnancami a podľa potreby s odbornými zamestnancami zariadenia výchovného poradenstva a prevencie, všeobecného lekára pre deti a dorast, najmä u žiaka s trvalejšími psychickými a zdravotnými ťažkosťami a poruchami,
12. rozhovormi so žiakom a so zákonným zástupcom žiaka.

Žiak je z premed skúšaný ústne, písomne alebo prakticky najmenej dvakrát v polročnom hodnotiacom období.

Učiteľ oznamuje žiakovi výsledok každého hodnotenia a posúdi klady a nedostatky hodnotených prejavov a výkonov. Po ústnom skúšaní učiteľ oznámi žiakovi výsledok ihneď. Výsledky hodnotenia písomných a grafických prác a praktických činností oznámi žiakovi a predloží

k nahliadnutiu najneskôr do 10 dní.

Písomné práce a ďalšie druhy skúšok rozvrhne učiteľ rovnomerne na celý školský rok. Pravidelným rozvrhnutím hodnotiacich činností zabráni preťažovaniu žiaka. Písomné práce archivuje do konca príslušného školského roka.

Termín na vykonanie písomnej skúšky, ktorá má trvať viac ako 25 minút, prekonzultuje učiteľ s triednym učiteľom, ktorý koordinuje plán skúšania. V jednom dni môže žiak robiť len jednu skúšku uvedeného charakteru. Učiteľ vedie evidenciu o každom hodnotení žiaka.

Podkladom pre celkové hodnotenie vyučovacieho premed sú:

1. známky za ústne odpovede,
2. známky za písomné práce, didaktické testy,
3. posúdenie prejavov žiaka.

Hodnotenie prospechu

Prospech žiaka sa klasifikuje týmito stupňami:

Stupeň 1 (výborný)

Žiak ovláda poznatky, pojmy a zákonitosti podľa učebných osnov a vie ich pohotovo využívať pri intelektuálnych, motorických, praktických

a iných činnostiach. Samostatne a tvorivo uplatňuje osvojené vedomosti a kľúčové kompetencie pri riešení jednotlivých úloh, hodnotení javov a zákonitostí. Jeho ústny aj písomný prejav je správny, výstižný. Grafický prejav je estetický. Výsledky jeho činností sú kvalitné ať originálne.

Stupeň 2 (chválitebný)

Žiak ovláda poznatky, pojmy a zákonitosti podľa učebných osnov a vie ich pohotovo využívať. Má osvojené kľúčové kompetencie, ktoré tvorivo aplikuje pri intelektuálnych, motorických, praktických a iných činnostiach. Uplatňuje osvojené vedomosti a kľúčové kompetencie pri riešení jednotlivých úloh, hodnotení javov a zákonitostí samostatne a kreatívne alebo s menšími podnetmi učiteľa. Jeho ústny aj písomný prejav má občas nedostatky v správnosti, presnosti a výstižnosti. Grafický prejav je prevažne estetický. Výsledky jeho činností sú kvalitné, bez väčších nedostatkov.

Stupeň 3 (dobrý)

Žiak má v celistvosti a úplnosti osvojené poznatky, pojmy a zákonitosti podľa učebných osnov a pri ich využívaní má nepodstatné medzery. Má osvojené kľúčové kompetencie, ktoré využíva pri intelektuálnych, motorických, praktických a iných činnostiach s menšími nedostatkami. Na podnet učiteľa uplatňuje osvojené vedomosti a kľúčové kompetencie pri riešení jednotlivých úloh, hodnotení javov a zákonitostí. Podstatnejšie nepresnosti dokáže s učiteľovou pomocou opraviť. V ústnom a písomnom prejave má častejšie nedostatky v správnosti, presnosti, výstižnosti.

Grafický prejav je menej estetický. Výsledky jeho činností sú menej kvalitné.

Stupeň 4 (dostatočný)

Žiak má závažné medzery v celistvosti a úplnosti osvojenia poznatkov a zákonitostí podľa učebných osnov ako aj v ich využívaní. Pri riešení teoretických a praktických úloh s uplatňovaním kľúčových kompetencií sa vyskytujú podstatné chyby. Je nesamostatný pri využívaní poznatkov a hodnotení javov. Jeho ústny aj písomný prejav má často v správnosti, presnosti a výstižnosti vážne nedostatky. V kvalite výsledkov jeho činností sa prejavujú omyly, grafický prejav je málo estetický. Vážne nedostatky dokáže žiak s pomocou učiteľa opraviť.

Stupeň 5 (nedostatočný)

Žiak si neosvojil vedomosti a zákonitosti požadované učebnými osnovami, má v nich závažné medzery, preto ich nedokáže využívať. Pri riešení teoretických a praktických úloh s uplatňovaním kľúčových kompetencií sa vyskytujú značné chyby. Je nesamostatný pri využívaní poznatkov, hodnotení javov, nevie svoje vedomosti uplatniť ani na podnet učiteľa. Jeho ústny a písomný prejav je nesprávny, nepresný. Kvalita výsledkov jeho činností a grafický prejav sú na nízkej úrovni. Vážne nedostatky nedokáže opraviť ani s pomocou učiteľa.

Pozorovanie činností žiakov:

- formulácie viet, pravidiel, záverov
- kvalita grafických prác
- rozbor problému
- záujem o predmet
- vypracovávanie domácich úloh
- príprava na vyučovanie - pomôcky
- samostatná práca na doporučených úlohách mimo vyučovacích hodín

- hodnotenie ústne alebo známkou

Ústne skúšanie:

- individuálne ústne skúšky (musí byť zabezpečená aktivita triedy) - hodnotenie známkou
- kolektívne ústne skúšky (do skúšania sú zapojení všetci žiaci, ide o zistenie, či žiaci systematicky pracujú, skúšanie je orientačné) - hodnotenie ústne

Písomné skúšanie:

Je významnou metódou kontroly dosahovaných výsledkov. Písomné práce poskytujú učiteľovi materiál na argumentovanie, dávajú úplný obraz o stave a úrovni vedomostí triedy ako celku i jednotlivých žiakov. Písomné skúšky ukazujú, ako si žiaci trvalo a uvedomene osvojili nové učivo i staršie učivo, ako vedia samostatne používať teoretické poznatky v konkrétnych úlohách, či vykonávajú správne a racionálne numerické výpočty a úpravy, konštrukcie, či vedia zostrojovať grafické znázornenia údajov, či správne formulujú svoje myšlienky.

Používané formy písomných prác:

- **orientačné testy** (do 10 minút) – testy, ktoré odhalia úroveň osvojenia konkrétneho javu - hodnotené percentuálne, bodmi a známkou.
- **priebežné previerky** (10 - 20 minút) - krátke kontrolné orientačné práce obsahujú úlohy z krátkeho úseku učiva. Ich cieľom je zistiť, či žiaci pochopili učivo, zistiť typické chyby a individuálne nedostatky jednotlivých žiakov – hodnotené percentuálne, bodmi a známkou.

	100 %	- 90 %	výborný
Hodnotenie podľa percentuálnej stupnice:	89,9 %	- 80 %	chválitebný
	79,9 %	- 50 %	dobrý
	49,9 %	- 30 %	dostatočný
	29,9 %	- 0 %	nedostatočný

Kritériá hodnotenia boli schválené na predmetovej komisii.

8. Osobitosti a podmienky na vzdelávanie a vzdelávanie žiakov so špeciálnymi výchovno- vzdelávacími potrebami v súlade s princípmi inkluzívneho vzdelávania

Zohľadňovanie individuálnych potrieb žiaka sa realizuje s cieľom zabezpečiť rovnocenný prístup k vzdelávaniu, primeraný rozvoj jeho schopností a osobností a s cieľom dosiahnuť primeraný stupeň vzdelania a jeho primerané začlenenie do spoločnosti. Na podporu výchovy a vzdelávania žiaka so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami škola zabezpečí najmä:

- a) včasnú pedagogickú diagnostiku a v nadväznosti na jej závery v spolupráci s príslušným zariadením poradenstva a prevencie odbornú diagnostiku (špeciálnopedagogickú, liečebnopedagogickú, sociálno-pedagogickú, logopedickú, psychologickú, medicínsku) diagnostiku, vzdelávanie podľa individuálneho vzdelávacieho programu (ak je potrebné), individuálnu a skupinovú prácu, používanie špeciálnych metód a foriem vyučovania, úpravu vzdelávacích cieľov a obsahu, uplatňovanie rozličných foriem hodnotenia, aplikáciu špecifických a alternatívnych foriem komunikácie, prípadne iných jazykov a prostriedkov komunikácie, spoluprácu s rodičmi a ďalšie, v závislosti od individuálnej potreby konkrétneho žiaka;
- b) materiálne vybavenie, ktoré zahŕňa špeciálne edukačné publikácie, špeciálne vyučovacie pomôcky, kompenzačné pomôcky, prístroje, digitálne technológie, úpravu prostredia, prípadne špeciálne miestnosti a učebne;
- c) odborný prístup pedagogických a odborných zamestnancov, školského podporného tímu a zariadení poradenstva a prevencie, podporu pedagogického asistenta;
- d) akceptujúce školské prostredie a programy v triedach a školách, ktoré sú zamerané na formovanie pozitívnych postojov k ľuďom s odlišnosťou a znevýhodnením;
- e) odbornú prípravu pedagogických a odborných zamestnancov;
- f) finančné zdroje na zabezpečenie špeciálnych materiálnych, odborných a personálnych podmienok. Tieto podporné opatrenia je škola povinná zabezpečiť, okrem prípadov, ak to vzhľadom na jej podmienky preukázateľne nie je možné.

Sme škola otvorená pre všetkých žiakov - aj zo sociálne znevýhodneného prostredia i so zdravotným postihnutím. Žiaci sú súčasťou triednych kolektívov, ktoré plne rešpektujú týchto spolužiakov a pomáhajú im začleniť sa do kolektívu. Máme 20 začlenených žiakov. Okrem toho je v našej škole veľa žiakov so špeciálnymi výchovno – vzdelávacími potrebami. Máme vytvorené všetky podmienky na to, aby boli kvalitne vzdelávaní. V triedach s nimi individuálne pracuje asistent učiteľa, školský špeciálny pedagóg, ktorí úzko spolupracujú s triednymi učiteľmi a s CPPaP v Púchove. Žiakom s nadaním sa venujeme individuálne počas vyučovania, ale aj mimo neho, a to zadávaním a poverovaním

náročnejšími úlohami, k splneniu ktorých je potrebné aj samoštúdium. Žiakov zapájame do riešenia olympiád, predmetových a iných súťaží. Žiakov s umeleckými sklonmi zapájame podľa talentu do výtvarných a literárnych súťaží, umožňujeme sa im realizovať pri tvorbe a nácviku kultúrnych programov.

Žiaci zo sociálne znevýhodneného prostredia sú taktiež súčasťou triednych kolektívov. Triedni učitelia a ostatní vyučujúci podľa predmetov spolupracujú s rodičmi hlavne pri vzniknutých problémoch. Dbáme na to, aby v triednom a školskom kolektíve deti boli rovnocenné, aby neboli cieľom akýchkoľvek prejavov šikany.

9. Charakteristika odboru vzdelávania a jeho dĺžka

Primárne vzdelávanie poskytuje základy všeobecného vzdelania, osvojenie si elementárnej gramotnosti a kompetencií nevyhnutných pre ďalšie vzdelávanie. Formuje a rozvíja charakter žiaka v súlade s etickými hodnotami. Primárne vzdelávanie – prvý stupeň základnej školy tvorí 1. – 4. ročník základnej školy. Nižšie stredné vzdelávanie zabezpečuje rozvoj osobného potenciálu každého žiaka, jeho spôsobilostí, zručností a vedomostí potrebných v osobnom i občianskom živote a pre ďalšie vzdelávanie. Formuje a rozvíja charakter žiakov v súlade s etickými hodnotami. Nižšie stredné vzdelávanie – druhý stupeň základnej školy tvorí 5. – 9. ročník.

10. Formy výchovy a vzdelávania

Výchova a vzdelávanie sa na prvom stupni základnej školy organizuje dennou formou. Denná forma štúdia sa môže uskutočňovať aj ako dištančná:

- v celom rozsahu vzdelávania zabezpečovaného školou pre žiakov, ktorí plnia povinnú školskú dochádzku individuálnym vzdelávaním, preto, že ich zdravotný stav neumožňuje účasť na vzdelávaní v škole alebo preto, že boli vzatí do väzby alebo sú vo výkone trestu odňatia slobody;
- v rozsahu podľa rozhodnutia riaditeľa školy pre žiakov, ktorí plnia povinnú školskú dochádzku podľa individuálneho učebného plánu;
- v rozsahu podľa odporúčania zariadenia poradenstva a prevencie pre žiakov so špecifickými výchovno-vzdelávacími potrebami, ktorí sú vzdelávaní podľa individuálneho vzdelávacieho programu alebo ktorí sú žiakmi so všeobecným intelektovým nadaním;
- v rozsahu podľa rozhodnutia riaditeľa školy, ministra školstva alebo inej oprávnenej osoby v čase mimoriadnej situácie, núdzového stavu alebo výnimočného stavu pre všetkých žiakov;
- v rozsahu nevyhnutne potrebnom, najviac však 1 mesiac, z dôvodu havárie v budove školy alebo rekonštrukcie budovy školy

10.1. Výchova a vzdelávanie žiakov so zdravotným znevýhodnením

7.1 Výchova a vzdelávanie žiakov so zdravotným znevýhodnením Pre žiakov so zdravotným znevýhodnením spolu s ostatnými žiakmi školy, škola vytvára podmienky na výchovu a vzdelávanie žiakov so zdravotným znevýhodnením v súlade s princípmi inkluzívneho vzdelávania a odporúčaniami zariadenia poradenstva a prevencie a v spolupráci so školským podporným tímom. Škola zabezpečí najmä:

- odborné personálne, materiálne, priestorové a organizačné podmienky zodpovedajúce individuálnym potrebám žiaka so zdravotným znevýhodnením a tiež systematickú spoluprácu školy so zariadením poradenstva a prevencie alebo špeciálnou školou;
- vypracovanie individuálneho vzdelávacieho programu, ktorý upravuje jednotlivé časti školského vzdelávacieho programu podľa špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrieb žiaka, najmä obsah, 16 § 2, § 94 – 95 a § 103 – 108 zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov 27 metódy, formy alebo spôsoby hodnotenia a spoluprácu so zákonným zástupcom a pedagogickými a/alebo odbornými zamestnancami;
- uplatňovanie špecifických foriem komunikácie (slovenský posunkový jazyk, Braillovo písmo), alternatívnej a augmentatívnej komunikácie, prípadne iných jazykov a prostriedkov komunikácie;
- využívanie rôznych odporúčaných foriem špecifickej pedagogickej a odbornej podpory a intervencie, ktoré podľa individuálnych potrieb žiaka môžu (ale nemusia) zahŕňať aj využívanie disponibilných hodín na výučbu špecifických vyučovacích predmetov, a/alebo na individuálne alebo skupinové vyučovanie v predmetoch, v ktorých sa žiak vzdeláva podľa individuálneho vzdelávacieho programu;
- vyučovanie za pomoci ďalšieho pedagogického alebo odborného zamestnanca, individuálne alebo v skupinách na vyučovaní, prednostne v triede spolu s ostatnými žiakmi alebo mimo triedy, pričom obsah, formy a postup vyučovania sa konzultuje s príslušným učiteľom;
- možnosť učiteľom flexibilne prispôbiť rozsah a štruktúru vyučovacej hodiny zohľadňujúc momentálny psychický stav, správanie a potreby žiakov, ktoré sú dôsledkom ich zdravotného znevýhodnenia;
- podmienky pre komplexný rozvoj osobnosti žiakov so zdravotným znevýhodnením. Tieto podporné opatrenia je škola povinná zabezpečiť, okrem prípadov, ak to vzhľadom na jej podmienky preukázateľne nie je možné. Žiak so zdravotným znevýhodnením sa vzdeláva podľa školského vzdelávacieho programu a učebného plánu školy. Ak špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby neumožňujú žiakovi so zdravotným znevýhodnením, aby sa vzdelával podľa školského vzdelávacieho programu školy, žiak sa vzdeláva podľa individuálneho vzdelávacieho programu. Individuálny vzdelávací program žiaka so zdravotným znevýhodnením vypracováva v súlade s odporúčaniami zariadenia poradenstva a prevencie a s

informovaným súhlasom zákonného zástupcu žiaka pedagogický zamestnanec poverený riaditeľom školy v spolupráci so školským špeciálnym pedagógom, pedagogickým asistentom a odborným zamestnancom školy, prípadne aj s ostatnými vyučujúcimi. Pri tvorbe individuálneho vzdelávacieho programu nie je potrebné doslovne postupovať podľa vzdelávacích programov pre žiakov so zdravotným znevýhodnením, keďže rozmanitosť potrieb a charakteristík žiakov s jedným druhom zdravotného znevýhodnenia je veľmi veľká. Je potrebné prihliadať primárne na individuálne špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby konkrétneho žiaka. V špeciálnych triedach pre žiakov so zdravotným znevýhodnením a v školách pre žiakov so zdravotným znevýhodnením (špeciálnych školách) sa žiaci vzdelávajú podľa vzdelávacích programov pre žiakov podľa druhu zdravotného znevýhodnenia. Ak vzdelávací program pre žiakov so zdravotným znevýhodnením nezodpovedá charakteru konkrétnych špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrieb žiaka, žiak sa vzdeláva podľa individuálneho vzdelávacieho programu. Individuálny vzdelávací program zohľadňuje maximálny vzdelávací potenciál konkrétneho žiaka.

10.2. Výchova a vzdelávanie žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia

Cieľom výchovy a vzdelávania žiakov zo SZP je vytvorenie podnetného a podporného prostredia pre

efektívne vzdelávanie, aby bol zabezpečený ich rovnaký prístup ku kvalitnému vzdelaniu.

Pri výchove a vzdelávaní žiakov zo SZP škola v súlade s princípmi inkluzívneho vzdelávania a v

spolupráci so školským podporným tímom zabezpečí najmä:

- prispôsobenie metód a foriem vzdelávania podľa individuálneho prístupu tak, aby boli žiaci podporení a motivovaní sa efektívne vzdelávať;
- včasné riešenie ťažkostí vo vzdelávaní, využívanie podpory pedagogického asistenta a iné dostupné možnosti podpory pedagogických a odborných zamestnancov;
- motivovanie a vytváranie podmienok pre žiakov zo SZP a ich rodičov pre pravidelnú dochádzku na

vyučovanie;

- motivovanie a vytváranie podmienok pre žiakov s ohľadom na ich pokračujúce vzdelávanie, pôsobenie na trhu práce a praktický život;

- prípravu aktivít, v ktorých môžu žiaci prejavit' a uplatnit' svoje záujmy, silné stránky a schopnosti;
- podmienky pre komplexný rozvoj osobnosti žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia;
- v prípade odlišného materinského jazyka žiaka škola v obsahu a metódach vyučovania individuálne

zohľadní mieru jeho znalosti vyučovacieho jazyka.

Tieto podporné opatrenia je škola povinná zabezpečiť, okrem prípadov, ak to vzhľadom na jej podmienky preukázateľne nie je možné.

Vzdelávanie žiakov zo SZP sa uskutočňuje v bežných triedach spolu s ostatnými žiakmi. V prípade

potreby škola môže využiť individuálny vzdelávací program pre konkrétneho žiaka (vypracovaný na

jeden, viacero alebo aj všetky vyučovacie predmety) v súlade s odporúčaniami zariadenia

poradenstva a prevencie a s informovaným súhlasom zákonného zástupcu žiaka. Individuálny vzdelávací program vypracováva pedagogický zamestnanec poverený riaditeľom školy v spolupráci so

školským špeciálnym pedagógom, pedagogickým asistentom a odborným zamestnancom školy,

prípadne aj s ostatnými vyučujúcimi. Ak má žiak zo SZP zároveň odlišný materinský jazyk a potrebu

podpory pri osvojovaní si vyučovacieho jazyka navštevovanej školy, škola to zohľadní vo vyučovaní a

podľa potreby aj v individuálnom vzdelávacom programe daného žiaka.

10.3. Výchova a vzdelávanie žiakov s nadaním

Cieľom výchovy a vzdelávania žiakov s nadaním je umožniť im vzdelávať sa a rozvíjať v súlade s ich

vývinovými charakteristikami (napr. akcelerovaný kognitívny vývin) a s prihliadnutím na možné

vývinové špecifiká, súvisiace s ich nadaním (napr. asynchrónny vývin).

Nadaný žiak sa vzdeláva podľa školského vzdelávacieho programu a rámcového učebného plánu

školy. Ak špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby neumožňujú nadanému žiakovi, aby sa vzdelával

podľa školského vzdelávacieho programu školy, žiak sa vzdeláva podľa individuálneho vzdelávacieho

programu v súlade s odporúčaniami zariadenia poradenstva a prevencie a s informovaným súhlasom

zákonného zástupcu žiaka. Individuálny vzdelávací program nadaného žiaka vypracováva

pedagogický zamestnanec poverený riaditeľom školy v spolupráci so školským špeciálnym

pedagógom, pedagogickým asistentom a odborným zamestnancom školy, prípadne aj s ostatnými

vyučujúcimi. Pri tvorbe individuálneho vzdelávacieho programu nie je potrebné doslovne postupovať

podľa vzdelávacieho programu pre žiakov so všeobecným intelektovým nadaním, keďže rozmanitosť

potrieb a charakteristík žiakov s nadaním je veľmi veľká. Je potrebné prihliadať primárne na

individuálne špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby konkrétneho žiaka, vrátane potrieb vyplývajúcich

zo zdravotného alebo sociálneho znevýhodnenia.

Triedy s rozšíreným vyučovaním niektorých predmetov alebo športové triedy možno zriaďovať aj pre

tých žiakov, ktorí neboli diagnostikovaní ako nadaní žiaci so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími

potrebami, ale vybraní na základe kritérií určených riaditeľom školy. Za triedy pre žiakov s nadaním sú

pokladané iba tie triedy, ktorých žiaci boli ako nadaní diagnostikovaní zariadením poradenstva a

prevencie.

Vo všetkých organizačných formách vzdelávania škola zabezpečí žiakom s nadaním špecifické podmienky pre úspešné rozvíjanie ich nadania a optimalizáciu vývinu ich osobnosti, najmä:

- špecifikovať v školskom vzdelávacom programe, resp. v individuálnom vzdelávacom programe ciele

vzdelávania s ohľadom na druh a stupeň rozvíjaného nadania, na potrebu všestranného

osobnostného rozvoja nadaných žiakov a na prípadné špecifické vývinové charakteristiky, súvisiace s

nadaním (napr. asynchrónia, dysfunkčný perfekcionizmus, senzitivita);

- zabezpečiť vzdelávanie nadaných žiakov materiálne, metodicky i personálne;
- v prípade potreby spolupracovať so psychológom, prípadne s iným odborným zamestnancom;
- v prípade umelecky nadaných žiakov spolupracovať s odborným pedagógom konkrétnej umeleckej

disciplíny a športovo nadaných žiakov so športovým trénerom;

- akceptovať nadaných žiakov a rešpektovať špecifiká ich osobností a správania;
- dbať na komplexný rozvoj osobnosti nadaných žiakov;
- zamestnávať žiakov zmysluplne, zadávať im stimulujúce úlohy a uplatňovať diferencovaný prístup

vo vyučovaní, vrátane postupov zameraných na rozvoj samostatnosti a tvorivosti žiakov, napr. projektové vyučovanie;

- umožniť žiakom vzdelávanie pod vedením tútora alebo vzdelávanie v konkrétnom predmete pod

vedením učiteľa školy vyššieho stupňa; • viesť žiakov k realistickému hodnoteniu vlastných schopností i výsledkov svojej práce, sebareflexii a seba prijatiu;

- viesť žiakov k vzájomnej spolupráci.

Tieto podporné opatrenia je škola povinná zabezpečiť, okrem prípadov, ak to vzhľadom na jej podmienky preukázateľne nie je možné.“

11. Vyučovací jazyk

Výchova a vzdelávanie podľa tohto predmetu sa uskutočňuje v slovenskom jazyku.

12. Osobitosti výchovy a vzdelávania cudzincov

Deťom cudzincov, ktoré sa vzdelávajú v základných školách s vyučovacím jazykom slovenským sa

zabezpečuje na odstránenie jazykovej bariéry jazykový kurz štátneho jazyka (§10, ods.12. zákona

č.596/2003 Z. z.). Počas ich adaptačného obdobia v čase osvojovania si vyučovacieho jazyka sa pri

ich hodnotení a klasifikácii odporúča postupovať podľa zákona a metodického pokynu na hodnotenie

žiacov základnej školy (§55, ods.5 zákona č.245/2008 Z. z., čl. 11 Metodického pokynu č.22/2011 na

hodnotenie žiacov základnej školy v znení metodického pokynu č.40/2021) .